
BIBL. St. IGNATIUS-COLLEGE
AMSTERDAM

CASPARIS BARLÆI
EPISTOLARVM
LIBER.
PARS ALTERA.

AMSTELODAMI,
Apud JOANNEM BLAEV.
M. DC. LXVII.

CASPARIS BARLÆI EPISTOLÆ.

248.

IOANNI OXENSTERN, *Legato.*

PErgo, illuſtriſſime Oxenſterni, inter publicas curas nugamenta mea tibi obtrudere, & Poëtam agere. Vbi argumentum grandius nactus fuero, componam vultum & calamum ad gravitatem. Dum alii ad te de Regum Principumque Europæ bellis perſcribunt, quis Germaniæ ſtatus, quid Gallus, quid Britannus, quid Hiſpanus moliantur, ego epigrammata tibi mea impartior. Si Neptunus eſſem, mitterem tridentem, ſi Pallas haſtam, ſi Mars gladium, ſi Iupiter fulmen. Iam pauperculus Poëta, mitto pauperculos, rancidos, & macilentos verſiculos. Volo te ridere, & ſi fortè non omnia ex animi voto erunt, cantu meo te recreare abſens. Refert Homerus, Achillem ex acie reducem citharam & fides curis ſuis interpoſuiſſe, & animum ægrum ſollicitudine aut offenſa recreaſſe. Idem facito. Hæc ut ludicra accipe, ſed ab animo profecta in cultum tui prorſus devoto. Naſcuntur hæc ſub manu, citius fortè, quam ſcribuntur. Fructus præcoces ſunt, ideoque fugaces, quales tamen & magnatum menſæ non faſtidiunt. Princeps noſter militibus ſuis veter-

num excutit. Et jam hybernis evocat ignavam Martis ſobolem. Vbi belli ſignum dederit, redibit in præcordia priſca virtus, & Naſſovius, uti ſpes eſt, aliquid tanta dabit indole dignum. Vale Vir ſumme, & me ama. 1 Iul. 1634.

249.

ARNOLDO BUCHELIO.

NOndum memoriam mei, & rerum mearum curam depoſuiſti, humaniſſime Bucheli. Inter ſenectutis incommoda, inter ſtudiorum labores, de meis commodis cogitas, & ea, quæ in ſpe habeo, pergis votis tuis officiiſque urgere. Non dubito, quin fatalem caſum fortiſſimi Regis Guſtavi mecum doleas. Fortitudini, vigilantiæ, & rei militaris peritiæ addiderat ſummi Numinis reverentiam, quæ hodie in Principum aulis inter poſtremas virtutes non uno loco habetur. Iam, ut opinor ego, animo præconceperat adire Italiam, & Gothica ſigna inferre Tiberi. Verum non fuit hoc in fatis. Regum timendorum in proprios greges, Reges in ipſos imperium eſt Iovis. Germania ſecum luctari pergit, nec jam vaſto corpori facilè quies erit. Diſtractis hic illic exercitibus, dividuntur miſeris populis calamitates & mala. Hæret Suecus in Imperii Romani viſceribus, nec, uti ſe res dant, cogitat de abitione. Atque iſta quidem bella noſtrorum bellorum refrigeria ſunt & ſufflamen. Mitius nobiſcum agitur occupatis alibi Auſtriacis. Speraveram nobis hac æſtate

otia,

otia, ſed videmur pertrahi in bellum. Non tamen magnos fore motus arbitror. Hiſpani tragici ſunt actores, amant pulſare orcheſtram, ut terreant ſpectatores. Quam malè ſibi conſuluerunt Brabantini Proceres. Serò diſcunt, nimium deliberando amitti Saguntum. In Friſia tumultuatur plebes ob exactiones novas. Mirum eſt iis, quibus bella placent, diſplicere ad bellum requiſita. Hæc vulgi indoles, Reip. ſalutem verbis amant aſſerere, non loculis. Naſutiores dicunt, exactionum ſatis eſſe, ſed malè rem adminiſtrari. Etiam hodie dari Verres, qui everrant provincias. Ego querulas iſtas voces non magni facio, & ſto à partibus magnatum, quibus populi commiſſi & tanta negotia curæ. Deſidero te videre, amiciſſime Bucheli. utinam impetrare à te liceat, uti me inviſas. Videbis urbem immenſis ſpaciis diffuſam, quæ nondum eſt ἐν ἀκμῇ. [*in vigore.*] Si non veneris propediem ad me, veniam ad te. Iam enim in procinctu eſt ut cum Sole oriatur canicula. Vale Vir prudentiſſime & dilectiſſime. Vxorem meis verbis ſaluta & amicos. Amſtel. 3 Iul. 1634.

250.

HENNINGIO ARNISÆO.

FAcit, ampliſſime Arniſæe, fiducia amicitiæ, quam cum ampliſſimis viris D. Overbeequio & Vicofortio antehac coluiſti, uti audeam ad te transmittere hunc chartarum faſci-

culum. Videbar enim mihi per illorum latus tibi quoque jungi debere, quos ego amicissimos mihi indies experior. Cum nuperrime hic esset magnificus vir Fr. Guntherus Regi vestro à secretis, & sermo incidisset de nuptiis Principis Daniæ, subiit animum epithalamio prosequendi augustos thalamos. Nec sine exemplo hoc feci Claudiani, Ausonii, Statii, qui magnorum Principum nuptiis fausta cecinere. In Romanorum triumphis non tam grata erant Imperatori gratulantium Quiritium voces, quam exterorum populorum applausus. Fortè, dum Dania omnis gaudio dissolvitur, non ingratum fuerit audiri illic Federati hominis & Batavi gratulationem. Si minus digna Regum majestate locutus sum, conatus tamen fui assurgere, & ea in medium proferre, quæ à loco, tempore, familiisque augustissimis non omnino credentur esse aliena. Scis fictiones Poëtarum proprias esse, & per fabulosa eos Deorum & Dearum commenta ire. Ita prosunt. ita delectant. Veterum hæc Philosophia est, & quod non ignoras, primos Sapientiæ natales Poëtis debemus. Vale Vir maxime, & me, quem communia Philosophiæ & Medicinæ studia tibi junxisse debebant, iis accense, quos amas. Præstantissimum D. Guntherum, regni vestri decus & ornamentum, si illic est, meis verbis reverentur saluta. Amstel. 8 Iul. 1634.

251.

CORNELIO VANDER MYLE.

NObilissime Myli,

Remitto Psyllanthropomachiam doctissimi Bonifacii, in qua pugna cum pulice commissus est bellicosissimi Antenoris nepos. Certè minus mihi gloriosum videtur, Venetum cum pulice pugnare, nisi forte grande sit facinus, cum exercitu pulicum confligere. Herculi negotium fuit cum hydris, tauris, leonibus. Perseus adversus maris immanem belluam depugnavit. Theseus adversus Minotaurum. Sed quis heros cum pulice velit congredi. At scio hic non ad corporis robur, sed ingenii attendendum esse. nec videndum, quid pulex possit, sed quid scriptor ingeniosissimus. Eleganter pugnam hanc exaggerat Poëta, & facete disertus est. Placet amoris & pulicis comparatio, aliaque plurima. Verum hic illic autor ad quarundam syllabarum quantitatem non advertit. Notavi ego in margine hoc signo x. producuntur brevia, vel abbreviantur longa. Transivit hac Illust. Oxenfternius die Dominica proximè elapsa Hamburgum petiit, ob viarum incommoda. Nihil à Britannis impetrare potuit. Pacis se studiosos esse profitentur, non bellorum. D. Grotius Francofurti est, &, uti videtur, illic sedem figet. Laudo Cancellarii institutum, quod tanti viri rationem habeat. quem jampridem, magnis rebus virtus eruditioque destinavere. Vale præstantissime

tiſſime vir, & me ama. Vxorem, filium filiasque ſaluta. Raptim, 28 Iul. 1634.

252.

E I D E M.

N*Obiliſſime Myli*,

Accepi tuo dono Poſtulatum Osnaburgenſem, ſive potius nummum Poſtulati, quem tamen non poſtulaveram. Neque propterea tecum ſuper Poſtulato ſtatui expoſtulari, ne videar poſtulatum & deſideratum adeò generi humano aurum ſpreviſſe. Nec puto aliam ob cauſam Poſtulatos hæc nomina amare, niſi ut liberalius aurum poſſideant. Illud tamen aſſevero, nunquam ex Infantis mei collo ſuſpenſum iri hunc Poſtulatum. Metuo enim, ne parvulus, in quem aliquid originalis ſuperbiæ transfudit Adamus, conſpectu tantæ dignitatis nominum, Poſtulatus quoque eſſe cupiat, qui irrita hactenus Vicariatus ſpe contentus fuit. Mallem ego vicarii cujusdam effigiem æneam collo circumdare, ut diſcat ab incunabulis mediocri ſorte eſſe contentus. Fuit hic Illuſtriſſimus Dominus de Beauſſi, Regis Galliarum Legatus, quo cum loquutus fui, quo cum ambulavi, neſciens me tanti herois latus claudere. Mox apud D. Vicofortium tantorum Deorum epulis accubui. Veneror in iſto viro gravitatem temperatam leni comitate, judicium acerrimum, utriusque linguæ Latinæ & Gallicæ facundiam, rerumque veterum & recentiorum, exterarum & dome-

ſtica-

ſticarum ſcientiam. Non deſinam benè ſperare de rerum noſtrarum ſtatu, quoad videbo talium virorum conſiliis fulciri Federatorum Rempublicam. Vbi occaſio feret, me meaque officia illi trade, imò totum me mancipi. Scripſi Venerem Cimbricam, ſive Epithalamium in Nuptias Principis Daniæ. Mittam propediem. Vale Vir nobiliſſime, cui pro Poſtulato non poſtulato gratias agit uxor, & uxoris maritus. Dominum vander Myle, Filium reſpondendi reum, filiasque meis verbis ſaluta. Amſtelod. 13 Auguſt. 1634.

253.

CONSTANTINO HUGENIO.

N*Obiliſſime Hugeni*,

Quæris tuâ epiſtolâ, quid rerum agam? reſpondeo, quod amico ſuo idem quærenti reſpondit Flaccus: ſuaviter, ut nunc eſt inquam, & cupio omnia quæ vis. Ago θρεπτικόν τι, αἰσθητικόν τι, [*vegetativum aliquid, ſenſitivum aliquid,*] & λογικόν τι. [*rationale aliquid.*] ut credas eundem eſſe operationum & actionum mearum ordinem, qui fuit olim generationis. Ariſt. lib. 1 de generat. animalium, ait hominem primò vivere vitam plantæ, inde animalis, inde hominis. Ego ne à principiis meis diffideam eodem ordine operor, quo mea me gravida geſtavit mater in alvo. θρεπτικὰς [*vegetativas*] actiones quoad neceſſe eſt ſollicite curo, ut ſine quibus nec ſentire licet, nec ratiocinari. Hinc ad ſenſus mo-

tusque operationes accingor.ut visum recreem, amo legere in Virgilio invectivam Didonis in Æneam, in Ovidio orationes adversarias Ajacis & Ulyssis, in Claudiano initium poëmatis in Ruffinum,in Catullo nuptias Pelei & Thetidis, in Horatio libellum de arte Poëtica. Auditu minus grata jampridem percepi, nempe Ratisbonam cessisse Cæsari, famere exercitum Suecorum,Saxonem retro pedem movere,Improvisum aspris veluti qui sentibus anguem Calcat: Hostem Trajecto ad Mosam obsidione minari, sed differre, donec exercitum junxerit Cardinalis Infans: nos spem in Gallo & copiis Hassicis ponere: domum Austriacam de vindicanda sua incolumitate jam seriò cogitare. Illud olfeci, pejus his per ætatem mensibus olere aquas Amstelodamensium, quam Neomagensium, melius aulam quam forum piscarium. Non ita pridem ad nuptias vocatus, gustavi *pastum ficis jecur anseris albi.* Et *leporum avulsos lumbos,* &c. Verum cum apponerentur post secundas mensas Plutonis ista ambrosia,quam Caviariam vocant,& ferentes muria encrasicholi, tetigi singula dente superbo,hoc est fastidienti similis. Quoties affectibus obsequor, amo tria in terris, uxorem, liberos, amicos, duo odi maximè, Hispanum & paupertatem. tunc lætor valde, cum literas tuas & elegantissimos characteres adspecto. Et ne me *ζωόφυτον* [*spongiam*] putes, ambulo indies gnaviter, ne longiore situm putrescam. Vbi verò hominis partibus defungi libet, hoc feriarum tem-

tempore non vacat Philoſophari, aut in cathedra diſquirere,

Quæ mare compeſcant cauſæ, quid temperet annum,
Stellæ ſponte ſua, juſſæne vagentur & errent,
Empedocles, an Stertinii deliret acumen.

Verum ſolutus curis iſtis tria jam ago: garrio in officinis & urbanus ſum: equito cum Satrapis Muydenſibus & magnificus ſum: Empiricum refuto & dogmaticus ſum. Scis jam opinor quid agam, ſecundum omnes animæ partes & δυνάμεις. [*facultates.*] Te duo velim porrò agere, amare me & ſcribere ſæpius. 24 Aug. 1634.

254.

In liberatum obſidione Trajectum ad Moſam, per tentatam Bredæ obſidionem

EPIGRAMMA,

ad quod Epiſtolæ tres ſequentes ſpectant.

QVod genus hoc belli eſt? quænam nova nomina Mavors
Parturit, & titulo deteriore favet?
Cinxerat attonito bellacia mœnia Tungro
Cantaber, & portas, effere Moſa, tuas.
Sederat ad claræ Fredericus mœnia Bredæ,
Et patrias armis dux repetebat opes.
Ne malè pugnet Iber, Tungros obſeſſaque linquens
Mœnia, vult Bredæ conſuluiſſe ſuæ.
Ne Batavus malè pugnet, amat ſecedere Bredâ;
Et ſatis hoc, Moſæ conſuluiſſe, putat.

Hic ſpeciem fugientis habet, magis ille timentis.
Hic votis abiens excidit, ille tenet.
Exercet Bellona Duces. fugit, horret uterque.
Ille urbi, caſtris Dux timet ille ſuis.
Ergo abeunt ambo. Tu dic, Victoria, cujus
Sit, tanto rerum turbine, cauſa prior?
AVRIACI, *reſpondet. Iber, quam deſerit, urbem*
Non habet, Auriacus, quam ſibi ſervat, habet.

C. B.

CORNELIO VANDER MYLE.

N*Obiliſſime Myli,*

Mitto Tibi accuſationem N. Conſtantini Hugenii ſuper Epigrammate meo, quod nuper ſcripſi in liberatum obſidione Trajectum. Offendit illum, & Te, ut ſcribit, quod dicam, *Fugit, horret uterque.* quaſi hæc ignominioſa eſſent Principi. Sed cur non attendit ad alia; quod dicam, non fugiſſe, *ſed ſpeciem habuiſſe fugientis*, quod *voti ſui factus ſit compos*, quod *Bredam conceſſerit, ut Trajectum obſidione levaret*, quod *conſilio diſceſſerit*, & *receſſerit, poſtquam Moſæ conſuluiſſet*, quod *urbem* iſto ſtratagemate *ſervaverit.* Hæc non videtur obſervaſſe. Solum invehitur in illud *fugit horret*, quæ dicta ſunt ex populi perverſo judicio, & de fuga, quoad ſpeciem, & de fuga utili & ſalutari. Totum carmen directum eſt in honorem Principis, adverſus malevolorum judicia. Apologiam meam lege, quam D. Hugenio miſi. Æquum enim

enim eſt ut apud eundem me defendam, apud quem immeritò accuſatus ſum. Amſtel. 1634.

In Barlæi lapſum de fuga Imperatorum utriusque exercitus ad Mylium.

VNde meus, Myli, malè dormitavit Homerus?
Vnde, quod hic geſtum non fuit, ille refert?
Trajecti, Bredæ, quod Iber, quod victor Iberi
Fecerunt, fuga ſit? non fuit umbra fugæ.
Fato, conſiliis lentè conceſſit uterque.
Mentior. hunc vatem fugit uterque Ducum.

CONSTANTER.

255.

CONSTANTINO HUGENIO.

NOn eſt neceſſe, ut me pluribus & anxiè defendam, nobiliſſime, dilectiſſimeque Hugeni. Non conquiram ambages aut Sophiſmata, quibus me expediam. Pro me loquatur Epigramma meum, & res plana erit. Perſto in ſententia. Pilatus ſum. quod ſcripſi, ſcripſi. Non ſum lapſus, non ceſpitavi, ſed recto ſtant carmina talo. Multo minus dormitavi, cum iſta ſcriberem, licet humanum hoc, nec à me alienum eſſe putem. Scripſi ſummo manè, poſt longam dormitionem, quo tempore nihil minus, quam dormitare ſolent homines. Nullam hic agnoſco licentiam aut audaciam Poëticam. Nihil (da veniam ſi mihi Suffenus videar) ſcripſi conſultius deliberatiusque. Volui ego hoc Epigrammate Principem Auriacum tueri adverſus non

ſolum vulgi & maleſanæ plebeculæ, ſed & cordatiorum quorundam ignominioſas voces, qui Principis à Breda diſceſſum præcipitem & inconſultam fugam interpretabantur. Fuit hæc vox publica, tum illorum qui patriæ malè volunt, tum illorum ex parte, qui illi benè volunt. Audivimus non ſemel indignabundi, contradiximus, & pro honore Principis (licet hic defenſoribus iſtis non egeat) ſtetimus. Fuit inſuper animus hoc ipſum Epigrammate teſtandi, in quo ad hoc unum alludo: Principem Auriacum dum malè & falſis nominibus *fugiſſe*, & *horruiſſe* dicitur, voti ſui compotem factum; Breda deceſſiſſe, poſtquam Moſæ conſuluiſſet. Ideoque fugam ita falſo dictam, ſalutarem fuiſſe & utiliſſimam, utpote ſervata jam aut liberata ex parte Trajecto ad Moſam. Quorſum enim illa admirantis verba? *Quod genus hoc belli eſt?* in quo nempe vulgus Principem fugiſſe clamitat, cum profuerit & vicerit. Quorſum illa? *Quænam nova nomina Mavors Parturit?* nempe, ut fugiſſe dicatur victor, malè rem geſſiſſe, urbis alibi vel in totum vel ex parte liberator. Hæc enim profectò nova nomina ſunt. Quorſum & illud: *& titulo deteriore favet?* Titulus iſte deterior eſt, quod optimus prudentiſſimusque Princeps fuga dicatur ſibi conſuluiſſe, ſub quo tamen titulo deteriore, utpotè falſo, nobis favit Mars, liberata nempe urbe ad Moſam obſeſſâ. In hoc vertitur Epigrammatis cardo, quod Princeps malè audiat, re benè & ex voto geſtâ. Non

ſunt

ınt Vatis verba ex ſua ſententia loquentis, *Fu-it*, *horret uterque*, ſed vatis inſurgentis in iſtas alumniantium voces, qui fugiſſe exercitum no-rum criminabantur. Vates illum titulum vocat eteriorem, miratur Martem talibus appella-onibus occaſionem dare. Vbi ex ſua ſententia oquitur, dicit: Auriacum habere *ſpeciem fu-ientis*: hoſtem *ſpeciem magis timentis*, At ſpecies ei opponitur ipſi rei, ſpecies fugæ, fugæ. Nec ıficiandum, diſceſſum abitumque utriusque xercitus & hoſtilis & noſtri ſpeciem habuiſſe ıgientis & timentis, apud illos, qui hic & alibi ongius à caſtris ignari conſiliorum Principis ivunt, & priusquam de liberatione Trajecti uicquam percrebuiſſet. Rurſum, ubi ex ſen-entia loquor, dico: Principem *vota ſua tenere, oſtem excidiſſe*, Principem urbe Bredanâ diſceſ-ſſe, poſtquam *Moſæ conſuluiſſet*; eam deſeruiſſe, ed habere aliam, *quam ſibi ſervavit*. Quomodo æc dici à me, ex mea ſententia poſſunt, & ſimul Principem fugiſſe & horruiſſe? ἀσύστατα [*quæ mul conſiſtere non poſſunt*] hæc ſunt. Dicis Principes trosque *concilio conceſſiſſe*. Dixi & ego apertiſſi-nè: *Ne malè pugnet Iber, obſeſſa mœnia linquit, ut Bredæ conſulat. Ne male Batavus pugnet, Breda diſce-lit, poſtquam Moſæ conſuluit*. Interim hæ ſubitæ, li-et deliberatæ, abitiones non ſine turbine ali-uo & motu acciderunt. Dura, inquis, ſunt iſta erba, *fugit horret uterque*. Eſto, ſint duriſſima. Populi ſunt voces, aut fuerunt potius; malevo-orum ſunt verba, & etiam, qui ignari erant re-
rum,

rum, quæ iſtic apud Bredam, & alibi apud Mo-ſam agebantur. Planum eſt id quod dico, ex primo Epigrammatis diſticho, cujus mentem, ut ſuſpicor, minus adſecuti eſtis. Fingite etiam amici, me dixiſſe, Principem fugiſſe, ſed fuga ſalutari, utili, non fuerit hoc ignominioſum Principi. Licet vatibus, in Epigrammatibus potiſſimum, oppoſitum ponere in appoſito: licet illis dicere, mortem alicujus eſſe ſalutarem, lucem obſcuram, decus eſſe dedecus. Qui hæc non ferunt, totum Martialem expungant neceſſe eſt. Habent Græci & Rhetores ſchema, quod ὀξύμωρον vocant, hoc eſt, acutifatuum, quo idem de ſeipſo negatur, aut prædicatum ſubjecto repugnat. Hoc prima fronte fatuè dictum putatur, & propius attendenti acutè dictum cognoſcitur. Hujus generis ſunt: avarus non habet quod habet, nullum in limine limen erat; eloquentia obmutuit, deceptaque non capiatur, ut eſt apud Lucretiam, & apud Plautum, innumeri numeri, apud Scaligerum docta ignorantia, apud Ovidium, & ne ſit ſcelerata facit ſcelus. Terentii eſt, cum ratione inſanire, Ejusdem, id aliquid nihil eſt, coactus tua voluntate es. Catullum audi, Non eſt Dea neſcia noſtri, Quæ dulcem curis miſcet amaritiem. Hæc ſi illis licent, cur mihi non liceat in eodem Epigrammate ſcribere, Principem non fugiſſe, ſed voti ſui compotem factum, & tamen fugiſſe? non fugiſſe, quia abiit poſtquam ſervaſſet, fugiſſe populi judicio, aut ad ſpeciem. Cur non liceat dicere,

fugiſſe,

fugiſſe, ſed ita ut fugiendo profuerit? deſeruiſſe urbem, ſed ita ut adhuc habeat, quam ſervavit: hoſtem vero nondum habere urbem, quam deſeruit. Habent iſtiusmodi antitheta & ὀξύμωρα [*acutifatua*] emphaſin ſuam & elegantiam, ut ſi dicam Parthum fugiendo vincere & fugare; Fabium cunctando reſtituiſſe rem. *Non fugit me uterque Ducum*, nam jam ante ex litteris tuis ad affinem tuum ampliſſimum D. de Willem datis intellexeram, Principem eo conſilio Bredam conceſſiſſe, ut hoſtem Trajecto avocaret. Quibus lectis fiduciam ſumſi ſcribendi Epigrammatis. Concludo itaque me non eſſe lapſum, non dormitaſſe, & Epigramma illud eſſe meum, cum iſtis, *Fugit horret uterque*, non præter iſta. quod oportuit demonſtraſſe, ὅπερ ἔδει δεῖξαι, inquit Ariſtoteles.

Vale nobiliſſime ac candidiſſime Hugeni, ac ſæpius iſtiusmodi mihi criminationes intende. Scripſiſti iſta non ſeriò, ſed ad vexandum dogmaticum Philoſophum, more Scepticorum. Quod ſi non ſatisfecero, ſi perges ſcribere,

Hunc vatem fugit uterque Ducum,

regeram ego,

Barlæi mentem noſcit uterque Ducum.

Adeò me offendiſti, ut nova tibi mittam Epigrammata, quæ heri luſi. Amſtelod. prid. Cal. Sept. 1634.

Ad Categoriam nobilissimi clarissimique viri, CONSTANTINI HUGENII, super ficto lapsu Casparis Barlæi Responsio.

HVmanum est labi, fateor. dum scribimus, eheu,
Sæpè solacismum barbara Musa facit.
Cespitat omnis homo, mi Constantine. quid? ipsi
Dormitant vatum, nomina magna, Dii.
Non tamen hæc fractis nutant Epigrammata lumbis,
Non Bavius spreta fallitur arte tuus.
Si fugit Auriacus, postquam servaverat urbem,
Hæc fuga nulla fuga est. cum ratione fugit.
Dicite vos fugisse, mali. non fugit. abivit.
Hæc solum speciem res fugientis habet.
Sic fugere, est vicisse. fugam ne credite cives,
Quæ fuit accepti nuntia certa boni.
Sæpius hoc titulo fugiat, modo sublevet urbes,
Et patriam, populo falsa loquente, juvet.
At vox dura, Fugit. sit vox durissima, voci
Dummodo prædura sit comes ipsa salus.
Sic fugiens Romana fugat trux agmina Parthus,
Sic Fabius duro nomine victor abit.
Dum populo Romæque suæ Cunctator habetur,
Hos, titulo quamvis deteriore, juvat.
Sic vixisse mori est; sic ægrotasse, salubre
Dicitur, & Veneris dulcis amarities.
Si damnant mea verba Duces, si damnat Iberus,
Auriacus nescit schemata, nescit Iber.
Sed dum Bredâ alius, Mosâ movet alter abitque,
Bellorum melius perdidicere Tropos. C. B.

256. COR-

256.

CORNELIO VANDER MYLE.

Nobilissime Myli,

Post missam Apologiam meam ad Censuram Domini de Zulechem, scripsi paucis in hæc ferè verba: Cum sciam aulicorum aures tenellas esse facileque offendi, & sententiam perdere malim, quam amicos, dele illud, *Fugit, horret uterque*, & substitue *discedit uterque.* Hoccine est culpam & lapsum fateri? Minimè quin potius ista correctione aulicorum infirmitati, & nimis anxiæ sollicitudini volui succurrere. Ea enim sum morum facilitate, ut versus meos depravare malim, quàm iis displicere, quibus me plurimum debere fateor. Scio, quo sensu, & qua occasione scripserim illud *fugit horret uterque.* Cum enim hîc clamitarent benevoli juxta ac malevoli nostros fugisse, ego ita fugisse dixi, ut servaverint Trajectum, hostem verò fugisse, ut Trajecto potitus non fuerit. Ad Apologiam meam hæc respondit nobilissimus Hugenius:

C. B. C. H. fugam gratulor.

In populum conjecta fuga est. ignosco poëtæ
Censor, habet speciem, nec fugientis habet.
Aufugit, & credi, fugit, aufugisse. quid ad me?
Dummodo confessi sit fuga facta fugæ.

Quem per istum confessum designet, nescio, an se, an me. Quod de vicariatu mones, non

ausim facere; ne videar summo viro nimis esse familiaris, aut ipsius curæ diffidere. Elogia ista clarissimi Pighetti, acuta sunt & plena genii. Vale Vir præstantissime, & uxorem liberosque à me saluta, & censorem rigidissimum D. Hugenium. Amstel. 1634.

257.

NICOLAO BAUGY.

Illustrissime Domine,

Memor istius humanitatis, qua me nuper cum hic esses, amplexus es, facile à me impetravi, ut in Gallias abeunti valedicerem. Illud doleo, tum demum me in amicitiam tuam receptum, cum dirimenda illa potius videtur, ob discessum tuum, quam colenda diu. Permitte quæso, ut quò corpore non possum, literis meis versiculisque transvolem. Non alias alas Dii Poëtis concessère. His freti Regum, Principum, Legatorum aulas adimus, frequentamus, licet longe ab iis positi. Nullus me timidius aulas adit, & coram affatur positos in luce viros. Rursus nullus me audacius eosdem alloquitur vel carmine vel epistola. Non erubescunt literæ, nec respondendum ex tempore iis, qui & plus Poëtis sapiunt & regaliter respondent. In talem amicum incidisti, illustrissime Vir, si modo inter sorte dispares amicitiæ locus esse possit. Expungam potius amicitiæ nomen, & obsequio majore me tibi devinctum dicam, ex quo ad colloquium tuum sermonemque humanissimum

mum me admisisti. Faxit Deus, ut sospes incolumisque in Galliis appellas, Regisque Christianissimi commodis, gloriæ tuæ, & amicis diu supersis. Vale Vir summe, & licet non nisi magna pro animi tui magnitudine amare possis & soleas, me tamen inter eos habe, quibus imperare quidvis possis & velis. 6 Sept. 1634.

258.

CONSTANTINO HUGENIO.

ITane vacat, clarissime Hugeni, in castris & Virginum meminisse & Antiquitatum? simul & in juvenculæ puellæ laudes & decrepitæ Romæ obsoleta sacra diffundere spaciosissimum ingenium? modò præstantissimam Virginem Annam Mariam à Schuermans in lucem vocas. Modò detrita & semesa Latii monumenta. Cum de his loqueris, videris mihi cum Evandri matre Carmenta loqui. Cum illam laudas, res tibi est cum virgine divâ. Quæ, quia nil nisi divinum sapit & excellens, hominibus nubere non vult, & Deos amasios expectat. Debebat aut nulli illa, aut docto nubere, ut mixtis magnæ indolis ingeniique principiis, Apollines nobis aut Pallades gignat. Elogia illa, qua supellectilem antiquariam doctissimi Smithii descripsisti, ejus genii est, ut notam *Optimæ* mereatur. Miratus sum, & mirati sunt una mecum, quos ad hæc sacra admisi, te in castris, ubi nulli stant ordine vates,

Nec domino monstrat pergula certa librum,

Illa ſcripſiſſe, quæ antiquorum nobis ritus ceremoniasque propriis verbis nominibusque exhibent. Opinor te recentem ab eruditis Smithii discurſibus veniſſe, cum illam ſcriberes. Majeſtati Romanæ aptiſſima verba conquiſiviſti. Et viſus mihi fui inter veteres Quirites ſtare, cum legerem phaleras, phialas, uncias, periammata, cymbala, lapides, genios, annulos, ſtylos, calices, capedunculos &c. Romana vocabula. Verum cum mentionem facis, *ignis æterni lampadibus contenti*, libet quærere cauſam æterni ignis. An putas Dæmonum ſtudio & cura conſervatam flammulam, & ideo ſepulchris inſcriptum, *Dis manibus!* an putas flammulam hæſiſſe in filis incombuſtibilibus, qualia dicunt fingi ex ligno ἀσϐέςῳ, [*inextinguibili*,] aut lino Carbaſio, cujus meminit Pauſanias? An probabilius putas, oleum in flammam, flammam in fumum, fumum iterum in olei ejusdem naturam tranſiiſſe, & ita veluti per circulum duraviſſe & flammulam & alimentum? An credis fuga & metu vacui non exſtinctum ignem! eo quippe exſtincto neceſſe fuiſſet aërem vicinum refrigerari, refrigeratum condenſari, condenſatum abire in minorem locum. Obſtructo autem ſepulchro, cum non potuerit ſubire novus, vacui metus incubuiſſet naturæ. An putas flammulam illam non ſemper arſiſſe, ſed aperto ſepulchro & ſubeunte aurula, materiam concepiſſe flammam, utpote oleoſam & aptam accendi? An mecum veriſimilius arbitraris, flammam duraviſſe in lon-

longum tempus, imò in ſecula aliquot, ob olei viſcoſitatem, lentorem & reſiſtendi vim maximam, non tamen duraſſe in perpetuum, ſed aliquando exſtinctam fuiſſe? Fortè hujus rei cauſam nobis aperiet Smithius, harum rerum ſcrutator ſedulus. Gratulor ego rei antiquariæ, quod te cultorem ſui nacta fuerit. Ego in iſto ſapientiæ genere aliquando inſanivi. Habeo nummos aliquot melioris notæ, probos plerosque, quos tibi dono mitto, ut pergas plures petere. Vbi Othonem æneum repereris, crede, te reperiſſe rem precioſiſſimam, & maximi valoris. Auro rediment hic aliqui, ſi probum nactus fueris. Vale. Amſtelod. 16 Sept. 1634.

259.

IOHANNI BEVEROVICIO.

NOndum videris termini tui terminum acquiſiviſſe, doctiſſime Beverovici. Adeò fecundum eſt liti ingenium, ut reſecto uno capite, repullulent alia. Plurium de vitæ termino ſententias conquiris, nec difficulter invenies, cum & contradicere ament mortales, & ſuam quisque Helenam Gygi oſtentare non erubeſcat. Rogas, an priori meæ epiſtolæ quicquam velim addere. Nihil prorſus. Quin potius vellem quædam expungi, ea nempe, quæ moroſiores quosdam offenderunt. Non ſcripſi illam, ut quenquam offenderem. Nec unquam putavi fore, ut eſſent qui ferre non poſſent feſtivum dictum. Scripſi potius, ut recrearem illos, qui-

bus salubre est ridere. Sunt in eruditorum quoque gente πικρόχολοι [*amarâ bile perciti*] & ἀνώχολοι [*redundantes bile*] sunt & atrabilarii, prioribus pejores, quibus joci, risusque aliaque animi corporisque oblectamenta pro remediis præscribi solent. Nonne malum Saulo Regi spiritum discussit cithara? nonne Heraclito supervixit Democritus? ut jam inter modos & media prorogandæ vita non postremum habeam, *Bene agere & lætari*. Vti temperamentis differimus homines, ita & studiis & scribendi genere. Placent ejusdem cibi condimenta varia. Alii sedulcare amant; alii aceto & pipere perfundere, ut stupido palato sapiat mordax edulium. Prout arteria aspera, vocis instrumentum, magis minusque talis est, vocem edimus magis minusve raucam, aut canoram. Insipidi sunt, quibus præter fabam, lentem, betam nihil sapit. Nolui in ista epistola in arcana Theologorum inquirere. Sed quia medicus medico scribebam, hoc volui ostendere, nihil medicorum commodis decedere, sive quis terminum vitæ mobilem, sive immobilem statuat, cum utriusque sententiæ assertores pari studio medicina utantur, tanquam benè diutiusque vivendi medio & conditione. Non rident in re seria, qui verum dicunt sine supercilio. Non vacat semper eructare voces ad fastidium graves. Qui amaris, qui acidis, qui stipticis vesci amant, prandeant soli, sibique servent severas dapes. Conviva illorum esse nolo, nec volo ut sint mei. Sic sine lite epu-

labi-

abimur, & ego & illi, & discedemus saturi absque ullius injuria. Non fuit, nec est mihi animus cum quoquam contendere. Offensam amicorum deprecari malo, quam exasperare. Hostem quisquis me suum putat, fallitur. Mihi si quis sit, nolo ut amplius sit, nisi irasci velit non irato. Præstat ἀδελφίζειν, [*fraterne agere,*] quàm ἰαμβίζειν. [*invectivis uti.*] Hæc scribo propterea, quia scio me ob Epistolam illam vapulare apud eos, qui Vrbanitatem operibus carnis annumerant. Qualis est Vltrajectinus Theologus, quem missum facio, quia nolo cum pedibus certare, ut qui longius absunt à rectæ rationis sede. Vale Vir clarissime. 1 Octob. 1634.

260.

NICOLAO CROMHOUT.

M*Agnifice vir,*

Cogor apud te in gratiam alterius depudere. quamobrem non ægrè feres; si literis meis te interpellem, quas sola mihi extorsit pietas. Curiam vestram veneror & suspicio, nec minus illum, qui illi præsidet. Religio mihi foret A. T. affari, nisi ut affarer suaderet religio. Si pro vidua me loqui dixero, veniam debes intercessori, & dictum satis. Pendet illi lis in foro vestro, resque eò, ut ait, perducta est, ut controversiarum sacculus à, responsionibus, replicationibus, duplicationibus (quæ voces, nedum res, supra sapientiam nostram sunt) instructus sit. In judicum genibus jam posita causa est,

eſt, & litis expectatur deciſio. Vnum petit. ne longior mora in damno ſit. Mavult feſtinum partum, quam lentum. Ignoſce. femina eſt. mater eſt. Neſcio ego, quid petere debeam. Senatorum prudentiſſima conſilia præcipitari, non eſt meum urgere. Et tamen illa vellet illos feſtinare & ſententiam dicere. Tu vir maxime, tantum dona favori, quantum dari patitur lex in codice, tantum dona viduæ, & meo erga te amori, quantum ſcies ab optimis Curiæ moribus & conſuetudine veſtra non eſſe alienum. rogatus rogo. Optaret vidua, ſe, quam fieri poteſt citiſſimè, hac lite expediri, quæ jam in triennium excurrit. Qui humanitatis benevolentiæque officiis tot tibi obſtrinxiſti Batavos, etiam poëtam rogantem noli adſpernari, quem amaſti olim, & amas etiam nunc. Vale vir magnifice, & hanc ex humanitatis tuæ fiducia conceptam libertatem, pietatis in viduam & deſertam Creüſam tituſo excuſa. Amſtel. 13 Nov. 1634.

261.

CONSTANTINO HUGENIO.

Cur me iterum, ampliſſime Hugeni, revocas ad ſterile illud & exangue nihil? diſſeris de eo multa σκεπτικῶς [*ſcepticè*] & σκωπτικῶς. [*ſcopticè, id eſt mordaci ſtylo*] σκεπτικῶς, [*ſcepticè*,] ubi acutus eſſe vis, & gratiarum actiones aulicas verè dicis eſſe nihil. σκωπτικῶς, [*mordaci ſtylo*,] cum rectius facturos putas viros

s magnos, si se ad aliquid potius applicent, iam ad nihil. Verum impossibile est viros manos, quos tu Nihilistas vocas, de aliquo philosophari, nisi primum norint, quid sit nihil, im hoc prius fuerit aliquo, nempe non munis mundo, non princeps principe, non philosophus philosopho, non vicarius vicario. deoque Horatius volens definire virtutem, per egationem eam definit; cum inquit, virtus st vitium fugere. Quasi dicat virtus non est vium. Qui libellos supplices offerunt Ordinius, prius in margine legunt invisum nihil, nec isi post læsam & victam patientiam nanciscunır aliquid. Mercatores novi naufragium passi ıercaturam à nihilo auspicantur. Advocati reens Curiæ initiati; quoties causa cadunt, itidem nihilo statum juridicialem ordiuntur. Dido, um in Æneam invehitur, nonne à nihilo incipit?

Non tibi Diva parens generis, non Dardanus autor.

Quod si hos omnes non puduit à nihilo auspiari suas res, cur ægre fers philosophos nihilitas de nihilo prius disserere, dummodo postea ıd aliquid se applicent. Est & aliud quod in iteris tuis ferre non possum. Illud nempe, quod scribas te me æstimare, ut nihil magis. O hominem nihilo minorem. Nihil magis amaur ab Hugenio, quam Barlæus. Sed quomodo nihil amas, quod amari nequit, cum bonum non sit, quia nihil in se rei habet. Et quomodo nihil magis amas, quam me? ergo flocci me & nauci non facis, minus sum, quàm titivillitium,

quam

quam umbra, quam gry, hæc enim aliquid ſunt. Itane nihil magis amas me? & tamen literas mihi ſcribis, verſus mittis, amicos concilias? mihi inquam, rei infra nihilum abjectæ, & minus quam nihil amabili? ſi dicas me in verbis tuis Sophiſtam agere, regeram ego, hoc eſſe proprium nihiliſtarum. Nec mirare me de nihilo ſæpius ſcribere. Quia nihili ſum poſſeſſor. Nihil aula dat, nihil recipit. Excuſas ſilentium tuum & rariores literas. At ut videas quam ſim erga te indulgens, per me licet totum trimeſtre ſileas, dummodo tum ſcribas mihi obtigiſſe ab aulæ Principe illud ſperatum aliquid, quod noſti. Vale. 1. Dec. 1634.

262.

ROCHO HONERDO.

Ampliſſime vir,

Petiiſti per ampliſſimum virum D. Petitium, intimâ mihi amicitia à multis retro annis junctum, ut aliquid ad te darem litterarum. Sed quid vis me ſcribere? de Nihilo? At illud argumentum vexandi me & nigro carbone notandi, elegit ſibi nobiliſſimus Hugenius, cui jam inſigni elogio Nihiliſta vocor. Quam injuriam ægerrimè ferrem, niſi idem epitheton meruiſſet Marchio d'Aytona, cœptâ obſidione fruſtratus. Et forte etiam nos (non audeo clarius loqui quod ſentio) in Galliâ propemodum dicemur Nihiliſtæ. Et ſi contingat, quod Deus avertat, Suecos remigrare in Gothiam ſuam,

ſolatio

atio erit cum tantis heroïbus ignominioſo
ihiliſtarum vocabulo vapulare. Vis ſcribam
gradibus comparationis? At inglorium eſt,
terarum ſtudioſos per eandem lineam con-
ntionis ſerram reciprocare. Vis ſcribam de
ous Patriæ noſtræ & momentis pacis vel
lli? at illa non magis capio quam ſus poë-
a. Præſertim hoc tempore, quo Legati eunt
redeunt, ignaris (ita garrit querulum in ſu-
riores vulgus) Dominis. Dicam aliquid de
ardinali Infante. Ajunt eum mirâ gravitate &
percilio partes ſuas tueri, hoc eſt, Guberna-
ris Belgii. Non aperit caput quoties in pu-
icum prodit, ac ſi è Perſiâ aut Oriente adven-
ret. Pauca loquitur, & ſuaviter, Menelai
xemplo, de quo Homerus, παῦρα μεν, ἀλλὰ
άλα λιγέως. [*pauca quidem, ſed admodum ar-
tè.*] Accepi, cum puer eſſem, à parente
eo, Carolum V Imperatorum cum Antver-
iam intraret, perhumaniter ſalutaſſe S. P. Q.
ntverpienſem. Philippum verò Secundum fi-
um, nondum tunc ex ephebis egreſſum, oper-
capite adſpectaſſe, hinc Patris, illinc Senatus
fficioſam humanitatem: Atque hoc facto ita
xcanduiſſe Carolum, ut adſpectante Senatu
populo alapam impegerit filio, additis his:
Hoccine te docuit Vives? Fuerat enim hic, uti
cis, Philippo morum ſtudiorumque rector. Si
era ſunt, quæ de Cardinali Infante narrantur,
idetur φιλιππίζειν. [*Philippizare.*] Sed quid
enſes, vir prudentiſſime, veniſſe eum, ut pacem
adferat,

adferat, an bellum? Ego de pace vel induciis despero. Bellum metuo ut afferat. Est enim purpuratus. Rubet purpura & ad sanguinem proximè accedit. Verum istiusmodi enthymemata vocant Logici εἰκότα, [*probabilia*,] non τεκμήρια. [*certa indicia.*] Quamobrem vestra judicia audire malim, qui novistis, quid Rex reginæ in aurem dixerit. Sed qui pessimus est Aulicorum mos, tacent ac silent omnes, tanquam jurati amanuenses, nec quicquam earum rerum quæ publicè geruntur, & ad nos quoque pertinent, impertiunt umbraticis Doctoribus. scribunt multa & acutè de nihilo, de gradibus Comparationis. Sed an res Patriæ surgant cadantve sibi sciunt. Sum in eadem vobiscum navi, viri gravissimi & amicissimi. Si pereundum est, eadem fortè, qua vos evadam tabula, aut mergar vobiscum: si in portu navigamus, solvam vobiscum vota Iovi liberatori. Videte, quam seria jam scribam. Et facio hoc serio, ne putetis nihil mihi esse curæ, præterquam putidum istud & rancidum nihil. Addam aliquid, quod ad Petitium meum spectat, valde exercet Curia vestra hominis optimi patientiam. Invitus discit virtutem illam ex vobis, quam tantopere laudant tristes Stoici. Vbi litis suæ videbit finem, jubebit, ni fallor, Hagam μέγα κλάιειν. [*multum plorare.*] Vale, Vir præstantissime, & doctissime. Nummorum tuorum historia an in spongiam incubuit? Raptim. 12 Decemb. 1634. Amstelod.

263. GU-

263.

GULIELMO STAACKMANS.

Mmeritò de cymbula, tempeſtate, & comitibus ſordidis quereris, mi Staackmanne. Cymbula fuit, quæ Cæſarem vexit, cum Dyrachium peteret. Cymbula fuit quæ Athanaſium vexit, cum Arianorum fugeret furorem. Perinde eſt, qua cymbula vehatur ſapientis anima, quæ fragiliore vehi non poteſt, quam qua vehitur ſemper. Si corpus erigere non potuiſti ob depreſſos cymbulæ foros, erexiſti altius mentis vim, qua in iſtis anguſtiis exaraſti diviniſſimos verſus. Cur quoque iniquam voces tempeſtatem neſcio, quæ cum cymbula ſublimius ſuſtulit vatem, & inter turbidos fluctus ſivit ſcribere deductum carmen. Quod ſi in procelloſo mari non defuit Hippocrene, quanta à te expectabimus, ubi ad Caſtalium fontem, & Aganippen domi conſidebis tranquillior. Fecit tempeſtas, ut collectus in ſe animus ſibi vacaret, quem aëris ſerenitas & maris malacia foras evocare ſolent. Fecit illa, ut Alcyonia impetraveris à Muſis. Non ſcripſit elegantiores elegos Ovidius quam inter decumanos fluctus. Teſtes ſunt, *Di maris & cœli, &c.* Et quæ illa tempeſtas? quæ facetiſſimis te commentis meditabundum detinuit? & inter pericula paſſa fuit cogitare de aliorum amplexibus. Si comites habuiſti ſordidos, Stoiciſmum cogita. In pediculoſa ſodalitate illuſtrior fuit

Virtus

Virtus tua, & patientia repperit, quos ferret, magnanimitas quos non contemneret, comitas cum quibus rideret; eruditio, quos superaret. Quid tu judices equidem nescio. Ego cymba vehi malim, quam equo. Neque enim illic opus freno, quo compescam recalcitrantem caballum, nec calcaribus, quibus incitem tardigradum. Non illic cervix est, quam frices; non ungula, quam ferro armes; non dorsum, quod ephippio insternas, non venter fœni & avenæ indigus. Sedes inter socios. Loquentes audis homines, semihomines, rudes, sagaces. Sapientiam mixtam dementia. Audis ridicula sæpe. Ventos nullos percipis extra spirantes. Vides comptos, laceros, vigiles. Hic stertentem aliquem, hic dormitantem, hic oscitantem. Breviter humanæ vitæ fabulam & scenam. At hyeme navigasti? quid tum? jussit Patria, cujus commodis invigilasti. Omne tempus oportunum, quod Reipub. impenditur. Pro te inquit apud Claudianum Stilico,

Solstitio Meröen, brumâ calcavimus Istrum.

Hac via ad nominis immortalitatem grassaris, quam homines appetimus avidissimè. Epithalamium quo calamitates amoribus, hosque illis erudite permisces tradidi novis nuptis. riserunt magis & minus doluerunt. Aulam Principis ex parte conflagrasse jam intellexeram. Benè habet, quod pepercerit flamma iis, è quorum salute salus publica dependet. Ruinosi palatii jactura reparabilis est, at non Principis in Batavorum

vorum gloriam & tutelam nati. Vale Vir amplissime. 24 Dec. 1634.

264.

CONSTANTINO HUGENIO.

NObilissime Hugeni,

Audio ædificare te, hoc est, metuere, ne scrinia tua & loculos araneæ intexant. Si unquam, jam Philosophia tibi opus, non speculativa solum, sed & practica. De speculativa nihil scribam, nam audio te Vitruvium legere, ex quo disces, ubi & quomodo ædificandum, qua partium symmetria & ordine. Ad practicam te attendere nunc cupiam, & virtutes hasce, magnificentiam, mansuetudinem, temperantiam, magnanimitatem, justitiam, constantiam, urbanitatem, prudentiam. Magnificentia opus, ut opus sumptibus, sumptus operi respondeant. Mansuetudine, ne facile irascaris architectis lentis & mendacibus. Temperantia, ne nimis ædifices delicatè. Magnanimitate, ne nimis ambitiosè; justitia, ne umbra proximum aut stillicidiis lædas. Adhæc prudentia, ne ita ædifices, ut junctam viæ domum mordax populus sibilet. Constantia, ne inchoatam domum, molestiarum tœdio, derelinquas, ne verum sit de ea dicere: *pendent opera interrupta, minæque murorum ingentes*, &c. Monitum hoc Hesiodi est in libello, Περὶ τὸν ἔργων ἢ ἡμερῶν. [*De operibus & diebus.*]

Μηδὲ δόμον ποιῶν ἀνεπίξεστον καταλείπειν.

[*Neque domum exſtruens imperfectam relinquito.*]

Tandem urbanitatis meminiſſe te velim, cellulamque exſtruere, in qua mecum & cum Vander Burchio & Broſterhuſio rideas, absque offenſa conjugis, & vagientis infantiæ. Occurrunt plura. Hoc cavendum ædificantibus, ne domum nimis ament, more illorum, qui domo egrediuntur nunquam vel ingrediuntur, niſi cum attenta frontiſpicii admiratione, ad quod ſubſiſtere ſolent meditabundi, quaſi à lapidibus veniam intrandi impetraturi. Etiam ubi domum propriam inhabitabis, noli ſemper deſidere domi, ne οἰκȣρίαν [*domus cuſtodiam, id eſt vitam otioſam*] tibi exprobret Plutarchus. Verum minus ab hoc incommodo tibi metuo, quandiu Principi jus erit te evocandi. Sed cur ædificas, mi Hugeni? an ut habites? non defuit Diogeni, ubi habitaret, nec ædificavit unquam. An ut commodè habites? etiam in conducta commodè habitabis. An, ne pecuniæ ſitu marceant? at accidet idem lapidibus & trabibus. An, ne in jus vocari poſſis, juxta illud Caji Pandect. lib. 4. tit. de in jus vocando. *Plerique putaverunt nullum de domo ſua in jus vocari licere.* Quibus gemina habet Paulus lib. 1. tit. de regulis juris. Sed illud jus jam exolevit. Et qualem quæſo quantamque domum ædificabis? Si magnam, bene mereri voles de gliribus & muribus. Si parvam, diceris nimis arcte habitare, & minus eſſe magnificus: vis ædificare

care firmam & perennem, quæ seculum ferat, eris ludibrio Chinensibus, qui domos ædificant, quæ ad vitam domino sufficiunt, de nepotibus securi. Si invalidam, metuo, ne summa fiant ima, & tuo damno probes, gravia cadere deorsum. Et ut pergam te exercere, dico impossibilem esse quam ordiris οἰκοδομὴν. [*ædificationem.*] Aut enim ædificas, quod ædificatum est, aut quod non est ædificatum. Si prius, actum agis. Si posterius, ædificas non ens. Nam tale est id, quod non est ædificatum. Insuper aut ædificas domum, in loco, in quo est, aut in quo non est. Si in loco, in quo est, cur ædificas? Si in quo non est, ædificas domum quæ nullibi est. Vnum addam contra Vitruvium: monet ille, parietes debere esse perpendiculares, & parallelos. At nego dari posse in rerum natura duos parietes perpendiculares & parallelos. Ratio est, quia gravia omnia feruntur ad centrum, & in hoc coincidunt. Quamobrem necesse est partes parietum inferiores sibi esse viciniores, quam superiores. alias numquam possent in centro concurrere. Vale mi Hugeni, nec posthac Nihilistis objice suum nihil, sum enim philosophatus de domo. 25 Dec. 1634.

265.

HERMANNO CONRINGIO.

C*Larissime doctissimeque vir,*

Traditæ mihi sunt Orationes tuæ, quarum

rum priorem Principis tui Cancellario, posteriorem mihi inſcribis. Non videmur benè compoſiti eodem libello, Profeſſor cum Cancellario, doctor umbraticus cum viro illuſtri & in luce poſito. Sed facilè à me facti veniam impetrabis, qui tuo hoc omne in me affectui imputo. Aliàs non ſoleo tantis viris comes ire à latere. Nec meæ ſortis eſt jungi iis, qui propius terrarum Deos tangunt. Gratias tibi porrò ago & debeo maximas, quod nomen meum Germanis veſtris ignotum novo paxillo ſuſpenderis. De rebus Germaniæ quæ ſcribis, triſtiſſima profectò ſunt. Licet illa gravius accidant coram ſpectantibus, quàm è longinquo audientibus. Vides belli aleam modo huic, modo illi ex voto cadere: aut providentiam potius divinam ſumma imis mutare. Illud doleo te aliosque pacis ſtudiis devotas animas, inter bellorum illic ſtrepitus & tumultus vivere, & eo loco de Natura verba facere, ubi in ſegetes & culta novalia, hoc eſt, naturam ipſum graſſatur barbarus miles. Optarem tibi hîc otia. Sed ſcis apud partium ſtudioſos rigidius expendi fidei, quam ſcientiæ eruditionisque momenta. Moderatiorum uti minor numerus, ita autoritas vix ulla. Nimis candidè & dextrè philoſopharis, quàm ut poſſis hic Lutheranis tuis placere. Non credis, corpus dari ſine termino: non credis proprietates ſeparari poſſe & transfundi: non credis idem corpus poſſe eſſe in pluribus locis: non credis penetrationem cor-

porum

porum eſſe poſſibilem, aliaque. Hæc bonæ mentis axiomata excutienda tibi forent, ſi te probare voles Auguſtanis noſtratibus. Nimis te dicerent Ariſtotelicum, & rationibus è naturæ lumine petitis inhærere. Tecum tamen ſentio, & laudibus, quas in Ariſtotelem copioſe & luculenter congeſſiſti, ſubſcribo non invitus. Ita eſt. Nemo veterum huic par, ſive rerum copiam, ſive ſcribendi perſpicuitatem & nitorem, ſive diſputandi vim methodumque ſpectes. Sceptici nihil dicunt. Academici probabilibus inſiſtunt. Platonici magis mira quam vera dicunt. Pythagorici in numeris nugantur. Epicuræi ſenſum pluris, quam rationem faciunt. Stoici in definiendo nimis ſunt audaces, nimis etiam in vita civili graves. Noſter Philoſophus probabilibus neceſſaria, feriis jucunda, vera mirabilibus miſcet. Rationem adhæc ſenſui & hunc rationi ſociat. Denique dum alii theoretica ſolum ſectantur, aut practica ſolum, ille θεωρητικός eſt τῶν ὄντων, & πρακτικὸς τῶν δεόντων. [*ſpeculator eorum quæ ſunt, peractor eorum quæ decent.*] Quæ in Regem Sueciæ ſcripſiſti, hic imprimi poſſe deſpero. Superſtite Rege & res feliciter gerente, grata erant famelicis Typographis, quotquot in eum ſcribebantur Encomia. Iam erepto terris invictiſſimo Heroë, minor eſt virtutum ejus fama, minor præconum gratia. Vale Vir clariſſime & doctiſſime. Raptim Amſtel. 26 Decemb. 1634.

 266. JOA-

266.

JOACHIMO VICOFORTIO.

FActum conſulto, ampliſſime Vicoforti, quod dies aliquot ſine meo alloquio tranſire paſſus fuerim. Dum enim juſta optimo parenti ſolvis, dum exequias celebras, mortuum effers, dum recens dolor ſtupet, & ſolamina vix admittit, diſtuli ea ſtyli officio deſignare, quæ in animum tuum ſimul ac meum (unus namque is ambobus eſt) effundere decreveram. Amiſiſti Parentem in terris, quem beatior aliquando ſalutabis inter ſuperos. Deſeruit ille mundum hunc ante te, quem intraverat ante te. ut jam nec de morte, nec de ordine conqueri poſſis. Satur hujus ſcenæ ad ea loca ivit, ubi eadem ſemper erit nec mutabilis cœleſtis ſcenæ facies. ubi opes caducas & fluxas æternitate, vitam fragilem immortalitate, famam denique civis boni divinis honoribus commutavit. Deceſſit hinc vitæ tuæ olim dux, morum magiſter, & pietatis inter ſuos domeſticus doctor. ideoque levior tibi debet eſſe ejus mors, ex cujus vita fructus percepiſti uberrimos. Feliciter exceſſit, te ſuperſtite, & fratribus ſororibusque tibi junctiſſimis, in quibus renaſcitur indies, & eas vidit gliſcere virtutes, quibus vivus maxime excelluit. Non jam ægritudo tua franget ægrum, non affliget tua calamitas imbecillem, non dolebit ob dolores tuos, nec mors tua funerabit ſenem tui amantiſſimum. Bene ſecum actum putavit, quod liberos

ros genuerit ſibi, Chriſto, Virtuti. ſibi in auxilium & oblectamentum, Chriſto in peculium, Virtuti in exemplum. Vixit, quantum per humanam imbecillitatem licuit, pie, caſte, ſobrie. Nec obiit alius, quam vixerat. Quæ monita pater quondam dederat filiis, ea moriens avus dedit nepotibus. uſque adeo, ut cum loquentem deſtitueret fracta naturæ vis, voces tamen extuderit integra relligio. quæ tunc in ſene & pro ſene verba fecit, nec de rebus terrenis loqui paſſa fuit cœlo Deoque proximiorem. quam hæc fuit ſuavis, quam pretioſa apud Deum, quam plena ſolatii mors, in qua moriens cum Creatore ſermones habuit, & de Redemptore ſuo loqui maluit, quam de mundi hujus, quæ plurimos occupare ſolent, quisquiliis. Salutari cataſtrophe abſolvit vitæ hujus Actus. Laudabili Epilogo deſiit eſſe facundus; & poſtquam de ſalutis ſuæ momentis peroraſſet, deſiit in pium *Dixi.* Vix ſpatii quicquam interceſſit inter loquentem & morientem. quia enim ad Deum ſuum & patrem ibat, cogitationibus ſe divinis implevit. Ita mori, mi Vicoforti, eſt in Domino mori. ita mori, eſt novam ac meliorem vitam ordiri. Sic diſcedendo acceſſit ad eum, cujus ſanguine eſt redemptus, ſpiritu ſanctificatus, verbo regenitus. Non illum avaritia, non ambitio, non ſæculi præſentis faſtus aut ſordida voluptas transvorſum rapuit, licet ad has mundi phaleras generis humani cœca cupiditas obſtupeſcat. Simplicitate, candore, religionis ſincero

 ſtudio,

ſtudio, occupationibusque honeſtis ſe totum involvit. Reliqua mortalis ævi ſtudia, impedimenta eſſe credidit mentis in cœlos profecturæ, & remoras in pietate proficientium. Gratulare potius ſic mortuo, ac beatitudinem è longinquo illi apprecare, cujus prælidia etiam hîc in ærumnarum valle poſitus in ſe ſenſit. Sunt ea, tranquillitas gaudiumque animi, pax cum Deo, guſtus deſideriumque futurorum bonorum. Vidimus aliquando ſedentem, ſcribentem, vidimus ambulantem. Sed dubium, an vivum an mortuum: an hominem, an umbram hominis. Adeo jam tum cum vita & morte pepigiſſe videbatur, ut in uno corpore, eoque exſucco pene & exangui, ſimul habitaret aliquid utriusque. Nunc mortalitate omni exutus, totus vivit ea parte, qua ſapuit, qua credidit, qua honeſtiſſime vixit. Cur tot laboribus defuncto invideas quietem? cur poſt emenſos humanarum calamitatum fluctus ægre feras in portu eum navigare? & poſt confectam hominis Chriſtiani militiam rude donari ac bravium reportare? Cur mercari amplius volet, cui lucrum eſt Chriſtus. Quid mercari pretioſius, quid dignius poſſit, cui merces eſt Deus. Cur ſe byſſo amplius & ſerico implicet, quem jam *byſſo* (ut eſt in Apocalypſi) *inveſtivit Agnus albo & mundo.* Cur ulli mercator debere cupiat, cui majus debitum remiſſum in cœlis. Cur eſſe creditor, qui nulla bona ultra in ſpe habet. Nec opus illi adire vendentium & ementium frequentatam toties Panegyrim, qui jam

am in beatarum animarum cœtum receptus eſt, ubi nec venditur, nec emitur, nec debetur, ſed ex gratia habetur, quicquid habetur. Ea quoque ætate ereptus eſt tibi, qua vita noſtra morbus eſſe incipit. Eo ſenectutis gradu, infra quem plurimi deficimus. Eo morbi genere, qui placidiſſimus eſt & doloris expers. Græci μάρανσιν vocant. Latini marcorem. Eo mortis genere, ut nec acerbam illam nec crudam dixeris. Ea denique animi alacritate, qua migrare hinc ſolent viri, Chriſtiani, ac cives boni. Nec decepit Te natura, nam ſeptuagenarium vidiſti. Et ſi diutius vivere conceſſiſſet, miſeriarum illa ac malorum potius fuiſſet prorogatio, quam bonorum. Ille, quia futura fidei oculis proſpexit, & æterna animo complexus fuit, vim abſtulerat præſentibus malis. Hoc cogitandum, quamdiu habueris, non quamdiu habere potueris. In præteritum tempus potius animum mitte, quam in futurum, & ejus te recordatione recrea, cujus uſusfructus tibi fuit chariſſimus. Ingrati eſt, beneficii à Deo accepti finem, injuriam interpretari. Habuiſſe parentes bonos in bonis maximis eſt. At carere iis nunquam velle, inhumanum eſt. Non dat illos Deus ad ſatietatem. dat ad uſus & officia neceſſaria, quibus cum defuncti fuerint, ſuo illos jure repetit. Nec volo, te non ſentire dolorem præſentis funeris; ſed non volo, te non ferre. Optimo pietatis & rationis temperamento dolere parentis obitum potes, & eundem dolorem vincere.

cere. Vt vincas, non ad ſacra ſolum, ſed & liberalia ſtudia & ſapientum præcepta te confer, quibus animum imbuiſti jam inde à teneris, quæque ad uſum jam referre prudens didiciſti. Illa quoties fati neceſſitatem, morientium exempla, mortalis ævi ærumnas, futuri felicitatem, vitæque bene actæ conſcientiam ob oculos ponent, ſupervacuam pectori tuo vexationem eximent. nec poterunt in tam denſo rationum examine obloqui multum degeneres querimoniæ. Hæc cum perpendes, Vir prudentiſſime, acquieſces non invitus ſummi Numinis decreto, quo voluit te lugere patrem, ne ille lugeret Te. Quod ſupereſt, dilectiſſimi patris memoriam venerare, famamque inculpatam in pretio habe. Ita qui vivus liberorum ſuorum commodis ſtuduit, mortuus adhuc prodeſſe poterit. Vale integerrime, & pias amici tui voces pro ſolatii parte habe. reliqua à pietate, eruditione & prudentia tua facile impetrabis. E Muſeo noſtro, Amſtelodami, 27 Decembr. 1634.

267.

PETRO CUNÆO.

PAulo ante, quam literæ tuæ mihi traderentur, perlatum ad nos fuit triſtiſſimum nuncium de inopinato obitu filioli tui Nicolai. Scripſerat ea de re ad filiam vidua D. Arminii. adeò me perculit iſte familiæ tuæ caſus, ut nihil poſſit magis. Vxor filiæque in lachrymas profuſæ ſuum ergo vos affectum teſtatæ fuerunt.

Ego

;o ſenſi mihi mota τὰς σπλάγχνα ἐλέους, [*viſcera* *ſericordiæ*,] & longè ſteti citra Stoiciſmum. :inam vel conſilio, vel opere poſſem afflicto ɔi ſuccurrere. Hoc agendum tibi, ut pectus unias contemtu humanarum calamitatum. :inus nocent prævisæ. Et profecto minus di- ıum eſt viro bono, nimis metuere mortem, ıos ſingulos ocyus, ſegnius manet. Scio faci- eſſe ſanis, conſilium dare ægrotantibus. Et men dandum. Erigit vox amici, & levat ali- ua obſeſſum ægritudine animum. Non con- uiram operosè ſolatia, quibus domi abundas. uerulo tuo bene eſt. Deceſſit peccandi igna- ıs: & vitæ hujus ærumnis ſubductus doloris bi materiam non præbebit. Satius eſt,ut illum ıgeas tu, quam te ille. Puerperæ ratio haben- a, ne ſe debilem adhuc, & minus integram ni- ıio dolore affligat. Si è lectulo emerſiſſet, ſua- :erem, uti ſecederes Warmondam vel Waſſe- ıariam. Vale,& me porro de familiæ tuæ ſtatu :ertiorem fac. Si quod à me præſtari tibi voles ɔfficium, impera. Non deero tibi, cujus pro- ɔenſiſſimum erga me affectum non levibus do- :umentis comperi. 29 Dec. 1634.

268.

WINANDO SCHUYLIO.

LIberaſti fidem promiſſi tui, ampliſſime Schuyli,quanquam nullo meo merito pro- vocatus, ad promiſſa deſcenderis. Subride- bam, cum adſpicerem quadratum tuum munus,

ex

ex quo colligebam te memorem esse compotorem. Nec tamen hoc nomine te odi, licet celebri proverbio exosi soleant esse μνήμονες συμπόται. [*compotores memores.*] Gratulatus aliquando fui patriæ nostræ ob victam Limburgum. Iam privato nomine mihi gratulor illam provinciam nobis cessisse, quæ caseos præbet palato meo gratissimos. Sed cupio ex te scire, cur Limburgenses rustici caseos suos quadrata forma induant, nostrates rotunda? Fortè norunt Limburgenses agricolæ rusticum quadratum dici, ob formam proximè ad quadratam accedente, cum aulici, nobiles, & albæ gallinæ filii soleant esse graciles, corpore tereti, minusque saginato. Et ut aliam dem causam, forte legerunt Limburgenses agricolæ apud Aristotelem, viros sapientes & scientiæ cubo subnixos, necnon etiam bonos quadratos, τετραγώνους, vocari. Sapientes quidem ob demonstrationis certitudinem. Nam uti rotunda facile moventur loco, ita quadrata mole sua stant. Quam ob causam cubicam figuram scientiæ symbolum esse voluerunt veteres, prout hæc ab opinione & levi credulitate discernitur. Bonos etiam, quia hi tenaces propositi, nec adversis nec secundis, à virtutis studio dimoveri possunt. Nostrates Batavi in rotundam formam cogunt caseos, quia metuunt, ne si quadratos faciant lædantur & impingant anguli. Deinde rotunditas signum est simplicitatis, innocentiæ, sinceritatis, quæ virtutès in Hollandis & Zelandis admo-

modum ſunt conſpicuæ. Quod ſi Geome-
am noſſent, adderent tertiam cauſam, nempe
nc, quod figura circularis, ob ſimplicitatem,
capacitatem, ſit perfectiſſima. Si alias cauſas
vinare potes, volupe erit eas intelligere, cum
ia erimus. Vide, mi Schuyli, quantus ſim arti-
x, qui pro caſeo delicatiore, verba tibi reddo
voces. Iſto mercandi genere non facies rem.
ed quid hoc rei eſt, quod cum mittas unum,
romittas ſecundum? Vis periculum facere mo-
eſtiæ meæ? an liberalitatis eſſe apud me Pro-
eſſor? Si dicam caſeum tuum placuiſſe, vide-
or expetere ſecundum. Si negem placuiſſe,
idebor contemnere utrumque. Quare ſileo, &
ibi ultroneo datori gratias ago maximas, pro
caſeolo quadrato, de cujus forma tunc ulterius
philoſophabimur, cum Limburgenſes te bea-
bunt pluribus. Vale. 29 Dec. 1634.

269.

IOANNI NEOPORTIO.

A*mpliſſime vir*,
Gratulor felicibus Scholæ veſtræ au-
ſpiciis, quæ tanto ſunt auſpicatiora, quanto
plures orcheſtra veſtra habet actores, & tu illis
præfatus es diſertius. Accedit, quod urbem ve-
ſtram tradendis capeſſendisque diſciplinis na-
tura deſtinaſſe videatur, in qua cœli ſolique cle-
mentia leniri poſſunt ſtudioſorum ingenia &
Canonicorum ordines otio abundant. ut nihil
dicam de iis, quibus graviora ſtudia diffindi
poſſunt,

possunt, ambulacris, quæ & intra & extra urbem habetis amœnissima. Miratus non semel fui hæc consilia non citius animis vestris insedisse. Illud in oratione asseveras, jam olim hac de re cogitasse Adrianum VI Pontificem, qui cum multa alia quoque in votis habuerit, nihil eorum præstitit, quæ maxime expetiisse visus fuit. Quod de Bibulo consule, C. Cæsaris collega olim dictum, etiam de Adriano verè dixeris, *Illo Pontifice nihil gestum esse*. Erat quippe ad omnem ferè rem timidior, & popularis auræ captator summus. Orationes Professorum vestrorum inaugurales tuo dono accepi & legi. Pignus mittis non privatæ solum, sed & publicæ, quam inter Scholas urbesque socias vigere oportet, amicitiæ. Eodem collimamus, ut Reip. Ecclesiæque suppetant præsidia, quibus illa insistant. quare æquum erit animis jungi Professores, quos studiorum similitudo cognatioque junxit. De oratione tua vix audeo apud te eloqui, quid sentiam. Eam laudem meretur, quam merentur optimæ, quæque Arpinatis ore loquuntur. Professorum vestrorum quisque professioni suæ apposité dixit. Ipsorum laboribus benedicat omnis boni largitor Deus, urbisque vestræ institutum laudabile in ejusdem bonum & nominis sui gloriam vertat. Vale Vir amplissime & doctissime. 30 Decemb. 1634.

270. PE-

270.

PETRO CUNÆO.

Ratiſſimæ mihi fuerunt literæ tuæ priores,
quibus ſcribis tibi totique familiæ tuæ be-
adhuc eſſe, nec minus gratæ fuerunt poſte-
ores, ejusdem argumenti. Ea eſt ſummi numi-
s clementia, ut paterne caſtiget, & ſuum in
os rigorem temperet lenitate. Novum annum
ecum ingreſſus es, illum tibi tuisque felicem
omprecor. Vt autem felix ſit, ibo per ſingulos
enſes, & quid agendum tibi, quid cavendum
xponam diſtinctius. Menſe Ianuario togam
ompone, foco te admove, & victu utere cali-
iore. In Februario, cum ciconiæ adventant,
orpus leniore pharmaco move. & quia frigi-
ior hic eſt menſis, perge Veſtam habere in pre-
io. Menſe Martio noli quicquam movere, ſed
ibo utere puriore & minus excrementitio. Eſt
nim is menſis verè Martius, & valetudinis ar-
iter maximus. Verum, Candidus auratis aperit
um cornibus annum Taurus, ab evacuationi-
us noli abhorrere. tunc enim conſtricti per
rumam humores calore blando reſolvi inci-
iunt, ut utile tunc ſit, naturam ſequi, quo ver-
it. Percam & rhombum piſces ama. Majo
menſe paſſerem piſcem cum acetoſa tibi com-
mendo. Adhæc ambulationes & exercitia me-
dica. Neque enim temere huic menſi præeſſe
dicuntur Gemini, Caſtor & Pollux, ille equis,
hic lucta nobilis. Exercitiis annumerem etiam
illam

illam ἄσκησιν, [*exercitationem*,] qua Maja genuit Mercurium. Cum Sol Cancrum ſubit, nec nimiis ſtudiis animum, nec corpus forti diæta aut medicina afflige. Eſt enim tunc debilior nativus calor, quam ut magnis laboribus ſufficiat. Porcellos marinos & cyprinos latos per hoc tempus noli faſtidire. Ad Leonem cum Sole progreſſus cave à purgationibus & venæ ſectionibus. Θώρηξις, hoc eſt generoſi vini potio ſalubrior hauſtu frigidæ. Si mitylis delectaris, jam iis fruere. Per Auguſtum, cum Pallas diverticula amat, ad me deflecte. Non leve valetudini momentum adferunt facetiores amici. Et nihil ſedentariam vitam amplexis conſultius, quam alibi reſpirare. Ab aromatibus licet abhorreas, noli abhorrere Autumni frigore primo. quo tempore crudi fructus & putredini obnoxii calefacientibus digeruntur. Vbi octavus imber ingruet, fuge vina feculenta & muſtea. His enim de cauſis fit, ut Autumnus febres & teſtamenta reſignet. November longiuſculam amat dormitionem, & cutem adſtrictam. December lactucas, portulacam, & frigida quæcumque eſſe non vult. potius calidis veſcitur, rapa cineribus cocta, vel pyris igne toſtis. Si vegetus es & athletica valetudine, non diſſuadeam dentes ſubinde exerceri in aſello majore. His præceptis ſi addideris bonæ mentis officia, animum æquum & hilarem, næ feliciſſimus tibi ibit & deſinet hic annus. Quod ſi feſtiviora hæc eſſe putas, quam ut te & me deceant, ſcito, me inter Medi-

Medicorum esse filios, qui ita loqui amant. Hujus facultatis non possum prorsus oblivisci, ut quæ mihi apud licitatores Gallos stetit XL coronatis. Vale amicorum integerrime. nec his, quas præscripsi legibus, ita inhære, ut nefas putes ab iis deflectere. Non in oratoria solum, sed & diætetica, laudis est subinde dissimulare artem. 1 Ian. 1635.

271.

CORNELIO VANDER MYLE.

CHartas Venetorum, nobilissime Myli, evolvi. Pyctomachiæ dictio sic satis mascula est, quamvis argumentum tractet ludicrum & puerile. De reliquis versibus dicam cum Martiali,

Sunt bona, sunt quædam mediocria, &c.

Terruit nos fama secundi incendii, quo chartas omnes, & rationum publicarum libros conflagrasse ferebatur. Verum gratum fuit ex literis tuis intelligere, non esse tam immane damnum, quam ad nos detulit rumor. Non potui non, ut tibi obsequerer, etiam ad secundum incendium alludere. tanta incendii istius fuit vis, ut vates longe positos accenderit, & incalescere alibi fecerit Hippocrenen, frigoribus penè congelatum. In casum ridiculum Principis junioris hoc Epigramma lusi:

Parvule cur diris Princeps erepte favillis
In gelidas prono laberis ore nives?
Cur, quem flamma nequit, lædunt contraria flammis
Frigora, & alterna sors mala sorte premit.

Optima vaticinor. flammis duratus & undis,
Spartani nobis militis instar eris.

Filio tuo Adriano Mylio Præfecturam oppidi Guilielmopolis obtigisse gratulor. His honoribus illum jam olim destinavi, ob modestiam & prudentiam. Sollicitudine opus majore quo majus momentum est oneris, quod suscepit. In limitaneis munimentis salus patriæ potissimum vertitur. & stat jam per ipsum ut nos securius dormiamus. Molesta satis, & minus tranquilla est gubernantium sors, & plurimarum tum militum, tum civium quærimoniis & litibus exposita. quæ mala facile affabilitate, æquitate, morumque lenitate superabit. Istud Senecæ cogitabit:

Præstat timeri Cæsarem, at plus diligi.

Fortior custodia est ab amore civium, quam ab armis & metu. Quæ non scribo, ut viro prudentissimo præscribam, sed ut scias, quibus illum virtutibus ornatum esse nos credamus. Vale Vir summe, cum uxore & liberis. 4 Ian. 1635.

272.

PETRO C. HOOFT.

SVperiore anno mihi leporem, jam perdices mittis, magnifice Hoofdi, ut duplici me tibi munere devincias, uno cælesti, altero terrestri. Verum, qua es prudentia, nec timerè tunc leporem, nec sine ratione nunc perdices mittis. Vis exprimere ingenium meum, quod & lepori multa habet similia, nec minus perdicibus. Non solet lepus annumerari animalibus efferis, & in

pugnam

pugnam natis. nec ego me inter Atridas, aut Pelidas, aut Lapithas censeri patiar. Mite mihi ingenium dedit natura; & quod non cum leporibus solum, sed & cum magno Achille habeo commune, sum valde πόδας ὠκὺς, [*pedibus celer,*] præsertim cum res in cuspide ferri est posita. Mira est lepori velocitas, ut vel intactæ segetis per summa volare possit culmina, ita præceps nimis mens, ire nequit modesto gradu, sed velut ebria ruit, præsertim cum pangendum est carmen. Ideo informes edo fetus, quia lambere non vacat. Referunt historiæ naturalis scriptores lepores clausis palpebris vigilare. Idem factito ego, cui familiare est, noctu clausis palpebris meditari versus, quos sub stragulis, ne elabantur, annotare soleo in pugillaribus. En leporinum Barlæum. Dicam aliquid de perdicibus. Scribit Plinius tantam in illis esse concipiendi facilitatem, ut vento à maribus delato, quin voce & superno volatu, absque contactu, concipiant. Non minore facilitate concipit Poëta, qui dum cœlum adspicit, & aërem captat meditabundus, divinis furoribus impletur. Ajunt perdicem amare sociam, & raro solam volare. Etiam Poëtæ sodalitates amant. Laudatur docilitas perdicum, nec minus vatum, quibus ingenium est flexile ad omne argumentum. Odoricus de Foro Iulii inquit: In regionibus circa Trapezuntem, quæ Pontus olim dicebantur, vidi hominem ducentem supra 4000 millia perdicum. Is iter faciebat per terram, perdices per aërem volabant,

quas ducebat ad quoddam castrum, nomine Tanega, quod à Trapezunte distat trium dierum itinere. Hæ perdices, cum duci ipsarum homini quiescere aut dormire libebat, omnes quiescebant circa eum, tanquam pulli gallinarum. Cum vero sic quiescebat, capiebat de illis, quantum volebat numerum, reliquas ad locum, in quo prius erant, reducebat. Hæc ille. Sed opinor hunc scriptorem cum Ænea per eburneam portam egressum,

Qua falsa ad cœlum mittunt insomnia Manes.

Tibi amplissime Hoofdi, duplici nomine gratias debeo, tum quod rarioribus me ferculis recreaveris, tum quod minimè morosam scribendi materiam mihi subministraveris. Vale. 20 Ianuar. 1635.

273.
ADRIANO PLOOS.

N*Obilissime præstantissimeque Ploosi*,

Non dubito, quin de incendio Hagiensi primo & secundo certior factus sis. Celebriores quippe solent esse calamitates, quæ celebrioribus accidunt. Et uti in oculos magis incurrunt templa & aulæ Principum, ita quæ secunda vel adversa illis accidunt, clamare solet fama potius, quam narrare. Gaudeo nihil incommodi passos utriusque sexus Principes, & quod chartis publicis accidit damnum non carere solatio. Pervasit ad nos incendii flamma, meque languidum & repentem Poëtam eminus accendit. Et licet

licet pertinacissimo hoc frigore penè obriguerim, sensi facibus Aulicis me incaluisse, & rediisse ad ingenium. Lusi quædam Epigrammata, flammularum instar nata, quæ Hagam ad amicos misi. Supererat, ne memoriam mei apud te sinerem obliterari. Quæ ut perpetua sit, impertior subinde N. T. otia mea. Etenim, ex quo me favore tuo & benevolentia complecti es dignatus, magnum fuit amicitiæ tuæ apud me precium. Vbi foco adsidebis, & fessum patriæ curis animum reficere voles, ista lege. Nec ingratum mihi fuerit, si amplissimo viro D. van Hilten blandè aurem vellicaveris, uti memor esse velit litterarum illustrissimi Principis. Non est plenæ felicitatis sperare bona, sed possidere & frui. Vale Vir maxime, & Dominam de Thienhoven, liberosque saluta. 10 Feb. 1635.

274.

PETRO CUNÆO.

DOlemus iterum & condolemus durissimæ vestræ sorti, cognatorum charissime, eoque magis, quo tolerabilior fuit mors filioli, quam hæc vagientis infantuli. Vtique iniquius mortales ferimus, quæ hominium culpa obveniunt mala, quam divina voluntate. Pluribus nocuit ista nutricum somnolentia. Vt beatas prædicem matres, quibus proprios lactare infantes concessit benignior natura. Vxorem meam adeò commovit hoc vestrum infortunium, ut totam noctem insomnem traduxerit. Interea, dum Li-

bitina crebrior funestam tibi reddit domum, sapientum præceptis animum robora, quæ scis. Senecam copiosissimè impartiri Helviæ matri & Polybio. Nascimur, mi cognate, inter mortes & funera. Inter eadem educamur & vivimus. Nec dissimilis est prologo suo vitæ humanæ catastrophe. *Cum judicamur*, inquit gravissimus Apostolus, *à Domino judicamur, ne cum mundo pereamus*. *Patientiam Iobi*, inquit alter, *audivisti, & finem vidisti*. Illum tibi familiæque tuæ salutarem largiatur clementissimus Deus, vitæ, mortis, rerumque omnium nostrarum sapientissimus arbiter. Totus eram in commendando Ryckwardo, cum commodum supervenerunt literæ tuæ, quæ maximum pondus commendationi nostræ attulerunt. Cogor abrumpere epistolam, cum præ manibus habeam Oratiunculam de Animæ humanæ admirandis. Inter illa admiranda est Animæ immortalitas, à qua solatia maxima petuntur adversus mortem, etiam illorum, quos — *limine primo*

Abstulit atra dies & funere mersit acerbo.

Vale Vir clarissime & amicissime, & uxorem liberosque saluta. 15 Feb. 1635.

275.

CONSTANTINO HUGENIO.

ALiquandiu scripsimus sine epistolis, & obtrusimus alii aliis versus sine præfatione. Nec enim opus erat glossemate super mœcho priore, & posteriore, cui allegoriæ tu primus

occa-

occaſionem dediſti. Lætor me ex iſta arena, ſubductum, & novis uncis pertractum in flammas Aulicas. Vbi cum flamma latius graſſari poteſt Poëtarum licentia. Fingunt Poëtæ Vulcanum, (quod nomen clariſſimus meus collega arbitratur profectum à Tubalcain, fabro ferrario, cujus mentio fit Geneſ. 5.) claudicantem, ob hoc, quod inæquales ſint ignium flammulæ. An ob hoc elegeris claudicantes jambos, ubi de Vulcano loquendum fuit, neſcio. Fabulantur iidem Poëtæ Vulcanum aliquando ambiiſſe nuptias Minervæ, ſed repulſam paſſum, ob moroſitatem Iovis. Nunc voti ſui compos factus eſt. Poſtquam tu Minerva eſſe voluiſti, quæ ſapientiæ ſuæ poëticæ vim illi deſponſavit. Sed quam initurus ſis gratiam apud Venerem zelotypam tute videris. Scazontes, tum quos mihi, tum quos aulicæ calamitati inſcripſiſti, exactiſſimi ſunt & graves. Cum illos ſcriberes calamum, non in Moſam aut Rhenum, ſed Aganippen tinxiſti. Ego qui te præeuntem ſequi ſoleo, à te, ut vides, claudicare didici; reddo pro ſcazonte ſcazontem, licet diſparis à tuo genii. Pro libellis Puteanicis gratias tibi ago maximas. Expungam propediem debitum novo nec inamœno discurſu de Animæ admirandis. Vale & ſummos viros D. Mylium, Plooſium, Catſium, Honerdum, Reygersbergium ſaluta. 20 Feb. 1635.

276.

CORNELIO VANDER MYLE.

NIsi odiosum esset nobilissime Myli, doctos inter se comparare; dicerem Aloysium inter Poëtas Italos excellere, solo Pontifice Vrbano excepto. cujus in Lyrico carmine laus maxima est. In Heroïco carmine Claudianum hîc illic imitatur Aloysius, sed non ubique, quod si sæpius hoc faceret, major esset Poëmatum ejus majestas dignitasque. In Epigrammate non est infelix. Maximè placent ea, quæ in Imperatorum vitas scripsit. Ea, quæ in laudem B. Mariæ Virginis lusit, acumine non carent. Sed valde dubito, an sit ex honore venerandæ Virginis, eam non solum cum profanis Reginis comparare, verum etiam cum talibus, quæ meretriculæ fuerunt: qualis fuit Cleopatra, Leda, aut violatæ pudicitiæ Dido. Die lunæ proximè elapso Orationem habui de Animæ humanæ Admirandis. Mittam, ubi excusa fuerit. Domino Hugenio misi Scazontes in doctissimos ipsius Scazontes, quibus me provocavit. Nescio, an videris. Digni sunt, qui doctorum omnium manibus terantur. Singulas ædium partes suis nominibus indigetat, ac si totum Vitruvium imbibisset. Carmen est grave, numerosum, plenum acuminum. Libellum Aloysii ab ipso repete. Misi illi una cum meis literis & versibus. Hic mercatorum animos non leviter erexit victa Pariba cum arcibus. Totam penè Brasiliam tenent nostri.

nostri. An Hispanus dormit, stertit, stupet? Nobis videtur minari proxima æstate. Cardinalis fortè aliquid dabit indole sua & purpura dignum. Interea Scipiones nostri in Brasilia campis spatiantur apertis; & belli hic nostri amaritudinem saccari dulcedine leniunt & edulcant. Vale præstantissime Myli, & uxorem liberosque saluta. 21 Febr. 1635.

277.

IOACHIMO VICOFORTIO.

CApita epistolæ tuæ sunt ostrea, neptes Richelii, mensæ Gallicæ, Dux Aurelianensis & Oxenstiernius, res diversissimæ, quarum aliæ edunt, aliæ eduntur, aliæ nubunt, aliæ nuptias rescindunt, aliæ Martem iniquam, aliæ Venerem propitiam experiuntur. Eduntur ostrea. Edunt Galli. Nubunt dictæ neptes, nuptam repudiat Aurelianensis, Regis frater; iniquo Marte pugnat Oxenstiernius, Germanique. Quæ de ostreis scribis, probo. Licet non sim ex eorum numero, qui

— Circæis nata forent, an,
Lucrinum ad saxum, Rumpinove edita fundo
Ostrea, callebant primo deprendere morsu.

Alii cruda amant, alii elixa. Ego præfero illa, quæ ad exemplum martyrii Laurentiani, flammis sunt ustulata, & cydoniorum succo adspersa. Mensæ Gallicæ opiparæ fuerunt. Sed nihil ad luxum Tiberii, qui in mensa apposuit tres mullos emptos tribus millibus nummum. Dicere solebat Caligula, aut frugi hominem nasci opor-

tere, aut Cæſarem. Aurelianenſis veniam facti ſui mereri poſſet, ſi qua facilitate cauſas repudii invenire poſſet, ſponſæ ablata virginitas reſtitui poſſet. Oxenſternius adverſim fortunam ſuperare animi magnitudine didicit, non elatior eſſe ſecundis, nec dejectior adverſis. Cedendum ſubinde bellorum tempeſtati, donec adſpiret Favonius, qui è Gallia flare incipit. De Richelii neptibus nihil dicam, niſi hoc unum, operæ precium fuiſſe illas elocari, ob dotem. Poterit hanc amare impenſius, quæ Pulaurentium amat minus. Leida redii, ivi rediique iratis dîs hominibusque; in itione infeſta fuere grando, venti, nives, pluviæ. In reditione, incidi in aurigam lentum, moroſum, duræ cervicis, penè dixerim non uno dignum ſuſpendio. Poſt meridiem te inviſam, & itineris mei labores enarrabo propius. 1 Mart. 1635.

278.

CONSTANTINO HUGENIO.

CUm Scazontes tuos, in fine polyſyllabos, legerem, correptus fui catalepſi ſive catocho. Is morbus eſt, quo æger detentus repentè in eodem permanet habitu, ſive ſtans, ſive ſedens, ſive clauſis, ſive adapertis oculis. Non aliter in carmen illud præſtantiſſimum intentus obrigui, ut vix aliò flexerim oculum. Iam verò ab iſto me morbo liberaſti acriore literarum tuarum ſale. quo negligentiam meam, quam ego morbum interpretor, perfricas. Redii ad me,

me, & discusso rigore crepo perlustrare Epigramma de causis incendii. Allusio ad causas & καῦσιν [*incendium*] lepida magis est, quàm gravis. Eam alia paranomasia Belgica prosecutus est Mostartius noster. Videbis ex schedula inserta, quanta ingenia in occulto lateant. At nullius epigrammatis argumentum convenientius, quam illius, quod sic clauditur, *Credita cum nudo Marte cubare Venus.* Illud tuum est. Incidit mihi simile quid. Sed non ausus fui tractare argumentum ob amphiboliam. Suspiciosa valde est aula, & lædi facilis. Quia verò Philosophum lacessis, inveniam nullo labore nodum in scirpo. Dicis Principem non fuisse lapsum in terram, sed terram centri virtute traxisse Principem. Quasi gravia extrinseca moverentur virtute. Natura, inquit Stagirita, est causa & principium motus & quietis, *ejus in quo inest.* Si terra traheret, facilior esset tractio corporis minus ponderosi, cum hoc resistere magis valeat, quam magis ponderosi. At parum moror hanc controversiam; sive enim terra trahat lapidem deorsum, sive gravitas intrinseca trudat, sive aër à tergo trudat, possum ferre dissentientem. Tibi & clarissimo Honerdo si quando obdormiscere vacabit in Parnasso, sumite me socium. Vobis concedam in fastigio altum stertere, contentus recubare in vallibus. Amplissimo Honerdo aliquid reposui, ut provocem egregium Poëtam. Quæ scripsit in incendiarios deos, ipsam Heben, non decrepitam senectam sapiunt. Adeo ner-

nervosa sunt omnia & succi plena. Non est exhaustus ille senex, sed plenus genii, & vigoris. Eum meis verbis saluta reverenter. 3 Mart. 1635.

279.

EIDEM.

NObilissime Hugeni,

Dum tu ad leges Salicas regem salire scribis ingeniosissimè, ego pergo ad leges metricas & epicas salire. Tamque inverecunda est mea saltatio, ut insiliam in te, qui prior insiliisti in me. Quam cuperem ad hoc nostrum tripudium pertrahi senem Honerdum. Etenim, ut habet proverbium, salva res est, cum saltat senex. Mitto Orationis meæ exemplar. Titulus speciosus est & grande aliquid promittere videtur. Crede hoc ab arte esse, ut pelliciamus emptorem & lectorem. Tu phaleras istas non curas. Nec scripsi tibi hæc, iisque, qui Epidauriis serpentibus acutius vident: Satis fuerit, tetrica Aristotelis dogmata amœniore phrasi expolivisse. Vale. 4 Mart. 1635.

280.

ARNOLDO BUCHELIO.

REverende, doctissimeque vir,

Antè dies non ita multos Orationem habui de Animæ humanæ Admirandis. Cum enim mihi explicandi essent libri Aristotelis de Anima, visum fuit auditores præfatiuncula quadam excitare, reique ipsis commendare dignitatem.

Tu

Tu verò cum inter illos ſis, quos ob elegantiora ſtudia amavi & colui jamdudum, benigne excipe hominis tibi addictiſſimi conatus, & illi perge lingua animoque favere. Illud credas velim, me non ſolum Orationem tibi mittere de anima, ſed una animum meum, tui obſervantiſſimum. Sed quantis, mi Bucheli, bellis implicabimur? quantas minas ſpirat iſte Infans Hiſpanus. Cuperent Batavi eſſe infantem opere ubi eſt nomine. A Gallo nihil eſt, quod ſperem. Moras nectit & tergiverſatur. Expectavimus aureos montes. Iam, ut audio, vix ſebaceam candelam mittet. Nempe bello Germanico impeditus, non habet quod donet Federatis. Nobis noſtro ſucco vivendum & belligerandum erit. Imò Gallorum tum veteres tum recentes copiæ noſtris ſtipendiis militabunt. Quare in Achivos denuò cudetur faba. Ego acquieſco & ferre porrò patienter diſcam, quicquid corrigere eſt nefas. Vale Vir clariſſime. 10 Mart. 1635.

281.

CORNELIO VANDER MYLE.

Nobiliſſime Myli,

Quem coram vides, Ioachimus Vicofortius eſt, vir eleganter doctus, & humanitatis omnis ipſiſſima Idea. Ejus in me officia tot tantaque ſunt, ut per illum hîc ſuaviſſima mihi ſit vita. Tradet tibi Orationis meæ aliquot exemplaria, quæ quibus debeantur ex inſcriptione cognoſces. Famuli tui operam imploro, qui eas de-

deferat. Quod filioli mei obitum doleas, humanum eſt, quod ſolatia addas, Chriſtianum. Amicorum eſt, mutuis & gaudiis & doloribus affici. Quid in ipſius obitum ſcripſerim, legiſti. Quæ ad meos verſus repoſuit Zulechemi Dominus, hæc ſunt:

In tumulum filioli C. Barlæi.

DIſce quid hic jaceat, quanti ſpes quanta parentis,
Quanti quam felix cura magiſterii.
Quo præeunte puer, nondum puer, incipit infans,
Infans exanimis verba diſerta loqui.

Meum epitaphium, quo ad Iacobi nomen alludo, tale erat:

Hic ſitus eſt fratris non ſupplantator Iacob.
Planta cui nullam languida preſſit humum.
Quod puer haud potuit, jam vult me dicere; tactum
Hoc etiam ſuperis ſuccubuiſſe latus.

Detulit ad nos rumor, N. Tuam & D. Catzium Curatores Academiæ Lugduno-Batavæ conſtitutos. Si verum eſt, habebunt quod ſibi gratulentur Profeſſores. Nominis enim tui, & ſingularis erga Profeſſores humanitatis fama Academiam iſtam adeò implevit; ut Tibi iſta dignitas perpetua videri poſſit. Velim ſcire quid hujus rei ſit. Legatus Suecorum Iohannes Skyte hîc eſt, Guſtavi Regis diſciplinæ olim præfectus fuit, his officiis emerſit, uti Adrianus Pontifex Caroli V, & olim Auſonius Gratiani Imperatoris gratitudine. Vale Vir maxime, & uxorem Dominam vander Myle, liberosque ſaluta. Filia,

Domi-

Domina de Looſe, an denuò prolem expectat? Nolo iterum vates eſſe, ne me fallat mea vaticinatio. Raptim Amſtelod. 11 Mart. 1635.

282.

IOACHIMO VICOFORTIO.

CVm manus tuæ lineamenta ex literarum inſcriptione agnoviſſem, dixi mecum: Hic vir hic eſt. Ita adſolent miſeri amantes ſe imagine abſentis amaſiæ oblectare, & captare umbras, cum res nequeant. Sed quid audio? vir doctiſſimus D. Demorius id ſibi negotii dari patietur, ut Orationem meam de Animæ admirandis reddat Gallicè? Ergo cognoſcent propediem mecum Galli, quanta inſideat animæ ſui ignorantia. quæ ſi in Batavo craſſior eſt, in Germano inflatior, in Hiſpano ſævior, in illis tota flamma eſt. Cognoſcent & hoc: quid Galliam toties colliſerit, quid ſceptris inſidietur, domi, foris. quid illud ſit, quod in ipſis loquitur diſertiſſime, pugnet calidiſſime, ſalutet officioſiſſime. Nam & hæc ab anima ſunt. Verum, hoc velim in verſione obſervare virum prudentiſſimum, ne ſe verbis meis adſtringat, ſed paraphraſten agat, ubi neceſſe erit. Nec enim lepores Romanos de verbo ad verbum expreſſiſſe conveniet. hoc agendum, ut pro Latinis floſculis reponantur Gallici. E. g. eleganter à Martiali dictum in hominem delicatum:

Aprum amat & mullos & ſumen & oſtrea.

quod quin propria phraſi & proverbio exprimere queant Galli, non eſt dubium. Rerum no-

varum

varum quod ſcribam non habeo. Soleo enim ex tuo fonte bibere, & tuis uberibus lactari. Nunc quia alibi moraris, ſilent meæ cannæ, uti immotis follibus templorum organa. Vale, & Zulechemi Domino, Braſerto, ac Demorio me totum trade. 18 Mart. 1635.

283.

NICOLAO BAUGY.

DVm Gallorum & Federatorum Legati ultro citroque commeant nobiliſſime vir, facile literis meis impetrabo ſalvum conductum. Nec tamen bellorum tibi conſilia aperiam, aut Martis, ſed ſtudiorum & pacatiſſimi Apollinis. Ex quo enim cœpiſti meas eſſe aliquid putare nugas, permiſi, ut per ampliſſimos viros D. Braſertum & Vicofortium ſubinde ad te transvolarent ſchediasmata mea, aut potiùs ocioſæ mentis modo ſeriæ, modo ludicræ commentationes. Eſt hæc humanæ dementiæ non leviſſima ſpecies, ut quæ ſcripſimus nobis, aliorum quoque juris eſſe velimus: non ſatis eſt ea autoribus probari, aliorum inſuper applauſus emendicamus miſeri. Inflat gallinas hordeum, cicadas ros, chamæleontem aura. literarum ſtudioſis pro hordeo & rore eſt gloriolæ ſtudium. Hæc aura ſublevantur altius, & hoc pabulo pingueſcere ſibi videntur. In plures hæc ſcribo, nec excipio meipſum. Nuper de Animæ humanæ admirandis peroravi, non ut tantæ mihi rei ſcientiam arrogarem, ſed ut publicè ignorantiam profiterer meam. Celebris

eſt

eſt Sorbonenſium fama. Verum aut ego vehementer fallor, aut puto totam Sorbonam eadem illa ignorare, circa Animam, ad quæ ſtupui hactenus. mitto N. T. exemplar, cui comes it cultor virtutum tuarum animus. Defixiſti in me nuperis ſermonibus humanitatis tuæ memorem aculeum. & ad huc incaleſco à benevolentiæ radiis, quibus me abiturus foviſti, & irradiaſti coram. Gratulor N. T. novæ dignitatis titulos, quos in te contulit Galliarum Majeſtas. Illam tibi felicem & diuturnam eſſe velit divina clementia. Hactenus ſimilis fuiſti Hamaxobiis, quique in plauſtris vagi habitant. Hi ſedes mutant pro aëris clementia vel inclementia. Tu Regia voluntate è Gallia Viennam, hinc Bruxellas, hinc Hagam translatus denuo Galliam tenes. Ita movemur omnes & jactamur variè, donec aut hic in terris quies brevior, aut in cœlis perpetua concedatur. Tranquillius jam vivis, & domi, & inter tuos & coram Rege, in urbe maxima, ad Sequanæ ripam, quæ omnia & ſingula felicitatem tuam commendant. Accedat his amicorum peregre habitantium in te propenſiſſimus favor, inter hos noviſſimus Barlæus, qui tanto te colit impenſius, quanto in amicitiam tuam receptus fuit ſerius. Vale. 24 Mart. 1635.

284.

IACOBO CATSIO.

A*mpliſſime Catſi*,

Effluxit hyems, quam mihi terminum

ſuſcepti operis præfixiſti. Quare memor officii, mitto Hymnum Salomonis epico carmine à me redditum. Maluiſſem ipſe finxiſſe novum Poëma, quam ſacrum iſtud reddere. Nec enim aut latius vagari ad ſingula auſus fui, nec rigidius intra verborum cancellos ſtare. Si feciſſem illud, derogaſſem non parum majeſtati ſenſus allegorici, & receſſiſſem longius à phraſibus ſacri textus. Si hoc, minus fuiſſet grata carminis lectio. Quare moderationem aliquam adhibui. Hoc conatus fui, ut ſingulorum penè verſuum ſenſum myſticum una indicarem, quò pari paſſu iret litera & ſpiritus, allegorica & ſpiritualis ſignificatio, typus & res typo ſignata. Myſticum ſenſum interdum paucis, interdum pluribus verbis expreſſi, prout ſe res dabant, quod facile erit obſervare minus oſcitanti lectori. Totus Hymnus plus quam ænigma eſt, cum ne ipſe quidem literalis ſenſus proprius ubique eſſe poſſit. Quas dedi explicationes conjecturæ ſunt piæ & probabiles. Nec enim in hymni hujus interpretatione omnes eadem dicunt Theologi. Felicior interpres eſt, quisquis ingenioſius conjicit. Tu vir ſumme mecum judica, tunc Poëtas minus Poëtas eſſe, cum à diis & deabus & profanorum vatum elegantiis abſtinere coguntur, aut ea exprimere, quæ religionis Chriſtianæ propria ſunt. Aliter Eginardus loquitur: aliter Salomon. aliter Emma, aliter Eccleſia. Vbi ſacrorum myſtas decet veſtitus gravis, absque redimiculis, ita ſacra ipſa decet oratio ſimplex, non

non compta & calamiſtris ornata. Non eget fuco divina veritas, nec cincinnis voces ſacroſanctæ. Si quid mutari velis, aſteriſco nota, non ſemel petii operum omnium ἀνάγνωσιν. [*lectionem.*] Vale Vir ſumme. Prid. Cal. April. 1635.

285.

GODEFRIDO DE HAESTRECHT.

NE me putes vetus Latium odiſſe, revertar ad Latinum ſermonem. quo, ni fallor, me loquentem audire mavis, quam ſi Belgiciſmos tibi meos obtrudam. Fui per dies aliquot Trajecti ad Rhenum, ubi cum te non reperirem, pœnituit ſuſcepti itineris. Occurrit mihi Domini de Reneſſe filius, qui ſe jam tertia prole gloriabatur patrem. Gratulatus illi fui jus trium liberorum. Si inter Romanos vixiſſet, patuiſſet illi locus in theatro. Scribis triumphatum fuiſſe Antverpiæ ſuper adventu Cardinalis Infantis. non invideo. Sed metuo, ne iſte triumphus caro aliquando ſtet Antverpianis. Amant Principes mulgere urbes opulentiores, & tenſa nummis ubera. Annon ſatius fuiſſet diſſimulare magnificentiam, ut cum de pecuniarum exactionibus inſtituuntur querelæ, fidem illæ mereantur majorem. Eſt iſte Antverpianorum mos. Irritant Principum ſuorum cupiditatem, & poſtea negant petentibus, aut inviti dant. apud nos omnia ad bellum ſpectant: magno apparatu futuris caſtris providetur. In Gallo (loquor humanitus) omne præſidium. Is bello Hiſpanum peti-

turus dicitur. Sed multis noſtratium minus veriſimile videtur. Nos promiſſis erigimur & ſpe ſumus magni. Legati noſtri in Poloniam abeunt, ut inducias Suecum inter & Polonum trahant, & in annos plures continuent. De ſucceſſu nihil auſim temerè ſtatuere. quæ ſub deliberationem cadunt, ardua ſunt. Polonus Pruſſiâ volet diſcedere Suecos. Sed hi illecti portoriis lucu-lentis, difficulter avelli poterunt ab opimo cadavere. Dum litigant Principes, ego, mi Haeſtrechti, ſum ſecurus. nec enim aut regnis aliorum inhio, nec ut mihi eripiantur, metuo. Philoſophiæ ſtudium felicitatis noſtræ pars eſt, opes veritas; honor, honorum contemptus; voluptas, voluptatum uſus modicus & honeſtus: amici præſentes, libelli: abſentes Tu cum paucis aliis. Hæc dum mihi ſuperſunt & integra ſunt; Perſarum vigeo rege beatior. Vbi exercitus ſuos eduxerint Principes, ſcribendum erit ſæpius, nec deerit argumentum. 9 April. 1635.

286.

CONSTANTINO HUGENIO.

Ægerrimè, cum hic eſſes, à te diſceſſi. Sed evocatus per literas amicorum Ultrajectum ob cauſam matrimonialem, non auſus fui amantibus hoc officium negare. Non patitur amor moram. niſi ratione regatur, furit. Si retardes, inſtat acrius, donec fruatur. Iſtic cum eſſem, incidi fortè in bibliothecam hoſpitis mei, ibidemque repperi proſodiam hanc, quam nu-

per

per à me poſcebas. Non vidi accuratiorem & pleniorem. Autoris nomen eſt Pantaleo,ſed non is, qui cum fratre Leone Sophiſmatis à compoſitione & diviſione exemplum fuit. Vtuntur illo ſæpe dialectici. Quæ de lumine & coloribus ſcripſit Anonymus iſte,placent valde,neque ubique diſſentio. Probat aquam eſſe cauſam nigredinis,à qua opinione diſſentio,licet probabiliter ea de re diſputet, cur enim, ſi aqua eſt cauſa nigredinis, umbræ & umbroſa omnia nigricant? nec enim umbræ madent. Lucretii verba ſunt,

Nigras diſcutit umbras.

Cur in cœlo, propè Polum Antarcticum, apparent nubeculæ nigræ? cum tamen humoris omnis expers ſit cœlum. Cur Æthiopum vultus magis nigreſcunt? cum exſiccentur magis, idque circa extimam cutim, in quam calor agens indeſinenter humidum abſumit. Cur,quæ maximè humida ſunt,ut lac,vinum,minus nigra ſunt; quam illa, quæ minus humida ſunt, magisque nigra, ut carbo, pannus, terra? Cur corporum pariter ſiccorum, & pariter humidorum, ſenſu indice, alia nigricant, alia albicant, ut creta, & ſtannum rude. Cur charta candida exiſtens in cineres converſa nigricat, cum exuſta minus ſit humida ob adultionem? accidit idem linteis exuſtis. Cur albicant vultus Septentrionalium, nigricant Meridionalium? cum illi humidiore, hi ſicciore vivant climate! Cur uvæ intenſiore calore nigreſcunt, cum calor exſiccet? Hos ſcrupulos qui exemerit mihi, facile in oppoſi-

 tam

tam me ſententiam pertrahet. Ariſtotelis ſententia eſt, nigredinem eſſe à dominio terræ & ab opacitate. reliquorum colorum cauſam eſſe elementorum pellucentium victoriam. Verum de his coram. Vale. 10 April. 1635.

287.

IOACHIMO VICOFORTIO.

HEri cum Legatis Illuſtriſſimorum Ordinum in Poloniam abituris pranſus fui. Quid animi mihi putas eſſe, qui dignus jam habeor tantorum epulis accumbere Divûm. Fuit mihi de poëſi & ἀμοιβαῖοις [*alternis*] verſibus multus cum clariſſimo Honerdo ſermo. Nihil minus eſt, quam moroſè doctus, aut intempeſtivè ſeverus. Petiit, ut Epigrammate proſequerer Legatos. Feci hodie ſummo mane. mittam proxima hebdomade. Iam non eſt ocium. Exercitus noſter ex hybernis undique excitur. Arnhemi prima ſtatio eſt. at Princeps ex podagricis doloribus decumbit. Cuperet lectica vehi in caſtra, ſed non patitur morbus. Hic ubi deſævierit, nulla erit in duce mora. Vrget quippe militem præſentia Turni. De Gallorum ſuppetiis quid dicam. pergo ἐπέχειν. [*judicium ſuſpendere.*] Spectant undique veluti è ſpecula Principes, quid dignum tanto apparatu ſimus daturi nos, quid Gallus, quid Infans. Intereà dum nihil agunt illi, ſed moliuntur & ſuo quoque more comuntur,

Amemus, Ioachime, nos, amemus,

Rumo-

Rumoresque minasque Martiales
Omnes unius æstimemus assis.

Vale cum uxore & fratribus. 20 April. 1635.

288.

ROCHO HONERDO, *Legato.*

I*Llustrissime Honerde,*
Vides etiam nunc, quanta sit Musarum fiducia. Prosequor vos Epigrammate, quos operosiore Poëmate debuissem. Nec fortè displicebit consilium. non amas longos λόγȣς, [*sermones*,] præsertim Poëtarum, quorum voces pro cupediis esse debent & bellariis. qualia parcitas commendat & paucitas. Alloquutus sum vos universim & viritim. Ita ferebat genius, quem ducem sequimur. Vbi in navi composueris res, & jacebis mollius, ista lege. & si vacabit, acutiore stylo confige semianimes fœtus, quos heri non parturii, sed fudi potius inter amicorum interpellationes, & domesticos strepitus. Vale Vir summe & me ama,

Sic te Diva potens Cypri,
Sic fratres Helenæ lucida sidera
Ventorumque regat pater. Nosti cetera.

25 April. 1635.

289.

IACOBO CATSIO.

NOndum gratulatus A. T. fui Curatoris dignitatem. Facio id jam nunc, magisque gratulor Academiæ & studiosæ juventuti, cui

Ephorus moderatorque datus, non amore ſolum ſtudiorum, ſed & doctrinæ facundiæque laude clarus. Iam eris Profeſſoribus Leydenſibus, quod Paulinus fuit Auſonio, Mecœnas & Pollio Virgilio. Pallas femina eſt, innupta eſt, ideoque tutore eget. Nec reperiat aptiorem, quam Catſium, Apollinem ſuum. Cogitatis jam de vocando Profeſſore Philoſophiæ, qui Burgersdicio ſuccedat. Scio plures nobiliſſimis Curatoribus commendari, nec ullius laudibus virtutibusque derogo. Eſt inter illos Franciſcus Duban Gallus, cujus rationem haberi, meo quidem indicio, ex re fuerit Academiæ. Ea eſt ætate, qua ſe à contemptu vindicare poteſt. Ea morum modeſtia & facilitate, ut collegam ὁμιλητικὸν [*affabilem*] habituri ſint Profeſſores reliqui. Ea verò eruditione, ut cum Philoſophia eloquentiæ & humaniorum artium ſtudia junxerit. Philoſophiæ partes varias variis in Galliæ locis profeſſus fuit. Et potuiſſet iſtic emergere, viamque ſibi ad meliorem fortunam ſternere, niſi diſplicuiſſet & ordo, quem elegerat, & quæ olim erranti placuit, religio. De fide & vitæ ratione propius judicent Theologi Leydenſes, inter quos vivit. Omnino arbitror illum Academiæ veſtræ honori & decori fore. Quare, ſi quod eſt erectæ eruditionis apud vos precium, eſt autem maximum, audito hunc loquentem publicè, & qua valeat dicendo & docendo gratia experiamini. Eligi in Profeſſorem non cupit, priusquam ſe vobis, Profeſſoribus, & ſtudioſis probaverit.

baverit. Vale Vir amplissime, & in Patriæ ac Academiæ decus commodumque diu vive. 2 Maji, 1635.

290.

IOACHIMO VICOFORTIO.

IAm scire desidero, amicissime virorum, num incolumis in Stormariam appuleris, una cum Creusa, affine tuo & cognata Marietta. Singulis pene diebus Solem respexi & Æolum. Illum non semel increpui, quod te iter faciente caput nubibus aliquoties abdiderit, neque lumen suum cum virtutum tuarum lumine confuderit. Nec minus succensui Æolo, quod spiraret acrius, & uxoris tuæ flammeolum discusserit importunius. Etiam illud me male habuit, quod infestam subinde senseris pluviam. Sed ista pluvia bene cedat Iunoni tuæ, quæ ni fallor, te pluvium Iovem magis amat, quam pluviam? Sed cave hæc illi interpreteris. Eleusinia sacra sunt, quæ revelare nefas. Sæpe me optavi vobis itineris socium, non ut magis esses severus, sed ne rideres parcius. Vbi intellexero vos sospites Hamburgum venisse, Taurum Neptuno, Æolo asellos marinos mactabimus. Quod de tauro dico, voto & destinatione me facturum promitto, non re. Preciosa nimis forent taurorum sacrificia. Princeps noster à podagra penè convaluit. quod ad me perscripsit nobilissimus Mylius, indignatur ægros sibi esse pedes, cui bellaturiunt manus. Heri Haga discessere stabularii omnes &

equi. *Bella ô, bella, horrida bella,*

Et multo video, ſpumantes ſanguine campos.

niſi tanta incœpta remoretur aliquis caſusve Deusve. Fert rumor Gallorum copias in agro Leodienſi ſtare. Non credunt βαρυκέφαλοι. [*quibus grave caput eſt.*] Nec tamen arbitror fruſtra fore Regum Principumque ſuper communi bello deliberationes. Affinis tuus Weſenbecius, ante pauculos dies, fratres tuos & me convivio excepit. Miror, ſi dextra tibi non tinniit auris. adeò crebra tui hic facta mentio. Non dubito, quin & noſtri memores ſitis vos. Si iſtis officiis ſaginari poſſent gallinæ meæ, quas alit hortulus meus, levarer hordei impenſis. Vide de quam magnis rebus tecum loquar, poſtquam à ſerio argumento deſtituor. Vale candidiſſime & tuos ſaluta. 6 Maji, 1635.

291.

CORNELIO VANDER MYLE.

TRansmiſit ad me, nobiliſſime Myli, Dominus Zulechemi Diploma illuſtriſſimi Principis, quo ducentorum florenorum annuorum mihi gratiam facit. Meum erit captare occaſiones, quibus affectum viciſſim meum erga illuſtriſſimum Auriacum, & domum Naſſovicam teſter. Ariſtoteles noſter in Ethicis docet, inter inæquales, puta Principem & privatum amicitiam coli poſſe, ſi Princeps ſe privato probet beneficentia; privatus Principi reverentia, obſequio, cultu, fide. Sic ad æqualitatem revocari mu-

mutua diſparium officia. Tibi gratias egi & ago etiamnum, quod toties mei apud Principem dignatus fueris meminiſſe. Quem doleo jam cum podagricis doloribus luctari. Debebant ſani incolumesque eſſe pedes, cui bellaturiunt manus. Sed mala iſta licet moleſtiſſima ſint ægris, præſagium habent longioris vitæ. Nec enim humor in corpore peccans, in partes magis ignobiles trudi poteſt, quam in pedes, feriantibus interim & immunibus à malo partibus principibus, cerebro, corde, hepate. Remitto chartas Venetorum. Poëmata Gaddii erecta ſunt, & minus vulgaria. Sed magis placebant Epigrammata nuper miſſa. Sylvas Gaddii magni facio, ſive Carmina iſta Pindarico more ſcripta, mixtis carminum generibus. Pighetti de Cardinali Richelio Elogium non eſt magni laboris. Amant Heroës & viri magni operoſius laudari. Vxor mea ex acerrimo graviſſimoque morbo jam per octiduum decubuit, non ſine vitæ periculo. Quater illi ſecta vena, clyſteres injecti quinque, præter purgationes ſupernas. Suffocationes uterinæ in cauſa ſunt, aliaque mala. Dolores capitis ſummi nullis medicamentis cedunt. Iubent tamen Medici me bono animo eſſe. Deus Opt. Max. illam ſibi mihique reſtituat. Debilis eſt admodum, fractis partim vi morbi, partim crebriore medicina viribus. Vale nobiliſſime Myli, & me amare perge. Dominam vander Myle, uxorem Tibi dilectiſſimam, filiam generumque ſaluta. Raptim. 13 Maji, 1635.

292. THEO-

292.

THEODORO SCHREVELIO.

VIx animus mihi eſt ſcribendi, dilectiſſime Schreveli, cum illum totum penè expectoraverit conceptus ex graviſſimo uxoris meæ morbo dolor. Dubia adhuc eſt valetudine, ſpemque ſimul meam & metum exercet morbi pertinacia, quæ modo remiſſionis aliquid ægræ concedere videtur: modo vires capit & illam ſimul ac me dejicit. Heri mutationem inſignem obſervavimus, licet non optimam. Qui enim humor capiti hactenus incubuit, graviſſimorumque dolorum cauſa fuit, dextrum nunc crus occupavit, quod immobile jacet & ſtupet. Conſtat adhuc mens & ratio. Ad rogata reſpondet appoſitè, ſed non loquitur, niſi rogata. Ego dum domeſticam ſcenam intueor, deploro ſortem feminini ſexus, cui tot calamitatum cauſa conjugium eſt. Scilicet hoc precio uxores ſunt & matres, ut ſpectaculum ſe præbeant non unius miſeriæ. Nec tamen incuſo providentiam divinam, in cujus abdita dum ſe recipit animus, ceſſat queri, & cœleſtis ſapientiæ conſiliis tacitus acquieſcit. Literas tuas ſolatii & Chriſtianæ commiſerationis plenas accepi, & ad animum revocavi. Iam philoſophia opus, non theoretica illa, ſed practica, quæ adverſus domeſtica nos mala, morbos, dolores, mortem roboret firmetque. Erigo me quà poſſum argumentis à fatalis horæ neceſſitate, divinæ voluntatis

tatis ſanctitate, & melioris vitæ ſorte, quam ſperamus Chriſtiani, depromptis. Cum ægram aſpicio, dejicior non parum: cum circumſtantes liberos, erigo me, & patientiam mihi impero ac fortitudinem. Tu ſumme Deus propitius ſis ægræ, ſive eam ſupereſſe diutius velis, ſive meliori in ſede locare. Vale amiciſſime & integerrime, & dolenti condole. Vxorem liberosque aliosque amicos ſaluta. Raptim. 23 Maji, 1635.

293.

CORNELIO VANDER MYLE.

LEgi cum voluptate diſſertatiunculam eruditam & amœnam Gabrielis Naudæi, de Medicorum mendaciis officioſis. Omninò ſum in illa ſententia, licita eſſe, non minus quam licitum fuit obſtetricibus Ægyptiis ſimili mendacio fallere Pharaonem, Exod. 1. Diſputant tamen ſuper ea re Theologi & Philoſophi. Illorum non pauci omne mendacium damnant, & mortale eſſe volunt, juxta illud, *Lingua quæ mentitur, occidit animam.* Horum nonnulli urgent, voces inſtitutas eſſe ad ſignificandas ſuas res, mentientes vocibus ad alienam ſignificationem abuti. Sed & hi & illi ſuperſtitioſe rigidi ſunt, cum actionum ſecundæ Tabulæ regula ſit Charitas proximi, cujus in iſtiusmodi officioſis mendaciis ſalus commodumque quæritur. Iocoſa & pernicioſa meritò damnantur. Ad illud, quod leges pag. 9. non potui non ſubridere. Citat verſiculum hunc:

— *Quod*

— *Quod Medicorum est,*

Promittunt Medici, tractant fabrilia fabri,

quem Divi Hieronymi esse ait in Epistolis, cum sit Horatii Flacci Epist. lib. 2. Epistola 1. qui certè Poëta nihil minus fuit, quam Divus & Hieronymus, quod mecum credis. Exemplaria duo Orationis meæ de Animæ Humanæ admirandis mitto, ut ad illustrissimum Molinum transmittas. Gallorum primis successibus gratulor. Multum est in limine belli rem benè gerere, uti pessimum in limine impingere, quod nuper Cardinali Infanti accidit, frustra tentato munimento Philippino. Vxoris meæ morbus magno meo, & liberorum dolore, nihilo adhuc est mitior. Quin potius, nisi Deus avertat, magna mala afflictissimæ matri minatur. Ex summis capitis doloribus qui miseram excruciarunt, & subsecuto abortu, nata est mentis & rationis quædam diminutio. Nec enim loquitur, nisi rogata. Rogata non respondet, nisi Verbulo. Adhæc brachium & crus dextrum stupent, & sine motu jacent. Nec tamen paralysis est, cum partes doleant. Deus Opt. Max. matronam optimam, & œconomam sagacissimam pristinæ incolumitati, meo familiæque meæ commodo restituat. Vale Vir nobilissime, & uxorem liberosque à me saluta. Amstelod. 26 Maji, 1635.

294. DO-

294.

DOMINICO DE FEENSTRA.

NEc de morbo, nec de morte parentis tui quicquam inaudiveram. Primus tu rem tristem nuncias, quæ licet te matremque propius tangat, me tamen non leviter affecit, qui amico privatus jacturam feci ingentis boni. Amicitiam mecum coluit candidè & prudenter, ut non necesse sit te de literis, scriptisque ad me missis sollicitum esse. Solatia si à me petis, cogita ea lege omnes nos nasci, ut moriamur. Et bene cum illis actum esse, qui vixerunt bene. Talium mors instar victimæ est gratæ in naribus Domini. Ivit ad ea loca, ad quæ viam monstravit auditoribus suis & sibi. Ivit fide in Christum, ivit pietate & sinceræ religionis studiis. Repetiit servum suum Dominus, quem vineæ præfecerat; & repetiit eo tempore, quo invenit operantem & docentem. Tuum erit forti & Christiano animo hanc domesticam calamitatem ferre, quæ per vices omnium est. Si vestigiis optimi doctissimique parentis institeris, si eundem bonæ conscientiæ callem presseris, eris matri solatio & subsidio. Et videbitur in te renatus pater, qui divino consilio denatus est. Quod doctoratus in jure gradum expetis, rem facis tua indole dignam, animoque ad majora contendenti. Illum tibi tuisque salutarem esse velit summus artium ingeniique largitor. Carmen quod petis, mittam tempestivè. Vale ju-

venis doctissime, & si me amas, Deum, pietatem, doctrinam ama. 2 Iun. 1635.

295.

CORNELIO VANDER MYLE.

MAximus justissimusque dolor habet familiam meam, me ac liberos. caret illa rectrice sua, ego charissima conjuge, liberi propensissima matre. Iam convalescebat, per ædes bacillo innixa ambulabat, ut de morbo triumphatum videretur. Cum ecce elapso proximè die Martis, qui hujus mensis fuit 19, novo paroxysmo circa meridiem corripi cœpit. Medicorum alii apoplexiam validam esse judicabant, quibus ego assentior: alii catarrhum suffocantem illapsum in pulmones & cor. Videbamus ægram, sensu, motu, rationis adhæc usu privatam, aderat stertor anxietasque pectoris summa, quæ omnia intra horas duas, frustrà adhibitis clysteribus & cucurbitulis, illam exstinxerunt, sine ullo doloris, qui appareret, sensu. Steterunt mecum attoniti Medici, nec causam tam subitæ & funestæ mutationis conjicere potuerunt. Non conquerar impatientius. Quia à Domino factum est istud, qui vitæ in nos mortisque habet arbitrium. Iam philosophia è schola & pulpitis in domos transferenda. Iam quæ aliis suggessi solatia, mihi quoad possum ingero. Verum cum nihil humani à me alienum putem, per intervalla afficior valde, ut de me quoque verum sit dicere, *Sic fatur lachrymans*. Erigo me liberorum causa, quorum

rum intereſt, me non dejici animo. Heri qui 22 fuit Iunii eam extuli. Nolui hæc N. T. ignorare, quam non minus rebus meis adverſis, quam ſecundis affici ſcio. Inter hos dolores hæc paucula ſemianimi exciderunt:

Scribere chara tuos cupiebam Barbara manes,
Cum mediis cœpi verſibus ipſe mori.
Ne pergam, clamat ſoboles. ſupereſſe parentem
Sit ſatius, quam te, me moriente, cani.

Vale Vir ſumme, & Dominam vander Myle liberosque ſaluta. 23 Iun. 1635.

296.

EDUARDO HERBERTS.

Illuſtriſſime Domine,

Tradidit mihi librum tuum de Veritate doctiſſimus Doreſlaus. Exoſculatus ſum munus iſtud literarium non uno nomine. Precium illi conciliat autor, titulus, & ille, per quem voluiſti ad me deferri opus graviſſimum, exactiſſimumque. Gaudeo in Britannia Philoſophari Barones, & ad ſtudia noſtra ſe demittere grandes illuſtresque animas. Gaudeo philoſophiam non illis ſolum cordi eſſe, qui longa ſtola ambulant, hoc eſt, umbraticis doctoribus, ſed & viris in lucem poſitis, quosque dignior fortuna ſecrevit populo. Nec minus recreor auguſto Veritatis vocabulo, ad quam aſſurgat ipſe è curuli ſella Cato. Demerſam illam in profundo puteo dicebat Plato: inveniri non poſſe Pyrrho, probabilem ſolum eſſe Academicus: inve-

niri posse, certamque esse & immobilem Dogmaticus. Tu, vir summe, dogmaticorum sententiæ affinis, non inveniri solum eam posse doces, sed & oculis lectorum nudam objicis. Legi pleraque. nec aliena te dicere & sentire ab Aristotele & Peripateticis statuo, licet alia forma orationis, & mutatis vocabulis, quorum majestate & elegantia gratior es lectori, & admirabilis magis. Vbi dissentis, facilè te dissentientem fero, cum & hoc inter Veritates communes sit, non idem omnes sentire. Philosopharis liberè, nec in aliorum verba juras, ut non solum in territorio tuo, sed & Philosophorum regno Baronatum exerceas. Qui uti libertatis civilis est studiosissimus, ita pari libertate de vero judicat, nulli vel beneficio vel metu obnoxius. Quibus stipendiaria est veritas, anxiè loquuntur; & licet sentiant sęcus, linguam calamumque falso mancipant. Ideò utilia sibi loqui malunt, quam vera. Tu in libertatis regno natus ea scribis, quæ nec fœdam servitutem, nec licentiam effrenem sapiunt. Simul & candide philosopharis & prudenter: acutè & religiosè: doctè & piè. Pro libro animum hunc doctrinæ tuæ admiratorem devoveo. Tu Doreslaum, quem ob eruditionem, facundiam, probitates & candorem dilexi semper, amare perge. Ita me, ita illum, virtutesque quas recensui, tibi devincies. Vale Baro illustrissime, & nobilitatis splendorem sapientiæ radiis porrò illustra. Amstelod. 24 Iun. 1635.

297. ADRIA-

297.
ADRIANO PLOOS.

Literæ tuæ afflicto familiæ meæ ſtatu, & gemitus mihi expreſſere, & ſolatia attulere maxima. Nec enim his locus, niſi cum dolemus. tunc autem dolemus, quoties ſublati ex oculis boni memoriam refricat officioſa amicorum pietas. Amiſi conjugem & matremfamilias laudatiſſimam, tot liberorum parentem, quos dum adſpecto, conjugii ſuaviſſimos fructus & matris in ſingulis imaginem contemplor. Non incuſo Deum, quia ſuo jure ſuum repetiit. Non naturam, quia mortalem eam genuit. Accidit mihi, quod quibusvis accidere poteſt. Si divina oracula conſulam, cingor nube rationum, quibus animum ad patientiam componam. Si humana, ſufficit vel unus Seneca moderando dolori. Si ad Poëtas deflectam, eſt apud Statium Poëma in obitum Priſcillæ, quod fractum mœrore pectus validiſſimè mihi munit. Illud diſco, non magni eſſe laboris de mortis contemptu, & patientia philoſophari, at illam ſibi imperare, maximi. Aliud eſt Stoicismum acutè dictis interpolare, aliud vita exemploque profiteri. Quàm cordate ubique de rerum adverſarum tolerantia diſſerit Cicero. at quam impatienter fert ſuorum obitum. Quanquam me philoſophum voces, poſſum tamen, quæ mea eſt imbecillitas, valde affici. Quanquam Theologum, ſentio nihilominus Theologiæ reſponſare conjugalem flammulam,

lam. quanquam Poëtam, agnoſco lubens, jam cum vena languere priſtinam animi vim. Diſertus ſatis ſum in leniendis amicorum malis, at in meis penè obmuteſco. Illud tamen à Theologiæ ſtudio impetravi, ne voluntati divinæ velim obluctari: à Philoſophia, ne mihi immodicum dolorem exprobret ratio: à Poëſi, ut malorum ſenſum jucundiſſimis ſtudiis pergam lenire. Accedunt his monita tua & amicorum, quibus tanquam fulcris erigor, ne collabaſcam. Tibi, vir ſumme, gratias ago maximas, quod ſubductum te publicis curis mihi ſolando impenderis. Expertus diſco me à te amari ſeriò, qui in utraque fortuna vel gratularis læto, vel condoles afflicto. Vale. Ipſis Cal. Iul. 1635.

298.

PETRO CUNÆO.

CVm hinc diſcederes, cognatorum chariſſime, à mortualibus uxoris meæ p. m. petebam, uti liberos tuos ad nos mitteres, non ſolum ut amicitiæ inter nos dudum cultæ hæredes ſint ex te & me nati, verum etiam, ut recentem adhuc triſtitiam tum meam tum liberorum, præſentia ſua, alloquiisque discutiant. Erit illis hîc benè. At, quod maximè velim, ipſe cum uxore veni, cum voles, & apud me, quandiu voles, morare. Feriæ inſtant, ut totus tibi tuisque vacare poſſim. Audio vires apud vos indies capere luem epidemicam, ut omnino conſultum ſit, te aliò transferri, & aëre frui ſalubriore.

Vrbs

Vrbs hæc noſtra, licet populoſiſſima, ab iſto malo immunis etiamnum eſſe creditur. Excipiam te ſobrie & frugaliter. Si voles, ex præſcripto tuo edes & bibes. Nec deerunt amici, quibus tempus fallamus. Ego hac urbis veſtræ facie cavebo diligenter, ne vos inviſam. Magis jam de valetudine mea ſollicitus ſum, quàm ante, idque liberorum cauſa, quorum ſolatium omne in uno me repoſitum videtur. De rebus publicis nihil ſcribam. Lentius procedunt res noſtræ in Brabantia, nec promovemus multum. Votis juvamus conatus Principis, quando aliter non poſſumus. Vale. 7 Quintil. 1635.

299.

THEODORO SCHREVELIO.

QVæ mihi ſufficis ſolatia, Schreveli doctiſſime, iſtiusmodi ſunt, ut levando quidem dolori faciant, at non penitus tollendo. Altius namque animo hæret priſtini amoris, & conjugalis flammulæ memoria, quàm ut eam exuere poſſim, etiamſi velim maximè. Amiſi thori ſociam, proſperæ & adverſæ fortunæ conſortem, quæ difficillimis temporibus nequaquam animo dejecta, me familiamque virtutibus, ſupra ſexum ſuum erectis, ſuffulciit. Non ignarus es harum rerum. prudentiam ejus domeſticam, liberorum curam, in me affectum perſpexiſti. Doluiſti non ſemel nobiſcum. Rurſum gratulatus es non ſemel meliori fortunæ redditos. Et quod amicorum eſt, crediditi tibi benè eſſe,

cum esset nobis, nec non malis nostris, tanquam communibus, ingemuisti. Sentio, sentio quam longe absim à Stoa, quam non sim ἀναίσθητος. [*sensus expers.*] Quocunque oculos verto,

Ante oculos morientis imago est,
Et mecum totos ambulat illa dies.

Hæc humana sunt, & fragilitatis nostræ certissima documenta. Nec minus sapientiæ præceptis castigo querulum amorem, & illud cogito; Depositum nos Dei esse; peculium suum repetere Creatorem, cum libet; mortis necessitatem vitæ nostræ condicionem esse & terminum: illam tot mundi hujus malis calamitatibusque subductam, Deo & Christo Servatore propius frui: aliter necti copulam conjugalem, aliter solvi. Illud duorum esse, hoc singulorum. Et quæ alia vel sanctior scripturarum doctrina, vel naturali lumine subnixa ratio suggerit. Ab omnibus illud non ægrè impetro, ut flaccescentem subinde animum erigam, dolorem flagellem, ac divinæ providentiæ fatoque acquiescam. Vale Vir clarissime & amicissime, & amare perge amicum veterem, & sine fuco tui studiosissimum. Vxorem liberosque omnes saluta. 15 Iul. 1635.

300.

CONSTANTINO HUGENIO
de conjugis obitu.

EX quo in Eburones, Tungros, Grudios movit illustrissime Princeps, me domestica calamitas exercuit, præstantissime Hugeni. Iam victo-

victoriarum ſpe erigebar, jam argumenta Panegyricæ laudationis animo præconcipiebam, cum Deo Opt. Max. viſum fuit, chariſſimi me pignoris acerbiſſima jactura mactare: Turtur ſum ſine compare, ſine vite ulmus, ſine ſocia ambulator. Cum Auroram adſpecto, doleo miſer Tithonus non exurgere Thaumantiam meam. Cum diem oculis uſurpo, queror cum Apolline Leucothoen meam, terris eheu defoſſam, non ultra vivere. Cum adveſperaſcit, fruſtra quæro Venerem meam Adonis. At cum nox mundo incubat, Morpheus ſum, & veteris maritæ vanis amplexibus hæreo. Ita omne mihi tempus per mœſtas cogitationes, ſuſpiria, & querelas abit. Teſtes ſunt querimoniarum libri, lachrymarum prandia & cœnæ, ſingultuum cubile. Excuſſus à manu calamus, quo Principem, quo te virtutesque tuas cecini, aret plane nec ſepiam imbibit:

Iam querimur craſſus calamo quod pendeat humor,
Nigra quod infuſa langueſcat ſepia lymphâ.

Chartæ, ut lineas Poëticas fugiant, in rugas ſe & plicas contrahunt. Languet ingenii vigor, & velut amiſſa Polla olim Lucanus, caret incentrice ſua tuus vates. Ruunt ſine lege numeri ob ereptam Terpſichorem. Periit accentuum discrimen, quia omnes mecum βαρύτονοι [*gravitoni*] ſunt. Nullus ſibi pes conſtat, quia vacillat meus. Horrent ſyllabæ, quia omnes luctus noſtri conſciæ ſtupent & mutæ ſunt. In Heroico carmine deſtituor ab amœniore dactylorum ſaltu.

In jambis plus quam postremâ syllabâ claudico. In elegia hac ipsa sum flebilior. In lyricis nimis sum remissus. In dithyrambicis non uno loco sto, nec epanodon, aut stropham, vel antistropham scio. Quis Apollo veteres dabit in carmine vires? Quæ Pallas dicet extinctam Pallada? quæ Thalia sufficiet dicendis ejus laudibus, quæ pia fuit sine fuco, casta præter seculi morem, modesta sine affectatione, facunda sine garrulitate, faceta cum oportuit, prudens ad invidiam sui sexus, rei familiaris administra in exemplum, mariti amans sine petulantia, liberorum citra indulgentiam. Si Orpheus essem, revocarem hanc Eurydicen; si Admetus essem, facerem ego, quod fecit Alcestis,

Spectares subeuntem fata maritæ Barlæum.

Si Antoninus essem, non minus Barbaræ meæ, quam ille Faustinæ, divinos honores decernerem. Nuper à gravioribus studiis animum remissurus, deflectebam in amœniores Pegasidum recessus, modo in Anacreonticos lusus, modo in Veneres Catullianas, Tibulli vel Propertii delicias; aut quoties placerent recentiora, in Secundi Hagiensis basia, aut Otiorum tuorum libros. Iam postquam læta omnia displicere cœperunt, malo hærere in Tristibus Nasonis, Statii epicediis, vel lachrymis I. Scaligeri. Quin adeò delector fatali apparatu, & flebili scena, ut cuperem mecum flere amicos omnes, & ad animum revocare, quæ me solum tangunt. Cuperem videre Belgas atratos omnes, squallidos, luctu & mœrore

mœrore fractos, ut rerum undique miserandarum adspectu fruerer liberalius. Cuperem perpetua nocte tegi Solem, nec illum diem unquam candidum mortalibus oriri, quo mea lux, mea vita, mea voluptas occidit. Cuperem illam horam præsidi cœlo, & fastis æternum expungi, quæ postrema fuit dilectæ meæ, & suprema meis gaudiis. Vtinam memorem mihi vitæ anteactæ mentem extingueret Lethe aliqua, ne meminisse queam, ô mea Barbara, tot blandiloquiorum, soliloquiorum, solatiorum, quibus erexisti fatiscentem non semel maritum. Tu à studiis fesso imperasti remissionem. Tu toties scribentem in lectulo tulisti patienter, & thalami officia donasti Apollini. Tu meditabundo optimarum sæpè cogitationum argumenta suppeditasti. Tu à Scholarum spinosis quæstionibus morosiorem recreasti sereniore vultu. Et inter hæc ibas inter liberos mater sedula, quæ ad animi & corporis cultum faciebant, curabas gnaviter, ne domui suus nitor, proli sua elegantia, mensæ frugales epulæ deessent. Fuerint grandes Corneliæ, Semproniæ, Porciæ, Clæliæ, Liviæ. Etiam hic Dî Deæque habitant. Mihi non minor illis heroinis fuit mea Barbara. Mihi inquam, nec enim matres Gracchorum magni facio, aut eas, quæ curtum torquent enthymema, aut historias sciunt omnes. Illa Porcia mihi est, quæ maritum audit. illa Cornelia, quæ soboli vacat. illa Sempronia, quæ tenui deducit stamina fuso. illa Clælia, quæ carceribus fidei conjugalis constringi amat. Illa

Livia, quæ ſine dolo & fraude blanditur. illa Fauſtina, quæ rem familiarem auget, nec ſordida eſt. Talem dederunt fata, talem abſtulere. At quot virtutes ejus cogito, tot damnis, tot doloribus premor, quos ſi confundere velim, prope eſt, ut ab omnibus obruar: ſi diſtinguere, pluribus modis miſer ſum. Quot excellebas honeſtæ matronæ muniis, tot mereris vatum encomia, quæ ſolverem ipſe grandi Poëmate, niſi hinc maritalis modeſtia obſtreperet, hinc ſilentium imperaret crudus recensque dolor. Nec deſunt tamen, mi Hugeni, ſolatia. quibus levem hæc mortalitatis diſpendia. Adſunt ad manum Epictetus, Seneca, Tullius, adſunt Boëtius, Petrarcha, è quibus diſco: nihil immortale ex mortalibus naſci; crudelitatem fati, ſi ita Chriſtianos loqui ſit fas, æqualem eſſe omnibus: ſtolidum eſſe, nil profuturo gemitu pectus deducere: accuſari poſſe fata, non flecti, non mutari: non debere Philoſophum, qui conſolator eſt aliorum, mœrori indulgere: ſapientis eſſe, iis carere poſſe, quæ amavit maximè: contumaciſſimum etiam luctum tempore atteri. & quæ ſunt alia, quibus ægræ mentes ad ſanitatem revocantur. Adeſt ad manum Codex ſacer, qui, præter illas Ethnicorum graves ſententias, providentiæ divinæ motus occultos ediſſerit explicatius: fidei vitæque honeſtioris præmia promittit morientibus, & reſurrectionis ſpem indubium facit piè defunctis. Docet ille Dei, Angelorum, & tot ſanctiſſimarum animarum con-

ſpectu

ſpectu frui mortuam : non illic mortalitati, non egeſtati, non querelis, non lachrymis locum fore. Fulgere pios ut ſidera ; lætari ſine intermiſſione, opulentos eſſe ſine deſiderio, honoratos ſine ambitione, voluptatibus ſempiternis frui ſine faſtidio. His curis, his me meditationibus immergo indies. His munimentis circumeo animum, ne qui invenit introitum dolor, figat domicilium. Quæ dum hic aguntur, tu in hoſtico ſtas, & Fortunæ militaris, æſtus ſuos Euripi inſtar reciprocantis, ſpectator es. Vides non eſſe verum, quod minus providè dixit Silius :

— *fati modum in ſceptris eſſe.*

Efficacior humanis conſiliis eſt divina voluntas. Et tamen indignor Remi turbæ, quæ Principum virtutes ex ſola æſtimat felicitate. Bellorum eventus non aliter, quam Mathematicorum concluſiones putat ἐξ ἀνάγκης συμβαίνειν. [*ex neceſſitate evenire.*] Ego gaudeo illuſtriſſimum Principem incolumem ad ſuos rediiſſe, quo ſoſpite vel recuperabimus, quod omiſſum eſt, vel feremus æquius. Vale præſtantiſſime Hugeni, & ex hac epiſtola duo collige : Primò me inter ſuſpiria domeſtica & privatos gemitus tui non dememiniſſe. Deinde me Poëtam eſſe poſſe ſine numeris & metro. Amſtel. 4 Auguſt. 1635.

301.

CORNELIO VANDER MYLE.

NOn ita pridem meorum te malorum participem feci nobiliſſime Myli, & condoluiſti

luiſti. Nunc, quæ humanarum ſunt calamitatum vices, me de tuis certiorem facis; ut æquum quoque ſit, me tibi condolere. Non coacervabo ſolatiorum acervos adverſus vitæ hujus aſpera, cum è gravioribus malis emerſeris, generoſa animi conſtantia, & recti conſcientiâ. Contrahitur, fateor, in arctum nepotum tuorum ſpes. Sed illud cogita, ſupereſſe adhuc utriusque ſexus vegetum germen, & hinc filium cum Raaphorſtia, inde filiam cum Looſio, de poſteritate ſeriò cogitare. Me quod attinet, minus ſemper ob filiarum obitum dolui, quam filiorum. Credo enim ſpe miſeriarum vivere muliebrem ſexum, quem conjugis incommoda, partus, lactationes, aliaque mala indeſinenter exercent. Vxoris è curru lapſus meritò te terruit, aliorum miſerandis exemplis. Facile enim iſta rerum perturbatione, cum currus habenas non audit, matronarum veſtes fluidæ curruum tranſtris inhærent, non ſine diſcrimine. Scimus quid Hippolyto acciderit olim, & aliquot retrò annis filiæ Conſulis Delphenſis vander Wel, quæ ſimili caſu tragice periit. Sed gaudeo uxorem convaluiſſe per Dei gratiam. Interea his tuis meisque privatis malis ſupervenere publica. Quæ tanto ſunt graviora, quanto ad plures pertinent. Non debebant iſtiusmodi Arces, è quibus patriæ ſalus pendet, tam negligenter curari. Securitati præſto eſt exitium. Doleo optimi Principis inſtitutum quorundam ſocordia eludi. Vacillat Ducis fama aliorum culpa, & dum malè res gerunt

runt custodes suppedanei, malè audit summus. Illustrissimo Molino pro misso exemplari gratias age. Non fuit ingratum videre, aliquod esse nostri precium apud Transalpinos. D. Vossio collegæ meo tradidi schedulam istam. Respondet, exemplaria Saxonis Grammatici difficulter haberi posse. Vale. 14 Augusti, 1635.

302.

VOPISCO PLEMPIO.

QVo tempore vos belli rabies exercuit, doctissime Plempi, me domesticus dolor habuit, ob obitum dilectissimæ conjugis, quæ levi apoplexiâ correptâ, mox superveniente forti, fatis cessit. Hoc casu attonitus à me impetrare non potui, ut, quæ debebam amicis, styli officia solverem singulis. quamobrem ignosce tardius respondenti. Sensi in me verum esse, parvas curas loqui, ingentes stupere. Quæ de Lovaniensium scribis fortitudine, equidem invideo, & miror magis. Armis ducum vestrorum bellicæque laudi nihil derogo. Sed, mea sententia, fame nostrorum vos evasisse potius, quam vestra virtute arbitror. Quicquid sit, evasistis hac æstate. de futura spondere non ausim vobis majorem securitatem. Nec tamen credas velim me bellaturire. Non sum pullus Martius, utpote in umbra & scholis educatus. Cuperem, ego Martem in Thraciam suam relegatum, aut alligatum Caucaso. Collidimur Belgæ & mutuis odiis atterimur. Principum causa, agitur, sed damno

Achi-

Achivorum. Aleam Martis vide. terruimus modo vos. jam intercepta arce Schenkiana, terribiles eſtis nobis. Dirimit exercitus noſter Vahalis, quos modo dirimebat Dilia veſter & Dimera. Sed vatem audi. quæ res noſtros Brabantiam relinquere coëgit, propediem vos Clivia abiget. *Odit cupidus jejunia venter.* Thienenſem lanienam tantum abeſt ut probem, ut ingemiſcam ad ejus memoriam. quod in illuſtriſſimum Principem cauſam derives, vereor ne à partium ſit ſtudio. Quibus belli res propius perſpectæ ſunt, Præfecto urbis Thienenſis miſeræ urbis fatum imputant, ut qui præter belli morem, oppidum vel adverſus primam incurſionem impotens, dedere poſt tot ſollicitationes noluerit. nec potuit jam hærente in portis & muris milite, ſiſtere furorem ſuorum Princeps; tam ab omni crudelitate alienus, quam illi affinis olim fuit Tagi dominus. Clariſſimi Fromondi Veſtam legi, & quanquam in illius ſententiam magis inclinem, videor tamen mihi obſervaſſe rationes nonnullas, quæ verborum magis apparatu venuſtæ ſunt, quam robuſtæ. Nimiis animis pro iſta cauſa certant hinc Fromondus, inde Lansbergius. Poſſet terra moveri non mota Philoſophantium bile. poſſet cœlum quieſcere commiſſis placide diſſentientium calamis. Me quod attinet, ſive hanc ſive illam opinionem amplectar, cicum non interdum. Et niſi autoritas Eccleſiæ veſtræ obſtaret, idem ſentiretis cum Galilæo. Pro Veſta nihil habeo, quod repo-

reponam vobis dignum. Quæ tamen nuper ſuper Animæ natura diſſerui mitto. aliter videbis Philoſophum loqui, aliter, qui declamat. Inſcripſi exemplar unum tibi, alterum Puteano, tertium Fromondo. Vale. 2 Sept. 1635.

303.

HENNINGIO ARNISÆO.

POſtquam amicitiæ mihi dexteram porrexiſti clariſſime Arniſæe, non dimittam te, ſed tenebo arctius. Facit candor tuus ut te amem, doctrina ut venerer, & τῆς ὑγείας [*ſanitatis*] ſtudium, ut te colam ſuſpiciamque. Non eſt verum de nobis illud Heſiodi, καὶ κεραμεὺς κεραμεῖ &c. [*& figulus figulo &c.*] Maria, terræ, montes, ſylvæ dirimunt nos, ne alius in aliorum commoda involemus. quamobrem minus metuendum, ne livor Medicorum ἴδιον πάθος [*peculiaris paſſio*] amicitiæ noſtræ obſtrepet. Dabit illi perpetuitatem virtus tua, & diffuſa late eruditio, & perſpecta maximo regi fides, cujus dum pro ſalute vigilas, publicum in uno aſſeris. Sunt, qui felicitatem Daniæ æſtimant ex ſecuritate, quia mari cingitur. Sunt qui ob Freti celebris oportunitatem eam laudant: alii bellicoſæ gentis fortitudinem, & priſcam & recentem exaggerant. At, me judice, Dania felix audit Gunthero & Arniſæo. quorum ille regni curam, hic regnantis habet; ille legationes obit fideliter, hic curationes; ille Mercurio tutus, qui Deorum juſſa per auras fert, hic Apolline Medicorum deo. uterque

uterque verò literarum ac eruditionis laude Cimbrorum imperio decus firmitatemque addunt. Facitis ambo, ne barbaries posthac exprobretur genti vestræ, quam melle Attico & Latiis leporibus edulcatis, ut mitescat prorsus, & cœli solique asperitatem exuat: lenior est Septentrio per vos, & culturam indies admittit. ut jam quoque Orpheos canere, & Amphionas urbes condere verum sit. Animos vobis addit regius favor & fulgor, quos in nobis dejiciunt mercantium strepitus & degeneres curæ. Nec minus inter has ipsas libet interdum de rebus magnis gravibusque in Schola nostra loqui, & philosophantium studia Musæo lepore perfundere. Nuper de Anima dixi, cujus vim indolemque tam me ignorare fateor, quam se scire venditat Peripatus. non dixi ea morositate, qua in scholis Aristotelem interpretamur, sed admiscui dulcia, ut auditorum animos aliquo verborum lenocinio captos, pertraherem in rei gravissimæ attentam considerationem. Mitto A. T. exemplar, alterum magnifico D. Gunthero tradi cupiam. tertium illustrissime Cancellario. fortè non molestum fuerit viro summo, ab occupationibus publicis legere, quid sit, cujus beneficio Rex imperat feliciter, vos consulitis fideliter. Vale. 23 Sept. 1635.

304.

CORNELIO VANDER MYLE.

ILluſtriſſimi Molini periodos παθητικὰς [*affectuoſas*] quabus ob uxoris obitum mihi condolet, ex literis tuis excerpſi, & ſelegi mihi. Inter ſuſpiria quotidiana volupe eſt videre, tanto viro me meaque eſſe cordi, & purpuratos ſolatia tranſmittere homini atrato jam & ſquallido. Vbi reſcribes, iſtud pietatis officium, à viro maximo profectum, tua facundia exaggera & prædica. Dignas gratias referre non poſſum, quas tamen facile N. T. exequitur linguæ Toſcanæ elegantiis, & phraſibus, quas ignoravi hactenus. Ad clariſſimi Bonifacii verſus alluſi. Dicit ſe cœlibem ignorare, quid ſit amor. Nolo contradicere. Debent ex officio & ordinis regula hoc ignorare Canonici, ſaltem non ſcire practicè. Præfert Bonifacius amorem ſacrum connubiali, ego amo utrumque. Nihil vetat, cum Deo conſecraveris animam, legitimæ conjugi devovere animæ capſulam. Ita ſentimus nos, ſalvo interim Transalpinorum judicio. Vale. 30 Sept. 1635.

305.

PETRO CUNÆO.

C*Ognatorum chariſſime*,

Poſt tuum in Zelandium abitum, nihil de reditu tuo intellexi. ut neſciverim hactenus, ubi locorum vivas. Iam ante biduum ab

amico accepi,te cum familia omnia in prædium cognati tui Sixti secessisse. quare officii mei esse putavi, ut per literas de tua tuorumque percunctarer valetudine. Expectavimus ut liberorum aliquos ad nos mitteres, aut venires ipse, sed excidimus hac spe. Nunc non minus suspecta tibi erit urbs nostra, quam tua Leida. Per mediam urbem sparsa est lues, & sine discrimine pauperum divitumque domos pulsat. Pauciores adhuc afflavit familias, sed quas afflat, delet penitus. At quam me miseret vestræ urbis, in quam grassatur inclementius, ut civibus πανολεθρίαν [*internecionem*] minari videatur. prudenter facis, quod affecto te aëri subducas, licet audiam Theologos aliosque paucos Spartam suam tueri. Rogandus Deus ut talem velit terris avertere pestem. quæ non vitæ solum sed & morientium bonis gravis est. respiciet ille aliquando pro sua clementia urbem afflictissimam, & flagellum iræ suæ cum misericordiæ sceptro commutabit. Studiosorum vestrorum magna pars Vltrajectum abiit, alii Groningam, alii Franequeram, aliqui huc concessere. Sed hi aliò jam abitum parant, postquam & nos tangere cœpit iste dolor. mortalitatis & fragilitatis nostræ scenam inter hæc mortualia videmus. elata hic sunt superiore hebdomade cadavera 205; sed quid hoc ad numerum vestrum, qui jam 1400 excessit. Ego, ut tibi tuisque bene sit, ex animo opto & voveo. Non debebat isto tibicine privari Schola

Lug-

Lugdunensis, nec ista face Themis Batava. præstat abire te ad tempus, unde redire possis, quàm unde negant redire quenquam: προφυλακτικὰ [præservantia] probe nosti. nec opus est, ut te horter ut ab aëre vespertino, stomacho jejuno, cibisque putredini obnoxiis abstineas. Nos cum familia omni recte adhuc per Dei gratiam valemus. nec minus valet collega meus cum suis. 30 Sept. 1635.

306.

PETRO C. HOOFT.

QVas superiore anno misisti perdices, Hoofdi clarissime, æquissimis animis accepi, nec invitis dentibus intrivi. erat enim munus illud tuum tempestivum valde & oportunum. At mihi viduo jam perdices mitti, alienum est ab omni ratione. Salacissimam mihi mittis avem, Veneris symbolum, & hieroglyphicon, cujus adspectu memoriam mihi refricas earum voluptatum, quibus ἄγαμος [cœlebs] careo. quod quid aliud est, quam salivam movere homini famelico, qui quod edat, non habet. Potius misisses tristem & feralem bubonem, homini tristi & afflicto: avem noctivagam & solitariam homini solitario & sibi viventi. misisses potius philomelam, aut prognen, aves querulas, viro querulo & misero. misisses infaustam strygem, infausto mihi. Cygni, columbæ, perdices, passeres, tuæ aves sunt, utpote conjugibus dicatæ, quorum oscula,

murmura, amplexus, gaudia ad iſtarum avium exemplum componi ſolent. Ululæ contra, veſpertiliones, noctuæ, meæ aves ſunt, utpote ululatibus, ſtridoribus, gemitibus aſſuetæ. quod ut credas verum eſſe, mitto exemplar epiſtolæ, quam ad Zulechemi Dominum dedi, quæ lucu-lenta eſt teſtis ſortis meæ, & vitæ perdicum ſi-miliumque deliciarum non indigæ. Atque hinc cauſam collige, cur à meridie domo abeſſe ſo-leam, ubi ſupellex quondam uxoris voluptas, ubi viduus thorus, ubi proles orba matre mœ-roris materiam indies ſubminiſtrant. Cum ſe Sol medio axe ſubduxit, & ad occaſum vergit, occupant me viri amiciſſimi Vicofortius & Schuylius, qui, ne doleam minus, lepores mihi apponunt, carnem ſucci melancholici, cum ſciant me talem eſſe, & ſimilibus gaudere na-turam. ſi vel hoc die me inviſas, non ero do-mi. Nam apud Vicofortium ſum, virum à vir-tute ad omnem honeſtatem, à Pallade ad ele-gantiorem doctrinam, à comitate ad jocos ſa-leſque innoxios factum. Hic jam convivamur, ſed ſine te, non leporum, ſed leporum patre. Si perdix es, fruere noſtris gaudiis eminus, ac ſine contactu. Hoc enim modo volunt perdices concipere. Sed quid de gaudiis loquor, qui triſtia omnia & cogito interdiu, & ſomnio noctu. Erit forte dies, mi Hoofdi, cum nubi-lum mentis meæ diſcutiet lætior Iuno.

Tunc tua Barlææ feſtiva fronte Camœnæ
Fata canent, fatis proſperiora meis.

Tunc tibi perdices & fercula lauta reponam;
Et tanti præsens hospitis hospes ero;
Accipe promissi, versus quos mittimus, arrham,
Hoc precio nobis tot redimentur aves.

Vale. 20 Oct. 1635.

307.

EIDÉM.

M*Agnifice Hoofdi*,
Oratores aliud nacti argumentum, alia recitatione detinent populum. Comicus, pro fabulæ ratione actus suos format & scenas. Satrapæ, prout peccavit reus, magis minusve terribilia loquuntur. Ego, quamvis nec Orator sim, nec comicus, nec Satrapa, tamen hos ipsos imitabor, & nactus leporem post aves, non de avibus, sed lepore loquar. Non citabo Gelliam Martialis, quæ ex leporum esu vultus formosiores reddi dicebat. Non reponam Terentii jocum, *Tute lepus es & pulpamentum quæris?* verum hoc nomine gloriar, illud mihi missum animal, cui Cleopatram Ægyptiorum reginam comparat Horatius, illa oda, quam in Actiacam victoriam scripsit. Dicit Imperatorem pressisse fugientem Reginam,

Accipiter velut molles columbos, aut leporem citus
Venator in campis nivalis Hæmoniæ.

Nec illud parum ad muneris tui commendationem facit, quod ejus capturam in felicitatis rusticæ partem ponat idem Poëta,

Pavidumque leporem & advenam laqueo gruem,

Iucunda captat præmia.

Quid, quod grande mihi ſapientiæ argumentum objicias, cum didicerim, non in ſcholis, ſed divitum menſis, optimos eſſe armos leporinos, juxta eundem Flaccum,

Fœcundi leporis ſapiens ſectabitur armos.

Quod ſi cum lepore miſiſſes galeam, ego galeatum leporem miſiſſem illis maris ducibus, qui fœdo nuper exemplo fugientibus magis, quam perſequentibus fuerunt ſimiles. Attamen gaudeo me non eſſe Hebræum, cui leporem edere nefas, licet enim ruminet, ungulam tamen bifidam non habet. Quod ſi viveret Heliogabalus, pilos leporis tui, uti & plumas perdicum illi pro dono mitterem, ſolitus quippe erat & hos & illos habere in deliciis, & ſub alis geſtare. Sed libet cauſas ſcrutari, cur leporem miſeris. an quia ut illi auditus eſt ſagaciſſimus, vis Philoſophos attentius audire ſapientum voces? an quia ut ille inſomnes ducit noctes, putas me quoque lucubratorem. An, quia ut effeminatiſſimus eſt lepus, credis me lepuſculo tuo molliorem? An, quia ut ille ſolitudine gaudet, mihi quoque ſolitariam vitam ſine compare exprobras. Quin & illud ſcire cupiam, cujus mihi generis leporem miſeris. Varro tria numerat, unum Italicum, primis pedibus humilem, poſterioribus altum, ſuperiore parte pullum, ventre albo, cruribus longis: ſecundum Gallicum, idque plurimum candidum, quales in Noricis ſunt Alpibus: tertium Hiſpani-

ſpanicum, ſimile cuniculis. Dum de his deliberas, exercebo dentes in lepore tuo, cujuscunque tandem generis ſit. magnam ſane rem miſiſti, quæ ventri materiam alimenti, mihi Philoſophandi, amicis ridendi præbuit. Nec tamen iis annumerari volo, de quibus Horatius in Satyris ſcribit:

Sunt quorum ingenium nova tantum cruſtula promit.

Vale. 7 Nov. 1635.

308.

PETRO CUNÆO.

SCriberem ſæpius, cognatorum chariſſime, ſi tam eſſem meus, quam fui tunc, cum eſſem ex parte alterius. puta conjugis. quoties amœnioribus ſtudiis me applico, aut ſcribendis literis, intercurſant cogitationes priſtinæ ſodalitatis, quam conjugium appellant. Faciunt illæ, ut dum nimis memor ſum vitæ præteritæ, minus memor ſim amicorum. Quamobrem veniam mihi dabis, ſi tardius literis tuis reſpondeam. Quam ſæpe te longius abeſſe à Libitinæ domo, ubi Charontis cymbulam uſque adeò implent Leydenſes mei, ut ſub pondere illa gemat, & multam accipiat rimoſa paludem. At volupe eſt audire, remiſiſſe ſe nonnihil mali vim, & placatius eſſe Numen, peccatis noſtris offenſum. Illic, ubi es, aëre frueris ſalubriore. quare noli feſtinare & intempeſtivius repetere fatalem locum, ubi de feretris & ſepulchris li-

tem movent ſuperſtites. Perlatum ad nos, vos literis Curatorum excitos ad profeſſionem. at non debebant tam rigidi eſſe exactores publicorum officiorum, viri ſapientiſſimi, in tanta doctorum penuria, quorum ſane carior eſt annona, quam fullonum & veſpillonum. Præſtat, meo judicio, Palladis ſacra differri ad tempus, quam certiſſimo diſcrimini objici ejus myſtas. Conſultius eſt militem in bello ſubinde fugere, quam ſtationem mordicus tueri & perire. qua es prudentia diſcernes facile Senatusconſulta ab occultis naturæ vocibus, quæ amorem noſtri ſuadent. Et quis locus Doctoribus, remotis auditoribus? niſi voces eſſe velint clamantes in deſerto. De pace aut induciis deliberant partium delegati. Vidi literas, quibus ſcribitur Graphiarium Ordinum Generalium ultro citroque commeare, & propediem expectari aliam publici ſtatus faciem. Faxit Deus, ut bellorum ſatias aliquando capiat Magnates. Et capiet, cum incerta bellorum, cum calamitates publicæ, cum ambitionis vana ſpes, cum vicinorum afflictæ res, cum pacis commoda animis ſubibunt imperantium. Scribo hoc, non ut conſulam ſapientioribus, ſed ut ſcias, me non eſſe Achillem aut Diomedem. Potius cum Penelope dixerim: *Non Priamus tanti totaque Troja fuit.* Dixiſſem fere me Palamedem eſſe, ſed nolo eſſe, ne ſimili fato peream. tibi hæc ſcribo, qui mecum togam præfers armis, & laureæ linguam, qua vales ad invidiam. 15 Nov. 1635.

309. THEO-

309.

THEODORO SCHREVELIO.

SAlva res eſt, mi Schreveli, vivis & vales. Nec enim mortui aut Dominum laudant, aut verſus ſcribunt. Tu utrumque facis. Si, ut Maro ait, carmina vel cœlo poſſunt deducere Lunam, te teſte, carmina vel terris poſſunt avertere peſtem. Placuit mihi poëma tuum, ſed diſplicuit ferale argumentum. ingemui non ſemel ad chariſſima amicorum nomina. Nomina inquam, quia hæc ſola ſuperſunt. In quoscunque incidi Leidenſes, quæſivi diligenter de te familiæque tuæ ſtatu. Hactenus vobis pepercisse procul jaculantem Apollinem intellexi. Et ſi quis amici tui precibus locus, parcet porrò. Neſcio, quo in urbem veſtram affectu ferar, cujus ego malis non minus, quam propriis condoleo. Quare & gaudere me ſcias, cum deſævire luis vim ſcribis. Deſævit & hic per Dei gratiam, licet mortuorum numerus veſtro longe fuerit minor. Filia Doctoris Tollii, quæ cum matre & vitrico huc conceſſerat, ſimili fato periit. Eadem dies & ſanam vidit & mortuam. Vigilandum eſt & orandum ſingulis, cum horam neſciamus, qua venturus eſt Dominus. Optaveram te Autumnalibus feriis videre. Sed detinuit te, uti opinor, communis mali metus, & familiæ cura. Verſus tuos pios, graves, nec invita Minerva ſcriptos diſtribui amicis. Omnes tibi gratias agunt, & annos optant Euboi-

cos. Vale cum conjuge & liberis. 24 Novemb. 1635.

310.

CORNELIO VANDER MYLE.

HAbes quæ petiisti exemplaria Orationis de Oculo, præstantissime Myli, nec inamœna illa est, nec inerudita. Oculis opus est, ut intelligatur oculus; cum sæpe in hoc argumento cæcutiant etiam oculatissimi. Inter omnes sensus nullus æque admirabilis ac visus, sive oculi fabricam, sive species visibiles, sive videndi modum, vel per receptionem vel per emissionem radiorum spectes. Sed de his ipsum autorem disserentem audi. Nondum gratias N.T. egi, pro missis clarissimi Bonifacii versiculis. Id nunc facio. Nihil habeo quod rependam, præter hos Hendecasyllabos, de Perdicibus, quos ad Satrapam Muydensem nudiustertius misi. Velim scire, an Zulechemi Dominus Hagæ sit, an in Batonis, ut vocant, insula, ubi Schenckii moles patriæ molesta est. Addo exemplar Tragœdiæ Grotianæ, quam Belgicè reddidit I. Vondelius. Die Iovis proximo ex orchestra ab actoribus recitabitur. Oblitus pene eram quærere, ubi vivat Dominus de Thienhoven. Vale Vir maxime, & Barlæum tui tuorumque observantissimum si non in amicorum primis, saltem in postremis habe. Raptim Amstel. 24 Nov. 1635.

311. ADRIA-

311.

ADRIANO VANDER MYLE.

EX literis parentis tui intellexi, nobilissime Myli, uxorem tuam Agatham filiam tibi peperisse. Quamobrem non potui non hunc tibi conjugii fructum gratulari. Fortè feliciorem crederes, si filium peperisset. At ego rationibus pluribus evincam, filiam filio, feminas maribus digniores esse. Est philosophorum, non vera solum & probabilia, sed & paradoxa tueri. Tria sunt bonorum genera, honestum, utile, jucundum. Singulis præstat mulier. Honestior est, quia minus temeraria quam vir, magis temperans, quam vir, minus prodiga, quam vir; magis mansueta, modesta, minus ferox quam vir. Patientiam desideras? nulla major, quam feminarum, quæ concipiendæ, gerendæ, pariendæ, educandæ prolis molestias naturæ lege ferre coguntur. Nec minor in iis humilitas, ut quæ viro obsequentes sunt, & ad eorum nutum non invitæ se componunt. Non obliviscar de religione dicere. Hic laudem viris præripit muliebris ardor & zelus. Templa vide, plus hic togarum, quam palliorum, plus vittarum, quam braccarum, plus peplorum, quam pileorum. Qui primi sacrum Tumulum adiere? virine an feminæ? Mariæ erant, Magdalenæ erant, *tardius Andreæ, tardi venere Simones.* Qui vagantes Apostolos hospitio excepere? Lydia fuit, Timothei mater fuit. Vbi viros sa-

lutat

lutat Paulus, etiam meminit Tryphinæ, Tri phosæ, Olympiæ, Perſidis, Iuliæ, feminarum virginumque. Si objicias, Apoſtolos viris ſcri pſiſſe, dicam ego, Ioannem Apoſtolum ſe cundam Epiſtolam inſcripſiſſe Electæ dominæ Si regeras, Deum ſub typo Iacobi & Eſaui ar duas res adumbraſſe, reſpondebo etiam Saran & Agaram typos fuiſſe cœleſtium rerum. V non videam, quo merito plus ſibi honeſtati vendicare debeat vir, quam femina. Quod ſ de utilitate controverſiam moveas, inutilis res viſa eſt Creatori vir abſque conjuge. Sine illa vita virorum, vita eſt exulum & erronum. Sine muliere languent, jacent, gemunt, ſuſpirant. Sine muliere laceris incedunt caligis, lutoſis calceis, veſtibus immundis. Sine muliere frige culina, friget lectus, imperant ancillæ, male cu ſtoditur domus. Mulierem ſi tollas, deſinit vi eſſe caput, eſſe maritus, eſſe pater. Non habet quod oſculetur, quod amplexetur, cui arrideat cui ſe totum credat, ſanus, æger, interdiu, no ctu, rebus ſecundis vel adverſis. Sine mulier nec Reſpublica, nec Eccleſia, nec exercitus, ne popina, nec textrina, omnibus numeris perfecta ſunt. Nullibi non neceſſaria eſt muliercularum officioſa ſedulitas. Denique ſi de delectabil bono loquendum ſit, multis paraſangis viro vincunt feminæ. Nos moroſi ſumus, illæ co mes: nos ſupercilioſi, illæ gratioſæ; niſi fort officii ſui oblitus maritus, juſtam offenſæ cau ſam præbuerit. Tota vita, expertus loquor, ſin

mulier

uliere triſtis eſt, infeſtiva, invenuſta, moleſta, eviter, dolor & mors. His adde hæc ſolatia, n perituram tibi in bello filiam, non in mari, n in Arabum ſylvis deſertisque, quò viros opellit avaritia, vel ambitio, vel temeritas. on litigabit in foro, more cauſſidicorum; n è ſuggeſtu deſpumabit in ſuperiores, more iorumdam Theologorum: non multas illuſtres imas ad Orcum mittet, more Medicorum. on erit Hippolytus, non Bellerophon, non ris, non Priamus. Felicem te prædico, cui iam indulſit Lucina. Faxit Deus, ut cum adverit, Saram referat modeſtia, Annam prem indefeſſo ſtudio, Eſteram amore populi & ium, Lydiam comitate & facilitate erga Dei æcones, matrem formoſam, caſtam, modem, pari forma, caſtitate, modeſtia. Tu, mi yli, judica, quantum mihi debeat ſexus mubris, cujus patrocinium tantis animis ſuſcepi. i filium tibi peperit uxor, agam virorum uſam. Philoſophus omnis ambidexter eſt, oties vel vexare adverſarium, vel amicum ercere vult. Vale & conjugem matremque uta. 4 Dec. 1635.

312.

ORNELIO VANDER MYLE.

Obiliſſime Myli,

Jam ante octiduum, non de morte, ſed orbo illuſtriſſimi Molini inaudiveram, ex liis Venetia ad mercatorem D. Suiers datis.

Quibus

Quibus fidem fecere tuæ, triſtiſſimi nuncii teſtes. Amiſit in illo viro Reſpublica Veneta tibicinem, quo nitebatur; oculum, quo ſibi utilia proſpiciebat: cor, cujus ſe fidei committebat: decus lucemque, qua domi forisque fulgebat. Nec minus Reſpublica literaria, Patavina præſertim, in eodem viro Mecœnatem amiſit, quo gaudebat; Apollinem, cujus ſe hortatu monitisque erigebat: Palladem, cujus ſe ægide tuebatur; purpuram, qua ſpendeſcebat; curatorem, à quo fovebatur tenerius. Expecto, ut in lacrymas ſe ſolvant Venetorum eruditæ mentes, Patavini, Tarviſini, aliique, quibus vivus præfuit & profuit. Æquum eſt præcedere Italos, & Heroi domeſtico parentare. Fortè illorum lachrymis victus potero inter poſtremos plorare. Mitto amœnioris argumenti epiſtolam ad filium, jam patrem. Iſtis luſibus & reficio me, nec illi ero gravis. Vale Vir maxime, & qualis Venetis fuit Molinus, perge talis eſſe Batavis. 16 Decemb. 1635.

313.

CONSTANTINO HUGENIO.

QVi has tibi literas offert, nobiliſſime Hugeni, vis ſcire ecquis ſit? nondum dicam. Vbi natus? ubi morimur omnes. A quibus educatus? ab Apolline, Muſis, & Gratiis. Quo lacte? veritatis, comitatis, elegantiæ. In quo gymnaſio? bonæ mentis. Quo ſeculo? quo orbi imperat ignorantia, ambitio, avaritia. Qua

æra?

æra? anno à Moriæ natalibus inobſervabili. Vbi habitet? ubi non Nitzliputzli Mexicanorum deus, ſed nummus pro idolo eſt. Ad quod flumen? in quo delicatuli excrementa ſua comedunt in anguillis. Ad quod inſigne? Aratri, ſed cui nullus inſudat taurus. Vis & ſcire, quid agat? favet bonis. Quid non agat? nulli maledicit. Quid ſit? legatus meus à latere. Quid non ſit? pater. Quid amet? virtutem. Quid non amet? aulam. Quid calleat? ſorte ſua eſſe contentus. Quid neſciat? fallere. Quid optet? pluribus prodeſſe. Quid metuat? amicorum offenſam. Quando doleat? cum gaudent improbi. Quando gaudeat? cum non dolent probi. Quot calleat linguas? unam, ſimplicitatis & candoris. Quas oderit? adulatoriam & ſugillatoriam. Quæ illi deliciæ? Romanorum & Græcorum. Quid noviſſimè in illis amet? antiquiſſima. Qualis ſit in foro? minus credulus. In templo? cum ratione. In conviviis? officioſiſſimus. In aula? metuens futuri. In cubili? neſcio. Vis & ſcire, quam mercaturam exerceat? lucrandi bonos. Quid numeret? virtutes tuas. Quid ponderet? beneficium acceptum. Quo ſe pede metiatur? ſuo. Quo ſit vultu? ingenuo. Quo ſupercilio? nullo. Quibus oculis? probis. Quo pectore? aperto. Quali inceſſu? modeſto. Quo habitu & veſtitu? quo ocreati Achivi incedebant. Vis jam ſcire, quis ſit? dicam. Vicofortius eſt, tui meique ſtudioſiſſimus & amantiſſimus. Vale & nos ama. 25 Dec. 1635.

314. IO-

314.

IOHANNI BOR.

D*Octissime & amicissime vir*,

De morte parentis tui jam ante inaudiveram, uti solent amicorum commoda & incommoda ad amicos nullo negotio dimanare. Condolerem tibi magis, nisi scirem gratias te debere Deo, quod non nisi senem & grandævum patrem amiseris. Mihi ante depositam prætextam ereptus parens uterque, tibi jam secundum conjugi & plus quam viro. Vt, si loquendum humanitus, melius tecum, quam mecum egisse fata videantur. Miratus sæpe in parente tuo fui integram vegetamque rationem, ac bonæ mentis robur, & languente corpore erectum spiritum. Amavi in illo candorem, humanitatem, & quo in patriæ incolumitatem ferebatur, affectum. Familiare illi erat in prandio & cœna preces Reipub. nostræ necessitatibus accommodare, & universali precationis sacræ formulæ inserere τὰ ἕκαστα. [*à singula.*] Libens illa audivi coram non semel, fateorque me non pauca pietatis officia ab ipso didicisse. Iam Deo & Christo propius fruitur, quem coluit, in quem credidit. Mortuus est in Domino, qui vixit in Domino. Curas nostras & Principum motus ex alto despicit, securus unicè, quid nos mortales terreat. Hoc agamus ambo, mi Borri, ut ab optimo & venerando sene exempla capiamus vitæ honestioris sanctiorisque. Sic enim & vivus & mortuus prode-

proderit. Tu imprimis animam genitoris tui, quæ jam in benedictione eſt, pia recordatione venerare, & quo ſubſequendum erit, mihi tibique vota præmitte. Vale, & uxorem officioſe ſaluta. Liberis meo nomine oſculum commoda. 14 Ianuar. 1636.

315.

PETRO CUNÆO.

PErſcripſit ad me vidua D. Arminii de obitu filioli tui Iacobi, pueruli elegantis & feſtivi. Memini, quàm eſſet γελωτοποιός, [*viſum excitare promptus,*] quoties quæſtiunculas moveret, non ſine genio, etiam de rebus ſublimibus, & puerilem captum excedentibus. Mallem mihi gratulandi vobis cauſas offerri, quam condolendi. Licet non deſint cauſæ, ob quas familiæ tuæ gratuler. Quam fatali hac anni tempeſtate à luis contagio incolumen ſervavit divinus favor. Non leve adverſus humana mala ſolatium eſt, malorum communitas. Niſi omnium eſſet mors, juvenum pariter & ſenum, meritò naturæ controverſiam moverent morituri. Neſcio qua aura afflet Zelandia peregrè advenientes. Etiam me aliquando, cum in iſtas partes habitatum conceſſiſſem, febris corripuit & exercuit per ſemeſtre, poſtquam exſuccum me, exanguemque pene confeciſſet. Non accumulabo rationes, quibus dolorem tuum leniam, cum ea omnia in promptu habeas, quæ conſolando homini facere poſſunt. Capit patientia tua robur à ca-

lamitatum domeſticarum conſuetudine. Nec poteſt mortis eſſe contemptor, niſi qui ſuorum mortem ferre didicit. Hæc privata ſunt. Reip. noſtræ fortunam optarem tutiorem eſſe. Quanquam enim in Germania leviculis præliis victores Sueci animoſiores ſint, nihil hæc ad rei ſummam. Inſtant nobis Cæſareanæ copiæ, & in confinibus undique hærent. Niſi arcem Schenckianam primo Vere aëris aliqua præcox clementia reddat, metuo Trajecto ad Moſam, urbibusque magno ære victis. Dicitur hoſtis à pecuniis eſſe inſtructiſſimus, ut jam nobis terrori ſit, qui proxima æſtate Brabantiam magno terrore concuſſimus. Belli noſtri apparatus ad defenſionem componi videntur. De induciarum ſucceſſu deſpero. Non placent Iovi. Et lactat nos vana ſpe Hiſpanus, eaque poſtulare dicitur, quæ ſine publica infamia concedi nequeunt. Nec deſinit turbare pacis conſilia Gallus, cui opus eſt occupatis vicinis, ut Lotharingiam teneat. Anglus de Palatinatu recuperando conſilia init, ſed per Legatos, hoc eſt, inermes. Vale cum uxore & liberis. 16 Ianuar. 1636.

316.

GODEFRIDO DE HAESTRECHT.

Fecit domeſticus dolor, nobiliſſime Haeſtrechti, quod tibi longo tempore non ſcripſerim. Illius cum te participem eſſe vellem, tu Hagæ Advocatorum limina pulſabas, & offas obiiciebas

jiciebas procuratoribus Lentulis, ut loqui vellent & ſcribere. Quæſivi te apud Dominam de Poelgeeſt, ſolusque mœrens & querulus ſummo mane Alpheno Coudenkerkam ivi, rediique circa meridiem ad D. Overbeequium. Vt verum dicam, male precabar Curiæ, ut quæ divortium inter nos fecerat. Malè precabar litibus; quæ amicitiæ noſtræ pene lethale frigus induxerant; malè precabar Grobbendonckio, qui te clientem fecerat, & ex homine libero aulæ mancipium. Ita mihi periit æſtas, Haeſtrechti, ſine conjuge, ſine te, ſine ſolatio. Interea cæſus eſt in Eburonibus Sabaudus, diſcerpta miſerè Thiena, vaſtata Brabantia, noſtri rediere ſine gloria, intercepta arx Schenckiana, & verſæ rerum vices. Nihil alienum à belli & fortunæ militaris indole evenit. Meretrix illa eſt, & pantomima, & prorſus comica, vultu, pede, nutu tota verſatilis & inconſtans. De induciis deſpero. Obſtant Braſilia, Gallus, hoſtium fiducia, Cæſaris felicitas, aliaque, licet Saxonis res in anguſto ſint. Bello nec ſervabimur nos, nec hoſtis. Arx Schenkiana ſecuritatem noſtram flagellat, non tamen penitus tollit. Cardinalis Infans feliciter ſatis auſpicatur imperii habenas. Fuiſti Bruxellis & apud ampliſſimum D. Deckerum frontem explicuiſti. Scribis illum mirificè meis verſibus delectari: miror etiam illic viris magnis placere Batavorum neptias. Si φιλοϊησίας [*benevolentiæ*] pocula in ſanitatem Barlæi tui bibiſti, non invideo tibi

 iſtud

iſtud gaudium. Ego viciſſim hic, ne me putes ab omni humanitate exaruiſſe, ad tuum nomen hauſi ſpumantem pateram. Rogas ubi? apud Vicofortium meum, quem ſi propius noſſes, unum hunc omnibus tuis Canonicis, & regularibus & irregularibus præferres. Vbi Vltrajectum reverſus fueris, me inviſe, & viduitati meæ condole. Ni feceris mittam tibi divortii libellum. Multa habeo, quæ in ſinum tuum effundam. Sunt quæ riſu tecum excipere volo, ſunt quæ lachrymis proſequar. Iam exacti ſunt anni aliquot, ex quo non vidi te. Quæ hæc in amore remiſſio eſt? quis torpor? Vale heros cordatiſſime, & amicorum frigidiſſime. Amſtel. 28 Ian. 1636.

317.
PETRO CUNÆO.

COgnatorum chariſſime,

Noli conqueri, quod ſcribam rarius. Vis me, ſcribere, ut ſcribam? non audeo non ſeria tibi ſcribere, qui ubique ſerius es, & rerum æſtimator graviſſimus. Chartas rerum inopes ſcio te averſari. Si momenta Reipub., hoſtium molimina, legatorum arma noſſem certius, ſcriberem crebrò. Iam cum & benè valeamus nos, Dei beneficio, nec ſiniſtri quicquam de familiæ tuæ ſtatu reſciſcam, gratulor tacitus & tibi & mihi, & ſilentio tanta gaudia involvo. D. Vorſtio faſces Academici benè feliciterque cedant. Non debebat illic laſcivire juventus, recenti adhuc

adhuc tantæ cladis memoria. Nuper orationem habui de Cœli admirandis, Physicam auspicaturus. Excitandi interdum sunt animi studiosorum, & minus moroso sermone ad Philosophiam pelliciendi. Vidi librum de Mari clauso, magno molimine & apparatu à Seldeno scriptum. Sed non difficile erit tibi, cui has partes demandatas ajunt, clausum Mare aperire, utpote & historiæ veteris, ac juris divini pariter humanique peritissimo. Dignum est te argumentum, quo demereberis Batavos omnes, & quotquot fortunam libero Mari experiri amant. Vale cognatorum charissime, & tuos saluta. 3 Feb. 1636.

318.

ARNOLDO BUCHELIO.

Amplissime vir,

Ignosce, quod præter morem meum dudum fuerim silentiarius. Fecit privatus familiæ meæ luctus, ut mihi & amicis defuerim. Nunquam me invisit amicissimus Petitius, quin de te & valetudine tua inquiram sollicite. Ex quo enim tibi innotescere cœpi, eo me sensi in te affectu ferri, quo filii solent in parentes. Admiscuit eruditioni tuæ benignus Deus morum suavitatem, quam ista ætate in plerisque desideramus. His pellicior & pertrahor usque in amorem tui, & reverentiam sedatæ ac minimè morosæ senectutis. Diu est, quod de climacterico anno mihi scripsisti. Illi jam accessisse arbi-

tror octavum novenarium. Interea ſtudes, & minimè ocioſus es, & immerentem me omni officiorum genere proſequeris. Experior, mi Bucheli, verum eſſe in te, ſtudia ſenectutem alere, & vitæ fatiſcentis tædia diſcuti optima-rum rerum lectione. Mihi, quamvis tetrico phi-loſophorum ludo includar, ſubinde libet in amœniores literarum hortos deflectere, & le-poris aliquid aſpergere gravitati Ariſtotelicæ, ut ſapiant auditoribus, quæ docemus. Habui nuper Orationem de Cœli admirandis, cum Phyſicam eſſem prælecturus. In ea, dum res philoſophicas tracto, hoc conor agere, ut Phi-loſophi voces phraſeſque diſſimilem. Si legere vacabit, invenies plurima, quæ in ſummi numi-nis te admirationem rapient, præterquam, quod & piè & non ſine parænesi claudam. Vi-vimus in ea urbe, in qua virtutem poſt nummos plurimi ſectantur. Itaque vapulare interdum neceſſe eſt, ambitionem, avaritiam, intempe-rantiam, luxum, vitia magnis civitatibus fami-liaria. Cognato tuo D. Vorſtio faſces Acade-mici obtigerunt. Gratulor illi honorem hunc, qui virtutibus ipſius debetur, quamvis ob ſtu-dioſorum inordinatos motus non careat ſuo onere iſte honos. Vale, & conjugem meis ver-bis ſaluta. Amſtel. 12 Feb. 1636.

319.

JOACHIMO VICOFORTIO.

A*Mplissime Vicoforti*,

Dum tu aulæ vacas, ego illam fastidiose disco spernere. Splendorem istum non fero, noctuis similis, quæ tenebras amant & latibula. Quam suave est vel Hugenio missitare versiculos, vel tibi, vel matronis supra sexum eruditis. Hac condicione non permutem Divitias operosiores. Est domi meæ D. Overbeequius, cui dum domum meam aperio, aperio litibus, in quas adversariorum improbitate pertrahitur. Parum abest, quin fiam causidicus, aut forensis rabula, adeò auribus meis obstrepunt crediti & debiti vocabula, ut videar δικαιολόγος, [*juris defensor*,] & mercurialium controversiarum arbiter. Advocati non semel mihi, & meritò, exprobrant rerum istarum imperitiam, quoties obloqui audeo, & interpellare exercitata litibus ora. Fero patienter verbera hæc, & Asini Apulejani exemplo excipio tergore graves ictus. Recitent illi leges Codicis & edicta Imperatorum. Mihi non obtusum adeò est pectus, quin videam æqui & iniqui discrimen. Miseret me illorum, de quorum bonis disceptant isti Rhetores. Non eguit ipsorum opera Diogenes, cui de pera & dolio nemo, quo sciam, litem movit. Nec audies unquam Barlæum ire in partes, aut litigare pro rostris. Placet illud Bilbilici: *Lis nunquam.* Nobilissimo Hugenio

trade hos versus ingeniosissimæ Tesselæ. Non carent genio, nisi me aut affectus aut cœca admiratio inumbrant. Addidi epigramma meum. quia ut proverbium habet,

Mulier pudica non it sola.

Vale & citò redi. Ita placabis Dominam, mihi placebis. Amstel. 16 Mart. 1636.

320.

CONSTANTINO HUGENIO.

QVantos tu, mi Hugeni, fluctus in simpulo excitas, quanta fulmina è pelvi das. Quia Epigramma molliusculum effudi in laudatissimam Tesselam, quia ad Belgicos ejus rhytmos verba reposui minus severa, credor tibi amare. Non sum lapis aut stipes, cum illi assideo. Nec quoque sum naphta, qui sine propiore contactu concipiam flammam. Refrixi, amicissime, capit cum ætate & annis incrementa prudentia. Ipse Horatius, Naso, Catullus amatores strenui, tandem necesse habuerunt canere,

Nunc arma, suspensumque bello,
Barbiton hic paries habebit.

Illa, ut scis,

Vatis amatoris Tessela scripta manu,

magna gravitate præsentem vitæ statum tuetur, & pro eo verba facit. Ego ne videar modestam simulationem observasse, laudo institutum, sed constantiam me ut plurimum in istiusmodi votis desiderare affirmavi, cum femina nec Capitoli saxum sit, nec Mathematicorum

corum cubus, nec ex Parcarum aut Fatorum ordine, quæ immobilia habentur. Sunt plurima, quæ in iſta matrona veneror & ſuſpicio. Eſt aliquid, quod diſplicet, cujus nota eſt ✢. *Quod ſi non animo fixum &c. Huic uni forſan &c.* Deterrent me à ſecundis nuptiis acerrimæ Hieronymi invectivæ, præter novercalia odia. Et videntur gentiles illas permiſiſſe magis, quam probaſſe. Sæpe indignor genti noſtræ, quod illud à ſe impetrare nequeat continentiæ robur, quod ſibi imperant, quotquot monaſticam vitam amplectuntur. An aliud ipſis putas eſſe jecur, quam nobis? an precum aſſiduitate putas contundi carnis petulantiam? an vigiliis & jejuniis exareſcunt? an faſcino utuntur & medicatis herbis? quicquid ſit, vivunt patres illi tranquillius, nec neceſſe habent ſuas epiſtolas inſerere Heroidum epiſtolis. Quæ in Pontificis manum deletoriam ſcripſiſti, acutiſſima ſunt. Præripuiſti mihi aculeos, ut vix audeam aliquid reponere. Quæris quid ſentiam de Sebaſtiano Baſſone, Ariſtoteles maſtyge, vox eſt præterea nihil. Ariſtotelem non intelligit, cui oppedit verius, quam contradicit. Legi ante annos XII, & habeo autorem in Bibliotheca mea. Gloriolam quærit ex adverſarii celebritate. Si viveret Ariſtoteles, Hippocrati curandum in Coan inſulam mitteret. Petis, ut omiſſis controverſiis theſes ipſius ἐλεγχτικὰς [*adverſarias*] excerpam. At nullas habet, mi Hugeni, & quas habet, aut falſum dicunt, aut non

contradicunt Peripato. Ex Andabatarum eſt gente, qui adverſarium ſibi fingunt, & velati cœcis ictibus feriunt. Ajax eſt lorarius, qui dum in ſues ſævit, putat ſe Achivos cædere. Cum multa in illo ſcriptore leges, ignorabis multa, & poſt faſtidioſam lectionem, discedes è convivio non ſatur, ſed famelicus, aut potius ἀνόρεκτος. [*ſine appetitu.*] Vale. 25 Mart. 1636.

321.

JACOBO PETITIO.

Academiæ veſtræ natalibus non interfui, Petiti ampliſſime. Non defuere ſuſceptores natæ Palladi, aut teſtes tantæ rei. Potui abeſſe à ſtrepitu, & fremitu tumultuantis plebeculæ, quæ Oratores veſtros nec intellexit, nec ut intelligerent alii permiſit. Tintinnabulis illa & campanarum ſonitu magis detinetur, quam declamationibus. Pridie diei, qui ſolennis fuit Athenæo veſtro venit huc D. Cunæus, cognatus meus, potuiſſem alias ad veſtra ſpectacula pertrahi. Deſideraverant multi videre Proceſſum Muſarum, Apollinis, Facultatum, qualis exhibitus fuit olim Lugduni in Batavis, quo tempore hujus Academiæ inveſtitura celebraretur. Nimis fuiſtis graves & expertes ceremoniarum & phalerarum, quibus Remi turba gaudet. Non eſt aliena à Sapientiæ ſtudiis omnis dementia. Non temere veteres Minervæ ululam conſecravere. Ego ordinum veſtrorum præclaro inſtituto gratulor. Benè ſe habent Reſpu-

Reſpublicæ, quas literarum & humaniorum artium cura tangit. Non aliis æquè præſidiis illæ inſiſtunt, quam illis ipſis literis & artibus. Saluti namque civium Theologia conſulit, valetudini Medicina, bonis or busque Iuriſprudentia. Etiam majus erit doctorum precium, ubi pluribus opus. Cuperem ſcire, an pellexeris ad te clariſſimum Sylvium. Etiam, an iſtic ſit Haeſtrechtius noſter. Heri me ad ſolemne prandium pertraxit mercatorum flos delibatus, & fori noſtri decora, Vicofortius, Bartelottus, Schuylius, Calandrinus aliique, quibus cum convivari & jocari malo, quam mercari: Cras nobis redeundum ad lectiones. Quare caperanda frons eſt, & ad gravitatem componendus calamus, vultus, & oratio, nec nugandum ultra. Tu vale, & cum pulchra fecerit te prole parentem conjux tua, fac ſciam, quò me teſte, illa Chriſtianiſmo initietur. Vale amiciſſime. 29 Mart. 1636.

322.

JOHANNI BEVEROVICIO.

DAvus ſum, mi Beverovici, non Oedipus. Ex periphraſi tamen, qua hominem illum non indiſertum deſcribis, hariolor illum apud aulicos loqui. Quia nomini parcis, parcam & ego. Sacer eſt, hunc tu Romane caveto. Fertur Galliarum rex Henricus IV dixiſſe, malle ſe ſex Bullonios hoſtes, quam unum Monachum. Veneror iſtius ordinis homines, partim quia

quia ejus olim pars fui: partim quia nocere possunt, illo telo, quo se ulciscuntur feminæ, hoc est, lingua. Nolim tamen paucorum vitia toti ordini imputari. Erasmus noster non semel ait, se malos monachos taxare, non monachos, malos Episcopos, non Episcopos. Si uno Scripturæ loco, ut Theologus iste pro concione dixit, decidi potest controversia illa, multiplicasti entia sine necessitate. Nec tu solum, sed quotquot operosius illud argumentum tractarunt, horas perdiderunt optimas. Sed fruatur ille suo textu. Soli loquuntur, qui ex sacro umbone loquuntur. Remoto hoste facile est triumphum canere. Crescunt tuæ disputationes de vitæ Termino novis doctorum judiciis. Lis fecunda sui, quia desinit, incipit. Vidi etiam ἀπόδειξιν [*demonstrationem*] meam, magno labore refutasse Pedanium. non indignor. patienter fero modeste contradicentem. Nihil reponam, nec enim vacat certare cum pedibus, ut qui longius absunt à rectæ rationis sede. Aries est cornupeta. in quosvis incursat, obvios, non obvios. Mitto Orationem meam de Cœlo, quo dignus es ob probitatem, eruditionem, & singularem humanitatem. Nec tamen volo te virtutibus mereri augustum illud domicilium. Nolo impingere in sanas Theologorum theses. Sed cum dignum te cœlo pronuncio, gratiæ te hoc & indulgentiæ divinæ debere agnosco. Tu me ama, & si meam de cœlo sententiam expendere vacabit, ignosce ignorantiæ Professori. Vbi una erimus apud

Supe-

Superos, propius edocebimur, num terra rotetur, an æther. Si nomini meo bibiſtis, bibimus & hic tuo. D. Colvius ſe ſalutis tuæ ſtitit vadem, & pro te reſpondit non invitus. Vbi ad vos redierit, libera virum optimum gravi hoc vadimonio. Ampliſſimum virum D. Sebaſtianum Franconem aliosque meis verbis ſaluta. 26 April. 1636.

323.

GULIELMO STAACKMANS.

Ampliſſime vir,

Gratiſſimæ mihi fuerunt literæ tuæ, quibus & patriæ te libertatis, & mei juxta ſtudioſum profiteris. Indignaris, maria claudi, ſive jugulum occludi lucripetis Batavis. Si neceſſaria ad vitæ præſentis uſum cuivis populo ſuffeciſſet benefica natura, poſſent Principes ſui juris facere, quæ accolunt æquora. Iam, cum alii aliorum egeamus ope, nec omnis ferat omnia tellus, vim inferri puto humano generi ab iis, qui obicem commerciis ponere allaborant. Tu Seldeni grande opus paucis verſibus refutas. Sufficit. nec enim conſultum arbitror, tantam rem ſcholarum doctoribus aut cauſſidicis committi. Si ullibi, hic jus in armis eſt, aut ſaltem armis defendi expedit. Ne ſi diſceptari ad forenſium controverſiarum morem cauſam illam patiamur, cauſa cadat vel hic vel ille. Epigramma tuum argutum eſt & maſculum. Si in navi, prope ſentinam poſitus, talia ſcribis, quid expectabi-

pectabimus à te, ubi inter bene olentes aulicos ambulabis. Exigis à me Epigramma. Mitto duplex: licet periculosum putem scribere ea, quæ Regibus ac Principibus displicent. Non debebam ego Regem Britanniæ offendere, qui me Torquatum fecit. Sed qua est ille prudentia & animi magnanimitate, non metuit sibi à poëtico strepitu. Malunt reges sibi obloqui corvos poëtas & poëtrias picas, quam Veliferas arces & castra natantia ponto. Pertrahe, si potes, in hanc scenam Zulechemi Dominum, & amplissimum Honerdum. Ego petitioni tuæ nolui non obsequi. Sed cave, Tamesin conscendant, quæ scripsi. Vale. 27 April. 1636.

324.

PETRO C. HOOFT.

PEtis versiculos, qui nuper inter pocula mihi exciderunt. Eos habe. licet gravitatem tuam minus deceat, legere ridicula, quæque in Velabro minus teruncio emas. Amicitiæ tamen nostræ me hæc debere puto, ne quicquam tibi denegem eorum, quæ tu æstimare videris. Multis tibi nominibus obæratus sum. Alloquio tuo & mensa non semel dignatus es. Amicis ad hæc tuis, viris amplissimis humanissimisque Schuylio & Bartelotto me annexuisti, cum Italis ac Sabaudis commisisti, & honoris tui radiis adeò me illustrasti, ut jam alicujus pretii esse videar & inter reliquos, velut umbras, micare. Crede, ambitiosum me facis. Inter Crassos ac

Lucullos

Lucullos jam ambulo, pari penè gradu & animo. Si opum mihi minus est, plus in est ejus virtutis, qua illas, præ bona mente, vilipendere possum. Hoc debemus literis. Si loculis non prosunt, cupiditatem flagellant & castigant, ut minus petamus, quia paucis ad vitam nos egere scimus. Sed nimis apud te graviter videbor philosophari, & intempestivè commovisse Stoam. Abrumpam sermonem, si te cum uxore liberisque plurimum salvere jussero. Cum uxorem nomino, sæpe felicitatem tuam tacitus mecum rumino; cui post primas nuptias obtigit matrona, nec in amoribus difficilis, nec moribus morosa, affabilis, sine supercilio, sine fastu, tui amantissima, amicorum tuorum studiosissima, breviter, Brabantinæ indolis. Tu quod facis, illam æstimare & amare perge. Ac quoties illi pro more tuo ingeminabis oscula, cogita, omnibus te illa & singulis virtutibus imprimere. Vale vir præstantissime, & luxurianti calamo da veniam, sum enim contrà quam velim, ἄγαμος. [*cœlebs.*] 6 Non. Maji, 1636.

325.

PETRO CUNÆO.

Cognatorum charissime,

Invaluit hic contagio, quæ vobis superiore anno fuit luctuosissima. Eodem vivimus climate, eodem fruimur aëre. non alia hic nobis cœli tempestas, quam vobis. Et tamen viget hic & serpit

pit lues iſta,quæ apud vos deſæviit prorſus & languet. Vnde colligo, evidentem & manifeſtam morbi iſtius cauſam ab humana mente difficulter deprehendi poſſe. Nec adeò hic ſævit, ut terribilis ſit iis, qui didicerunt moriendum ſibi aliquando eſſe ſerius, ocyus. Vrbem inhabitamus amplam, quæ laxis & ædium & morientium ſpaciis diſtinguitur. Nondum numerum Libitina exceſſit quadringentorum. Arcem Schenkianam partibus noſtris denuo acceſſiſſe mecum gaudes. Eo es animo, qui publicæ ſecuritati unicè favet. Victa eſt tempeſtive, priusquam exercitum ex hybernis excire potuit hoſtis. Nunc de pace cogitant Vrbanus Pontifex, Galliarum & Hiſpaniarum Reges,& Cæſar. Exhauſtis ærariis mitiora conſilia ſuggerit communis indigentia. Aliud hæc, aliud ſuadet regnorum ſitis. Mitto epigramma, quod in recuperatam arcem ſcripſi. Difficile mihi eſt abſtinere à verſiculis, quoties argumentum mihi lætius objicit fortuna. Addidi unum & alterum in librum Seldeni. Sed non eſt, quod ab hoc armorum genere ſibi metuant Britanni. Verſiculis uti nec clauditur mare, ita nec recluditur. Expectavi, ut liberos tuos mitteres hac aëris tempeſtate. non debes nimis eſſe meticuloſus. Vidiſti illa, quæ in Academiam Trajectinam ſcripſit ingenioſiſſima Anna Schuurmans. rogatu amicorum laudavi encomiaſten. Ea tibi impertior, licet magis ames legere Democritos, Zenonas, inexplicitosque Platonas. Vale. 25 Maji, 1636.

326. THEO-

326.

THEODORO SCHREVELIO.

NUptiis filii tui gratulor, amicorum dignissime. Sponsam commendat modestia, forma, patris humanitas dignitasque. Sponsum doctrina, candor, morum suavitas & patris doctissimi celebritas. Optimis auspiciis junguntur, quos virtutum similitudo jungit. Nec dubito, quin hæc amantum copula cessura sit tibi familiæque tuæ in solatium & decus. Vtrique meis verbis benè precare. Et Sponso dic, ut caveat sibi à præterito *amavi*; & Sponsæ, ut discat, *amo*, *amas*. Reliqua tempora & personas non curant conjuges. Invitas me ad nuptiale festum, cui interesse ob veterem amicitiam cuperem, nisi dissuaderent plurima: locorum distantia, lectionum officia, quæ hic religiosius observamus: necnon memoria charissimæ conjugis, quæ voluptates meas, si quæ intercursant, indies objurgat. Nec ignoro, amicorum & tibi & amplissimo Consuli abunde esse, quibus sacra ista peragatis. Finge me (nam Poëta es) convivis tuis assidere, ego fingam idem, & tacitus fruar ista imaginatione, fruar sermonibus, deliciis, cupediis longo ordine accumbentium. Si viduæ aderunt, quarum apud vos est copia, tu selige unam, quam judicabis mihi maximè convenire. Et si audes (quid non audebis pater nuptiarum & mensæ induperator?) nomine absentis Barlæi illi propina. Admirabiles sunt in

amore caſus, & occaſionibus ridiculis non rarò videas confici res ſerias & magnas. Scribo feſtiva, quia de nuptiis loquimur, à quibus abeſſe debet ambitioſe triſtis oratio. Addidi diſticha aliquot in nuptias, ut officium tuum aliquo grati animi officio rependam. Vale chariſſime, & uxorem liberosque ſalvere jube. Septemviratus meus novis ſponſis ἐπευφημεῖ. [*omnia fauſta precatur.*] Amſtel. 28 Maji, 1636.

327.
WINANDO SCHUYLIO.

A*mpliſſime Schuyli*,

Mitto tibi verſiculos inter pocula primum natos, poſtea renatos domi. Lepidi ſunt, quia à me ſcripti, ad te & de fratre tuo. Ego triſtis Deus non ſum, & qui putant me leguminibus ſolum paſci, aut cibis melancholici ſucci, vehementer errant. Tu leporum pater es (cave ne in accentu pecces) & propius ad Democriti indolem accedis, quam Heracliti. Frater tuus nova & lepidiſſima conjuge beatus, non eſſe mavult, quam non ridere. præſertim cum procaci oculo Claram ſuam adſpicit. Nam, niſi à priſtinis moribus degeneravit, ipſe Iupiter ejus adſpectu triſulcum fulmen è manu deponat, & ad omnem ſe componat feſtivitatem & ſuavitatem. Quare non decuit me, apud lepidos convivas, & recentes ſponſos triſte carmen eructare. Loquor de baſiolis, quorum uti nondum apud me exolevit memoria, ita

acerbiſſima eſt recordatio. Miſerum eſt fuiſſe felicem. tibi ac fratri meſſis in herba eſt. Fortè & me aliquando reſpiciet lætior Iuno. quod an optare debeam, neſcio. Hoc ſcio, me poſſe, quod ut velim diſſuadet paterna cura, amorque prolis plurimæ. Fratri epigramma trade, in teſſeram initæ amicitiæ, cujus tibi & laudem & gratiam debeo. Vale. Amſtel. 7 Iun. 1636.

328.

ROCHO HONERDO.

NOn eſt mei moris, ampliſſime Honerde, fatigare aures Senatorum importunis flagitationibus. Curiam veſtram veneror, ſed gratulor mihi, nihil in iſta arena negocii eſſe homini, literis quam litibus addictiori. Verum quod petam, peto in amici gratiam. Is Joachimus Vicofortius eſt, vir ſingulari mihi amicitia junctus, ob eruditionem, humanitatem, & virtutes, quas Ariſtoteles ὁμιλητικὰς [*civiles*] vocat. Eſt illi lis coram Curiâ veſtrâ, non ſuo, ſed Ducis Wirtenbergici nomine. quæ jam per annos aliquot è veſtris pependit ſuffragiis. Rogat, ut illâ expediri poſſit, & ut eo favore rem ipſam proſequaris, quem ad illam conferri cauſæ bonitas & Iudicum incorrupta probitas permittent. Ego illius petitioni jungo meam, ut duplici officio & ipſum & me, virtutum tuarum cultorem æternum & ἀκίβδηλον [*ſincerum*] devincias. Sentiat amicus meus, aliquid apud te poſſe vocem ejus, quem amas unicè. Silent jam

Musæ meæ silente classico. nec silent prorsus, nam & Epigrammate nuper recuperatam arcem Schenckianam prosecutus sum, & librum Seldeni duplici ultus sum Epigrammate. Vale. 13 Iun. 1636.

329.

PETRO C. HOOFT.

NOn jam de perdicibus aut leporibus verba faciam, magnifice Hoofdi. uti in brumales mensas fercula ista servari solent, ita æstivarum meditationum minus idoneum videntur argumentum. Omnino tempestivum est, de Passerculo loqui. Avis illa verna est, quæ sub æstatis initium parit. quo tempore, dum formosissimus est annus, expeditissimum est vatibus ingenium. Non terræ solum, almæ omnium nostrûm matri, sinum recludit calor, sed & mentibus non omninò malis, quibus præter veternum & vacunam nihil æquè invisum. Tu præivisti, & quia domi habes filiam magistram passeris, & passerem discipulum filiæ, elegantiarum tuarum pyxidem reclusisti, accuratis versibus. Ea dixisti & scripsisti de passere, ut parum absit, quin simili condicione velim esse passer. Non morerer, sic tibi dictus. Iam quia passer non sum, sed potius graculus inter vos, strepo & tumultus edo incompositos. Quod si me pipire putas, ero te judice passer: si stridere, noctua; si fritinnire, cicada. Quidvis esse malo, quam silere, ubi carminis materia objicitur. Caballis, ne

ne per campos alienos graſſentur aut ſepta tranſiliant, appendi ſolent è pedibus ligna. Tauris ferocientibus obligatur os. falconibus oculos capſulæ tegunt, ne intempeſtivè avolent. Mihi ſcripturienti capiſtrum injice, quale voles. Feram patienter. Sed, ſi vel linguam reſeces, uti Philomelæ fecit Tereus; ſi manum amputes, quod Deiphobo fecere Græci, inveniam viam, qua me liberem à verſibus. Non ſcriberem hæc, niſi & te huîc morbo affinem putarem. Condolet claudus claudo, cœcus cœco. An inſanus inſano condoleat, dubito. quod ſi inſania eſt, ſcribere verſus, amabilis inſania eſt. Filiam tuam velim places, ne indignetur me paſſeris virtutibus digniſſimum ejus nomen ſociaſſe. aliter fieri non potuit. Quis clavam Herculis laudabit ſine Hercule? tridentem ſine Neptuno? pectinem Veneris ſine Venere? Tu lege, & filiæ aperi ſenſus, quos expediet illam intelligere. Amſtelod. 24 Iun. 1636.

330.

ADRIANO PLOSIO.

QUæ per humaniſſimum virum Matthæum Heuſt curari juſſeras nobiliſſime Plooſi, curata ſunt probè. In cellam meam penuariam deſcendit grande vas vini Pariſienſis, ſive Francici, tua liberalitate & juſſu. Solent iſtud vinum bibere, quibus lautior eſt fortuna & lautius palatum. Domi meæ minus precioſe bibitur, licet apud opulentiores mercantes inter-

dum hoc potu excipiar. Nunc videor mihi ejusdem esse sortis cum Lucullis, & Pomponiis nostris. Qui me invisunt amici, mirantur istiusmodi apud me latices fluere. Et sunt inter illos non pauci, qui me taciti prodigilitatis incusant. Ego, qui ab omni dissimulatione sum alienus, Deorum hæc dona esse assevero, & nominatim tua. partim ut illis probem frugalitatem meam, à qua istiusmodi calices frustra expectaverint, partim, ut credant me à te unicè diligi. Quoscunque mihi iste liquor amicos conciliabit, tibi debebo. Quoscunque scribam hoc tempore versiculos, eorum autorem puta non Apollinem & Musas, sed rubellum hunc Bacchum. Si deteriores erunt prioribus, cogita me nimium bibisse; si meliores, cogita me ad leges bibisse. Non poterunt non esse mediocres, cum isto humore irrigatur vena. Si aquæ essem potor, dilutus esset carminis genius. Nunc cum bibam cum Principibus, & non è vulgo hominibus, assurgam altius. Multa Dircæum levat aura cygnum, canit de Pindaro Horatius. De me dixerit aliquis: Multa Barlæum levat aura Ploosi, & favor nullo ipsius merito provocatus. Sum tuus & fui antehac non uno beneficio & officio. Gratias agerem, si par essem facundia. Ea cum desit, perpetua animi recordatione supplebo partes gratitudinis. Impera mihi, quæ à me præstari posse putas. Si impar sum beneficiis, non sinam me vinci tui amore, reverentia & obsequio. Sed quid

quid hoc rei eſt ? vix beneficum te mihi & munificum præſtitiſti, cum ecce ſuperveniant ab uxore miſſi Limburgenſes duo, voti mei in menſis ſumma & deliciæ; adeò iſto caſei genere delector. Non poteſt non mihi benè eſſe, poſtquam non in perniciem, ſed ſalutem meam conſpirant Jupiter & Juno Thienhovienſis. ille vini dator, hæc caſeorum. Ne bibere volenti deſit irritamentum, uxor caſeos mittit. Ne de caſeo edere volenti deſit, quod eundem digerat, tu vina mittis. Uterque habete & poſſidete me, qui meus eſſe deſii, poſtquam vobis obnoxius veſter eſſe cœpi. Vale vir nobiliſſime & conjugem plurima imparti ſalute. 28 Iun. 1636.

331.

ROCHO HONERDO.

M*Agnifice Honerde*,

Veriſſimè ais, ſex menſes nobis periiſſe, ex quo illuſtri legatione defunctus domum reverſus es. Non ignoras, cujus illa olim fuerit vox: Amici diem perdidimus. Quare & illud mihi tempus periiſſe arbitror, quo nec incolumem te videre licuit, nec coram tibi loqui, aut permutare verſiculos. Abeuntem epigrammate uno aut altero proſecutus fui. Et ſtatueram in medios Sarmatas mittere litteras & carmina. Verum quæ inopina mihi meisque ſupervenit chariſſimæ conjugis mors, animum mihi expectoravit, ut mei & amicorum oblitus per menſes plures conſederim in veſtibulo Orci, ubi lu-

ctus *& ultrices posuere cubilia diræ*. His nebulis aliquà discussis, redeo sensim ad me, medelam adferentibus amicis, tempore, studiis. Legi cum voluptate Epigramma, quod mihi inscripsisti & arci Schenckianæ. Nihil ab ingenio tuo detrivere truces Gothi, aut *junctus Sarmata velox Pannonio*. Antiquum obtines, acumine, inventione, numeris, & dictione optima. Quod judicium nolo putes profectum à censore, sed ab amico. Reposui paucula. Nec enim jam mihi vacat prolixo esse. Scribo, ut rideas cum Zulechemi Domino. Ambo credite, nec omnino hæc à me serio dici, nec omnino jlocaliter. Dido sum, aut potius Æneas, qui animum *nunc huc celerem, nunc dividit illuc, In partesque rapit varias* &c. Misi Hugenio jambos in passerem Bartelotæ, hos lege, & iis lectis dic: me nondum didicisse juveniliter loqui. Vale Vir præstantissime & celeberrime, & cum Constantino me constanter amare pergite. 26 Iun. 1636.

332.

CORNELIO VAN VEEN.

O*Rnatissime & amicissime vir*,

Depuduit pro me cognatus tuus H. Stockius, & qua valet facundia, impetravit à te flores, qui me ingenti tibi debito obligant. Est hæc ultimi hujus seculi non ultima forte insania, æstimare res exigui momenti, & sine quibus vita hæc nostra nihilo se haberet pejus. Ego eidem

eidem insaniæ affinis esse cœpi, ut duplici jam furore agi videor, Musarum & florum. Sed hic Musarum furor inveteratus est. Florum amor nuper me invasit. Quem tua liberalitas mirum in modum accendit. Et ne putes me gregariis solummodo Tulpis delectari, habeo Helvetios, Coronas, Perlas, Goliathos, Cornhertios, & Ioannem Gerardi. Hi inter flores meos sunt antesignani, & supra alios precio nominibusque excellent. Bulbos tuos terræ mandabo, ubi erit oportunum. Illis mitem hyemem opto & ver idoneum. Tibi jam gratias ago implicitè. Vbi bulbos explicuerit novus annus, & fœtum propius nosse dabitur, agam gratias oratione magis explicita. Effigiem parentis tui, viri optimi & gravissimi exosculatus fui. Vbi æri incisa fuerit Apolonia soror, non fraudabo eam debitis laudibus. Novi vivam ab ingenio, castitate, & morum suavitate, etiam ab artibus, quas plurimas calluit. Potuit illa, cum viveret, trigam facere, cum Anna Schuurmans & placidissima Tessela, nisi quod prior illa, rarissimo exemplo, Latini Græcique sermonis peritiam reliquis virtutibus junxerit. A me si quid proficisci posse putas te tuisque dignum, pete cum imperio. Hoc Epigramma in sororem si non placeat, dabo aliud:

Sculpis Apollineam frater germane sororem.
Et tamen hic nullam sculpis Apoloniam.
Sculpe oculos, exsculpe manus, exsculpe capillos,
Hoc, quod dextra nequit sculpere, Apolonia est.

Vale amiciſſime, & matrem, fratres, ſororesque meis verbis ſaluta. 6 Iul. 1636.

333.

PETRO C. HOOFT.

OB paſſerculi fugam, tantum tibi condoleo, Hoofdi præſtantiſſime, quantum tu doles. Plorent & ſingultiant virgunculæ, quibus copioſius eſt humidum, & minus firma ratio. Nos ſiccioris temperamenti jacturam illam ſine lachrymis & gemitu feremus. Maluit paſſerculus libero aëre frui, quam dominæ ſuæ eſſe illuſtre mancipium. Adeò eorum omnium, quæ juris naturæ ſunt, etiam animalibus à ratione deſtitutis amor inſedit. Eſt inter illa libertas, quam ſpecioſo carceri, & aulæis tuis ferculisque prætulit generoſa avicula. Et forte, ſecundum Pythagoricam philoſophiam, transmigravit in paſſerculum hominis benè nati anima, quam puduit ſartoriam addiſcere. Verum, quid artifici iſti fiet inter indoctos paſſerculos? an artes, quas didicit, dediſcet deſuetudine? an alios eandem artem docebit? prius arbitror. Gaudet interim paſſerculus, quod evaſerit. Quæ de Deorum convivio in memoriam revocas, revocabo ad animum. Rarus admodum eſt tot Doctorum in eodem convivio concurſus. Wittios, Hugenios, Hoofdios, Voſſios, Realios, Moririos accumbentes vidimus. Videbar mihi ſpectare menſam, qualis fuit, cum Lælii, Scipiones, Catones, Fannii, Scevolæ poranderent unà.

unà. Sed hæc carmine exaggerari poterunt, à quo non eſt aliena hyperbole. Proxima hebdomade à lectionibus feriabimur. Quis enim latrante canicula loqui cupiat? Tunc, ſi quod in caballos imperium habebit Bartelottus tuus, ſinam me Muydam vehi, ut videam Satraparum digniſſimum, matronarum humaniſſimam, virginum modeſtiſſimam. Vale Vir maxime, & ſalvere omnes jube, quarum aut maritus es aut pater. 13 Iul. 1636.

334.

CORNELIO VANDER MYLE.

NObiliſſime Myli,

Habes juſtiſſimas cauſas ſuccenſendi, quod aliquot retrò menſibus nihil ad te dederim literarum. Mortuo Molino erepta eſt utrique noſtrûm occaſio permutandi literas. Solebat enim heros iſte Venetorum ſuorum literarias merces liberalius exteris impartiri, & judicia aliorum cognoſcere. Extincto hoc lumine minus lucemus omnes, quos favore ille ſuo irradiabat. Nihil tamen de meo erga te amore tuosque deceſſiſſe puta. Quem venerandi nominis tui recordatione ſuſcito foveoque indies. Nullum à me alienum magis eſt vitium quam ingratitudinis. Hæret infixa pectori humanitatis tuæ memoria, quam non ſolum explicuiſti erga me cum Academiam Leydenſem curares, ſed & tunc, cum publicus favor à me vultum immeritò avertiſſet. Quo tempore filios tuos inſti-

inſtitutioni meæ & curæ commiſiſti, ut oſtenderes non ſperni à te, ſpretam malis innocentiam. Literas accepi Vienna, quibus petitur, uti Laudatione aliqua velim proſequi Coronationem Ferdinandi Tertii Imperatoris. Ego, ſi ſapiam, abſtinebo ab illa laudatione religioſiſſimè. Quanquam enim ea poſſem ſcribere, quæ ad laudes Imperatoris faciant, nec Reip. noſtræ adverſentur, tamen, prout ſunt noſtratium ingenia, judicarent me beneficio obſtrictum Auſtriacis. Scimus Cæſarem non quidem aperto Marte nos petere, ſed per latus Hiſpani nobis gravem eſſe. Laudavi etiam non ita pridem Guſtavum Sueciæ Regem, ejusque adverſus Cæſarem bella probavi. Iam ut laudem Ferdinandum Tertium ob geſta adverſus Suecos feliciter bella, à prudentia mea impetrare non poſſum. Non ſum ambidexter, ſed ab omni adulatione alieniſſimus. Cuperem obſequi petitioni illuſtriſſimi Legati, ſed hoc cavendum, ne dum foris benè, domi malè audiam. Fortè nimis ſum meticuloſus. Sed & illud certum, illam Cæſaris laudationem à me profectam calumniæ ſuſpicionibusque oportunam fore. Velim tamen audire ex te, quid conſulas. Magis conſiliis tuis, quam meis geram. Licet non dubitem, quin idem ſis ſuaſurus, quod jam apud animum decrevi meum. Vale Vir nobiliſſime, & Dominam vander Myle, liberosque ſaluta. Deſidero ſcire, ut valeat filius, cui populi commiſſi & tanta negotia curæ. Ad literas meas nondum reſcripſit; ſive
quod

quod occupatior ſit, ſive quod faſtidiat præceptorem umbraticum. Prius ſtatuere malo, ne peccem in amicitiam, quam hactenus mecum candide & ſincerè coluit. Amſtelod. 17 Iul. 1636.

335.

CONSTANTINO HUGENIO.

ACquieſco, doctiſſime Hugeni, & tibi quinto congreſſu ſuccubuiſſe, glorioſum arbitror. Solent pueruli noſtrates, vecordes vocare boves, qui ad primum ictum concidunt. Me non primo, ſed quinto ictu ſtraviſti, & bove feciſti mutiorem. O ſalutares aquas, quæ genium ſummi ingeniorum in me concitaviſtis, ſine amicitiæ naufragio. O ſalutarem metum, qui audacem me fecit, ut reſponſarem viro inexhauſtæ eruditionis, & ſolidiſſimorum acuminum. Creſcit tibi ſcribendo carminis vis, & magis acuitur. Mihi eadem torpet & hebet. Abrumpendus ergo cœptæ contentionis funiculus, nec ſerra ultrò trahenda per illam lineam. Si tecum non conſcendi turbidum & procelloſum Yam, conſcendi Aganippen. Si horrui Flevum, non horrui Caſtalios lacus. Si ignominioſum putas, aquas metuere, eſt metus ille morbi ſpecies, cujus meminit Naſo:

— *Tollere nodoſam*, &c.

Nec formidatis auxiliatur aquis.

Noluit Pythagoras aquis ſe credere, ne anima, quam ille igneam putabat, aquis extinguere-

tur.

tur. Et cujus quæso est illa exclamatio?

O terque quaterque beatos, Queis ante, &c.

Ejus est, quem toties à fortitudine laudat Maro. Cujus illud, — *Dî maris & cœli*, &c. Nasonis est. Vt jam me & philosophorum, & Ducum, & vatum exemplo tuear. Quare non detrecto vocari *amans strenuus*, modo me non absorbeat mare Thracium: non renuo vocari per ironiam *prudens philosophus*, modo credas, me malle terra iter facere, quam mari, ubi à morte digitis secernimus quatuor aut septem. Sim tibi *fortè vir*, modo me credat talem esse futura conjux. Hac scaphula vehi malim, quam ista Argo, quæ à *sublimi cubiculo* nomen habet. Illa vectores plures respuit, nec admittit præter unum. Hæc cujusvis sectæ homines admittit, Cynicos, Satyricos, Dentatos, qui mihi ὑδροφοβίαν [*aquæ formidinem*] meam tam falsè, tam doctè, tam copiosè exprobraverunt. Vt cœpi dicere, acquiesco, & quæ vetus Scholarum formula est, accipio responsionem. Prætoriæ tuæ navi demittit vela meus lembulus. Amatori maximo proletarius pater, viro fortissimo & masculorum genitori, sequioris sexus pater. Vale præstantissime, disertissime & amicissime vatum, & me doctissimis tuis jocis exerce, cum sinent, aula, castra, Princeps. Amstelod. 2 Aug. 1636.

336. PE-

336.

PETRO C. HOOFT.

MAgnifice Hoofdi,

Vide quantas tempeſtates excitaverit nupera illa convivii tui, aut potius convivarum tempeſtas, quæ ſub menſæ tuæ, & ſolis occaſum accidit. Quam miſerè vapulo ob aquarum formidinem. Non contentus fuit Hugenius, me uno Epigrammate perſtrinxiſſe; verum carmina carminibus ſuperingerit, ictibus ictus, reſpondi, non ut volui, ſed ut valui. Ita loquor, ut ſcias, me non omnem paranomaſiam damnare. Niſi jam bellis Belgicis totus implicaris, niſi te Principum caſus, imperiorum vices, populi furores, caſtra claſſicaque totum habent, lege bella noſtra & iras innoxias. Paucis epigrammatibus conſtat lis. Non fuit inutile, me tunc timuiſſe. Elicuit iſte metus, aliquid non indignum tuis auribus, quæ quanquam Batavæ ſint, nihil minus ſunt quam Batavæ. Hugeni Epigrammata innuo, quæ te volo bis legere ob reconditos ſenſus. Deorum proprium eſt nubibus involvi. Ego conſpici amo, cum homo ſim, & in dictione σαφήνειαν [*perſpicuitatem*] unice ſector. Pinguntur nudæ Veneres, Gratia, Cupidinesque. Illas in te veneror. Qui, neſcio, quo, me faſcino dementaſti. Et ſcio tamen. Cornu es Amalthæum, in quo hæc repoſuit benignior Deus, doctrinam, prudentiam, comitatem, urbanitatem, recti honeſtique amorem. Si Charis

ris essem, ruerem in amplexus tuos: si Pallas, discerem à te magis sapere: si Rhadamanthus, corrigerem rigorem tua moderatione & lenitate. Si amator, peterem à te exemplum probandi me conjugi. Et tamen posterius hoc novi satis probè. Et nos aliquod nomenque decusque gessimus. Legi modo epistolam tuam facetissimam de scaris & rhombis, quos Arctois intonatos fluctibus tibi misit humanissimus Schuylius. Fecit ille, ut ad me quoque pervenerit pisciculorum fasciculus. Prunis tuis minatus fueram fatalem diem. Sed licet ipsis hac æstate salvis esse per me. Post dies non multos Leydam abeo veteres visurus amicos. Inde in prædium D. Overbeequii me conferam, ut fruar solus tristissima viduitatis meæ meditatione. Postea cum Sapientiæ studiis redibo in gratiam. Tu interim vale, & me gratissimo vadimonio tibi obstrictum puta, sine regula excussionis & divisionis. Amstelod. 5 August. 1636.

337.

EIDEM.

M*Agnifice Vir*,

Ex agro Leydensi domum reversus, cœpi cogitare de promisso meo, quo me abiturus hinc tibi obstrinxeram. Petieras tibi mitti apographa Epigrammatum, quæ Hugenius & ego lusimus ἀμοιβαδὸν [*alternatim*] super aquarum formidine, quæ illum minus, me sociosque meos magis habuit. Mihi cum relligio sit, quicquam

quam tibi negare eorum, quæ ſalva ſceptri majeſtate (ut reges loqui amant) conferri in alium poſſunt, curavi illa à filio meo deſcribi. Verum prudentiæ tuæ fuerit ſtatuere, an conſultum ſit illud Epigramma in qua laudatiſſimam Teſſelam pro pila habet Hugenius, in Brabantiam mitti. Ego eadem miſi ad nobiliſſimum Mylium, ſed absque iſto. Non leviter me perculit allatum de adverſa uxoris tuæ valetudine nuncium. Quæſivi ſeriò & ſæpe ex amicis, quo loco illa eſſet. Tandem intellexi cum gaudio morbum periculi eſſe expertem. Debebat optima matrona, humanitatis omnis ἴδιον [*genuinum*] exemplar, amicis eſſe immortalis, & tibi potiſſimum Hoofdi,

Conjugio tantæ Veneris dignate ſuperbo.

Caſtigat voluptates noſtras Deus non una calamitate, & ægrotare nos vult, ut mori ſemper doceret. Hic inter funera quotidiana nobis vivitur, & ſingulis accidere indies poſſe credimus, quod cuiquam. Hæc tela illa ſunt procul jaculantis Apollinis, cujus iram lib. 1. Iliad. deſcribit Homerus. Ille felix quem incautum non præveniet mors. Ego, ſi tuam tuorumque valetudinem votis, precibus, animo omni juvero, fecero hominis Chriſtiani, & amici, & ſtudiorum eorundem ſocii officium. Vale Vir maxime cum Creuſa tua & Aſcanio & Lavinia. Amſtelod. 6 Sept. 1636.

338.

CORNELIO VANDER MYLE.

N*Obilissime Myli*,

Mitto N. T. chartas argumenti amœnioris & minus amœni. Amœniora sunt epigrammata, quæ Zulechemi Dominus & ego lusimus super aquarum formidine. Exceperat convivio magnificus Hoofdius Zulechemi Dominum, Vossium, Barlæum, Vicofortium, Schuylium, Baeckium, nec non matronas duas Zulechemi Dominam, & Vicofortiam. Circa vesperam, cum discedendum esset, oborta tempestate, timuerunt navem conscendere Vossius, Barlæus, Vicofortius. reliqui audaciores navi ventisque se credidere. Hinc nata hæc Epigrammatum tempestas, quibus Barlæum postridie cœpit impetere Hugenius, & se tueri Barlæus. Lege, at ubi legeris, velim ad me redeant. At minus amœni sunt libelli, quos mitto. Cum ante dies aliquot Leidæ essem, tradidit mihi magnificus Rector D. Vorstius libellum Anonymi scriptoris, Daventria missum ad D. Heinsium. quo Epigramma quoddam meum, ante sesquiannum scriptum in librum Manassis, de Creatione, quæsitis & perversis detorsionibus malignè interpretatur. Dicit isto Epigrammate contineri varia, quæ Ecclesiæ perniciosa, religioni Christianæ probrosa, & in Deum ac Dominum nostrum Iesum Christum impia sunt. Socinianismum adhæc autori Epi-

gram-

grammatis impingit &c. Suſpicantur Leidenſes autorem eſſe Vedelium, Theologiæ apud Daventrienſes Profeſſorem. Daventriæ excuſus eſt libellus, apud hæredes S S. V V. Sebaſtiani Warmboutii. Daventria miſſa ſunt exemplaria ad D. Heinſium, Vltrajectum & alio. Ego, qui me ex arena Theologorum ſubduxi, non fuiſſem de reſponſione ſollicitus, niſi ob atrocitatem criminis reſpondendum fuiſſet. Facile enim iſta Socinianiſmi calumnia fidem invenit apud ſuſpicioſos. Mitto & autoris libellum & reſponſum. Honoris mei & innocentiæ velim haberi rationem, cum res exiget. Cenſor peſſima fide, voculam è carmine ſuſtulit, & ſuam ſubſtituit, *maneamus* pro *vivamus*. Senſus affingit verſibus meis, de quibus ne per ſomnium quidem cogitavi. Dixit mihi Magnificus rector Academiæ Leydenſis, conſilia agitari, uti libellus iſte Cenſoris Ordinibus Hollandiæ exhibeatur, ut appareat Barlæum & Remonſtrantes eſſe Socinianos. Si contingat hoc fieri, velim reſponſum hoc juxta exhiberi. Non ſum Socinianus, nec fui unquam. Imo hoſtis ſum illorum dogmatum acerrimus. Carmen addidi in fine in Lucifugam iſtum, quod ſi videbitur acrius eſſe, cogitet quæſo lector atrociſſimum eſſe crimen, quod mihi impingitur. Quid Crœſi filio vocem extorſit? Vatum genus irritabile eſt. facit ſubinde indignatio verſum. Exemplar velim mitti D. à Thienhoven, ſi iſtic eſt, D Catſio Hollandiæ Advocato, Honerdo, & Schotto, aliisque. Vale

Vir nobilissime cum uxore & liberis. Cuperem N. Tuam propius ex D. Heinsio quærere, quis ipsi exemplaria miserit. Procul dubio novit autorem. Amstelod. 7 Sept. 1636.

339.

IOHANNI HELMONDO.

D*Octissime Helmonde,*

Putabam te adhuc in agro Leydensi morari. Sed heri ex amicis audivi, te in Batavorum oppidulum concessisse, & sic è luto in arenas transiisse. Dolui profectò, quod te frui non potuerim, cum Leidæ essem. Non eram meus. Dum Professorum unum alterumve compello, periit mihi dies. Inde discedendum subito fuit ob Overbeecquii fratres, qui confectis rebus suis Hamburgum properabant. Nec tamen periit apud me memoria humanitatis, qua me excepisti in prædio avunculi, nec detractavissem venire iterum, si per alios licuisset. Illa tuorum officia tibi imputo, qui amicos mihi concilias, quorum in hac urbe maxima est autoritas. Pestis incrementa capit. ut verissime dixerit Horatius:

Autumnus febres & testamenta resignat.

Trajecto ad Rhenum, quia eadem illic invalescit, diffluxere studiosi. Superiore anno Leida itum fuit Trajectum, nunc Trajecto reditur Leidam. Vides cuivis accidere posse, quod cuiquam, & longè jaculantem Apollinem nec Trojanis, nec Græcis parcere. Tu extra telorum jactum, ut opinaris, aëre frueris maritimo, qui salsedine

sua

ſua fortè corriget aëris malignitatem, Sed quid ſtudiis tuis fit amiciſſime? opinor te jam totum Martialem & Iuvenalem devoraviſſe. Hoc ſi feceris, non malè collocaveris horas ocio perituras. Sed cum Poëtas illos leges, ne lege illa, quæ feſcennina ſunt, aut ſi leges, noli intelligere. aut ſi intelligas, diſſimula apud alios te intelligere. Ieſuitæ, ne capax malorum morum juventus peſſima imbibat, Martialem caſtratum edidere. In quos ſalsè ſcripſit Ioſ. Scaliger:

Nempe Patres ſancti facere hoc, quam dicere malunt,
Quæ vates mavult dicere, quam facere.

Hæc dum ſcribo, adfertur mihi nuncium de materteræ tuæ inopinato obitu. Tibi tuisque condoleo communem mortalitatis ſortem. Vivimus hic inter funera, morituri quoque, cum viſum erit Creatori. Illa hujus vitæ malis incommodisque expedita, ærumnas noſtras ex alto deſpicit, & immortalitatis præmio læta fruitur. Vobis ſolatio ſit, illam vixiſſe Deo pie, amicis, fratribusque officioſam, nulli gravem. Vale amiciſſime, & matrem aliosque amicos, quibuscum iſtic vivis, à me ſaluta. 10 Sept. 1636.

340.

PETRO CUNÆO.

IAm ad te parabam litteras, cognatorum clariſſime, cum tuas mihi tradidit tabellarius. Suſpicabar enim jam adeſſe tempus, quo è Zelandia domum eſſes reverſurus. De morte filioli jam ante me certiorem fecerat Domina Over-

 beequia,

beequia. Profectò funestissima tibi familiæque tuæ eunt tempora. Infantulorum tamen jacturam minus ad animum revocant prudentiores. Si prosunt minus; minus quoque noceret. Solatio magis sunt, & discutiendis parentum tædiis, quam subsidio. Nihilominus condoleo tibi, qui liberos soles tenerius amare. resarciet propediem mortalitatis dispendia simili prole fecunda mater. In urbe nostra incrementa capit pestilens lues. numerati sunt hac hebdomade, eorum qui vivere desierunt, 626. Sororem amplissimi Consulis Bickeri heri extulimus. cessit quoque fatis frater natu maximus. In Laurentii Arminii familia abstulit pestis filiam cum filiolo. Nos per Dei gratiam valemus omnes. Filiæ majores natu, per aliquot hebdomadas in prædio Realii commoratæ, domum rediere. Vix Leida discesseras, cum ad D. Heynsium missi sunt libelli aliquot, anonymi cujusdam Theologi, Daventria missi, quibus Epigramma quoddam meum, ante sesquiannum scriptum malitiose detorquet autor. In illo contineri ait, quæ Ecclesiæ perniciosa, religioni probrosa, & in Deum ac Dominum nostrum Iesum Christum impia sunt. ajunt Vedelii esse fœtum. Non respondissem vel ego, vel alius quisquam, huic tenebrioni, nisi atrox fuisset crimen, quod impingit. Nullius ego mihi impietatis conscius sum, licet humani à me nihil alienum putem. Deum testor, non fuisse illam mihi mentem, Iudæos amicos Dei dicere, sed nobis amicos, quoad civilem convictum esse

esse vivendum Deo. Si comma posuissem post voculam *vivamus*, res fuisset plana. Socinianus nec sum, nec fui, vellent quidam me esse, qui explendi in me odii materiam sollicitè quærunt. Sed his innocentiam meam pro scuto opponam. Te cum uxore liberisque valere ex animo opto. Vale. 12 Sept. 1636.

341.

PETRO C. HOOFT.

ALlegoricam tuam epistolam cum voluptate legi, præstantissime Hoofdi, applicas lepori Iudeum, Iudæo me, mihi Theologum Daventriensem. qui otii sui prodigus, infami & anonymo nuper libello in me sæviit, & epigramma ante sesquiannum, sine ullius murmure scriptum, in sensum à mente mea & fide prorsus alienum detorquet. Objicit mihi impietatem, Socinianismum,Iudaismum, aliaque abominanda, quæ, per Dei gratiam, in hoc meum pectus nunquam descenderunt. Ad hæc ne silerem, monuerunt me viri gravissimi amicissimique. Addidi Scazontem, quem indignatio extorsit. Crede, me invitum in hanc orchestram pertrahi. nec enim volupe est cum corvis & vespertilionibus congredi, quanquam jam demum sciam, autorem libelli esse Vedelium, Theologiæ apud Daventrienses Professorem. Vbi responderit, deliberabo quid facto opus sit. Leviorem calumniam potuissem contemnere, illa non potui, præsertim ob autoritatem homi-

nis Theologi. Inveniet forte fidem iſta criminatio apud eos, quibus exoſum Remonſtrantium nomen & cauſa. Miſiſſem tibi jam pridem. Sed nolui hiſce litibus turbare arcem tuam, elegantiæ omnis & humanitatis ſedem. Libellum autoris velim ad me redire. nec enim aliud habeo exemplar. Pro lepore gratias tibi ago maximas, non comedam ſolus. Erunt, qui debebunt per me. Tuorum in me beneficiorum catalogus in immenſum excurrit, ut mihi apud te quærendus ſit, non tam gratitudinis, quam obſequii & venerationis tui, modus & formula. Conſcientia bonæ propenſiſſimæque in te voluntatis me ſolor. hac fruar, quoad vivam. Valetudinem tibi, uxori, liberisque diuturnam precor. Vale. 22 Sept. 1636.

342.

GODEFRIDO DE HAESTRECHT.

SOlebamus per literas, nobiliſſime Haeſtrechti, interdum de rebus privatis, interdum de publicis loqui. Fuit epiſtolæ nobis materies modo Auſtriacus, modo Auriacus, modo victa Breda, modo victa Sylva Ducis. Verum, ut in virtute omni laudari ſolet conſtantia; ita & in amicitia, quæ virtuti ſimillima eſt, eandem requirit Ariſtoteles. at hanc in te jam deſidero. Videris hoc agere, ut amicitiam non diſſuas, ſed abrumpas. Sunt hæ voces impatientiæ meæ & juſtiſſimi doloris. Similis es amatoribus, qui poſtquam amaſiam in partes ſuas pertraxere, miſſam

miſſam faciunt. quæ deſerta, quod reliquum eſt vitæ, quærimoniis tranſigit. Simili ferè fato mihi vivitur. Olim aſpectu tuo recreari ſolebam, uti qui in tenebris ſedent ad Solis & diei conſpectum exhilarantur. Nunc excurrunt anni, ex quo de te nihil audio. Contabeſco, veluti viduatus compare turtur. Quæro ex notis & ignotis, ubi ſit Haeſtrechtius meus. an apud Superos degat, an apud inferos. an amet, an ſtudeat, an venetur, an militet. Nec ex ullo intelligere potui, ubi locorum lateas. Si fuiſſem Iupiter, jam miſiſſem per univerſum Belgium Mercurium, cum horridis mandatis, uti te quærat, & mihi ſiſtat. Tandem ipſe è latibulo tuo prodis, & ob Mathematices ſtudia, ſeceſſiſſe te ſcribis Leidam. Ego licet iſtam Philoſophiæ partem magni faciam, utpote veteribus magis, quam nobis excultam: tamen hac tempeſtate vellem periiſſe omnem Matheſin, omnes numeros, & circulos, cum angulis & radiis. Sic enim amicitiæ priſtinæ circo incluſus, minus oblivisſcereris Barlæi tui. Eſſes rotundior amicus, ſi quadraturam circuli negligeres. Magis reflecteretur tuus in me amor, ſi minus de radiorum reflexione & refractione eſſes ſollicitus. Fui nuper Leidæ per dies aliquot, ignarus & te iſtic eſſe. Adſui Dominæ de Poelgeeſt, quæ ipſa quoque ignorabat, ubi eſſes. Proh tuam fidem. Hoccine eſt ſacrum illud, & venerabile amicitiæ nomen in precio habere? Vix eſt veniale hoc peccatum. Impetrabis tamen veniam, ubi me inviſes. Ad te non

 veniam,

veniam, nam non ita pridem Leida veni. Nolo turbare tua ſacra, & ſtudia iſta, quæ amicos excludunt. Dicuntur Mathematici abſtrahere quantitatem à materia. Sed tu non quantitatem ſolum, ſed & omnium qualitatum optimam abſtrahis ab amicitia, nempe benevolentiam & convictum. Nec tamen improbo inſtitutum tuum. ingenio es omnium diſciplinarum capaci, & ad gloriam iter tibi ſternis, rerum abſtruſiſſimarum indagatione. Macte, mi Haeſtrechti, populo te ſubduc, & amicis. nolui remorari impetus tuos, nam quodcunque petis & agis, vehementer petis & agis. Quæ de peſtis apud nos vehementia ſcribis, non omnino vera ſunt. De apparatu noſtro bellico nihil ſcribam, quia conſilia Principum ut & Deorum, in abſtruſo poſita ſunt. Te ſalvere jubeo, & duo credere: unum eſt, me eſſe illum in te, qui fui ſemper; alterum, te multum mutatum eſſe ab illo Hectore, qui mecum Leidæ deambulare ocreatus & gladiatus ſolebas. Vale nobiliſſime, doctiſſime, humaniſſimeque Haeſtrechti, & alium te mihi præſta, niſi albis amicorum expungi velis. Raptim, 24 Sept. 1636.

343.

PETRO SCHUYLIO.

A*mpliſſime Schuyli,*

Qui nuper nuptiis tuis, & recenti conjugio gratulatus fui feſtivo carmine, jam ob cariſſimæ tuæ conjugis obitum tibi condoleo.

Vides

Vides pari paſſu in hac terreſtri ſcena ambulare, gaudii & doloris cauſas. Dilexiſti conjugem. ſed & dilexit illam, qui repetiit Deus. placuit tibi uxor pia, modeſta, facilis. placuit ob easdem virtutes cœlo. Poterant hæ in terris mundi ſordibus contaminari, in cœlo non poſſunt. erepta eſt tibi, ſed reddita creatori. ſubducta marito, ſed adducta propius ad Servatorem ſuum Ieſum Chriſtum. Si doles, facis id, quod hominem, quod Chriſtianum, quod maritum decet. Si modum non ponis dolori, peccas, & quærimoniis fruſtra te fatigas. Ita viſum providentiæ divinæ, cujus decretis nos acquieſcere fas eſt. Cum in uxorem illam duceres, ſciebas te mortalem ducere. Nihil ergo præter ſententiam, nihil præter communem mortalitatis ſortem tibi evenit. Amiſi & ego non ita pridem multorum liberorum matrem, aut præmiſi potius, ſubſecuturus, cum volet vitæ noſtræ ſupremus Arbiter. Si me impatientius loquentem audire vis, amiſi me in illa, & omne vitæ meæ ſolatium gaudiumque. Sed nolo obloqui Deo, qui illam mihi liberisque ſubtraxit, at majori jam donatam felicitate. Cum tua jam beatam agit vitam, ubi nec puerperii labores, nec prolis cura, nec familiæ ſollicitudo optimas matres vexant. Noli illi invidere ſtatum hunc vitæ feliciſſimum. Gratulamur amicis, quoties digniore loco illos poſuit fortuna. Cur ergo non gratulantis uxori ad ſumma erectæ? Aut ſimul tibi in illa moriendum fuit, aut tu antevertere illam, aut illa te debuit.

Simul

Simul mori paucis contigit. Uti illam præverteres tu, optare non debes. Non velles illam esse miseram, & te prosequi lachrymis. Scio prudentiam tuam hisce solatiis non egere, & abundè te instructum esse præceptis, institutisque Christianæ fidei, quæ efficacissima adversus mortem solatia petit, à fidelium indubia resurrectione. Nolui ego vel amici vel hominis Christiani officio deesse. Gaudendum cum gaudentibus, & flendum cum flentibus. Amicorum voces, si dolorem non tollunt penitus, aliquà leniunt & levant. Reliqua, mi Schuyli, à te, à ratione, à tempore impetrabis. Vale & mœrori tuo da spacium, tenuemque moram. Amsteld. 5 Oct. 1636.

344.

CONSTANTINO HUGENIO.

QVi circa focos oberrant Magiri, quoties à nimio igne intumescere vident pulticulam, frigidam affundere solent, ut ebulliens liquor subsidat. Idem mihi jam faciendum, Hugeni. Video ex literis ad D. Vicofortium datis, commotam tibi bilem, ob diuturnius meum silentium, quare affundam & ego frigidam, ut desævias. Placatur Jupiter donis. placaberis & tu Hugeni, licet à fulminibus tuis minus mihi metuam, quàm à Jovis Panomphæi. Corrasi obiter Epigrammata quædam, & versiculos, quos non ita pridem lusi. Videris iis delectari, licet ab acuminibus tuis longe abeant. Risi cum amicis,

amicis, ad illud tuum, *Non tribus illa locis, quatuor ægra fuit.* uti & ad, *paſtillum & piſtillum.* Video te, quo es loco, non multum ab hoſte tibi metuere, ut qui ſerenas voces & feſtivioris genii teſtes proferas. Neſcio, qui fiat, ut humanum ingenium in iſto argumento felicius ſe explicet. Credo ego, τὸ λογικὸν & τὸ ἐπιθυμητικὸν συμφωνεῖν. [*facultatem rationalem & appetitivam conſpicare.*] & vehementer illa afficere rationis ſedem, quæ vehementius amamus. Vindicias Epigrammatis mei non auſus fui tibi mittere, veritus ne aures tuas offenderem theologico ſtrepitu. niſi reſpondendi pro me neceſſitatem ſuaſiſſet calumniæ atrocitas, potuiſſem leviorem accuſationem & anonymum ſcriptorem contemſiſſe. Injuriam mihi fecit maximam, & verba mea iniquiſſimis detorſionibus corrupit. Mitto libellum ipſius Anonymi, ut legas & tanti Theologi ſuſpicias cerebrum. Vale & me tam crede iſtarum hæreſium eſſe hoſtem, quam ſum amicus veri, pacis, & tui. Amſtel. 25 Oct. 1636.

345.

ARNOLDO BUCHELIO.

A*Mpliſſime doctiſſimeque Bucheli,*

Ægrè adduci potui, ut in ſacram iſtam arenam deſcenderem. nec enim aut cum tenebrionibus luctari amœnum eſt, aut ſacris controverſiis immiſceri. Si autor honori meo, (ut venditat) conſultum voluiſſet, & charitatis ſequi

qui legem, debuisset ex me propius quæsivisse de verborum meorum mente, priusquam publicis me libellis differret. Iam sesquiannus est, ex quo editum fuit illud carmen, lectumque à pluribus. Sed neminem offendit, nedum ut inde quisquam fœda ista βδελύγματα [*abominanda*] per quæsitas consequentias deduxerit, quæ in mentem mihi nunquam venerunt. Sed mittamus hominem hunc, & male natum fetum. Tecum loqui,mi Bucheli, suavius est, cui pia senectus meliores voces dictat, animumque ad omnem humanitatem, elegantiam, & amorem mei formavit. In animum induxeram te videre elapsis proximè feriis, verum amici cujusdam negotio impeditus, pedem domo movere non potui. Ex literis tuis facile colligo, senectutis te onera fortiter ferre, & quamvis languente corpore, integram adhuc tibi esse animi, & erectæ mentis vim. Solet senectus ob quatuor causas misera censeri, quod avocet à rebus gerendis: quod corpus reddat debile & infirmum: quod omnibus ferè voluptatibus privet: denique quod vicina sit morti. At tu ab hisce malis peculiari sorte eximeris. Non avocaris à rebus gerendis, qui à Reip. negotiis semper fuisti alienior, & satis te rerum gerere putas, cum Deo conscientiam, patriæ, amicis, civibus fidem probas. Corporis imbecillitatem animi constantia & vigore erigis. Et licet juvenum voluptates contemnas, illis tamen frui pergis, quæ ex amœnissimorum studiorum agitatione,

tatione, & antiquitatis ſeria inveſtigatione habentur. Et quanquam vicinus ſis morti, Chriſto te propiorem eſſe non dubitas. quot paſſibus à calamitoſa hac vita recedis, ad beatiorem accedis. ut quæ aliis, ob prudentiæ inopiam, gravis eſt ætas, tibi leviſſima & jucunda videri poſſit. Illam tibi Deus Opt. Max. lenem, placidam, & doloris expertem continuet, donec exuta mortalitate, & corporis hujus exuviis, ſereniore vultu coram adſpicias Deum, & Servatorem tuum Ieſum Chriſtum, cujus ſanguine redemptus, piæ morti, glorioſæ reſurrectioni, & æternæ felicitati etiamnum ſervaris. Vale vir præſtantiſſime, & multis mihi nominibus colende. Amſtelod. 25 Octob. 1636.

346.

IOHANNI HELMONDO.

DE die in diem litteras tuas exſpectavi, chariſſime Helmonde, ut ubinam terrarum viveres reſcirem, an Beverovici in Caninefatibus, an in novis Hugonis agris in Friſiis, an in Leydenſi territorio in Batavis. Tandem poſt impatiens deſiderium ſcribis te Leydam cogitare, ut iſtic vivas, ubi caſtra olim hoſtilia Muſarum ſedi oppoſuit Baldæus. Si ſciviſſem te hactenus Beverovici hæſiſſe, fortè potuiſſet me eò pertraxiſſe amor tui, quò non potuit triſte pendulorum turdorum ſpectaculum. Facilè ex litteris tuis colligo, te legiſſe ea, quæ in turdorum ſcripſi ſuſpendia. Sed hoc velim ſcire, an eorum

eorum tibi copiam fecerit optimus Baeckius, quæ in transmiſſa à ſeniore Baeckio poma ſcripſi feſtivius noſtrate linguà. Non poſſum apud amicos eſſe ſuperciliosus & gravis, alias non eſſet mihi grave corrugare frontem, & ſcribere Catonibus digna. Volunt Rhetores de rebus gravibus graviter dici, de humilibus humiliter. Poma ſanè, turdi, perdices, fringillæ humilis materies ſunt. Reges, Duces, bella, triumphi ſublimior. Alia in illis, alia in his ſcribentis eſt facies. Quod vult fieri Horatius ad Piſonem de Arte Poëtica, qui jubet:

Deſcriptas ſervare vices operumque colores.

Si de Achille loquendum, oportet impiger ſit, iracundus, inexorabilis, acer. Si de Medea, ſit Medea ferox, invictaque flebilis Ino, perfidus Ixion, &c. Rurſus ſi res comica & faceta dicatur, verſibus exponi tragicis res comica non vult. Quamobrem veniam dabis, ſi de turdis, pomis, amoribuſque loquutus fuerim mollius. Ita factum oportuit ex lege poëtarum & genii mei. Et ſcio ea te eſſe indole & ingenuitate, ut ferre poſſis in præceptore tuo non nimis ſevero innoxias facetias. Invitas me in agrum Leydenſem, ut turdorum capturæ interſim ſpectator & actor, amiciſſime; hæc infra curas ſunt Philoſophorum, nec vacat ſemper iis, qui Reip. debent temporis tributum, amœnitatibus profligare muneris conſcientiam. Ea eſt urbis noſtræ facies, ut ſperem te propediem ad nos rediturum. Deſævit per Dei gratiam peſtilens aura,

ra, purgatiſſimo hoc & ſaluberrimo aëre. De numero mortuorum decidit hac hebdomade Libitina 143, ut jam in cenſum venerint hebdomadalem cadavera 424. Sed penè oblitus eram de epiſtola tua judicium perſcribere. Latina eſt ſine affectatione & quæſitis phaleris. Scribe ſæpius. non peccabis apud me, qui viam tibi inſiſto ad bonæ mentis erectiora ſtudia. Vale & tuos ſaluta. 25 Oct. 1636.

347.

CONSTANTINO HUGENIO.

HOc non eſt exercere amicum, ſed obruere. mittis librum Epigrammatum, qui ante hac uno aut altero Epigrammate Veternum mihi excuſſiſti. non tot jaculis confoſſus fuit Sebaſtianus, nec tot lapidibus impetitus Stephanus, quot tu telis & acuminibus Poëta adoriris. Si tua nondum ἐν ἀκμῇ [*in vigore*] ſtat verſificandi libido, apud me profecto languet iſte furor & fervor. ſubducam me hac arenâ: ſatius eſt ut fugitivus evadam, quàm ut cadam victima nil miſerantis Aulæ. Enecas me meteoris tuis, fumis, nebulis, tonitru, pluviis, nivibus, grandine, & quæ alia ſunt ingenii tui argumenta. Totam concitas naturam, & me ad certamen honeſtæ æmulationis provocas. Infimæ, mediæ, ſupremæ regionis fluxos & evanidos fœtus mihi objicis. Et de quibus ſeriò nos, & magno apparatu philoſophamur in ſcholis, tu rides, & Peripatum omnem ac Stoam

naſo ſuſpendis adunco. Ex pluviis urinam facis, ex fulmine lites, ex tonitru horrendæ Iunonis crepitus, quales erant Claudii Imperatoris, ex ventis equorum Solis ſpiramina, ex pruina ſalem, ex maculis ſolaribus guttas ſerenas, ex rore ſudorem, ex grandine Deorum pilas, ex Lunaribus maculis vitiligines. Verè naturæ miracula ludos habes, & Phyſicis tacitè conviciaris. Nec minus talia Epigrammata tua ſunt, ut gradus comparationis non admittant. Loquar verbis Honerdi Senatoris: Diſparitas non eſt, niſi quam gravitate probamus. Optima tunc & ſunt ſingula, cùm bona ſunt. Scribis te hæc meditatum, modò peditem, modò equitem. credo. nam & ſunt eorum quædam, quæ eunt leniter, ſunt, quæ altius aſſurgunt, ſed equus ille tuus aut tolutarius fuit, aut ſuccuſſator. Si tolutarius, cauſſam deprehendi numerorum & æquabilitatis in carmine. Si ſuccuſſator, aut, ut Gallicè loquar, *un trotier, qui và le trot*, cauſſam deprehendi, cur alicubi occurrat pes deterior & horridus, qualis eſt ille: *contacta freti ſors.* Certè non fuit equus tuus ſtrigoſus. nam ſucculenta ſunt omnia; non pavidus, nam audaciſſime in Philoſophos incurſas; non ſuſpirioſus & anhelus, nam valido ſpiritu effers, quæ concepiſti; non pumilus, nam per nubes ferris; non conductitius, nam naturali pulchritudine exſurgis. Nec veredus fuit, aut *cheval de poſtillon*, quia demorſos omnia ungues ſapiunt & moram. I bone, quò virtus tua te rapit.

Ego

Ego te inter meteora evectum, velut aquilam in nubibus, non ſequar, nec pedes, nec eques. Non pedes, ne quis mihi objiciat illud: ſequitur non paſſibus æquis; non eques, quia metuo excuti, uti mihi in Galliis equitanti accidit ter. Cum de aquarum Muydenſium timore ſcriberes, ſecutus fui, quà potui, te εἴρωνα, [*ironice loquentem*,] ut infamiæ notam diluerem. Nunc per aëra, cœlos, & nubivagos tractus evectum ſuſpicere è terra malo, quàm ſequi. nolo in aquis eſſe Palinurus, nec in ſublimi Phaëthon. Pauculos mitto Scazontes, ut aliquo grati animi teſtimonio redimam inſcriptum mihi Poëmatum Meteorologicῶn opus. Illa per graviſſimorum amicorum manus ambulant, & doctiſſimorum judiciis creſcunt. *9 Oct. 1636.*

348.

PETRO CUNÆO.

ITa inter nos convenit, Cognatorum clariſſime, ne alter alterius ægrè ferret ſilentium. quare non utar operoſa excuſatione, quod diutius præter meum morem Harpocratem egerim. Vorſtium redivivum vidiſti, alioſque libellos, quibus impetor,

Turbati manes Erebi noctiſque profundæ.

plures ſymbolam contuliſſe video tibi mihique notos. omnem bilem, quam multis retrò annis collegerunt jam effuderunt ſemel, melius poſthac ipſis erit. Ego ex amicorum conſilio illos ulciſcor ſilentio. Hi motus animorum &c. Habui

nuper Orationem, vel potius Homiliam in Natalem Domini, & Servatoris nostri Iesu Christi, ut prisca studia recolligerem, quibus olim consecratus fui. Inveniunt & hîc, invidia & recti ignorantia, quod arrodant. Exemplaria quæ amicis inscripsi, tradi velim per ancillam. Pestilentiæ lues penè se in totum per Dei gratiam remisit. Vale. 10 Ian. 1637.

349.

CORNELIO VANDER MYLE.

Mitto Homiliam, qui hactenus Orationes tibi misi. elegi argumentum capax sacrorum acuminum. Patrum elegantias & acutè dicta hic illic insparsi. Annum ingredimur novum, cujus auspiciis quod tibi offeram nihil occurrit gratius, quam ut tibi Encomium ejus infantis mittam, in quo solo omnium nostrûm stat salus. In mundi senectute vivimus, cui solatium præbet Christi pueritia. Ipse, tu Myli, viridem jam senectam penè egressus es, quæ novas vires à sacro hoc infante, & mundi Servatore capiet. Sunt hic illic quædam dicta de Præsepi per metonymiam, quæ aut de nativitate ipsa Christi, aut Christo intelligi debent, juxta phrasin veteris Ecclesiæ & Patrum. quod moneo, cum tanta seculi sit perversitas, ut facilè interpretaturi sint malevoli de ipso præsepi & ligno, quæ de Jesu Christo dici res ipsa clamat. Augustinus præsepe adorandum vocat, fontem consolationum, gratiæ asylum. Detinet nostratium exspectationem

nem Colonienſis conventus, qui teſtudineo gradu procedit. Si lis tantum eſſet inter Pelidem & Atridem, ſperarem ſucceſſum feliciorem. Sed totius Europæ Principes pacare, Cæſarem, Suecum, Gallum & Hiſpanum, nos & Hiſpanum, res eſt majoris operæ. Noſtros hic magis ſollicitos habet Regis Britanniæ inſtitutum, quo mari obicem ponit. Neptuni filii ſumus, aſſueti libero mari, quo clauſo & impedito etiam loculis mercantium clauſtra injiciuntur. quæ perrumpet inſatiabilis lucri cupiditas, non minore induſtria, quam olim Memphitica clauſtra & catenas perrupere Batavi. Vale. 17 Ian. 1637.

350.

EIDEM.

Nobiliſſime Myli,

Qui has tibi literas tradet, Matthias Deugius eſt, juvenis rei Mathematicæ peritiſſimus, arcta familiaritate junctus D. Hortenſio Matheſeos profeſſori, collegæ noſtro. Scripſit libros de Architectura militari, ſive Fortificationibus, ut vocant. quod argumentum ante hac Gallicè tractaverunt Galli, Belgice Stevinius, at Latinè, quod ſciam, nemo. Non eſt mihi vis iſta dignoſcendi & dijudicandi ſeverius, quia caſtra vidi rarò, nedum ut ad operum proportiones, figuras, ſitus attenderim. Illud tamen auſim dicere, multum in hoc opere laboris impendiſſe autorem, & ad ſingula ad-

vertiſſe propius. D. Hortenſius luculenta commendatione & ſcriptorem & ſcriptum proſequitur. Venit ad Te hoc fine, ut à nobiliſſimo Domino Witſio, caſtrorum Federati Belgii ephoro, impetret icones ſive delineationes operum caſtrenſium, quibus expugnata fuit, aut potius recuperata, Arx Schenckiana. Illas enim in opere ſuo deſiderat. Ne autem videatur temerè hoc petere, libri ſui lectionem offert eidem Domino Wits, cognato Tuo, & Zulechemi Domino, qui exactius de re omni judicium ferent, utpote in iſta Mavortis & Bellonæ oppugnantis, & propugnantis arena enutriti. Eſt autori animus libros hosce publici juris facere, & quæ per N. T. impetrabit, ad communes uſus transferre. Vale vir nobiliſſime & præſtantiſſime, & ſi qua potes laudabiles conatus hujus juvenis, docti pariter & modeſti, juva ac promove. Cohabitat hic Domino van Jaerſvelt, cujus filios humanioribus artibus erudivit. Dominam vander Myle, liberoſque meis verbis reverenter ſaluta, etiam ubi res ferent, Zulechemi Dominum, & nobiliſſimum Dominum Witzium. Amſtelod. 10 Mart. 1637.

351.

ARTURO JONSTONO.

Clariſſime Ionſtone,

Elegiam tuam, quâ in laudes Poëſeos noſtræ immoderatius effunderis, accepi & legi. Diu hæſi, an probare, an improbare judicium

iſtud

iſtud tuum debuerim. Ne probarem, ſuadebat modeſtia mea, quæ tenuitatis ſuæ probè ſibi conſcia, judicia iſta, commendationeſque invidendas verecundè amolitur. Ut probarem, ſuaſit perſpecta tua pluribus humanitas & candor, qui voces tibi expreſſit magis ſinceras quam veras, magis tui in me affectus indices, quam iſtius ὑπεροχῆς, [*eminentiæ*,] quam mihi in carmine attribuis. Equidem ſtudia illa amœniora amavi ſemper, & conatus fui viam iſtam calcare, quâ ad carmen itur. Verùm cum Philoſophiam & Peripatum junxiſſem Poëticæ, obſtrepuit horridior iſta ſapientia ſuaviſſimis Camœnis, & ſtribliginem ſuam affricuit Apollini. Philoſophia quippe, ut noſti, hodierna tetrica eſt, & per ſalebras & ſcholaſticorum præruptas commentationes incedit; & à quibus abhorret Poëta quam maxime, impenſius amat Philoſophus, ſive Thomiſtes ſit, ſive Scotiſta. Utique multùm à priſco philoſophandi genere, quale eſt apud Ciceronem, Senecam, Plutarchum, receſſimus. Eſt adhæc Philoſophia veritatis magiſtra: ut Poëta tunc maxime commendatur, cum aut falſa fingit ingenioſius, aut veris falſa permiſcet. Atque his de cauſis infelicius me puto agere alterutrum, cùm ſociaverim artes minus ſociabiles. Illud tamen ingenuè fatebor, tantum me Poëtices teneri ſtudio; ut difficulter avelli poſſim. Soleo illam vocare ſcabiem cùm perpetuo pruritu conjunctam: ad quodvis enim argumentum, ſive lepidum illud ſit,

ſive grande ſubſilit ſcripturienti animus, & continere me vix poſſum, uti ad pilæ jactum catelli curſitant, aut feles. Ad te potiùs redeant iſtæ laudes, mî Jonſtone, quas in immeritum accumulas. Tu Galliam, tu Scotiam, tu Angliam famâ nominis tui impleſti, & imples etiamnum. Nos virtutum tuarum, & ingenii admiratores exemplum à te capimus proficiendi, & grande aliquid moliendi, quod perficere non mearum, ſed tuarum potius eſt virium. Quidquid ſit, amemus alii alios, & ſepoſito faſtu omni, exoſculemur mutuo, ſiquid laude dignum in ſingulos contulerit divina benignitas. Amicitiam tuam veneror: præconia & ſuffragia amicorum, uti expoſcere putidum fuerit, agnoſcere arrogantiæ, ita patienter ferre non fuerit injucundum. Vale, vir clariſſime, & qui Regis maximi valetudinem curas, hoc non ſegnius cura, ut illi, Muſis, & mihi diu vivas ſuaviter. Amſtelodami, 18 Martii, 1637.

352.

JOHANNI BEVEROVICIO.

NOn uno nomine tibi debeo, ampliſſime Beverovici. Primò libros Diæteticos miſiſti, quibus verſiculos nobiliſſimi Catſii, tanquam lemniſcos coronæ pactili intertexuiſti. In iis de rebus non naturalibus diſſeris eruditè, perſpicuè & facetè: ut omnino videaris tutò mederi velle, quia ſcribis eruditè, citò quia perſpicuè, jucundè quia facetè. Si ex præſcripto tuo

tuo viveret mundus, conclamatum eſſet de communi mortalitate, quæ neminem non manet, quia ad inſolitum deflectere plus æquo amamus. Ego diætam probo, ſed quam ſubinde flagellet ἀνωμαλία [*inæqualitas*] aliqua. Nam rigida illa & ſevera edendi bibendique ad leges ratio, bonæ mentis carnificina eſt, & vitæ tyrannis. Edant bibantque ad amuſſim, quibus grave eſt ridere: quieſcant ſuis periodis, quibus moveri eſt labor: moveantur ad numeros, quibus ſudare permoleſtum: aëris momenta & caloris gradus expendant, qui alaudam imitari amant: dormiant moderate, quibus numquam noctu ſcribendi ſunt verſus. Quemadmodum boni Oratoris eſt diſſimulare artem, ita valetudinis rationem optime ſubducet, qui in Medicorum leges non nimis religioſe jurabit. Libros tuos Medicos, ex non Medicis collectos, pari voluptate legi. Horatio contradicis canenti:

Quod Medicorum eſt, promittunt Medici.

Phyſicos redarguis, quorum hoc eſt axioma: Generationem eſſe ſimilium productionem: niſi velis illum tuum fœtum à cauſâ æquivocâ productum eſſe, quæ effectui diſſimilis eſt. Deucalion es, quibus ex ſaxis nati ſunt homines, aut potius paſtor Ariſtæus, qui ex non apibus apes elicuit. Multa unum facis, & in formam artis digeris latiſſimè ſparſa, illorum exemplo, qui aulea ex varii coloris filis contexunt. Fecit idem in Politicis Lipſius, qui centonem rerum civilium ex tot ſcriptoribus, ſuis filis

consarcinavit. Perge, mî Beverovici, Medicinæ suum decus asserere, Tibi famam, ægris vitam fœnerare. Poscis versiculos in Calculum, quos mitto: nihil enim tibi negavero, quod à me præstari potest. Sed vereor, ne illi ipsi calculis & arenis laborent. Tu medere, & non fonte Anticore, sed Caballino illos deterge, ut leniores fiant. Vale. Ipsis Nonis Apr. 1637.

353.

PETRO CUNÆO.

VEnit ad Te, Cognatorum dilectissime, præstantissimus juvenis, Johannes ab Helmont, Consulis nostri Andreæ Bickæri è sorore nepos, eo fine, ut in Academiam vestram transeat, postquam Scholæ nostræ, & Philosophiæ curriculum emensus est. Adolescens est ad omnem modestiam & humanitatem factus, ingenio bonarum artium capaci, miro in præceptores adfectu, pietate, cultu. Fuit Scholæ nostræ ornamento & exemplo. Cuperam plures ex optimatum liberis ita præstructos ad Vos venire. Omnino confido, illum instar irriguæ arboris ad flumen positæ, ad omnem laudem magis magisque assurrecturum, & suis honori, patriæ usui aliquando futurum, quod Deus ille donet, quo teste hæc scripsi. Si dignaberis illi viam monstrare, quâ ad Themidos arcem compendiosè & sine ambagibus itur, summo & illum & amicos, quos in hâc Republicâ habet viros summos, beneficio Tibi obstrinxeris. Liberos

beros tuos ſereniſſimâ hâc anni tempeſtate ad nos mittas velim. Scis, ſine auræ afflatu exſtingui ignes, ſine convictu & alloquiis amicitiam, cujus partem Ariſtoteles facit συμβίωσιν. [*convictum.*] De Republicâ nihil ſcribam, poſtquam in Colonienſi conventu omnis publicæ pacis ſpes ſita eſſe multis videatur, at non mihi. Difficile quippe eſt, rapaces Aquilas, efferos Leones, & pugnaces Gallos conciliare. Summus Deus conſilia hæc dirigat ad Belgii, vel potius totius Europæ tranquillitatem. Vale. 17 Maji, anno 1637.

354.

CONSTANTINO HUGENIO.

DOlui & Tibi condolui vehementer, afflictiſſime Hugeni, ubi ad me triſtiſſimum de uxoris tuæ dilectiſſimæ obitu nuncium perlatum fuit. Aphtis eam laborare intellexeram, & modò meliuſculè habere, modo pejus, luctantibus inter ſe naturæ & morbi viribus. Tandem prævaluit morbus, & de puerpera triumphavit fatalis neceſſitas. Crede, mi Hugeni, optimum illlum eſſe rerum eventum, quem Deus probat. quidquid vult ille, noſtrum quoque eſt velle. nec pium eſt, ea nolle, quæ non vult nos nolle. acquieſcendum nobis, quodcunque tandem moventi. quicquid à ſolo & ſummo Bono eſt, quid niſi bonum eſt? nos in præſens, ille longè in futurum proſpicit, & rationes facti ſui etiam aperit hinc, cum deſierunt eſſe, qui ca-

piant.

piant. Magna domus mundus eſt. ille paterfamilias, qui domum iſtam in duas partes diſpeſcuit, æthercam & elementarem. Has ordine inhabitari cupit, ita ut ab elementari in æthercam tranſitio fiat; nec prius in hanc, quam in illâ longius breviuſque ſteterimus. In elementari homines hominibus jungimur. In æthereâ Deo & intelligentiis. Illa mortalitatis ſedes eſt, hæc immortalitatis. illa negociorum, hæc otiorum: illa doloris non unius officina, hæc gaudii ſtatio tutiſſima. Eſt in eâdem tecum uxor domo, ſed ſeceſſit in partem meliorem. cohabitas illi, & eodem quo illa tecto etiamnum tegeris. Extuliſti illam è domo tuâ, quæ privata eſt, ſed non è publicâ, quæ univerſorum eſt, quia ipſum Univerſum eſt. Habitant in diverſis Aulæ partibus Principes & Principum conjuges. idem tibi jam contigiſſe cogita. Nec prohibitum illam adire voto, affectu, mente. Arctior animorum eſt conjunctio, quam corporum, & cogitatione amplectitur anima fortius, quidquid diligit vehementius. Qui peregrè abeunt, ſpe reditus ſolantur amicos. Abiit & illa, ſed ut rediret & te videret, loco & ſtatu beatiore. Nec mora erit longa. ſi ad æternitatem reſpicias, cujus omne futurum eſt pars, jam rediit. Nectit illa quod præteriit, & quod poſt venturum eſt præſenti, & durationum intervalla per fidem confundit. Si doles ſurreptam, nego ſurreptum quidquid oculis ſurripitur. tua eſt, quæ tua nuper fuit, nec alterius eſſe vult aut poteſt, quæ nunc quo-

que meminit ſe tuam fuiſſe. Divortium thalami ſi fecit mors, non fecit omne. eſt conjugium divortii minime capax; hoc mentium eſt. harum copula irrupta eſt, & viget quam maximè inter diſruptos. Vbi conjux conjugem videt, minus attentè illam cogitat: ubi non videt, oculis illam animi intuetur conſideratius. magna & vehemens res eſt deſiderium. occupat, quod non habet, tenet remota, & finitur abſentis boni validâ perſuaſione. Si ſoli tibi eſſe inſolitum eſt, veniſti ſolus ſine illa in mundum: vixiſti ſine illâ ante illam. quod factum ſæpius, hoc repetere durum tibi & moleſtum videtur? Nec ſolus es, qui matris exactiſſimæ ectypa plurima habes, in quibus virtutum maternarum ideas agnoſcis & ſimulachra. Hæc contemplare, nec eris ſine ſociâ. modeſtia, cura, prudentia, fides, comitas, & quam primo nominaſſe debebam pietas, uxoris tuæ fuerunt ἴδιον κῦδος. [*propria gloria.*] Harum virtutum ſemina transfudit in liberos, qui cum adoleverint, renatam in illis conjugem tibi gratulaberis. At erepta eſt, inquies, liberis mater. at non pater. alterutrum eripi aliquando neceſſum fuit. cum ſimul eripi nolint fata, patrem concedi illis diutius æquiſſimum. Quod matris eſt, illa præſtitit. prolem edidit, lactavit, nutrivit. Ad res magnas præire, monitis, exemplis erigere naſcentem juventutem, flectere luxuriantes animos, veri & recti callem monſtrare ejus eſt, quem ſuperſtitem ſinunt fata. Defuncta eſt illa partibus ſuis. Ubi illa &

mater

mater & nutrix deſiit, tuum eſt incipere. Non vis perpetuò matrem eſſe, hoc eſt miſeram. Ita enim judico, miſerrimam eſſe matronarum vicem, & centum malis affligi ſexum illum, quoad gignendis liberis vacat. Inter iſta, dic ſodes, cuperes illam immortalem eſſe? Expedivit illam clementia divina iis malis per gratiam, quibus illam expediverat per naturam. Tibi ſi deceſſit boni commodique nonnihil, illi acceſſit plurimum. quidquid lucrata eſt illa, tuo quoque in lucro deputa. Communis eſt conjugum felicitas, communis jacturæ omnis & lucri ſors. Quantum doles, quantum ingemiſcis, tantum minus affici videris ejus inconcuſſâ felicitate. Expertus didici, nullum eſſe ſedando dolori potentius remedium, quam ſi rationum cumulo obruatur. Tecum diſputa, & morti dic: rapuiſti meam, ſed & plures: rapuiſti optimam, ſed & plures: rapuiſti intempeſtivè, ſed & alias. rapuiſti, ſed neceſſitate. eripuiſti mihi, ut Deo redderes: eripuiſti liberis, ut Chriſto jungeres: eripuiſti amicis, ut beatis mentibus inſereres. Tibi dic: non eſt hic, nec debebat uſque eſſe: fuit, quia fuiſſe hominis eſt. erit quod fuit; erit, qualis non fuit, quia glorioſior erit. Dic: uxorem amiſi, ſed quæ me plurimorum liberorum fecit parentem: familiæ & rei domeſticæ adminiſtram, quæ, me curatore, in famulas transferri poteſt: thalami conſortem, qui vixi ſine thalamo: dolorum levamen, quos & levant argumenta: gaudii participem, quô jam ſolus fruar:

vitæ aſſeclam, ſed quam mortalem ſcivi. amiſi inopinatò; at præſcire hoc non tantum potui, ſed & debui. Hac aut ſimili mentis contentione caſtigabis primo, mox franges, tandem elides doloris vim, & de queruli amoris cauſa victor triumphabis. Hæc pauca Tibi firmando ſcripſi, quem & natura ſatis fortem novi, & à ſapientiæ præceptis abunde inſtructum. Si quæ deſint, poſt admiſſa in animum Chriſtianæ religionis ſolatia, Senecam adi & Epictetum. & illos ſi oculo vel mente leges, lugebis minus. Vale, virorum clariſſime & cordatiſſime. Amſtelod. 24 Maji, 1637.

355.

HENRICO VAN EEDEN.

Nobiliſſime vir,

Accipe, ſed mediis prognatum fluctibus Echo,
Hic, ubi ſe ſalſis Amſtela miſcet aquis.
Si Pindi mediis habitarem rupibus, Echo
Quæſitis eſſet gratior illa tuis.

Non ſylvas hic habitamus, non rupes & montes, ubi Echo aptius redditur, & repellitur fortius. Planities vaſta urbem noſtram cingit, & paludibus innatat, ut fruſtra Echum expectes, qualem reddit aut Petrarchæ rupes, aut Cumarum ſaxa, aut Theſſaliæ valles. Clamavi tamen, ut potui, & viſa eſt reſpondiſſe Echo non aliena à vidui hominis ſtatu & conditione. Si minus ſeria dixi, cogita minus ſeria agere omnes iſtos quibus vacat cum lapidibus loqui,

& trans

& trans flumina clamare, ut reclament ſtupidæ & rigidæ cautes. Socero negare carmen nefas credidi, tum ob illuſtre Douſarum nomen, tum ob virtutum tuarum memoriam. Viximus una, loquuti ſumus una annos complures, cum ego privati profeſſoris, tu auditoris partibus fungereris. Vbi Canicula à ſtudiis & lectionibus otium mihi fecerit, amicos Ultrajectinos, & inter illos, te ſocerumque amplectar. Vale, Amſtelod. 14 Iun. 1637.

356.

THEODORO SCHREVELIO.

MItto verſiculos, quos petis, in Floræ flebile fatum: quos ſi Heroum iſtorum verſibus, quos in litteris tuis nominas, adjungere dignaberis, principibus quoque me Achivis permixtum agnoſcam. Vt flos eſt, fortuna floris eſt; nec enim à re evanidâ conſtantiam precii exſpectes. Facile fuit cuivis mercari merces iſtas quantovis pretio, quæ ſine precio haberi potuerunt. Vtique crevit illud inter nondum dantes, & nondum accipientes; & didicere emptores illi, verum eſſe Philoſophorum axioma: Non dari progreſſum in infinitum. Hunc furorem Oratione tua perſtringis, ut ſanes; ſed non intelligent illi, quibus medico opus, niſi Latinam Belgicam fieri cures: nec enim dubito, quin & genium ſit habitura, & ſalis multum perfricandæ inſaniæ, quæ jam ἐπιδήμιος [*toti populo communis*] erat. Redeant ad ſanam

mentem

mentem omnes non libellis aut orationibus,ſed deſperatione. Lucri ſpes poſtquam decollavit, ſapiunt omnes, quia iſta ſpes ſuaſit dementiam. Vale. 16 Iun. 1637.

357.

CORNELIO BOYO.

IN eo falleris, Vir clariſſime, quod te hactenus mihi notum non fuiſſe ſcribas. Ita eſt. Vultum, quod ſciam, hactenus non vidi. Sed indices erectioris animi, ſimul & ingenii notas plurimas vidi antehac. Quod ſi id es, quod animus eſt & melior tui portio, omnino novi Boyum. Accedit, quod te mihi totum aperuerit jampridem ampliſſimus Graswinckelius, elegantiæ omnis fecundiſſimum pectus. Is de candore tuo, doctrina, humanitate, & ſtudiis eam tulit ſententiam, ut te in optimorum cenſu habeamus ambo. Certè,ex quo legere cœpi ea, quæ ſubinde in lucem edidiſti Epigrammata, deſideravi propius tibi jungi & dextræ dextram jungere. Nam uti artium & diſciplinarum eſt cognatio & vinculum, ita earundem cultores arctius jungi oportet. Tu prævoniſti, & nullo meo merito provocatus Poëmata tua mihi inſcribis, Zelandiæ urbium encomia. Patria eſt, quam laudas, ut pietate te probes illi, quæ vitam tibi & naſcendi locum dedit. Ita laudas, ut non finxiſſe aut anxie quæſiviſſe laudis materiem, ſed oblatam ſelegiſſe credaris. Exemplo me præiviſſe ſcribis. at tu ſcribendi carminis

regula præis. Mihi ſatis eſt, ea in carmine conari, quæ ab aliis præſtari video. Animo meo, qui huic ſtudio ſemper deditus fuit, obſequor, ſecurus prorſus quorum judiciis ſurgam cadamve. Nec tamen amicorum de me humaniores voces ſuperbe ſperno, aut impenſe amo; ne videar aut nihil tribuere candide judicantibus, aut nimium ex adfectu vel amore mei pronunciantibus. Tibi plurimum me debere fateor, qui hunc nomini meo honorem habuiſti, ut verſibus tuis illud, tanquam Mecœnatis alicujus, aut Pollionis præfixeris. Quod ſi ego forem atavis editus regibus, eſſem præſidium & dulce decus tuum. Interea perge Themidi jungere Apollinem, & Romanum jus legesque ornare Romanis leporibus & Muſis? ita illæ minus erunt tetricæ, & hæ magis ſeriæ. Dicitur Socrates ſapientiam è cœlo in domos familiasque deduxiſſe. Tù Poëticen è proceloſo ſolo & cœlo in amœniſſimos ſaltus Haganos deducis, & fori ſtrepitus laudabili caſtigas otio. Cogeris ad præſcriptum clientis loqui, cum cauſas dicis. At cum Poëta es, tui juris es, nec ex præſcripto loqueris. In foro à partibus ſtas, cum Poëta eſſe vis partes neſcis & neuter es. In curiæ atriis juſtitiam adſpicis gladio terribilem. In Poëtarum atriis Apollinem intueris lyra amabilem. ut mihi videaris Jurisconſultus eſſe, cum prodeſſe vis; Poëta, cum delectare. Vtrumque ut facias diu, faxit Deus Opt. Max. qui juris ſtudia tibi ſecundet ad uſum, poëſeos

ad

ad luſum. Vale, vir doctiſſime & humaniſſime, & celeberrimum Graswinckelium, ubi occaſio feret, officioſe ſaluta. Amſtelod. 3 Quinctil. 1637.

358.
PETRO CUNÆO.

Cognatorum chariſſime,

Septimanæ effluxerunt tres; ex quo me tertiana febris corripuit, non quidem exquiſita, ſed remiſſior. Ejus hiſtoria octo periodis decurrit, ut jam deſierim febricitare: verum videtur natura victrix morbi reliquias febriles in utrumque pedem exoneraſſe, quos mira habet φλόγωσις [*inflammatio*] cum pruritu intolerabili. Cum hoc mihi ſymptomate jam luctandum, & utendum topicis, quæ pituitam bilemve acerrimam caſtigent. Interea laborare eadem febre cepit filiarum aliqua, quam exquiſitiſſima tertiana exercet. Ea jam ſub Medicorum manu eſt, & venæ ſectionibus, purgationibusque excarnificatur. Morbus iſte hic ἐπιδήμιος [*communis*] eſt, & per univerſam urbem in quosvis ſine diſcrimine graſſatur. Doleo & filiæ tuæ male eſſe. Accepi eam pectoris oppreſſione, & tuſſi vehementiore laborare. Si temperantiam horum malorum cauſſam arbitraris, falleris: ab aëris intemperie hæc proficiſci non negavero. Nihil vetat ejuſdem mali cauſas eſſe plures. De Bredæ obſidione optima auguramur. diſperſæ hoſtium copiæ. Eæ ut colligantur tempore

opus. Gallus opportune ſatis in finibus Arteſiæ & Hannoniæ populatur. Caſtris noſtris de commeatu abunde & commode proſpici poterit. Quod ſi major vis inde Federatos depellat, erit nobis in proxima receptui locus. Faxit Deus , ut Patriæ & bonorum votis reſpondeant tantarum rerum eventus. Vale. 24 Iul. 1637.

359.
ROCHO HONERDO.

LEmma illud tuum , *Ad Caſparum Barlæum læſæ ob ſilentium amicitiæ ſuſpectum*, expungo clariſſime Honerde. Non arbitror lædi amicitiam ſilentio inter amicos diſpares : quorum inferiori facile eſt ſuperiorem nimiâ loquacitate offendere. Alia Senatoris , alia Profeſſoris dignitas. Alias Curia, alias Schola curas poſtulat. Scribendum tibi , ſed rarius, ne te videar minus prudenter uti. Crabrones iſtos, quos in litteris tuis deſignas , non metuo. Sum enim & ipſe , cum libet , crabro. Advocent venenum omne in aculeos. Etiam tunc pugnatur, cum

Stipitibus duris agitur, ſudibusve præuſtis.

Verum jam ante in animum induxeram , iis qui in arenam hactenus prodierunt adverſariis non reſpondere. Non vacat veterem cramben reponere , & ſupervacaneum puto inſtare convictis. Injuriam mihi fieri perſuaſſimum habeo. Nullius mihi vel impietatis vel hæreſeos ſum conſcius. Cetera homo ſum, & humani nihil à me alienum puto. Hac fiducia ſuſque deque ha-

beo

beo lividas & atras voces, quas calumniandi ſtudium livorque authoribus ſuis ſuggeſſere. Tecum ſentio, vindictæ ſpeciem optimam eſſe contemptum. Maledicentiæ vis, ſi ſpernatur, deſæviet brevi. Non impetrabunt adverſarii, ut me ab amœnioribus ſtudiis avocent. Malim tecum, malim cum Hugenio, aliisque philoſophari, quam cum ſacris noctuis luctari. Novum forte carminis argumentum ſuppeditabit nobis Auriacus. Bella ò, bella, horrida bella, & multo video ſpumantem ſanguine Bredam. Faxit Deus Opt. Max. ut publicis votis reſpondeant ſucceſſus. Malim Principem caſtra figere in Brabantia, quam in Flandria. Transmarinæ expeditiones ex maris ventorumque pendent arbitrio. Quæ terra ſuſcipiuntur magis ſe conſiliis humanis regi ſinunt. Mitto Elegiam, nullo mihi labore natam. Scio te hac eſca delectari. Videbis facile æquam mihi eſſe mentem, & non prorſus exaruiſſe veteres latices. Vale, Vir ſpectatiſſime, & clariſſime. Si ita A. T. viſum, lectionem Elegiæ noli invidere nobiliſſimo Mylio, uti nec ampliſſimis Viris, Apollonio Schotto & Reigersbergio collegis tuis, quos à me plurima ſalute imparti. Amſtelod. 24 Iul. 1637.

360.

ARNOLDO BUCHELIO.

Litteras tuas exertiſſimâ manu accepi. Cum enim te videre liceat rarius, illas animi adfectusque tui in me indices videre perquam vo-

lupe eſt. Fui non ita pridem Vltrajecti bis, nec ſubſtiti, abiturus ad Leccæ ripam, ut viſerem prædium D. de Iaersvelt, quo me invitaverat filius, itineris tunc una cum aliis comes. Altius memoria tui animo inhæret, quam ut malevolorum hominum ſtudiis odiisque evelli poſſit. Obitum cognati tui, Ioſephi Vorſtii ex animo doleo. Obiit cœlebs, ut deſiderium ſui nec conjugi nec liberis relinquat. Vir fuit indolis optimæ, erecti adhæc ingenii, & non minus exacti judicii. Non alia conditione, mi Bucheli, naſcimur, quam ut moriamur, & cum omnes illa maneat ocyus ſerius, non eſt quod nos percellat vel amiciſſimorum mors. Me aliquot retro diebus exercuit tertiana, quæ poſt ſeptimam acceſſionem ægro valedixit. Cum hujus adhuc reliquiis luctor. Vbi firmiore ero valetudine, firmiorem erga te aliosque amicitiam exeram. Memini me non ita pridem in climactericum tuum annum verſibus luſiſſe: illis jam plures addidit Numinis indulgentia; & ſane, quod gratulor, ætati par es animi conſtantia, vigore, prudentia. Si corpori decedit ſuum robur, animus à ratione majus capit, tantoque ſe ſentit erigi altius, quanto ad vitæ terminum accedit propius. Verſiculos hos lege, & in parte ſolatiorum habe. Scio enim gratiſſima tibi etiam illa eſſe, quæ nobis per incuriam excidunt. Vale. Amſtelod. 25 Iul. 1637.

361. COR-

361.

CORNELIO VANDER MYLE.

Nobilissime Myli,

Paulo ante ferias Caniculares corripuit me febris tertiana, quæ tamen post accessiones aut paroxysmos octo desiit redire. Verum, cum humor peccans in pedes decubuisset, luctatus fui dies plurimos cum morbi reliquiis, ut vires pristinas pene, non tamen prorsus recuperaverim. Fui per dies aliquot in prædio cognatæ D. Overbequii, quod Poelgeestam minorem vocant. Locus est vicinus plane ædibus Domini de Poelgeest. Illic sensi me non parum convaluisse ob aëris salubritatem, loci amœnitatem, Rheni & pratorum circumjacentium conspectum jucundissimum. Singulis Mundi partibus affudit Deus vim vivificam, qua vivimus, refocillamur, recreamur. Aliis tamen majorem: ut delectu opus sit, & Bajæ præstent Minturnis paludibus. Quod de valetudine mea sollicitus sis, est hoc à tuo erga me amore, quem pluribus antehac indiciis ostendisti. Ego, licet jam scribam rarius, studiosissime de valetudine tua & tuorum inquiro, si quando huc Hagiensium aliquis commeat. Te sospite & Reipub., & mihi, & bonis omnibus gratulor, quos non uno beneficio obnoxios habes. Scripseram amplissimo Honerdo, ut Nobilitati Tuæ copiam faceret eorum, quæ ipsius litteris versibusque provocatus rescripseram. Invitat me in Diœcesin Ul-

trajectinam Dominus de Thienhoven. Sed quia feriæ excurrunt, non ſtatui eo ire. Cras Muydam abeo ad Satrapam Hoofdium, omnis elegantiæ patrem. Doleo male eſſe Filio tuo, Gulelmopolis Gubernatori. Verum ſolet illud febrium genus, quas intermittentes vocant, eſſe periculi expers. Scripſi nuper verſiculos in reditum Chriſtophori Artiſosky Braſiliæ gubernatoris. neſcio an videris. Addo & illa, quæ in Tulparum fortunam luſi. Frater meus jam hic eſt, qui non ſemel ſalutem mihi tuo nomine denunciavit. Dignus eſt, quem ob probitatem, fidem, obſequium ſui ament. Vale, Vir nobiliſſime & præſtantiſſime; Dominam vander Myle, filiam, generum meis verbis ſaluta, etiam filium Gubernatorem, cui ut valetudinem priſtinam reddat Deus Opt. Max. ſerio & ex animo precor. Amſtelod. 24 Aug. 1637.

362.

EIDEM.

GRatiſſimus mihi fuit litterarum tuarum & adſpectus & contactus: ſed flagellavit gaudium meum filii tui Gubernatoris Willemſtadii adverſa valetudo. Impetrabit, meo judicio, à victus ratione, quod à medicamentis vix poterit. Patriæ univerſæ, & Celſiſſimo Principi gratulor illuſtris victoriæ laudem, publicis commodis conſpicuam. Non defui meis partibus. Elapſo die Lunæ proximo Orationem hic habui Panegyricam de Obſidione Bredana, qua tria

hæc

hæc exequor. Primo, comparationem inſtituo inter Principis noſtri, & veterum Græcorum & Romanorum celebres obſidiones. Deinde Spinolæ obſidionem cum hac noſtra, quam multis nominibus illuſtriorem eſſe contendo. Tertio inter ſe comparo Bredam captam à Mauritio aſtu, à Frederico violento Marte. Hic illic in Hermannum Hugonem, ſcriptorem laudatiſſimum, incurro, & quas in Iſabellam Spinolamque confert laudes ad Principem noſtrum redire contendo. Acclamavit ille Iſabellæ, ut matri caſtrorum: ego Auriaco, ut patri caſtrorum. Acclamat ille Iſabellæ his verbis: *Vna mulier fecit confuſionem in domo Regis Nabuchodonoſor.* Acclamavi ego in Oratione mea Celſiſſimæ Æmiliæ: *Vna mulier vidit confuſionem in domo Regis Hiſpaniarum.* Ingreſſa eſt Iſabella (illius verba ſunt) urbem Catholicæ religionis reſtauratrix: ingreſſus eſt urbem Auriacus Pontificiæ reformator. Hermannus Hugo prodigia & portenta plurima narrat, quæ obſidente Spinola acciſſe memorat. Ego illi quatuordecim ſimilis farinæ miracula repono. Forte ſalivam tibi moveo, quam diſcutiet Orationis, quæ jam ſub prælo eſt, lectio. Vale. Amſtelod. 23 Octob. 1637.

363.

CONSTANTINO HUGENIO.

NOn ſtatueram tibi ſcribere, nobiliſſime Hugeni, niſi deditâ Bredâ, ut & lætior eſſet

 ſcri-

ſcribentis dictio & legentis lectio. Celſiſſimo Principi ac Patriæ univerſæ gratulor illuſtris victoriæ laudem, gratulor tibi inter tot bellorum & caſtrorum incommoda incolumi. Expugnavit urbem Auriacus, quam Marchio Spinola ad deditionem compulit aliquot retro annis. Diverſum utrique Duci conſilium fuit, & vincendi modus valde diſpar. Spinolæ Iulii Cæſaris inſtitutum placuit, fame potius quam ferro urbem expugnandi. Auriaco Domitii Corbulonis, qui dolabrâ, hoc eſt, operibus hoſtem vincendum eſſe dicebat. Qui Auriaco placuit modus, majoris fuit animi, qui Spinolæ majoris patientiæ. Auriacum erexit fiducia aperto Marte vincendi; Spinolæ timor ſuaſit cunctationem & moram. Ille audenti, hic timenti ſimilior. Alterius obſidio Numantiæ ac Saguntinæ ſimilis, alterius Carthaginis ac Alexiæ. Auriaci obſidio minorum fuit impenſarum, plurium funerum. Spinolæ minorum funerum, majorum impenſarum. Spinolæ, obſeſſis non minus, quam obſidentibus tædium attulit. Auriaci ſubita fuit & ad miraculum brevis. Alter cum viris pugnavit & ad bellum admiſſis; alter cum famelicis potius ſtomachis. Hujus difficilis, ob brumam ad comportandum è longinquo commeatum difficilem. Illius difficilis, ob hoſtem animoſe pugnantem. Auriacus feſtinandum ſibi rebatur, ob menſes æſtivos aptos quaquaverſum auferendo bello. Spinola minus à mora ſibi metuebat, ob hyemem & pluvios menſes ineptos ad inferendam

dam vim. Alter brumam duravit, alter æſtatem: alter oportuno tempore bellum geſſit, alter importuno; ut alterius obſidio magis pertinaciæ affinis fuerit, alterius prudentiæ. Auriacus obſidione cœpta, & urbi inſtitit à fronte, & hoſti à tergo; Spinolæ nec cum urbe negotium fuit, quia pugnare cavit, nec cum hoſte, quem non niſi ſero habuit. Spinola potentiſſimi Regis, Aſiæ, Africæque Dominatoris opibus vicit. Nos noſtro, hoc eſt, benevolorum civium ſucco. Ille, ut tutam redderet obſidionem, auxilia ex Germania advocare neceſſe habuit: nos ſolito milite tuti minore motu vicimus. Illi cum pluribus præſidiariis res fuit, ſed contra quam volebant, otioſis. Nobis cum paucioribus, ſed pugnantibus & fortiter reſiſtentibus. Auriaco Patria ſua obſidionem imperavit ut Civi, Reſpublica ut Duci. Spinolæ peregrina tellus ut Duci quidem, ſed alienigenæ: ut alter pietatis motu, alter regia ſolum authoritate rem tantam aggreſſus fuerit. De his aliisque fuſius diſſerit oratio noſtra. Serius, quam volebam, excuſa fuit, propter obitum uxoris Blaeuwii Typographi. Qui hactenus Panegyrica mea celſiſſimo Principi libens obtuliſti, rogo, ut hunc quoque Panegyricum ſermonem eidem ſubmiſſe & reverenter offerre non graveris. Quam ex ſe non meretur, à tuo contactu impetrabit gratiam. Vale, Vir nobiliſſime & clariſſime, & tui amantiſſimum redama. Amſtelod. 19 Nov. 1637.

364. PE-

364.

PETRO C. HOOFT.

EX urbe noſtra, Magnifice, præſtantiſſimeque Hoofdi, aut potius orbe, ſi me ſinas aliquid dicere hyperbolicῶs, tranſiiſti in oppidum, Batavi Principis fato, Velſii facinore, nec minus ſtudiis tuis celebre. Vbi illi & publicæ & privatæ calamitatis invenere materiam, tu famæ & immortalis gloriæ multiplex paras argumentum. Eadem ſedes autores illos habuit magnorum motuum, & te præconem & teſtem. Illi horrenda facere auſi, tu ſcribere. Non minor laus eſt, res omni ævo victuras poſteritati tradentis, quam eorum, per quos illæ primum geſtæ ſunt. Velſius Principem gladio ſuſtulit, tu utrumque grandi calamo extuliſti, & ſepulta dudum protuliſti in lucem. Ille quod fecit, minus laudabili auſu feciſſe putandus eſt. Tu quod aggreſſus es, omnium applauſu confeciſti opus. Habitas in ea arce, quæ ſpectaculum præbuit Batavis ſortis Principum, & divinæ tuæ mentis: quæ tanto Principum ſorte felicior eſt, quanto ab iſtis caſibus abeſſe gaudet longius. Quoties ſeceſſum tuum cogito, Muſarum ſubeunt latebræ & diverticula. Quibus gradibus ad illum indies aſcendis, aſcendis ad cœlos & ſumma omnia propius. Illic tua Claros eſt, & Patara, & Phocis. Illic Phormiæ tuæ, & Tuſculum, & nunquam bonis fatales Capreæ. Cœleſtibus adſueſcis, cœlitibus vicinior, & dum terras ex alto

alto despectas, supra illas animo erigeris. Illic positus nec sapis cum vulgo, nec loqueris. Oratione sublimi res sublimes æquas. Quæ effaris magna, dicendo majora facis, quæ exigua, magna. Quanquam exiguum nihil sit, quod tractare in animum induxisti maximus. Principes canis, ubi nullus Principum fulgor. Regum vitas describis, ubi Regiæ majestatis ignota hactenus fuere & decora & imperia. Belli Belgici historiam contexis eo loco, qui tantarum rerum capax non est, ut major sis & eâ, quæ te habet, arce, & rebus, quas fecundo toties pectore depromis. In otio tumultuaris, in pace præliaris: vastitatem facis scriptor inter agrorum culturam. Federa publica nectis, ubi absunt Federati. Rumpis eadem ubi nullæ sunt partes. Obsides urbes & capis, ubi nullus jam ab obsidente metus. Regis longius remoti iras & irarum causas narras, ubi irasci ob illas digne vix quisquam præter te potest, qui ea omnia ad animum revocas altius, quæ Reipub. nostræ olim incubuere gravius. De Albani dira severitate verba facis in lenitatis domicilio. Plectuntur capite optimates, cæduntur Belgæ, exulant cives, ubi litteris tuis & libris mitescunt omnia & feritatem exuunt. Quam feliciter migrasti, celeberrime Hoofdi, ex urbe strepera in eruditi silentii & beatæ tranquillitatis domum, ubi non Mercurio, sed Phœbo, non Divæ Monetæ, sed Palladi litas; ubi dum privata minus, ea magis curas, quæ omnium interest scire. Mutas solum,

lum, & conſtas tibi. Mutas aërem, ſed non quo in amicos ferris, affectum. Opulentis Amſtelodamenſium portis egrederis, & minus opulentas Muydæ ſubis, ut & ſummæ fortunæ theatrum intueri te, ſine morum noxa, poſſe oſtendas, & minoris non adſpernari. E domo tua in arcem tranſiiſti, ut longius arceas, quæ domi objiciebantur graviora agitanti impedimenta. Obis mœnia tua & mœnium ambulacra tacitus, ut mox Taciti tui præcepta efferas diſertus. Flevo propinquior in ejus ſcriptoris intima admitteris, qui Romanorum fatis flebilem Flevum, ejusque proxima notat. Vixiſti pridem, ubi aliorum imperio vixiſti civis. Iam vivis, ubi tuo imperio legibusque vivitur. Hic illas accipere non indignum te credidiſti, illic dare dignum Satrapa & Præfecto putamus. Inter alitum voces & linguas, quæ turres tuas circumſonant, humanam reformas, & dum illas pro oblectamento habes, Belgico idiomati & elegantiam & priſtinum nitorem quæris, & invenis. Vocibus prudentiam ubique, & rerum peritiam addis. Levia ingeniorum minus æſtimas, & quotquot animi tantum delicias ſectantur, & λόγων, [*ſermonum,*] ut, cum Euripide loquar, ἐυμορφίας. [*pulchritudines.*] Ad Vechtam nunc ſedes, nec minus doctrinæ tuæ radiis Amſtelam & Yam cognata flumina illuſtras. Quas illi merces vehunt revehuntque precium à te non leve capiunt. Gaudet Typhis eo in portu explicare vela, ad cujus oram tragici poëmatis

vela primus Batavorum explicuisti. Ædium raritatem ſupples non perituris ingenii tui monumentis. Et qui deeſt habitaculis civium tuorum decor, Muſæ tuæ beneficio ſingulis confertur. Superbiunt villæ te præſide, & humiles caſæ te Prætore prætoria ipſa laceſſunt. Portarum cuſtodes dum urbi, dum arci invigilant, Batavi Apollinis ſecuritati invigilant, & pro hoſtibus barbariem, ac recti ignorantiam exeſſe jubent. Prope exſuccas paludes eo doctrinæ ſucco abundas, quo adoleſcit publica ſalus, ne deſint præſidia, quibus illa, quibus Muyda, quibus domus tua aliquando inſiſtat. Scribo hæc, clariſſime Vir, ut ſcribam, & horas fallam otio graves. Majoribus officiis tuum erga me adfectum probaviſti. Ego meum erga te minoribus teſtari non poſſum, quam ſi rerum inopes epiſtolas mittam & canoras, ut ille vocat, nugas. Valetudinarium inviſiſti ſæpius, excepiſti humaniter, & cordata erexiſti oratione. Quid rependam? verba & voces, ſed eas, quæ te, quæ humanitatem tuam, & ſingularem doctrinam, quæ conjugis tuæ matronæ erectiſſimæ officioſam erga me comitatem grato pectori æternùm inſcribent. Tibi, uxori, liberis, valetudinem ſolidam & diuturnam precor ab Illo, qui largiri illam ſolus in manu habet. Vale. Amſtelod. 14. Maji, 1638.

365. IOA-

365.

IOACHIMO VICOFORTIO.

POſtquam hinc diſceſſiſti, dilectiſſime Vicoforti, diſceſſi tecum. quæ te naves, qui te currus hinc abduxere,unà abduxerunt me. Feci cum corpore divortium, & comitatus abeuntem, non fui ultra hic, ſi quod ſum eâ parte æſtimes, quâ ſe Anaxarchus Philoſophus,& Socratici omnes homines cenſebant. Negant Sapientes animam dividuam eſſe. Ego te abſente falſum hoc comperio: nec enim totus vivo, ſed portiuncula mei, ex quo tu animæ meæ & præſidium,& dulce decus à nobis abiviſti. Scis triplicem eſſe animæ potentiam, eam, qua vivimus cum plantis; eam, qua ſentimus, cum brutus, & eam qua ſapimus cum intelligentiis & divinis mentibus. Nulla harum jam integra mihi ſupereſt. Vivo languidius, quia tu vitæ meæ fomentum eras potentiſſimum, ac vultu, ſermonibus, officiiſque pluribus, quæ referre non attinet, protrahebas dies minus ſubinde lætos, & afflatu tuo alebas vitalem flammulam. Diminutos quoque ſenſus ſentio, quia quem videbam, audiebam coram; cujus dexteræ jungebam dexteram perlubenter, nec videre jam, nec audire, nec tangere conceditur. Et cum animalium ſit loco moveri, ego remoto Achate meo penè plantanimal ſum, & ſpongiæ ſimilis adhæreſco tenacius domeſticæ rupi. Reſecta eſt è ratione pars, quia tu bonæ mentis argumenta objiciebas

bas indies, nec ſinebas marceſcere intellectus vim, qui dum te abſente feriatur nimis, deſiderio tui carpitur magis. Voluntas, quæ omnium animæ facultatum maxime eſt divina & materiæ expers, vix jam ſua, vix jam mea eſt. Periit illa, quâ te diligebam, amore, ut in ſcholis loquuntur, complacentiæ, qui circa bonum præſens eſt. periit illa, quâ inter honeſtiſſimos te, ut non fictæ & fucatæ honeſtatis exemplar, amplexabar quotidie. Deſii velle jucunditatis & elegantiæ omnis patrem & arbitrum. Deſii velle uſibus publicis & amicorum natum, Gratiarum & Muſarum corculum, in quo & antiquitatis ſtudia veneramur, & quidquid inter nova ſine affectatione excellit, ſtupemus. Adverſus hæc abitionis tuæ incommoda remedium non aliud ſupereſt, quam ut abſentem præſentem fingam. Eſt animorum nexus inter loco diſſitos, & coaleſcunt illi ſejunctis maximè corporibus. Sæpius opto, verum illud eſſe, quod Averroi verum videbatur: Vnum eſſe omnium hominum intellectum, ut tuus meus ſit, meus tuus. Sæpius opto, veram eſſe illorum ſententiam, qui corpus idem pluribus locis præſens eſſe contendunt, ob hoc ſolùm, ut tibi jungar propius. Sæpius me recreat illa cogitatio, terras omnes, ſi cum extremo cœli margine compares, centrum eſſe, & quantitatis expers punctulum, ne ulla ſenſibili diametro ſecludamur. Sæpius cogito avidius expeti, quibus ad tempus carere cogimur, & voto poſſideri longius

remota. Occurſat ſubinde illud, quod proverbio dici ſolet: amicus alter idem, ne ſi duo ſimus, ſejungi nos ac dirimi poſſibile ſit. Nec ignoras, mi Vicoforti, ſomnia fingere eos qui amant. quare ut ſolatia undique conquiram, fingo me Eurum eſſe, ut te ſequar per nubila: vel Solem, ut quavis te diei parte intuear: vel Lunam, ne de nocte me fugias: vel Oceanum, ut navigantem inſequar: vel Tritonem, ut valetudinis tuæ nuncium quaquaverſum ad amicos deferam. Quin ſexus immemor fingo me Berecynthiam eſſe, ut dum per turritas urbes veheris, rerum tuarum ſim conſcius: vel Famam, quæ non niſi vera, & fauſta omnia de te nunciet. Cum Scepticorum placita volvo, cuperem illud cum ratione aſſeri, non magis te abiiſſe, quam non abiiſſe. Cum Peripateticorum, cuperem illud mihi probari, intellectum fieri illud, quod cogitat, ut quoties menti objiceris, ab eâ arctius tenearis, idem, quod ille eſt, factus. Cum Pythagoræorum; vellem migrare animas etiam vivorum, ut ad tempus tu à meâ, ego à tua capiam Hæcceitatem, aut, ut loquar Latinius, formam ſingularem. Sed deſinam fingere paradoxa, & commentis indulgere. Redditus ſum mihi, & diviſam miſere animulam ſenſi redintegrare, ubi de tuo in Galliam adventu ſum factus certior. rediere ilicet vita, ſenſus, ratio. Maris & prædonum periculis, per Dei gratiam, ſubductus pedem jam incolumis fixiſti in ſolo, ubi ſtudioſiſſimos tui habes viros

ſummos maximoſque, qui operâ & conſiliis tuis uti in felicitatis ſuæ parte habent. Regem vides, quem juſti amor Deo, & ſubditis Belgis noſtris jungit. Ducem adis, qui Galliarum opibus, virtute ſuâ, ſtirpis avitæ & tot tantiſque majorum exemplis ſubnixus, labantem Germaniam novo Marte ſuffulcit, & ſalutare ſidus, turbulento hoc imperii ſtatu, pulſis afflictiſque populis affulget. Nos hic abſentem te proſequuti ſumus & proſequimur indies animo, votis, precibus, etiam, ut feſtivè verum dicam, poculis. Inter tot ſalutes & faventium tibi omina, non potes non eſſe ſalvus & ſoſpes. Non eſt locus morbis, ubi hos proſcribunt publica vota. Interfui cum uxore tuâ, matronâ ſupra ſexum ſagaci erectâque, nuptiis filiæ Pauli de Wilhem. Tuo (credas) ſtrepuerunt nomine menſæ: nec dubito, quin tinnierint tibi aures amicorum gratulationibus & benignis vocibus, quibus te non Fortunæ reduci, ſed Deo ſervatori, & tutori omnes & ſinguli commendavere. Vale, vir ſumme, & illuſtriſſimum Legatum D. Grotium, alioſque mei amantes reverenter ſaluta, etiam ampliſſimum D. Iunium, ubi Rhenum trajeceris. Duci Wiſmarienſi opto, uti ſicuti nunc eſt, prœliis, bello pergat eſſe ſuperior. Tua, fratreſque omnes valent. Plurima te ſalute impertiunt Satrapa Muydenſis, collega meus D. Voſſius, Moſtartius, & liberorum meorum tui obſervantiſſima turba. Amſtelod. 16 Maji, 1638.

N 2 366. EI-

366.

EIDEM.

DVm tu Gallias felici itinere peragras, Vicoforti præſtantiſſime, nos hic amicis vacamus, & feriarum dies domi transigimus non infelici quiete. Fuimus Pentecoſtæ feſto Muydæ, unà cum lectiſſimâ tuâ conjuge, & ampliſſimo viro D. Moſtartio, quò nos evocaverat Satrapa Muydenſis, vir demerendis bonis natus. Etenim anni tempeſtas ea eſt, quæ occupatiſſimos à ſtudiis avellere poſſit, & ſibi totos vendicare. Illic cum eſſem, tibi abſenti hos verſiculos in convivas noſtri hoſpitis inſcripſi:

Tres ſumus hîc Muydæ, ſcriptor, tibi nupta, profeſſor,
Expers ille ſuæ conjugis, ille ſuæ.
Nec patiens tibi nupta tui eſt. ſine compare quiſque
Ambulat & mediis ſolus inerrat agris.
It magno Leonora viro comes una, ſuiſque
Hoſpitibus fato proſperiore præit.
Illa tamen noſtræ dantur ſolatia ſorti:
Tres ſine conjugibus, tres ſine lite ſumus.

Muydâ domum reverſus nuptiis interfui ampliſſimi viri G. Bartolotti, una cum Collega meo clariſſimo D. Voſſio. Invitata quoque fuerat uxor tua, ſed abſentia ſua fefellit expectationem ſponſi, ſponſæque. Vis cauſam? non eſt illi plenum gaudium, te abſente. Hæc nuptialis ſcena, ſi fuiſſes hic, & ſpectatorem te habuiſſet & actorem. Nunc magis ſeria tibi cordi, dum Principibus, ſummisque Ducibus adſueſcis,

ſueſcis, quorum per Europam univerſam fama celebritaſque maxima eſt. Profecto digniore ſorte abes. Hic ſponſis fruimur placidiſſimis, illic tu bellicoſiſſimo Duce. Hic in Veneris arena caſtriſque ſtamus, illic tu in Bellonæ circo & pulvere. Hic privata amicorum res agitur, illic publica Chriſtiani orbis. Hic inter inermes convivas ſedeo, illic tu inter armatos & cataphractos. Hic de expugnandâ virginitate agitur, illic de expugnandis urbibus & caſtris. Hic Hymen lenioris belli facem ventilat, illic Mavors aſperioris & cruenti. Hic cythara, teſtudine, cantu animi manſueſcunt, illic tympanorum, tubarumque ſtrepitu & clangore ad ferociam excitantur. Illic morti præluditur quotidianis præliis, hic vitæ quotidianis oſculis. Ita diſpare fato vivimus mortales, nec eadem ubique omnes agimus. Fama eſt, Wiſmarium Ducem,

Succeſſus urgere ſuos, inſtare timenti,

quod de Cæſare Dictatore cecinit Lucanus. Hâc via calcat iter laudum, atque ipſis caput inſerit aſtris. Nos, licet longius poſiti, gratulamur victori & votis juvamus rerum lapſarum reſtitutorem. Nec quieſcunt Federati Ordines, qui dum Ducis tui felicitatem in lucro deputant, novâ expeditione Hiſpaniarum Infantem terrent. Auriacus jam movit. prope Sylvam Ducis copiarum coitio eſt. conſcribuntur naves vehendo militi. An in Brabantiam, an in Flandriam iturus ſit Gubernator noſter in incerto eſt. Gallorum exercitus Duce Chaſtillonio

Duynkerkam, ut ajunt,petit. ejus portum clausit Archithalaſſus Federatorum. Bella, ô bella, horrida bella. Sed Deo, & qui illi proximi ſunt, Principibus hæc relinquo. Comes Henricus Bergius deſiit vivere, & victima eſſe odii Philippici. Te vivere & valere cupio, & ſemper quo te cœleſtis clementia duxerit, ire. Vale, amicorum ocelle. Salutant te amici omnes, & ſeptenarius meus. Amſtelod. 4 Iunii, 1638.

367.

PETRO CUNÆO.

ADventum tuum, & uxoris tuæ dilectiſſimæ per dies hoſce feſtos avidè exſpectavi, verum remoram illi injectam ab inopinato conjugis morbo, ex litteris tuis illubenter accepi. Ita facile humanis conſiliis intervenit caſus aliquis, & quæ proponimus facile mortales, vetat fieri μοῖρα. [*divina providentia.*] Illud tamen gratioris fuit commatis, quod deſæviiſſe æſtum febrilem ſcribas, & fractam morbi vim inducias dare laboranti. Eam prorſus jam convaluiſſe ſpero, & eo eſſe valetudinis ſtatu, ut excurrere tecum ad nos poſſit, quò promiſſa exſolvatis ambo. Omnis ille dies feſtus mihi erit, quo vos videre & amplecti licebit, etiamſi nefaſtus maximè fuerit. N. N. in Gallias abiit, & ſalvus trajecit, inde ad Vimariæ Ducem profecturus, qui jam victor lapſas Germaniæ res aliquà reſtituit, & Auſtriacorum vires accidendo, Gallis nobiſque non leves rerum gerendarum

rum

rum occaſiones ſubminiſtrat. Donatus eſt N. à Rege ejus Ordinis inſignibus, quem vocant S. Michaëlis. Nec petiit hos honores ambitioſe, nec oblatos ultrò repudiare prudentiæ credidit. Fui elapſis proxime feriis Muydæ unà cum amicis aliis, quo nos evocaverat Satrapa, vir in quo maximarum virtutum ſyllogen miror. Vale. 8 Iunii, 1638.

368.

JOACHIMO VICOFORTIO.

BInis te litteris à diſceſſu tuo affatus ſum, Vicoforti præſtantiſſime, reſpondiſti nondum. nec ægrè fero. ſcio pluribus tibi ſcribendum eſſe, & de rebus ejus argumenti, quod ad Philoſophum non ſpectat. Et tamen toties te reſpondiſſe arbitror, quoties me uxoriis literis ſalvere juſſiſti. Ita perge. ſufficit, ſi memoria mei curis tuis occupationibuſque ſubinde intercurſet. Sic me tecum equitare, navigare, ire, prandere, cœnare fingo. Soleo diebus Sabbathis quibus tabellarius Gallicus ſe exonerat, domi tuæ eſſe, ut de te & valetudine tua reddar certior. ubi fauſta omnia lætaque percepi, ridemus, gaudemus, plaudimus omnes, uxor, fratres affines, ego,

— Amyclæis velut exultabit arenis
Paſtor, ad Idæas Helenâ veniente carinas.

Sequanam, Ligerim, Rhodanum, Rhenum, & quæ alia attinges flumina vel trajicies, pacata tibi & propitia optamus. Dignus es, cui obſequan-

ſequantur aquæ minores, & Oceani filiæ, qui Oceanum nuper conſcendiſti, ut terrarum Diis morem geras. Dignus es, cui montes, colles, rupes obviæ ſternant iter, quia nihil tam excelſum editumque, quod non modeſta animi tui magnitudo tranſcendere poſſit. Dignus es, cui valles omnes & depreſſa famulentur, cui nihil tam humile & ſubmiſſum, quod non virtutum tibi materiam uberem, & ſublimioris curæ ſuppeditet. Legiſti olim odam iſtam Horatianam: *Integer vitæ* &c. Iſtam jam tibi applica. Non eges cuſtode, cujus valetudini invigilat cuſtos temperantia. Non metuis tibi à latronibus, cui tutelare nomen eſt innocentia & probitas. Non opus jaculis, arcu, pharetrâ, qui pacis ſtudia bellis præfers, nec juſta ulla arbitraris, niſi quæ pro aris & focis ſuſcipi ſuadet imperatque neceſſitas. Comitem itineris (ita ſtatuo) habes Amp. D. Junium, & in illo comites tres, doctrinam, prudentiam, comitatem. Hæc poſtrema pro vehiculo eſt. Vectat te non ſemel equus veredus, ut celeritate caballi conficias iter, quod inſtituto jam abſolviſti. modò tolutim incedis, & ad numerum colligis equi ungulas, ut non Principibus ſolum, ſed & privatis lentè feſtinandum eſſe tuo exemplo doceas. Ita te mi Vicoforti, ſecurum tutumque præſtant viæ, comites, flumina, mare, montes. Cæterum publica quod attinet, non unius belli ſignum in Europæo Orbe erexit Bellona. In arenam prodiere magni actores, Auſtriacus, Gallus, Suecus, Federati.

derati. Auſtriacus non uno Duce & loco pugnat, non uno Suecus. Gallus alibi duce Chaſtillonio, alibi duce Wimario victor pugnat. Hic poſtquam captivos abduxit Cæſareani exercitus Duces plurimos, urbes jam ſuas facit, & cladem Nortlinganam glorioſè ulciſcitur. Non poterat Gallus certius vincere, quam per Germanum Principem, nec illuſtrius, quam per Saxonum domo natum, nec fortius, quam per illum, qui Auſtriacorum terror, & fatalis tempeſtas habetur. Hic Auriacus noſter pergit *ἀριστεύειν*, [*optimè rem gerere*,] & grandibus auſis promovere res Federatorum. Exercitum navibus receptum ſecundo Vahali Bergas ad Zomam traduxit; partem ejus ſub moderamine Guilielmi Naſſovii in aggeres iſtos arceſque immiſit, quæ Waſiam tuentur. & jam fama eſt, quoſdam ex iis expugnatas nobis acceſſiſſe. Illud certum, S. Mariæ Caſtellum, quod aggeri *Blockersdijck* impoſitum eſt, à dicto Comite obſeſſum teneri. Timet ſibi Antverpia, timet Hulſta. Illam expugnari poſſe vix mihi ſit veriſimile, & tamen habet paradoxa ſua Imperator noſter, & res maximas præter omnium ſpem non ſemel confecit. Gallus ad Fanum S. Audomari caſtra poſuit, & mœnibus inſtat. cæſis aliquot Gallorum cohortibus urbi providit Hiſpanus à milite, pulvere tormentario & commeatu. Duynkerkam ſollicitè tuetur, ne tot noſtrorum ſpoliis famoſâ urbe excidat. Nondum inclinationem fecit Mavors, ſuſpenſo adhuc

belli eventu. ubi fecerit, gaudebo tecum aut dolebo. prius malim. Uti & hoc: Te valere & amplissimum D. Junium salvere. Salutant te conjunx tua, fratres, affines, amici complures, & inter hos liberorum meorum tui studiosissima turba. Amstelod. 18 Iun. 1638.

369.

PETRO C. HOOFT.

QUibus hactenus supersedi, magnifice Hoofdi, jam stabo promissis. Scribam & quod non offertur ultrò, quæram argumentum. Dicam aliquid de lite tuâ, de bello nostro, & studiis meis. Nascitur non rarò lis inter eos, quibus opes validæ sunt, & qui de herciscunda familiæ hereditate cogitant. Ideo Philosophis hoc nomine pax est; nec Hagam excurrere necesse habent, qui omnia sua secum portant. non male cum iis agitur, quibus Plutus forensis controversiæ materiam subministrat parcius. Non opus Iudicibus aut Supremæ aut Provincialis Curiæ, quibus sors obtigit infra mediocritatem, liberorum numerus supra eandem. nec citantur illi, nec citant; causâ nec superiores nec inferiores sunt. Te, maxime Hoofdi, invitum scio pertrahi in rostra & forum, qui cum Musis tuis loqui domi mavis, quam coram Themide de rationibus accepti & expensi altercari. Sed his incommodis causæ primum bonitatem, inde patientiæ constans robur, denique spem facilioris à Curia pronunciati oppone. Bella nostra

ſtra quod attinet, infelici nuper Marte pugnavimus. Eſt ſua judiciis & foro alea, eſt & bello, utriuſque jactus caſuſque anceps. prioris fortunam experiris privatus, poſterioris experimur omnes. Nec tamen in id diſcrimen adactæ res, ut locus ſit Lucani verſibus:

— Cadit alea fati,
Alterutrum merſura caput.

Novimus nullibi minus quam in bello reſpondere eventus. leviſſimo motu maxima cœpta eludi, parvis momentis in ſpem metumque impelli animos videas. Invaſit noſtros Panicus terror, & in fugam ſe recepere non fugati. Hæſit olim in Minturnis paludibus miles Romanus, noſter in Flandricis æſtuariis. Fatali iſta ripa non ſemel malè ſtetimus. Dixerim penè cum Polydoro:

Heu fuge crudeleis terras, fuge littus iniquum.

Proverbio fertur: matrem timidi non flere. ſed hac clade multæ timidorum matres flent, ſive captivos flere libeat, ſive mortuos. Utinam per virtutem potius noviſſimum ſpiritum reddidiſſent, quam per ludibrium & contumelias hoſtium. Nunc noſtrum eſt, quæ inauſpicatò acciderunt, conſilio & prudentiâ flectere in melius. triſtibus pares quoque nos eſſe oportet, nec unius prælii eventu paveſcendum. Inter initia contra illos magis fuit, quos poſtremum reſpexit victoria. Mars communis nunc victum erigit, nunc adfligit victorem. Infirmi ingenii eſt, lapſu aliquo ſummæ rei diffidere. fortes

fortes & ſtrenui contra fortunam inſiſtunt ſpei. Quare nec exaggerari velim calamitatem noſtram, nec contemni. *clades ſcire qui refugit ſuas, Gravat timorem.* ſtulta diſſimulatione remedia potius malorum differuntur, quam mala. Tribus magnis urbibus ſimul inſtitit belli vis, Briſaco, Fano S. Audomari, & Antwerpiæ, ſed fruſtra. magnis auſis excidimus nos Galluſque federe promovimus parum. augurent alii alia. ego futurum ſpero, uti hæc clades acuat noſtrum fortitudinem, & quæ fortitudinis cos eſt, iram. quaſi in triumphum per Brabantiæ urbes miſſi captivi diſcent poſthac mortem præferre ignominioſæ captivitati. res ſecundæ negligentiam ferè, adverſæ curam creant & vigilantiam. Nunquam populo Quiritium plus fuit animi; quam cum plus eſſet periculi & malorum. Sed de his ſatis, ne ſutor ultra crepidam. Iam de ſtudiis tria verba. Nobiliſſimo Realio ſcripſi Epitaphium, flagitantibus id amicis. Sed tot tantiſque viri virtutibus non potui parem reperire orationem. Si quid minus placeat, aut frontem tibi corruget, mone & ſignifica. Te ſuaſore, mutabo quidvis. Vale, vir ſumme, & uxorem matronam ſpectatiſſimam, liberoſque patris matriſque ἔκτυπα [*expreſſas imagines*] & generoſum germen à me ſaluta. Amſtelod. 19 Iul. 1638.

370. IOA-

370.

IOACHIMO VICOFORTIO.

NVper in Gallias, è Galliis in Germaniam proficiſcentem ad Ducem maximum, literis, animo, votis proſecuti ſumus, Vicoforti præſtantiſſime. Iam à Duce reducem indies exſpectamus, & in iis terris coram videre & amplecti deſideramus, ubi chariſſima habes pignora, Creuſam puta tuam, fratres, & intimę admiſſionis amicum. Illa menſes, dies, horas abſentis mariti magnâ ſupputat curâ: & ſi benè calculum poſui, vellet momento confici poſſe & negotia tua & itinerum ſpacia. Aliter amor, aliter Peripatus philoſophatur. ille longioris moræ impatiens motum optat fieri in inſtanti: hæc fieri poſſe pernegat. Nec dubito, quin & te Belgii tui & Belgarum capiat deſiderium, ubi bellorum omnis vis deſæviit, & minore motu Mavors res ſuas agit. Poſt cladem Flandricam & fruſtrà tentatam Waſiam, nihil à nobis geſtum illuſtre & laudabile, nihil ab hoſte. Captivos noſtros prętер militiæ morem durius habet Infans Cardinalis, ut plurimi mutato ſacramento ſub Hiſpano jam mereant. nec dimiſſurus illos creditur, priuſquam apta bello anni tempeſtas transierit. Exaſperabitur hoc exemplo Imperator noſter, & de clementia fortè ſuâ, ubi ſimilis caſus manebit hoſtem, nonnihil remittet. Obſidionem Fani S. Audomaro ſacri ſolvit Gallus, minus, ut ajunt, glorioſè. maluit lentè vinci & circumveniri, quàm non vincere citò.

Etiam

Etiam Briſaco à commeatu & armis proſpectum eſſe per Cæſareanos conſtans fama eſt. In Inſubribus Vercellas recepit Hiſpanus. Illud in tantâ malorum ſylloge pro ſolatio ſit, prædones Morinos in portubus ſuis contineri, ne graſſari in inermes ſuo more poſſint. Summâ hoc agit ſollicitudine Federatorum Archithalaſſus, ut navium, quæ in Flandrico hic illic ſunt littore, egreſſum prohibeat. nuper aliquot egreſſum parantes laudabili facinore, in arenas & brevia egit, ut ſecurus jam naviget mercator & navita noſtras. In Novo Orbe Comes Mauritius inſulis aliquot, quæ Portui omnium Sanctorum objacent, potitus eſt. Nec tamen ſpes eſt, futurum, ut Urbe ipſa potiatur, ob validum quo tenetur præſidium. Annonæ penuriâ vinci eam citius poſſe autumant prudentiores, quam armis. Ex Orientali India appulere naves grandiores ſeptem, opimis mercibus onuſtæ. Hoſtem ubique invenit Hiſpanus vel militem noſtrum vel mercatorem. bello atteritur, & mercatu. pugnat Reſpublica, pugnant privati, & quod publicis deeſt opibus, ſupplent civium ferè ſinguli. Goam Luſitanorum in Aſiæ finibus metropolim claſſe clauſimus, ne ſe Olyſſiponem recipiant galeatæ naves. Felicius foris, quàm domi hac æſtate pugnatum. non ubique pari nos vultu reſpicit fortuna. Illud audiviſti, in Hiſpaniæ portu naves aliquot onerarias in poteſtatem Ducis Condæi ceſſiſſe, magnamque inſuper armorum vim. Ita alibi de Gallo triumphat

phat Hiſpanus, alibi de Hiſpano Gallus, & diviſa belli ſorte ambo gaudent, ambo dolent. Nobis feriæ ſunt ob Caniculæ æſtum, quæ ſilere vult feſſas profitentium linguas. Hoc tempore modò in Bameſtræ agrum, modò Muydam, modò aliò me ad amicos recipio, ut ab his impetrem hilaritatis pabula, quæ domi negantur. Vale vir ſumme & amiciſſime. Amſtelod. 28 Iul. 1638.

371.
PETRO C. HOOFT.

INcipiam à gratiarum actione, magnifice clariſſimeque Hoofdi, quam tuæ ac uxoris tuæ prolixæ, penè dixeram profuſæ, humanitati debeo. Solent ſaxis marmoribuſque inſcribi magnorum virorum laudes & merita. Ego recentis tuæ erga me benevolentiæ & benignitatis encomia inſcriberem iiſdem, niſi animo illa inſcripſiſſem, cujus cum immortalitate vivet in me æternum, vigebitque recordatio tantarum virtutum. Hæſi diutius apud vos, quam oportuit. Sed detinuit me ſuaviſſima conſuetudo tot ſubeuntium in vicem amicorum; detinuit me candor tuus & inaffectata comitas; detinuit modulis ſuis, & non invita cantillatione Alcmariana Siren, aut ut magni Hugenii verſibus loquar:

Almerii ſaxque Pharoſque ſoli.

Cum Muydam irem, ibam ut eſſem lætior ſereniorque. Cum iſthic eſſem, factus ſum Aëtes alter

alter, & veluti recoctus visus mihi juvenescere. Domum reversus tot dierum felicitatem cœpi castigare curis domesticis & studiis, cum quibus in gratiam redire perquam mihi difficile est.

Non semper idem floribus est honos
Vernus, neque una Luna rubens nitet
Vultu.

Neque nos in illa suavitate & animorum diffusione semper esse expediat. Quare, reduxi me, & contraxi, contentus moderata sorte, quam Parca adsignavit. De Gelriæ obsidione nihil certi constat. Hæret in confiniis Princeps cum copiis. In exspectatione iterum tristium aut lætorum sumus. Præsidium Gelri intus validum habent, adhæc loci situs & vergens in Autumnum anni tempestas, difficilem reddent expugnationem. In Brasilia spes non levis nostros erigit, futurum ut urbe S. Salvatoris propediem potiantur. Sed hæc aliaque ex fastis hebdomadalibus intellexisti, chartulis tam ficti pravique tenacibus, quam veri nunciis. Scripsissem heri, sed non licuit per interpellationes amicorum. Vale, Vir maxime cum uxore & liberis præstantissimis. Omnes saluta, & clarissimam Tesselam, amœnissimi ingenii matronam, non unius lætitiæ datricem, discipulam meam suo tempore salvere meis verbis jube. Valete & vivite. Raptim Amstelod. 23 Aug. 1638.

372.
EIDEM.

MAgnifice Hoofdi,
Iam ausim scribere Gelriam obsessam esse ab Auriaco. hactenus dubiis ad nos rumoribus ea de re perlatum fuit. Solet fama ea quæ in votis habemus adseverare confidentius, & quæ futura sunt in vulgus spargere præmaturius. Hostis ad Venloam & Mosæ ripam copias colligit, ut Potentissimorum Ordinum & Principis nostri cœpta turbet. Vt se res dant, possent committi exercitus, & Cardinalis priore victoria audacior prælio potius experietur, quam ut propugnaculum istud eripi sibi sinat. De Duce Bernardo ea perscribuntur, quæ audimus libentius. Ego victoriæ momentum non ex cæsorum & captivorum numero, sed ex successu æstimandum puto. Nisi Brisaco potiatur, non difficile erit Cæsari jacturam istam resarcire. Scribit D. Vicofortius ex hostibus desideratos mille quingentos, totidem captos & vulneratos. Inter captivos tribuni sunt, & turmarum equestrium pedestriumque Duces plurimi. Belli ferè impedimenta omnia intercepta. Sed hæc ex litteris Vicofortii intelliges plenius & planius. Regina mater Hagæ est. Ejus in urbem hanc adventus in diem Mercurii aut Iovis expectatur. Redimicula & serta & corollas, aliaque ad spectacula requisita jam confecere matronæ istæ sorores, quæ à piscibus patrium

nomen deducunt. Carmen meum, quod Tibi aliiſque placuit, minus arridet iis, quibus arridere debebat. Malint Amſtelodamum paupertatis ſuæ eſſe præconem, quam magnificentiæ & opum. Verum tueri me poſſum exemplo Iulii Cæſ. Scaligeri, qui in Urbium encomiis, ſingulas ad eundem modum loquentes introducit. Noti ſunt verſus ejus in Antverpiæ laudem. Vellent DD. Coſſ. me aliquid ſcribere de Maximiliani corona, qua urbem hanc donavit. Sed longè petitum videtur hoc argumentum; nec convenientius præſenti rei excogitari poſſe puto, quam illud de Berecynthia. Vereor tamen ne in idem argumentum inciderint & alii, quos primùm adibit Medicea. Quidquid præter illud Epigramma conor ſcribere, invitâ omne Minervâ ſcribitur, & præ illo diſplicet. Vale, vir ſumme, cum uxore liberiſque. Amſtelod. Raptim 28 Aug. 1638.

373.

JOACHIMO VICOFORTIO.

Literas tuas Baſileâ ad me datas accepi, Vicoſorti præſtantiſſime, veteris tui & ſinceri erga me affectus teſtes. Ternas à me accepiſſe te ſcribis, cum præter illas miſerim alteras & alteras. Scripſiſſem ſæpius, ſed excuſſit non ſemel manu calamum adverſa belli noſtri fortuna. abſtinui à triſtibus, cum quæ ſcriberem lætiora non ſuppeterent. adverſo Marte nuſquam non pugnavimus, nec favit hâc æſtate cœptis exercituum

cituum Deus. ideo laborante publica fama, ſilui privatus. Didicimus, proh dolor, malo noſtro, Martem alium atque alium eſſe, nec victricem ſemper laurum ſuſpendere Federatorum vertici. Ita eunt res humanæ: caſtigantur ſubinde magni Principum ſucceſſus ſuis calamitatibus, ne humanis præſidiis fidamus nimium. Interim gratulamur omnes felicibus auſis illuſtriſſimi Ducis Viſmariæ, qui ſolus in Europæo orbe de Auſtriacis triumphat. Obſedimus nos Geldriam, ſed ſuperveniente ocyus hoſte ſolvimus obſidionem, capto Principis Portugalliæ filio. Venit in urbem hanc Regina Mater, Maria de Medicis, ipſis Calendis Septemb. ab ampliſſimo Senatu civibusque ea qua par eſt veneratione excepta. Obviam adventanti ivit equitum urbanorum turma, phaleratis equis decora & conſpicua. Nec enim ad pugnam ibat aut bellum, ſed ut dignis honoribus exciperetur auguſtiſſima magni Regis conjunx, trium Regum mater, è Cæſaribus maternum, ex Etruriæ Ducibus paternum genus ducens. Civium quotquot ſunt ſigna & centuriæ, in armis adeſſe juſſæ, intrantem proſecutæ ſunt. Exhibita ſpectacula plurima, erecti arcus triumphales, exploſa per urbem tormenta, quæ locis opportunis diſpoſita illuſtrem clarumque adventum fecere. Inter ſpectacula Berecynthia fuit Deorum mater curru vecta, nec non collatio Coronæ Cæſareæ, qua ex Maximiliani Imperatoris dono hæc urbs gloriatur. Neptunus adhæc

Nereidesque Reginæ in aquis adventum gratulantes : Nuptiæ insuper Henrici Quarti & Mediceæ , aliaque plura quæ longum foret recensere. Excepere eam rariore convivio Præfecti Societatis Indiæ , quæ ad Orientem mercatur. Pro ferculis fuere omnis generis aromata , quæ Aurora mittit , quorum alia sapore , alia odore , alia colore , alia omnibus simul placere poterant. Ego inter alios hunc astrepitum edidi brevi Epigrammate , quod augustissimæ Reginæ , magni Henrici conjugi , trium Regum matri , Cæsarum & Etruscorum Ducum stemmate illustri inscribere ausus fui :

Qualis per Phrygias quondam Berecynthia portas
Vecta fuit, partu tot celebrata Deûm ;
Ingredere auspiciis nostram felicibus urbem ,
Atque oculos per me fer, Medicea tuos.
Quos portus, quæ tecta vides, turresque ratesque ,
Templaque, fortunæ sunt monumenta meæ.
Per terras fluctusque vagor : sua munera mundus
Mittit, & hic precio prostat uterque suo.
Cæsaream felix, abavo donante, coronam
Et decus à vestro sanguine grande tuli.
Ad te præteriti redeat nunc gratia facti ,
Et non immemorem, maxima Neptis, habe.
Sic placui defensa tuo, Regina, marito :
Sic nato de Te Rege beata fruor.
Si majus genuisse Deos, Regesque, Ducesque ,
Iam matri liceat tot placuisse Deum.

Reditum tuum exspectamus omnes exerto collo. Noli diutius nos mulctare absentia tua.

Non

Non puto futurum, ut novis mandatis alio deflectas, priusquam domum veneris. Vocant te huc plurima tibi tuisque nota magis, quam mihi. Domi tuæ omnia ſalva. Salutant te amici omnes, quos plurimos habes & tui ſtudioſiſſimos. Vale, mi optime, mi fidiſſime. Et *nil mihi reſcribas, attamen ipſe veni.* Amſtelod. 16 Sept. 1638.

374.

CORNELIO BOYO.

NOn morabor tua tempora longa oratione, nam ſponſus es, cui non vacat iis diſtrahi, quæ procul abſunt à ſponſæ gaudiis. Nuptias dignas te, dignas tuis virtutibus, ſummisque ingenii laudibus tibi gratulor, non minore aut minus ſincero adfectu, quam tu amas amari à te digniſſimam. Gratum mihi fuit hoc intelligere, atque hoc unum inter tot triſtia fere lætum. Debetur Iurisconſulto conjux, cui conjugum & conjugii leges probe notæ. Debetur Poëtæ; cui amor Venusque ſæpius pro argumento eſt. Sed petis Epigramma in nuptias tuas, & ut impetres, meam in hoc officii genere facilitatem meis mihi verſibus amice & ſuaviter objicis. Mitto diſticha aliquot inter febris quartanæ, quæ me miſerum habet, & glebæ Amſtelodamenſi affigit, ſymptomata nata. Ab illa ſi vitium labemque contraxere, contraxerunt autem maximam, tu malo vati & jam inſuper male habenti imputa. Vidi & legi poëma tuum

 de

de raptu Benjamitarum, arduum profecto & plenum majestatis. Peccatum in ordine. Nisi in Paradiso meo gesta præirent tempore, tuo poëmati primæ debebantur. In editione Cynismi velim attendi ad illa, quæ correctione egere putavi. Scripsi amplissimo Catsio, quos versus & quomodo emendari cupiam. Iam vale, amicissime Boye, & sponsa tua felicissime fruere, cui ut clarissimi Iurisconsulti & vatis amores bene cedant, Deum obnixe rogo & precor. Magnifico viro, Blocklandiæ Toparchæ, socero tuo μέλλοντι [*futuro*] plurimam meis verbis salutem dicere ne graveris. Salveant quoque viri amplissimi, mihique conjunctissimi D. Sebastianus Franco Consiliarius, & urbis Dordracenæ Senator dignissimus Beverovicius. Raptim Amstelod. 6 Octob. 1638.

375.

IOH. ISACIO PONTANO.

Historiam tuam Gelricam, celeberrime Pontane, lætis ac gratis animis exceptam esse à Gelriæ Proceribus utique tibi gratulor. Digno profecto & honesto honorario prosecuti sunt labores tuos, si vera sunt quæ ex amicis accepi; licet tantæ industriæ tamque consummato operi vix respondere possit publica liberalitas. Me quod attinet, non merui exemplar, quod mihi destinas, pro misso carmine. Exosculabor illud ubi miseris, & simul eruditionem tuam, & diffusa late scientiarum spatia

tacitâ

tacitâ animi veneratione recolligam. Fuit hic Henrici Quarti Galliarum Regis conjunx, Maria de Medices, magnifice & ſplendide à Magiſtratu excepta. Hanc pompam & feſtivitates publicas brevi hiſtoria ſuperiorum juſſu conſcripſi. Mittam, ubi prælum effugerit. Ab ejusdem Mediceæ generoſa humanitate fluxit, quod effigiem ſuam, cui pingendæ ſedentariam moram rariſſime commodat, Ampp. Coſſ. promiſerit. Hæc ipſa jam imagini inviĉtiſſimi Imperatoris Caroli V. Mariæ proavunculi, Provinciarum Belgii olim Principi, lateri in Senatoria domo æternæ memoriæ deſtinatur, cum hac mea ſubſcriptione:

Sic ivit noſtram grandis Medicea per urbem,
Sceptrorum mater ſuſpicienda trium.

Vale, 10 Ianuar. 1639.

376.

CONSTANTINO HUGENIO.

HEſternam veſperam inopinato tuo adventu lætiorem mihi reddidiſti, nobiliſſime Hugeni. Totam noĉtem dormivi ſecurus, quam alias cum morbo & domeſticis curis ſoleo dividere. Solis officium videris mihi præſtitiſſe, qui Fovet & Diſcutit: quod Ducis Alenzonii fuit ſymbolum. Redeunt ad te verſus tui graves, pii, eruditi, qui ſacro clariſſimi ſcriptoris operi facem præferent. Poſui cenſuram, aut potius ſententiam meam? dicam quod res eſt. In Epigrammate omnia ſana ſunt, argumentum,

dictio, numeri, genius. In censore laborant & vacillant valetudinis & ἐυεξίας [*bonæ habitudinis*] momenta penè omnia : actiones, partes, spirituum vis, sanguis, aliaque. In carmine tuus es, & recto stant omnia talo. Censor nondum suus languet, dum divinæ auræ particulam in societatem mali trahit febrile contagium. Vtar tuis verbis : Summa tua manus hic quasi prima fuit. Merum manna fundis, panem Cœli & Parnassi. Cœli, quia pia loqueris, & sanctitatis rore tinctos sensus effaris. Parnassi, quia poëticè illos ipsos effers, & Apollinem Musasque ea phrasi loqui facis, quam olim in mediâ Phocide ignoraverunt. Totus sacer es & minime plenus. Sudavit hic non minus pietas tua, quam in grandi opere magni Heynsiadæ. Hoc est, mî Hugeni, convenientia scribere & apta τῇ ὑποθέσει, [*argumento*,] non delphinum appingere sylvis, aut fluctibus aprum. Valde apposite precaris, ne Zoili leonis ungues sentiat hic Daniel, plurium enim judicia experietur. Sed tutus est varia eruditione, & præsertim Græca Ægide hic Palladis alumnus. Et si bene calculum posui, non patietur se in speluncam Leonum vel à Regibus, hoc est doctorum principibus, detrudi, sed causam dicet teste die & sole. Nec desunt huic Danieli ungues, quibus se Leonum unguibus opponat, ut citius Samsonem futurum putem aut Herculem, leonum domitorem, quam Danieli isti similem, qui non nisi divina ope protegi potuit. Vale, vir maxime,

me, & Barlæum tuum conſtanter, ut facis, ama. Nobiliſſimos Dominos Mylium, Thienhovium, & Catſium, ubi occaſio feret, ſaluta. Raptim Amſtelod. 20 Ian. 1639.

377.

JOACHIMO VICOFORTIO.

PEdem unum in cymba Charontis habui, nobiliſſime Vicoforti, amicorum ocelle, è qua me præter ſpem retraxit divina clementia. Adeò me per quadrimeſtre afflixit & attrivit, graviſſimis paroxyſmis, pertinax quartana, ut fractis omnino viribus, plurium judicio deploratæ fuerim ſalutis. Sed erexit me inter febres & febrium ſymptomata & liberorum amor, à quibus avelli durum parenti videbatur, & perpetua tui memoria. Putabam enim injuriam mihi fieri à fatis, ſi ante tuum reditum hinc migrarem. Etenim longa tua abſentia non ſolum conjugem tuam dilectiſſimam & fratres germanos mulctas, ſed & me, qui pro adoptivo fratre haberi poſſum & cupio. Vide quales quantasque ex amicitia noſtra colligam concluſiones. Scripſiſſem N. T. ſæpius, ſed lectulo diu affixus non fui par ſolitis officiis. Senas ad te dedi litteras; an omnes in manus tuas pervenerint, utique neſcio. Nunc immunis à febre per Dei gratiam tibi litterulis meis iterum obſtrepo. Ægrum adhuc & languidum traho corpuſculum, ut non niſi tremula manu hæc ipſa ſcribam. Nondum progredior foras ob frigus & metum recidivæ. Gaudium ob ca-

ptam, poſt longam moleſtiſſimamque obſidionem, Briſacum, non Germanos ſolum & Gallos victores, ſed & longius poſitos Batavos affecit, & inter hos me quoque, qui gratulabar N. T. ea te tempeſtate & rerum facie, Ducem maximum acceſſiſſe, qua virtuti ejus felicior fortuna reſpondit. Ingenti ſe gloria involvit, & totius Europæ applauſum meruit, ut qui ſolus hac æſtate belli famam cum laude ſuſtinuit, & toties de hoſtibus ſuis triumphavit, idque exigua militum manu, qua potiores numero Auſtriacos exercitus contudit, fugavit, vicit, tandemque invictam urbem inter tot diſcrimina, poſt tot hoſtiles inſultus, media bruma ad deditionem compulerit. Te, mi Vicoforti, tantæ victoriæ teſtem & nuncium ad Galliarum Regem ab addictiſſimo tibi Duce miſſum lubens intellexi. Hæc legatio uti tibi tuisque glorioſa eſt, ita, ſi bene calculum poſui, honeſtis quoque te commodis beabit. Inter Muſas & elegantiora ſtudia enutritus proſecutus es Aquilas, belli præmia, & pacis Phœbique alumnus turbulenti Martis opima ſpolia ſuſpendiſti in templis. Quantum mutatus ab illo, qui mecum familiarius deambulare, & de ſtudiis ſermones habere ſolebas. Obiit ante ſex hebdomadas Academiæ Leydenſis grande decus & lumen D. Petrus Cunæus, cognatus meus, ex febre, quæ in Zelandia ipſum corripuit, & jam valetudini pene reſtitutum recollectis viribus exſtinxit. Vxor ſimili febre correpta, & mœrore contabeſcens heſterno

hesterno die mariti manes comitata fuit, & ingens sui desiderium apud quinam prolem reliquit. Inter hæc amicorum meorum funera, parum abest, quin & ipse funus fiam. Scripsi historiam publicæ gratulationis, qua serenissimam Reginam, Mariam de Medices, excepere Senatus propulusque Amstelodamensis. Ea sumptibus publicis, cum imaginibus & iconibus, apud Blaeuwium excusa jam jam lucem videbit. Exemplaria aliquot vestita magnifice in Angliam abeunt. Nec dubito, quin in Galliam quoque ad Regem & Cardinalem missuri sint Coss. nostri. Ego exemplar N. T. & illustrissimo D. Grotio mittam. Opusculum hoc invita Minerva, & gliscente indies febrili æstu scripsi, hoc est minus serenus. Itaque veniam dabis, si Reginæ causam & honores, minus erecta & sublimi dictione exequar. Scripsi rogatu eorum, quorum postulata sunt imperia. Vale, vir dilectissime, ac Barlæum tuum, dum isthic es, eorum favori insinua, quos humaniorum artium novisti esse præsidia & solatia. Amstelod. 20 Ianuar. 1639.

378.

ADRIANO PLOOSIO AB AMSTEL.

N*Obilissime vir, Patriæ nostræ publicum, & litteratorum privatum decus.* Tota hac æstate elapsa nihil ad te litterarum dedi, nihil etiam hac hye-

hyeme. Æſtas,quæ lætitiæ mihi argumenta ſuppeditare ſolebat, triſtibus tragicisque bellorum motibus funeſta nobis fuit & feralis. Primum infelicius pugnavimus ad Scaldis ripam, mox cum Sicambris. Clade noſtrorum dolui, nec concoquere potui, noſtra magis negligentia vecordiaque viciſſe hoſtem, quam virtute ſua. Leviſſimo motu magna cœpta eludi videmus, parvisque momentis in ſpem metumque impelli animos. Ea res mihi ſcribendi materiam ſubduxit, & animum pene expectoravit, ut officia, quæ amicis & præclare de me meritis viris debebam, intermiſerim. Per hyemem vero, ob adverſam valetudinem. Ex ampliſſimo viro D. Petitio cognovi filium tuum ſecundo genitum, magnæ exſpectationis juvenem fatis conceſſiſſe in Galliis. Solatia vis ſuppeditem? ea à moriendi neceſſitate, à divinæ providentiæ arcanis conſiliis, à reſurrectionis ſpe, à vitæ hujus incommodis & tædio peti ſolere, non ignoras. Faxit Deus, ut quæ cum morte in illo exſtimata ſunt magnarum virtutum ſemina, in aliis filiis reſurgant, & ad maturam frugem adoleſcant. Vale. Amſtelod. 1639.

379.

JOHANNI UTENBOGARDO.

R*Everende, doctiſſimeque ſenex*,

Neſcio an congruum tibi mittam munuſculum, cum Mediceam Hoſpitem mitto: nempe diſcurſus ludicri & feſtivitatis, ac pom-

pæ

pæ triumphalis apparatus omnis ad te venit,una cum imaginibus & iconibus, quæ caligantibus tibi præ senio oculis graves fortasse erunt & molestæ. Debebam res sacras tibi mittere potius, & sermones legales vel Euangelicos, eaque verba apud te loqui, quæ senectutem Christianis solatiis suffulciunt, & fatiscentes ætate annos divinis meditationibus erigunt. Scio te talia meditari & scribere, & animæ tuæ medicinam petere à cælestibus eloquiis. Anhelat illa ad Deum, & Servatori suo Christo propius jungi desiderat. Quare dum moratur hic & adventum suum differt, tu orationibus piis & sanctis migrationis tuæ ex hoc vitæ curriculo moras lenis, & ævi hujus acerba edulcas Christianæ pacis monitis solatiisque. Quæ cum ita se habeant, illud rogo, ne hæc mea legas, nisi quando spiritus tristior egebit aliquo jucundiore diverticulo. Non est Deus voluptatis honestæ hostis, cui totum hunc Orbem & mille in eo modos aperuit. Et si Reges Reginasque suæ in terris potestatis gloriæque participes esse voluit, non erit à virtute & pietate alienum ea legere, quæ in gratiam Majestatis Regiæ S. P. Q. Amstelodamensis fecit, & publice visenda exposuit. Scio etiam non esse tibi morosam senectute, nec adspernari te subinde minus tetricas voces amicorum. Ideo audeo benevolentiæ tuæ hasce paginas inscribere, ne memoriam pristinæ tuæ erga me benevolentiæ & humanitatis exolevisse credas. Lege, & quæ displicent,

plicent, uti catapotia ſolent nauſeantes pueri, exſpue. Vale. Amſtelod. 1639.

380.

CONSTANTINO HUGENIO.

Literæ tuæ, nobiliſſime Hugeni, ipſo æquinoctio verno ſcriptæ, mihi traditæ ſunt ſole æquinoctium egreſſo. Nec enim ea parte cœli, quâ ſe mutuo decuſſant magni circuli & crucifigitur Phœbeia lampas, morari diu amat. Non poteras commodiore anni tempeſtate tam præclara ſcripſiſſe, nec ego tam chara ingenii tui pignora accepiſſe. Scripſiſti æquinoctio ea, quibus æquaris clariſſimis ſeculi noſtri ſcriptoribus. Scripſiſti æquinoctio, quæ noctem omnem & tenebras faſtidiunt. Scripſiſti æquinoctio, quæ raptæ in ſublimia, in Cancri chelas, & eccentrici Solaris evectiſſimum Zenith, mentis tuæ ſolſtitium arguunt. Æquinoctio Sol omnibus mundi populis lucem & tenebras pari menſura dividit. Hoc ipſo, tu Zulecheme, & luctus tui, quem tenebras voco, conſcia mihi mittis carmina; & ſimul ſolatiorum tuorum, quæ lucem interpretor, luculentos theſauros. Æquinoctio Sol veterem annum orditur. Tu hoc ipſo tempore veterem amicitiæ telam retexis, miſſis ad me eruditiſſimæ epiſtolæ ac optimi poëmatis radiis. Æquinoctio reficit Sol, quos afflixerat triſtior bruma. Me, quem maligna pertinaxque febris attrivit per hyemem, tu literarum tuarum verno tepore refocillas, & mortis umbræ

bræ ſubductum huic ipſi æquinoctio fovendum reddis. Aſcendit altius cum Ariete Sol, & tu cum Phœbo & Pallade. Piſcium madorem frigusque effugit idem; & tu in ſtellas cum Stella tua abreptus pituitæ frigorisque peſſimam κρᾶσιν. [*temperiem.*] Æquinoctio verno creatum mundum plurium ſententia eſt: & illo tu me cenſorem mundiſſimorum tuorum carminum creas. Tunc inter tot creaturarum exercitus creatæ ſtellæ. Nec alia tu anni parte Stellam tuam, ſidus tuum, cœlo locas. Sol caloris tunc incrementa capit, & tu novas validasque in carmina vires. Ille renaſci mundo videtur, & Tu poëtarum ordini. Æquinoctio Sol ſe medium inter Auſtrum & Septentrionem dividit, & tu hoc ipſo die inter aulæ & amicorum officia medius incedis. Inter Arietem & Taurum cornupetas gyros ſuos jam conficit Titan. Tu hoc ipſo tempore bella, quæ inter cornupetas Principes vigent, militem ex hybernis evocando promoves. Non poteram ego aptiore ſidere illa tua de Suſannæ ſidere accipere & legere; quàm quo medius inter decidentiæ & convaleſcentiæ (ut cum Medicis loquar) ſtatum verſor, uti Sol inter adſcenſus ſui & deſcenſus hemiſphærium. Sed ut cum Phœbo æquinoctio exeam; quam tu es mi Hugeni, rigidus nominum tuorum expunctor. Si ſic rationes ſuas ſubducerent mercatores noſtri, non frangerent rem, nec neceſſe haberet Horatii Damaſippus operam Sapientiæ ſtudiis navare, poſt opum
ſuarum

ſuarum inſigne naufragium. Non vis quicquam mihi debere. Pro carmine carmen, pro epiſtola epiſtolas, pro libro libros poëmatum tuorum remittis, opera elaborata, ſeria, vitæ mortisque piè eruditæ paradigmata. Et hæc tu pro modeſtia tua paleam vocas & feſtucam Prætoris, & ea deprecias, quæ ut maxima admiramur. Qui ſtuporem aliorum animis inducit luctus, tuo facundiam extorſit. Qui ἐγκεκομμένοις ῥήμασι, ſive tertiatis verbis loquitur dolor, te ore rotundo loquentem facit. Egeritur tot linguarum, quas calles, præſidio mœror, quem lachrymæ in aliis explent. Nec debebat una lingua præfica eſſe matris tot virtutibus præditæ. Græca, Latina, Itala, Belgica, Gallica, maſcularum gentium idiomate cani à te meruit, tot maſculorum marium parens. Et horum ſchediasmatum, ut vocas, me cenſorem eſſe cupis, qui cenſuræ talis officio aliorum cenſuram incurrerem. Non opus cenſore, ubi ad amuſſim & normam omnia exacta. Et quis ille tuus calamus? qui & Martem ciet & Muſas, qui militem conſcribit & imbelles verſiculos ordinat ad cædes evocat cohortes & ad otia Phœbum. Dura loqueris & mollia, horrenda ſcribis & flenda, publica & domeſtica, Bellonæ juſſa & Palladis. Opera in dies præſcribis tibi & virtutum exemplo præis omnibus. Pharos es & cynoſura & Helice, quam ut ducem recti ſequi habemus. Velut Ariadnæ filo vitæ hujus labyrintho & erroribus nos expedis. Maxime Hugeni, talia ſcribendo

patriam

patriam universam & quotquot pietatis ac doctrinæ sunt amantes, tibi devincis, & debendi reos habes, quotquot animas suas cœlo devovent. Redeunt ad Te Iambi tui diserti, faciles, eruditi, pii. Fulgebit iis Stella tua inter cœlites & nos inferos. Donas famæ immortalitate, quam vitæ beatioris immortalitate donavit creator Deus. Ad istam tuam Stellam ut serus accedas, neve te nostris vitiis iniquum ocyor aura tollat, faxit idem. Vale nobilissime, clarissime, & amicissime Hugeni, & valetudinis meæ eam esse rationem crede, ut lectionibus publicis sufficiam, aut scribendo carmini vel epistolæ, sed non palæstræ, non curriculo, non cæstui, non disco. Amstelod. 26 Mart. 1639.

381.

GUILIELMO BORELIO.

A*mplissime Boreli*,

Ex morbo per Dei gratiam convalescens, cepi cum Musis in gratiam redire. Primitias valetudinis Amplitudini Tuæ consecro: qui enim laborantem non semel invisere, qui Christianis solatiis, & vocibus insuper boni ominis erexisti languescentem, fructum jam aliquem refeci (si modo fructus dici possit officiosa Poëtæ loquacitas) humanitatis tuæ & officiorum, quæ immerito præstitisti. Vtinam in me dignum aliquid, tuisque virtutibus aptum reperire possim, quod devinciendo Tibi conveniens sit. Ab his bonis licet imparatus, testabor gra-

titudinem solâ tuorum erga me meritorum confessione, & quæ meæ sunt facultatis explicabo in Te, qui optimæ ac benevolæ voluntatis documentis pluribus me prævenisti, nec cessas eos mihi conciliare, in quorum manu privatorum positæ sunt fortunæ. Nihil dicam ultra, ne videar currenti calcar addere, & tuo in me adfectui movere controversiam. Pauculos hosce jambos lege, & benigne interpretare. Aliis alia largitus est Deus, mihi pauperis Camœnæ tenuem spiritum indulsit. Vale, cordatissime Boreli, & sine ut in amicorum Tuorum cœtu nomen quoque meum inveniam. Amstelod. 4 Non. Apr. 1639.

382.

PETRO C. HOOFT.

N*Obilissime Hoofdi*;

Hoc epitheto Te compellant intus litteræ meæ, alio foris. Scio nobilitatis & quidem equestris insignia Tibi collata esse à Christianissimo Rege, ideo nobilissimum virtutibus & regali suffragio alloquor. Sed cum litteræ hujus rei testes, una cum pendulo Michaële & Dracone nondum, quod sciam, in manus tuas pervenerint, nolui huic epistolæ recentem, ac insolitam summæ dignitatis appellationem foris inscribere. Vbi fidem rei fecerit manus regia, isto mihi & amicis omnibus nomine compellaberis, magna fiducia & propensissimo adfectu. Pluribus iste honos splendorem adfert minus suâ luce splendidis. Quin gravis est iis Domi-

Dominis, quibus fortunæ magis felicitate obtingit, quam ſuo aut ſuorum merito. A te ordo equeſtris ſplendorem capit; nec gravis hic eſt viro, ob eruditionis, facundiæ, muneris, & parentum, ſuaque erga Patriam & Rempublicam merita illuſtrem. Accedit, quod Galliam univerſam & maximi Regis Henrici IV manes Tibi ſingulari ſcripto devinxeris, & immortali famæ donaveris Borboniæ domus bellicoſiſſimum Principem. Non fecit Te nobilem Gallia, ſed declaravit. Fuiſti dudum opere & ſtudiis, quod nunc es Auguſtiſſimi Regis Lodovici teſtimonio. Mihi verò, Vir digniſſime, tanto nobilior crederis, quanto pulchrius eſt, parari nobilem, quam creari:

— perit omnis in illo
Gentis honos, cujus laus eſt in origine ſolâ.

ait ad Piſonem Naſo. Inito inter Franciſcum I. Galliarum, & Henricum VIII Angliæ regem fœdere, Franciſcus in Equitum aureæ periſcelidis ordinem receptus eſt, Henricus in ordinem D. Michaëlis. Vt jam honoris hujus titulum communem habeas cum Regibus. Ita dum in aliis generis fulgor deſinit, à Te incipit. Vnum peto, ut qui extra conditionem poneris civilis ac popularis fortunæ, amicos tamen & inter hos me, cultorem nominis tui ac virtutum ſerium, prioris fortunæ cancellis includas, & amare pergas ob candorem & literarum ſtudia, qui N. T. ex animo hoc adblandientis purpuræ lenocinium gratulatur. Vide, quam captem,

mî Hoofdi, tibi ſcribendi occaſionem. Dum nihil agunt Reges, Infantes, Celſitudines, Duces, in amicorum ſortem & felicitatem privatam diffundo ſermonem. Quem in adverſà valetudine ſenſi fidum, & in omne, quod ægro præſtari poteſt, officium pronum; jam proſperiore valetudine Dei frueris beneficio, affari amo verbis non, ut ante, tertiatis, aut, ut Græci vocant, ἐγκεκομμένοις. Cognatus tuus nobiliſſimus D. Vicofortius è Weſtphalis ſalvus ſoſpesque domum rediit. Hamburgo viſendæ ſororis cauſa venit ſoror uxoris D. Vicofortii. Arcem tuam Muydamque, ſuperbi Ilii minus æmulam, ante abitum ſuum cum amicis videre cupit & geſſit. Clariſſimus Voſſius collega meus, poſtquam febre tertiana ipſum expediit Deus & medicina, colico dolore miſerè excruciatus fuit. Ab hoc immunis calculo renum laborare cœpit, tot eruditarum animarum domeſtico tortore. Iam meliuſculè, per Dei gratiam, habet, & cum libris rediit in gratiam. In Daniam moderandis ac mitigandis, quæ exigit Septentrionis neceſſitas, vectigalibus abibit non Conſul Bickerus, uti opinio fuit, ſed ampliſſimus D. Albertus Conradi Burch, & Abelus Coenders Groeninganus. Princeps Auriacus exercitum propediem educet. Eduxit, aut in procinctu eſt ut educat, Galliarum Rex. Infans Cardinalis caſtra moviſſe creditur. Bella, ô, bella horrida bella! Dux Wimariæ ſub communibus Galliæ Germaniæque ſignis,

Ba-

Banierius ſub Sueonum Leone feliciter adhuc militant, non invito me, nec Te invidente. Vale, Vir nobiliſſime, ac doctiſſime, & D. Hoofdiam filiasque, & filiolum honoris novi conſortes ac hæredes à me ſaluta. Amſtelod. 18 Maji, 1639.

383.

IOHANNI HELMONDO.

P*Ræſtantiſſime Helmonde*,

Silui diu, quia loqui, nedum ſcribere vetuit pertinax quartana, quæ debita amicis officia malo more interrupit. Iam per Dei gratiam mihi reſtitutus, reſtituor tibi, reſtituor Muſis, reſtituor Scholæ. Cum Lugdunum abires ad erectioris doctrinæ celebre forum, proſecutus ſum te litteris meis, & ultrò properanti monitis ſuavibus ſubdidi ſtimulum. Nunc è carceribus Iurisprudentiæ miſſus ſtas in meta, ubi palma decernitur victoribus. Eruditionis tuæ ac virtutum præmia exſpectas; nec fallet vota tua Senatus Academicus, tantarum rerum judex arbiterque. Tempus fuit, cum vix prætextam exutus ex ore meo penderes, Ariſtoteli & ſapientiæ horas tuas locares, rationalem, naturalem, moralem Philoſophiam omninò animo comprehenderes omnis diſciplinæ capaci. Poſtea in Themidis adyta admiſſus, veteris ævi jura perluſtraſti, per Imperatores, Inſtituta, Digeſta, Codicem, Novellas cupidam veri mentem circumduxiſti iis progreſſibus, ut jam de pileo

cogitet & modeſta tua ambitio, & Iuſtitia ipſa, quæ ſuum cuique, etiam honorum inſignia, diſtribuit. Dum ergo in procinctu es, ut publicè tibi applaudat Arauſionum Schola, urbs tibi patria, conſanguinei omnes, & amicorum quisque, nolui ſilentio ſolus in te peccare. Teſtis ero, quamvis fortè abſens, tui & laboris & honoris. Verſiculos luſi in futuræ promotionis publica inſignia, tum ut animos tibi addam ad alta omnia contendenti, tum ut mei erga te tuosque affectus leve hoc documentum ſeponam, in id tempus, cum tempeſtivum erit illud depromi & legi. Vale, Iuvenis præſtantiſſime & amicorum ocelle. Deus Opt. Max. ingenio tuo robur, doctrinæ incrementa, modeſtiæ, humanitati, & in me præceptorem amori vim largiatur. Amſtelod. pridie Non. Iun. 1639.

384.

IOACHIMO VICOFORTIO.

N*Obiliſſime Vicoforti*,

Sto ad Rheni ripam, inter Romanorum caſtra & arces: illud ſæpe cogitans, non minus regnis imperiisque, quam fluminibus ſua eſſe divergia. Non idem ubique, qui fuit olim, Rheno eſt alveus, nec eadem hic imperii facies, quæ fuit ſub Quiritium Imperatoribus. Ignota jam hic Romanorum nomina, & cum fluviis retracta & acciſa, imò abolita illorum poteſtas dominiumque. Tenemus Ordinum titulo eas terras, quas alio poſſedit Latium. Fruor hic eo aëre,

aëre, qui ſereniori menti convenit, & nebulas animi diſcutit, & quidquid torpidum eſt ac ſegne & remiſſum erigit, excitatque. Fui Hagæ-Comitis, ubi, abſente Domino, luſtravi ædes Hugenii mei, ad Vitruvii leges exſtructas. Vidi atria quadrata, gradus conſcendi laxos commodosque, ſphæras adhæc quatuor fumariis altè impoſitas, quibus fumum ſuum aulæ exprobrat induſtrius conditor. Vidi hortum, ob loci ſitum, in triangulum malè coactum, equorum etiam ſtationem, cellas promas & condas Cereris ac Bacchi, Muſæum eruditæ pueritiæ ſacrum, quibus viſis dicebam mecum:

Hæc ſunt Naſſovii bene nata palatia Scribæ
Fultaque non unâ nobilitate domus.
Digere, Vitruvi, lapides & ſaxa; perennem
Quod facit hanc, in ſe maximus Hoſpes habet.

Etiam, cum iſthic eſſem, conſpexi ſurgentia culmina Comitis Mauritii, qui dum in Occidente militat, in Septentrione ædificat, & gloriæ ſuæ commodisque receptaculum parat illuſtre. Prætorium Principis, quod Ryswici eſt, vidi attonitus, & Arauſionenſis magnificentiæ monumentum grande oculis uſurpavi. Reſpondet ſumptibus opus, & operi ſumptus, quæ virtutis iſtius prima & ultima lex eſt. Hinc digreſſus Lugdunum Batavorum, veterem Muſarum mearum ſedem, viros doctos compellavi, non unius illos indolis & genii. Exceptus fui magno apparatu à generoſiſſimo D. Barone Kinsky, qui

in valetudinem tuam inquisivit studiosius. Volebat me prandii sui consortem, sed cum dentes addixissem alteri, dolui non posse me iisdem maxillis apud plures edere. Iam apud magnificum virum D. Schonckium versor, ubi cum arboribus & plantis incrementa capiunt prædia ipsa, & villæ magna accessione auctæ. Inter has voluptates, gaudia & festivitates, risus ac jocos amicorum, illud dolori est, quod tuo me adspectu mulctet presens fatum, & felicitatem meam flagellet amicitiæ tuæ durâ ἐλλείψει. [*intermissione.*] Heri apud Amplissimum D. Surckium cum Satrapa Muydensi & D. Hoofdiâ pransus sum. Cras Illustrissimum D. Camerarium invisam, qui me Alphenum per filium humanissime invitavit. Sic postquam per omnium hominum ordines circumduxero feriantem animum & curis omnibus expeditum, ad lares meos & Te, virorum cordatissime, cum bono Deo sub finem hujus hebdomadis revertar. Habes periodum degressionis meæ, & itineris historiolam. Salutationum, quibus te hic illic salvere jubent viri gravissimi doctissimique, fasciculum explicabo coram. Vale, Vir nobilissime & amicorum ocelle. Raptim Coudekerckæ, 13 Iun. 1639.

385.

IACOBO MÆSTERTIO.

C*Larissime vir*,

Non alio fine filium meum Leydam misi, nisi ut ex ore tuo sanioris Iurisprudentiæ theses

theſes hauriret. Famâ quippe nominis tui & induſtriæ excitus, lectionum tuarum ac diſputationum accuratiſſimarum incredibili amore flagrabat: & ſenſit me hac parte facilem, cum Tuæ erga me humanitatis & erga plures benevolentiæ victus conſcientiâ, Tibi charum hoc mihi pignus conſecrare jam pridem in animum induxerim. Maximo viro D. Cunæo, cognato meo, ſucceſſiſti dignus Atlas, facemque præbes ad Themidis adyta ſtudioſæ juventuti. Tua laus eſt ἄιεν ἀριςεύειν, [*ſemper bene rem gerere*,] non addam reliqua, ne modeſtiæ tuæ gravis ſim. Prævenisti me non uno beneficio, dum & filium ad lectiones tuas admittis ἀσύμβολον, [*nihil conferentem*,] & doctrinæ tuæ recenti fructu patrem filiumque beas. Mearum partium eſt cogitare, qua ratione tot me liberem nominibus: obſidem habes ſobolem, quæ dum ſub te proficit, patrem velut perpetuâ tibi obſtringes Emphyteuſi. Inſtitutionibus ſub doctiſſimo D. Corvino hic initiatus, togam ſub te affectat. Faxit Deus, ut quæ mediocria in illo ſunt bonæ mentis ſemina ad maturam aliquando frugem adoleſcant. A me vitæ hujus uſuram habet, à te melioris exſpectat. Nos quod naturæ eſt contulimus; tu culturam adde, & ſolidioris doctrinæ maſculam faciem. Ita tibi faveat clementiſſimum Numen, faveat erectior Aſtreæ genius, & felix te præceptore juventus. Vale, Vir clariſſime, & me tibi addictiſſimum redama. Munus tuum exoſculatus ſum, & gratias tibi

maximas dici cupit Collega meus, clariſſimus Voſſius. Amſtelod. 25 Iun. 1639.

386.

PETRO C. HOOFT.

ERyſipelam tuam jam deferbuiſſe prorſus ſpero, celeberrime Hoofdi, ut purgato jam à biliosis ſuccis corpore, valetudinem poſthac Tibi ſolidam, & omnis noxæ neſciam polliceri audeam. Nec expedit profecto alium te eſſe, ut qui te totum amicorum officiis indeſinenter impendis, qui uno ore omnes Te, ut alterum Romanorum Lælium, vel Atticum, viros χαρίεντας, hoc eſt, gratioſos, amant & venerantur. Hæſit diu inter Typographorum, mox Bibliopolæ manus verſio Mediceæ Vondeliana, ad quam etiam ſuffragium tuum, & Prætorias voces ſermonis Belgici Dictator contuliſti. Volebam exemplar hoc ipſe tradere magnificæ tuæ heroinæ, cum hic eſſet, ſed moræ operariorum impedivere, ne facerem, quod intenderam. Iam per nautam ſubmitto munuſculum chartaceum, quod ut benevolæ ſuæ manus contactu dignetur excellens matrona, ſupplex rogo. Non peto ut legat, ne nugis terat tempus, quod penatum ſibi vendicat propior cura. Farre litant, mi Hoofdi, qui thura non habent. Quæ me valetudinarium & convaleſcentem, & priſtinæ valetudini per Dei gratiam redditum inviſit ſæpius, fovit, & veluti mater ſollicita nutrivit, ſermonibus ſuaviſſimis, bellariis in

gratiam

gratiam delicatioris palati, imo aulicæ culinæ invidiam condîtis, totâ Pandorâ honorari meruit. Verum cum hæc Deorum munus ſit, non hominum, do malè natum & inter febres ſcriptum libellum, quo feſtivitates Mediceæ deſcribuntur. Has κτήσει [*poſſeſſione*] ſibi habeat Leonora tua. Χρῆσιν [*uſum*] filiabus ſuis, Suſannæ & Conſtantiæ, lectiſſimis virginibus indulgeat. Abundant illæ otio, & dum hæc legent, ferias ſibi indicent ab amaſiorum attentâ cogitatione. Heſdinum in poteſtatem Regis Chriſtianiſſimi ceſſit 29 Iunii. reperta in urbe tormenta bellica 54, dimiſſi præſidiariorum mille & quingenti. Rex ipſe urbem tenet futuram belli ſedem. Quæ inter Anglum & Scotum viguit ſacra lis, compoſita eſt, maximi optimique Regis ſtupendâ facilitate. Actæ in templis Deo publicæ gratiæ. Vale, Vir clariſſime & cordatiſſime, & me favore tuo & blandiſſimæ uxoris porrò involve. Amſtelod. 9 Iul. 1639.

387.

Sereniſſime Principi

BERNARDO, SAXONIÆ DVCI,

Exercituum Federatorum Regum ac Principum, in Germania ſummo Præfecto.

FAcit rerum à Te geſtarum magnitudo, Sereniſſime Princeps, ut etiam longius poſiti in laudes tuas abripiantur, qui Celſitudinis Tuæ fortitudini ac divinæ felicitati ex animo gratu-

gratulantur. Ad Rheni fontes bella moves, & eorum grandi fama Orbem Europæum imples. Nos circa Rheni oſtia armorum Tuorum ſtrepitu & clangore exciti, reflectimur in Te læta acclamatione. Idem fluvius & Te authorem habet maximorum facinorum, & me teſtem, Te victorem, me præconem. Vrbes capis, nos captas loquimur; arces expugnas, nos expugnatas prædicamus; regna imperiaque Auſtriacorum Tua facis, nos armorum jure tua eſſe publicè fatemur. Et quamvis perfeciſſe ea majoris ſit operæ, quam celebraſſe, tamen & ſuum eſt celebrantis Poëtæ momentum: & poſteritatis intereſt, noſſe majorum geſta, prælia, triumphos. Nulla ſecula virtutum ſuarum vatem ſprevere. Modeſtas laudes Regum Principumque generoſa magnanimitas admiſit ſemper, & illa dici non ægrè permiſit, quæ geſſiſſe glorioſum fuit. Tuis bellis, Excelſe Princeps, natalium Tuorum ſplendor, proavorum virtus & celebritas ingens adfert autoramentum. Qualis natus es, talis vivis. Origini tuæ reſpondes militiæ gloriâ, & Witikindi Regis infractum animum præſtas Germanis tuis, quorum tutelam & vindicias, partes putas à ſummo Deo Tibi concreditas. Vrbem Briſacum aggreſſus es, opere, milite, loci ſitu munitiſſimam & oportunitate inter Elſatiæ primas. Aggreſſus es cum modicis copiis, & paucis menſibus claudis, oppugnas, capis. Quæ hæc vis animi, vel benignitas fortunæ? Vtraque adfuit, & illa ut auderes dedit, hæc ut poſſes. In

una iſta urbe animos tuis ſociiſque addidiſti, hoſtibus ademiſti. Ex eo Burgundiæ urbes plurimas invaſiſti & pervaſiſti, & non audenda auſus Germaniæ margines latè tenes, ut in interiora hoſtium tutius penetres. Tibi, Dux conſideratiſſime, hos lauros, hæc trophæa, poëticâ hac Panegyri ſuſpendo, quam ut benignæ manus Tuæ contactu digneris, ſupplex rogo. Parem ſummis meritis orationem ſi non repperi, cogita, non ſemper Iovi hecatombas offerri, ſed & gratum eſſe tenue libamen, ab humili puroque adfectu profectum. Faxit Deus Opt. Max. ut quæ bella inchoaſti fortiter, indies promoveas alacriter, Chriſtiani orbis ac præſertim Germaniæ Tuæ bono conſummes feliciter, & quam poëtis pacem impetrare nequis, victricibus armis extorqueas, Ita vovet

Sereniſſimæ Tuæ Celſitudinis

cultor humillimus C. BARLÆUS.

388.

PETRO C. HOOFT.

N*Obiliſſime Hoofdi*,

Scripſi aliquando, Poëtices ſtudium ſcabiem eſſe cum perpetuo pruritu conjunctam. Quid alii ſtatuant, equidem neſcio. Illud ſentio, ut ut maxime velim Muſis meis indicere ſilentium, loquaciſſimum tamen me eſſe, & nihil minus, quam Silentiarium. Si ſimiæ vel catellis pomum objicias, vel aliquid pilæ ſimile ac rotatile, accurrit animal quietis impatiens, & ſtupenda

penda agilitate movet ſe quaquaverſum. Quoties illuſtre aliquod carminis argumentum mihi ſuppeditat publica felicitas, motus meos impetuſque compeſcere nequeo, & volens nolens rapior in veterem inſaniam. Superiore anno militavimus nos, ſed ſine gloria. Nec Gallo bene ceſſere ſui conatus. Solus Saxoniæ Dux Bernhardus famam belli victor aſſeruit, & communem cauſam expugnatâ Briſaco valide ſuffulciit. Freno Rhenum coërcuit, Auſtriacis avitum peculium eripuit, & Germaniæ propugnaculo, ſitu, opere, ac præſidiis munitiſſimo Iſtri dominum exuit. Ad inſignem animi fortitudinem acceſſit fortunæ benignitas, quarum illa ut auderet, fecit, hæc ut poſſet. Ego, cui nimia in poëſin proclivitas vitio vertitur, tam illuſtris victoriæ teſtis & præco eſſe volui, præſertim hortante illo, cujus apud me preces pro imperiis habentur. Moris mei eſt exemplaria hujuſcemodi Poëmatum amicis impartiri, inter quos cum agmen ducas, rogo ut claudicantium hoc carminum agmen, favoris tui ac æquioris judicii tibicine erigas fulciaſque. Cum eryſipelatis tui incommoda oculis excuſſerit Salus, lege laudes maximi Principis, qui præliorum ſuorum ac Martii ſtrepitus clangore orbem Europæum latè implet. Conceſſi hodie in agrum Bilemerium, ubi cum famem exemero prandiolo, circa veſperam ad meos revertar. Comes itineris eſt Ampliſſimus Quæſtor Utenbogartius, cui Muydam proficiſcenti auſus fui hanc Panegyrin

rin tradere, ut de manu Quæstoria in Prætoriam deponat Bella per Elsatiæ plus quam civilia campos. Ubi domum reversus fuerit N. Vicofortius, excurram ad tecum D. Mostartio, non ferculorum sed amicorum suavissimo condimento. Interea vale, Vir honoratissime, & consideratissime Satrapa, ac nobilem thori sociam, familiæque tuæ spes fœmininas submisse meis & liberorum meorum verbis saluta. Amstelod. 16 Iul. 1639.

389.

GERARDO NIENDALIO.

Amicissime ac disertissime Niendali,

Nolo de verbis tecum ultrà contendere. Ad rerum te provoco certamen, hoc est, amicitiæ, benevolentiæ, humanitatis. Tu signum tollis & me filiamque peramicè invitas. Et ut pertrahas, viduam juvenculam, vegetamque itineris mei vis esse comitem, me ducem. Non renuo, licet impare congressu lentum ac rude donandum amatorem, jungi cupias vernanti & integræ matronæ. Amicitiæ officia præstare illi possum, amoris minus. Scis Tu, quid scripseris nuper filiæ meæ. Vltrajectinum tunc amasium designabas & depingebas, communem nostrum amicum, cui rubentes malæ & calidus circum præcordia sanguis. Deducam illam ad vos, ut oculos pascat aspectu ejus, à quo amari pluribus creditur. Nundinas vestras odi cane pejus & angue. prævenire statui. Cupio tecum pran-

dere

dere ad normam, edere ad amussim, bibere ad perpendiculum, ambulare ad numeros, & omnia agere ordine, pondere & mensura. planè ut philosophum decet & sobrietatis Professorem. Quare cave, ut culina tua majorem fumum videat. Curii dapes appone. Chamæleon sum inter amicos. fabulis, narratiunculis lepidis & honestis pascor, velut rore. Et ne sine munere ad Te accedam, mitto Panegyrin inscriptam maximo Duci. Exemplar unum tibi habe, alterum clarissimo Poëtæ fratri tuo trade. reliqua ad amplissimum doctissimumque virum D. Petitium deferri per ancillam cura. Apud te divertet vidua cum filia. Ego hospitis mei Petitii ædes invadam, non ut barbarus grassator aut Croata, verum ut mitioris genii Lepidus, vel Atticus. Illum ut & fratrem officiose saluta, sed ante omnes socerum tuum virum doctissimum gravissimumque. Amstel. 21 Iul. stylo Gregor. 1639.

390.

PETRO C. HOOFT.

N*Obilissime vir*,

Quem carmine nuper celebravi, cujus bellicæ fortitudini hederam suspendi, cujus trophæa & triumphos in Apollinis templo vates fixi, Serenissimus Saxoniæ Dux Bernhardus, Fuit. Triumphat de Principe mors, quem virtus sua felicitasque non sinit esse mortalem. Quem Austriacus horruit, timuit Saxo, minus amavit Gallus, obiit & abiit. Cessit fatis, cui flumi-

flumina, urbes, regnaque indies cedebant, gliſcente famâ, obſequente fortunâ, ſtupeſcente Europâ omni, & quotquot armis cauſſam Libertatis Fideique aſſertum eunt. Deceſſit Neoburgi, quæ inter Briſgoviæ eſt urbes. Triduo mortis telam detexuit, non ſine veneni ſuſpicione. Moriturus Duces quatuor exercitui præfecit, uſque dum Sueciæ Regina dignum ſucceſſorem caſtris conſtituerit. Militibus ſingulis teſtamento bimeſtre ſtipendium ſcripſit. Quid animi jam putas eſſe Cæſari & Saxoni, ſublato hoc Induperatore? imo quid Celtæ? qui ſucceſſibus tantis creditur invidiſſe. Quam vereor, ne multi Duces Cariam perdant, & Germaniæ Principum æmulatione,magno labore & diſcrimine parta dilabantur. Iam in Philippicas artes incumbent, hinc Iſter, hinc Sequana: ut omnino metus ſit, urbem armis invictam, auro muneribuſque in alterutrius poteſtatem ceſſuram. Nobiliſſ. Vicofortius Hagam ab Electore Palatino evocatus conceſſit,reverſurus hodie. Litteras ipſe mortis hujus nuncias nondum accepit. Sed Francofurto, Argentorato, & aliis è locis fatales tabulæ advolant hujus rei uberrimæ teſtes. Inſignia tua & redimicula S. Michaëlis jam in manus cognati tui pervenere. Solennem horum traditionem interturbat & remoratur funeſtum hoc nuncium. Vſque adeò nulla eſt ſincera voluptas, ſollicitumque aliquid lætis intervenit. Nolui N. T. hoc ignorare, cum jam occupatiſſimus ſit cognatus tuus & vix ſuus.

Cras Vltrajectum abeo, mansurus istic, si benè calculum posui, per octiduum. Vale, Vir nobilissime, titulo, virtutibus ac poëseos historiæque illibata fama. Dominam Hoofdiam, filiasque generosissimas, & filiolum, in tuas patriæque spes succrescentem surculum, saluta. Amstelod. ipsis Cal. Sextil. anno 1639.

391.

Serenissimis Ducibus,

FRATRIBVS DVCIS BERNARDI.

S*Erenissimi Principes*,

Mitto ad Vos Panegyrin hanc inscriptam famæ laudibusque Serenissimi Principis Bernardi, Fratris Vestri; quem vivum dilexit Germania sua, horruit Austria, suspexit quaquaversum Europæus Orbis. Maluissem eam superstite ipso legi, quam mortuo, cum viventium encomiis applaudamus læti, mortuorum tristes adflictique. Nunc, ita volventibus fatis, offero maximis Fratribus laudationem Principis, cujus virtutibus cum minor esset Orbis, recepit spatiosius cœlum grande illud depositum. Scio, Principes Serenissimi, non egere Poëtarum laudibus tanta belli fulmina, quæ luce suâ clarescunt fulgentque: sed nec fastidit gratæ posteritatis benevolas voces Principum Majestas. Amant in hominum animis memoriâ vivere, quos hominum, & publicæ utilitatis causâ terris dedit sublimius Numen. In Fratre vestro duo mecum stupuit universitas: vitæ innocentiam, & fortitudinem

tudinem militarem: quarum illa inter Principes rariſſima eſt, hæc gentis veſtræ propria. Laudum ejus faſtigia ſolum perſtrinxi; nec enim in iis ſingulatim enarrandis ſuffecerit nova Ilias. Rerum ab illo geſtarum magnitudinem, pondus, diſcrimina vix Hiſtoricorum annales, Oratorum ambitioſa oratio, nec Poëtarum grandiloquæ voces adæquare poſſent. Omnia minora ſunt quæ cogitamus, loquimur, ſcribimus. Ego, qui vatum ſtudia impenſiùs amplexus ſum, inter tot laudatiſſimi Herois applauſus partibus meis deëſſe nolui. Facile mihi vocem extorſit tanti Principis fama, quæ jampridem non privatis tantum Germanorum, ſed totius Europæ ſuffragiis fulta, mortalitatis terminos egreſſa eſt. Vtinam ab illis, quas lactanti Germaniæ commodatis curis, tantum ocii impetrare queatis, quòd Poëmatis hujus lectioni detis. Non pœnitebit in compendio perſpexiſſe Fratris de Republica optimè meriti non unum facinus: quem dum lugemus mortuum, virtus ſua felicitaſque non ſinit eſſe mortalem. Quod ſi benigniore oculo hæc noſtra accipere & legere dignemini, non perierit labor vati. Hæc operæpretium retuliſſe ſuffecerit, ſupereſſe Sereniſſimo Principi Bernardo Fratres, qui & condolere fatis Fratris poſſint, & laudum ejus teſtem favore ſuo irradiare non dedignantur. Valete Principes Sereniſſimi. Deus Opt. Max. Vos veſtræ & publicæ ſaluti diu ſupereſſe patiatur. Amſtelod. Aug. 1639.

 392. GE-

392.

GERARDO NIENDALIO.

NOn tanto opus eſt apparatu, cordatiſſime Niendali, ut amicum è paludibus evoces in Trajectinorum Tempe. Iam pridem vidiſſes me, & dexteram dexteræ junxiſſes, niſi moras necteret digniſſima vidua, cui gerendus mos & gratificandum. Obſtrinxi me promiſſo, Dî cujus jurare timent ac fallere numen. Legiſti proverbium, Mulier pudica non it ſola. Comitem me itineris illi fore & dixi coram, & ſcripſi non ſemel. Eget cuſtode, quicquid charum ſecretumque homines habemus. Mihi manda, ſi quid iſtius generis, vel ſexus rectè curatum velis. Die Martis proximo hinc, Deo volente, Langherodam me conferam cum filia. Die verò Mercurii vel Iovis, ſi accinctam ad iter repererо teſtudinem illam domeſticam, ad Te properabimus. Eſt hic Ampliſſimus D. Petitius Vltrajectum iturus jamjam. Sequar præeuntem. Hoc ago, ut declinem tempeſtatem veſtræ ſolennitatis, & poculorum, quibus amicos excipere ſoletis, grandines ac imbres devitem. Mihi ſi Niendalius unum, Petitius alterum clauſerit latus, & accumbenti & ambulanti benè erit; nec ultra quid poſco. Fabis piſiſque & lactucis inſtructam menſam præfero gallinis, & anſeribus. Si lactis aliquid coagulati ſubminiſtrent menſæ ſecundæ, non abhorrebit Peripateticorum ſapientia. De itinere aut digreſſione potius

tius Amersfordiana coram deliberabimus. Noli novis literis me ſollicitare, convivam facilem ſatis & obſequentem. Vbi venero diem unum aut alterum tecum dividam, & fruar ſermonibus tuis, & orationum cincinnis, & comitate & feſtivitate, quæ omnia majoris facio,

Quam ſi me liquidus fortunæ rivus inauret.

Vale diſertiſſime, & integerrime Vir. Salveant à me uxor, ſocer, fraterque. Te ſalutant mei & meæ. Amſtelod. 2 Aug. 1639.

393.

EIDEM.

TAndem à dierum Canicularium cumulatiſſimis gaudiis domum reverſus, mihi reddor, chariſſime Niendali, & ſimul tibi. Tu in feriarum promulſide delicias mihi feciſti eas, quas nondum decoxi: ea præſtitiſti mihi filiæque meæ officia, ut majora exſpectare vel à ſanguine junctis non poſſim. Plurimas horas commodis tuis ſuccifas mihi ocianti, & ſine compare ambulanti impendiſti. Riſi tecum, philoſophatus ſum tecum, pranſus ſum tecum. Omnibus penè ſenſibus, ſi jocari libeat, lenocinia quæſiviſti; non contentus picturis viſum, ferculis palatum, floribus nares demereri, etiam aures ſtupendo Muſices faſcino deliniiſti. Egi gratias coram, jam litteris abſens eas repeto, & unum hoc rogo ſerio, ut mutuis dentibus ulciſceris impudentiam meam, quam in culinam tuam, in pernam, laridum, & ſumen tuum exer-

cui. Non præfigo tempus: tuum eſt illud, quod opportunum maxime erit rebus tuis captare. Omne ſidus, quantumvis hybernum vel glaciale, arridebit tibi adventanti. Non minus focus quam umbra amicos conciliat. Ædes tibi aperio meas: ſternam lectulum tomento molliſſimam, ſternam menſam philoſophicam, non ferculis turgidam ac ſuperbis condimentis cruſtisque, ſed tenui ſalino & piſciculis, iiſque dapibus inſtructam, quales Corvini & Fabricii eſſe ſolebant. Pro prunis, ecce poma aliquot citrea mitto, ut languidiores cibos acuas acriore ſucco. Vale, & conjugem ſaluta. Amſtelod. 1639.

394.

REINERO NEUHUSIO.

IGnoſce, doctiſſime Neuhuſi, quod diutius exſpectationem tuam moratus fuerim: ferias egimus, & ab amicis in vicinos agros invitati, valetudini quæſivimus lenocinia. Amat tenella juventus ſtudiorum horas diffindere ludicris, quæ apud illam quantivis ſunt; nec noſtra, hoc eſt, Profeſſorum gravitas ab iſtis vicibus abhorret. Domum heri reverſus ex Bameſtræ agro, revocavi ad animum promiſſi fidem, quà me tibi obſtrinxeram. Petiiſti nuper à me carmen per litteras, petiiſti coram, & humanitatem tuam erga me explicuiſti prolixè & candidè: næ à gratiis omnibus alienus ſim, ſi amico, ſi ſtudiorum amœniſſimorum conſorti, ſi Viro ad elegantiam omnem & nitorem facto exile hoc

hoc officium, quod immeritis ſæpius præſtiti, denegaverim. Habe diſticha aliquot, ſi elaborata minus, attamen ab animo tui ſtudioſiſſimo. Scriptis tuis ſtudiiſque accommodavi orationem, & ea dixi, quæ ſcripſiſti & ſcribis indies non ſine genio & venere. Tranſiiſti à Friſiis ad Friſios, à majoribus ad minores. Faxit Deus, ut minores hi majoris tibi & famæ & fortunæ argumentum ſubminiſtrent, & deſertis calcatiſque non uno loco Muſis, hoſpitium præbeant quale exoptas. Vale, Vir doctiſſime, & me, quem totum poſſides, ama. Tibi familiæque omni faveat rerum noſtrarum Arbiter ſupremus. Amſtelod. 1 Sept. 1639.

395.

PETRO C. HOOFT.

Nobiliſſime Vir,

Dum ſtrepitus magnæ urbis & encænia averſor, ſeceſſi in Bameſtram, ubi me prædio ſuo perhumaniter excepit Vir ampliſſimus Theodorus van Os, aggerum ibidem Præfectus. Ita tranſacta mihi feriarum tempora inter literata & faceta nomina, Hoofdium, Oſſiumque, ad quorum memoriam mihi dextra tinnit auris, & lævæ mamillæ melior particula ſalit. Illic dum ſum, & de die lenocinia quæro honeſtæ voluptatis, ecce, noctu ab inſectorum genere volatili vexor lancinorque: ab animalculis inquam, quibus proboſcis eſt minor elephanti, roſtrum minus aquilæ, guttur minus ſonorum famelici

bovis, corpus minus crassum quam Arcadico apro, pedes Colossi Rhodii pedibus graciliores. Volant, susurrant, sibilant, sedent, terebrant, bibunt, non missura cutim volucris, nisi plena cruoris. Memor ego culicum, quos Muyda tua per æstatem fovet, comparationem feci inter Muydenses & Bamestrios, & utrosque diris, pace tua, devovi. Qui seria tibi aliquando, jam etiam ludicra impartior. Facit amicitiæ nostræ fiducia, ut impunitatis spe audeam apud N. T. non audenda. Classem Hispanicam statio habet Britannica.

Illa per æquoreos numeroso milite fluctus
Ibat ovans, tristesque minas & bella ferebat,
Cui dedit exiguis sese manus obvia transtris,
Auspiciis quæ freta Dei, & cœlestibus ausis,
Disjecit toto volitantia carbasa ponto,
Inque Britannorum captivam trusit arenas &c.

Jam quinquaginta & ultra Federatorum navibus cincta, stat in littore certa futuræ mortis, & instanti fato servata ruinæ. Ita sperant, quotquot Batavi sunt, & spes suas erigunt hostium internecione. Si Regis Angliæ ratio habebitur, posset elabi: sin minus, præda victoris erit. Ius est in armis. amant istiusmodi controversiæ decidi, post prævaricationem, quæ, ut valde utilis est, ita patronos inveniet. magna facinora successus probat. minus mali habentur qui potentes peccant. placet quibusdam axioma istud: salvis auspiciis geri, quidquid pro patriæ salute geritur. Est exlex necessitas, & venià

nià digna. Præſtantiſſima Teſſela Amersfortiam abiit cum ſorore & affini ac fratre. Voluiſſem me illi præbere comitem, niſi ad labores redeundum fuiſſet. Te cum uxore & filiabus expectamus, ut perunctam fecibus ora Galliam loquentem audiatis. Cuperem tunc Nobilitati tuæ loqui ea fide, eo ſilentio, quo Pylades Oreſti, Pirithoö locutus fuit Theſeus. Vale doctorum ocelle, & amicorum cordatiſſime. Nobiliſſimam ſuo & tuo nomine Hoofdiam, filiasque tantis parentibus dignas, ſubmiſſe, reverenter, ac vernante vultu à me ſaluta. Raptim ſummo mane 28 Sept. 1639.

396.

CASPARI BARLÆO.

LEgi cum voluptate maxima, poëtarum, oratorum, philoſophorum clariſſime, Mediceam hoſpitem, opus & tua eloquentia, & ejus quæ celebratur Majeſtate dignum. Simul, neque minore cum gaudio, cognovi ejus urbis, cui & reſpublica plurimum & ego non parum debeo, creſcentem indies Magnitudinem, quam ſervet augeatque Regum, Reginarum, civitatum ſummus Arbiter. Delphinus, cujus auguſtum nomen felicem facit libri tui clauſulam, nutrices non laſſat tantum ſed & lacerat. Ejus interim Avia Generorum terras perambulat, magno fortunæ, nihil à ſuo jure excipientis, documento. At tu

Das ſolatia grandibus ſepulchris.

Sepulchra dico, Laberiano illo ſenſu:

Sepulchri ſimilis, nil niſi nomen retineo.

Relinquat te intactum ventoſa illa Dea, &, ut ſuperba eſt, præteriens plana, in montes potius fulminet. Hoc tibi precor: te vero, ut ſæpe tua, id eſt, longe optima, dono accipiamus, legamus, laudemus. Lutetiæ, 27 Auguſti, 1639.

Virtutum Barlæanarum non ingratus æſtimator

H. GROTIUS.

397.

HUGONI GROTIO.

VIr maxime,

Miſi nuper Mediceam Hoſpitem, quam te accepiſſe & legiſſe gaudeo. Sed nimius es in exaggerandis authoris laudibus, quibus tanto eſt ille inferior, quanto tu omnium artium apices tranſcendis. Interim laudari abs te, mî pater, dicebat ille apud Comicum, maximum puto. Adſcriberem illud Horatii, *Principibus placuiſſe* &c. Niſi nimio uſu eviluiſſet jam dudum graviſſimi Poëtæ ſententia. Mitto jam Excellentiæ tuæ Briſacum captam. Quid alii de me ſentiant, ſcio & neſcio: at illud experior & ſentio ipſe; ut ut maxime velim, Muſas meas ἐχεμυθεῖν, [*ſilere*,] loquaciſſimum tamen me eſſe, nec quoties illuſtre aliquod argumentum offertur, motus meos impetusque compeſcere poſſe. Velim nolim, relabor ad veterem inſaniam,

niam, præſertim hortantibus amicis, quibus non obſequi religio mihi eſt. Superiore anno ſine gloria militavimus non uno loco, nec Gallo bene ceſſere conatus ſui. Solum Saxoniæ Dux Bernardus belli famam victor aſſeruit, capta urbe ſitu, opere, præſidiis munitiſſima. Ego, cui nimia in Poëſin proclivitas vitio verti ſolet, tam inſignis victoriæ teſtis & præco eſſe volui, memor iſtius: Non decere Principes ſine vate trophæa ſuſpendere. Non leget hæc ipſe Dux, nec ſivere fata publicæ laudis ſenſu frui præclare meritum de Reipublica Chriſtiana Principem. Tibi, Vir illuſtris, Scazontes hoſce transmittere minus horreo, cum propria hæc tua laus ſit, in amicorum vitiis non cernere acutum; ſed aſpera plana, distorta recta interpretari, & quæ forte claudicant recto talo locare. Nobiliſſimus Vicofortius, quo amicius pectus non habet Amſtela, etiam clariſſimus Voſſius Idololatriæ gentilium ſcriptor graviſſimus valent, & te in Batavis circumfuſum amicis videre malunt, quam eminus, & te longinquo alienis in terris tibi gratulari. Amſtelod. 30 Octob. 1639.

 398. C. BAR-

398.

C. BARLÆO H. GROTIUS S.P.D.

VIr eximie,

Res illuſtriſſimi Saxonis,tanto dictas ſpiritu quanto geſtæ ſunt ab ipſo, legi cum dolore quidem, ob ereptum nobis tantum Principem, cum ſolatio tamen cum video gloriam ejus tam feliciter ad omnia ſæcula propagari. Epithalamium autem legi cum ſolida voluptate, tum ob ſummam carminis venuſtatem, tum quod amo & honore proſequor plenas omnium virtutum domos, unde ſunt novi mariti & eorum uxores. Et ipſis & tibi tuisque ſi omnia è voto ſuccedant nulli id hominum quam mihi erit lætius. Scribebam Lutetiæ 22 Octob. 1639.

Vidi & de Bameſtra carmen, dignum loci amœnitate & juſtiſſimam de Culicibus ultionem, ſpicula pro ſpiculis.

399.

CONSTANTINO HUGENIO.

PUgnavimus, vicimus, triumphavimus, clariſſime Zulecheme. Arenæ Martis arenæ Britannicæ fuere; cauſa libertas; partes Hiſpanus & federatus Belga; modus certamen navale, commiſſis inter ſe claſſibus & veliferis arcibus; vindex fautorque noſter Deus. Succubuere Belgarum ſignis Dî hominesque, vel ſacris vel profanis appellationibus clari. Tereſas, Polonias, Fortunas, Famas, Orpheos, Petros,

Jaco-

Jacobos, Michaëles, Alexandros, &c. mersimus, exussimus, cepimus. Totius victoriæ momentum in duobus positum est. Primum illud est; quod paucis navibus potentissimam & numerosissimam classem invaserit imperator noster, & in casses truserit. Alterum illud: quod nullo navali facinore major dignitas & reverentia Reipublicæ nostræ accesserit, quam hoc ipso. Dum alii civium domi gaudent, alii minus φιλοπάτρωες [*Patriæ amantes*] dolent, alii festis ignibus lætitiam testantur, ego ad exemplum celebris Cynici, triumphantibus ob similem victoriam Athenis, literarum mearum vascula, quæ quotidie pauper inhabito, per ora civium non indoctorum pergo volvere & rotare, ne publica gaudia fastidire videar, & tacita morositate damnare aut vilipendere Superûm favorem. Elocutus sum ea, quæ scio, & quæ eloqui posse volupe admodum mihi fuit. Sinistra quippe silemus libentius, quam fatemur. Circa prospera facundi sumus, & ab argumento eloquentiam mutuamur. Scripsi Orationem, quam habui publice, præsente Venetorum Legato, qui tum temporis nuptiis intererat Papenbroeckii filiæ. Cumque viderem omnes gratulantium voces in Trompium dirigi, Auriacum meum non in laudis partem pertraxisse putavi satis, sed ut victoriæ authorem præcipuum, imperio maritimo, ac autoritate maximum prædicavi, & poëmate, uti meus mos est, celebravi. Tu, cum non nisi literatis doctorum asellis &

mullis

mullis elegantiarum vesci ames, nec nisi conditos aromatibus, & sesamo adspersos carminum globulos emunctis naribus adhibeas; nihil quoque contingere cures, nisi planum, floridum & vernans; nihil audire, nisi harmonicum & concentibus conspirans: veniam peto obsecroque, ut orationem tumultuarie scriptam, & Poëma inter deliberationes eroticas natum, mitiore censura distringas. Obstrepuit sæpe poëtico furori Cyprius, & quia bonam mentem non ejuravi, volui & amator esse & vates, Cirrham & Paphum, Parnassum ac Cythæram concutere. Accipe, Amicorum illustre sidus, exemplar unum tibi, altero se oblectet in patrias artes erudiendus Constantinus junior. At illud auratis lineolis fulgens Celsissimo Auriaco pro me offer. Si modesta prædicatione illud Patriæ Patri probaveris, reliquis hoc ipsum tuis erga me meritis attexam. Vale, præstantissime clarissimeque Hugeni, & me quod facis constanter ama. Decemb. anno 1639.

400.

JOACHIMO VICOFORTIO.

ITa est, mi Vicoforti: publico hoc Patriæ gaudio, ob natum Principi Principem, non difficile mihi erit publicum lætitiæ, ut scribis aptissime, testimonium à Musis meis impetrare. Post gratulationes Illust. D. D. Ordinum Legatorum, etiam ejus, cujus mentionem faciunt litteræ tuæ; post ingeniosissimum disertissimi

Brasetti

Braſetti commentum, accipe Epigrammata duo ſummo mane ſub diluculo nata. Prius mihi vendico, poſterius Braſetti eſt, ſi materiem ſpectes; ſi numeros & verba, Barlæi tui. Utrumque exoſculare, ut ſoles me. Nolo eruditiſſimo Braſetto, invito Domino, ſuffurari inventum ſuum. Verum ſi transactione illud meum eſſe velit, vel emptione, vel mutuo, vel commodato, vel donatione inter vivos, ſubjungam illud Poëmatio, quod in victam Hiſpanorum claſſem ſcripſi. Si emptione meum eſſe patiatur, redimam optimi viri indulgentiam alio, cum res feret, Epigrammate. Si ex velleris aurei eſſem ordine, glomos pretioſæ iſtius lanæ transmitterem. Nunc repertum iſtud aureum redimam Muſarum opibus, & officioſa gratiarum actione: cui ſi, humaniſſime Vicoforti, gratiæ tuæ nonnihil adſperſeris apud agentem res Galliæ, compos voti fiam, præter votum. Cupio te videre ad undecimam in ædibus pictoris Baudringenii, ut videas qua fronte, qua patientia premam pictoriam ſellam. Adeo ad vivum expreſſit vultus meos, ut dubitem, an prototypum ego ſim, an tabula. Vale amicorum cordatiſſime, & me ama. Amſtelod. 4 Non. Decemb. 1639.

401. D. JU-

401.

D. JUSTINIANO,

Venetorum Reipublicæ Legato.

Illustrissime Domine,

Cum nuperrime de victâ Hispanorum classe verba facerem, velut salutare quoddam ac faustum sidus illuxisti. Etenim illustri tua præsentia non mihi solum peroranti animum addidisti ac fiduciam, verum etiam toti auditorio ac Reipublicæ nostræ splendorem decusque non leve contulisti. Equidem apud tantos viros loqui in felicitatis parte putant, qui in umbra dicunt. Ego, quod feci coram, jam per litteras quoque gratias ago, quod vacivas aures concesseris Academicæ declamationi. Et cum ingrata non possit esse lectio eorum, quæ volupe fuit audire, mitto exemplar Orationis, cui Poëmation subjunxi; ut utroque orationis genere animum Patriæ felicitatis sensu explerem. Vale Illustrissime Domine. Amstelod. 19 Dec. 1639.

402.

JOH. MAURITIO,

Nassaviæ Comiti, Brasiliæ Præfecto.

Illustrissime Comes,

Dum in novo Orbe Hispanum oppugnas, & mœnibus suis castrisque exuis, nos in Veteri eundem hostem nuper pari animo fiduciaque per cognati sanguinis Principem oppugnavimus.

mus. Ut illustrissimæ tuæ gentis familiæque virtute potentissimo Hispaniarum Regi terribiles sint Federati Ordines. Vicimus, cum vix ulla esset victoriæ spes: paucis navibus aggressus est maris nostri Vicepræfectus Trompius numerosam Hispanorum classem, & minoribus longè majores fabricas & stupendas moles exussit, mersit, cepit. Hujus rei testes mitto Excellentiæ Tuæ hasce paginas, quæ quia Patriæ & ejus parenti Auriaco inscripsi, operæ precium me facturum putavi, si Tibi longius adversus eundem hostem bella gerenti, hæc publici nostro Orbe gaudii documenta transmitterem. Videbis victoriæ hujus momentum in duobus positum. Primum illud est: quod exigua navium vi hostem validissimum invaserit Trompius: Alterum illud, quod nullo facinore navali major dignitas famaque accesserit huic Reipublicæ quam hoc ipso. Didicere Philippi jam altera vice infeliciter ab ipsis subiri angustias Britannicas. Sane levius hinc vobis erit bellum, quod in Brasilia geritur tuo ductu & moderamine. Nec enim metus erit vobis à Galeatarum navium insultu, quas noster hic maris Dominus Arausionensis ferro ignique subvertit. Vale, Comes Illustrissime, & egregium hunc virum, qui Orationem hanc meam Tibi tradit, favore Tuo ac benevolentia complectere, nec minus me, nominis tui & famæ Nassoviorum studiosum, impensè. Amstelod. 15 Decemb. 1639.

403.

GERARDO NIENDALIO.

D*Ilectissime Niendali*,

Tu leporem mihi misisti hirsutum, ego tibi galeatum remitto, hoc est Ducem timidum. Ocquendum dicere volo, quem galea ducem facit, fuga leporem. Non dubito, quin publicæ felicitati mecum gratuleris. Ego gaudia mea oratione & poëmate elocutus fui. Vtriusque Te compotem facio, cujus humanitati, & candori omnia summa debeo. Verum ut ad leporem tuum revertar, scis quale quantumque mihi miseris munus? Si nescis, misisti animal, ex cujus esu vultus formosiores reddi dicebat Martialis Gellia. Si nescis, misisti Terentii jocum, Lepus es & pulpamentum quæris. Felicitatis rusticæ partem misisti, teste Horatio, pavidumque leporem, & advenam laqueo gruem, jucunda captat præmia. Sapientiæ culinariæ argumentum mihi donas, juxta eundem Flaccum:

Fœcundi leporis quis non sectabitur armos?

Quam lætor me Iudæum non esse, cui leporem edere nefas. Licet enim ruminet, ungulam bifidam non habet. Non edi leporem tuum solus, sed cum amicis magnis & intimæ admissionis. Nunc periit victima nil miserantis Orci. Tibi gratias habeo & ago, & si precium tanti animalis non æquem chartaceo hoc libello, cogita mercaturam quotidie vel ementis, vel vendentis damno contrahi. Vale charissimum pectus, &

con-

conjugem liberosque non ſine oſculo, meo rogatu (ſi tantam rem impetrare dignus tibi videor) ſaluta. Socerum quoque fratremque ſalvere jube. Miſiſſem & illis exemplar, ſed ſumma eorum penuria laboro. Vbi legeris, lectionem illis noli invidere. Nihil decedit illi, qui de lumine lumen accendi patitur. Ampliſſimo Conſiliario Strateno me totum trade, & libellum hunc, proni in ipſum animi & debitæ reverentiæ teſtimonium, exhibe. Iterum Vale. Amſtel. 24 Dec. 1639.

404.

IACOBO CATSIO.

QUod benignis animis Panegyricum meum exceperint Potentiſſimi Ordines, à tua eſt ſuffragatione, nobiliſſime Catſi. Honorarium mihi decretum magnificentiæ magis quam liberalitati affine eſt. Illud quantivis eſt pretii, quod non diſplicuiſſe intelligam Patriæ Rectoribus ſtudium meum, & pronam in publicos Federatorum, proſperosque ſucceſſus benevolentiam. Poſuere Te eo loco fata, & ingentia tua merita, in quo non Rempublicam ſolum tibi quotidianis officiis devincis, verum etiam favoris tui & generoſæ humanitatis radios, in amicos quaquaverſum diffundis. Hoc eſt non ſibi ſoli natum eſſe, ſed & aliis. Inter hos tuo beneficio cenſeor, qui hominem complecteris & diligis, tua amicitia & familiaritate potius, quam ſuis bonis amabilem. Vt infimæ ſortis homines

nes ſibi & aliis creſcunt, ab alloquio & comitate regum : ſic nobis fit, cum Te admoves propius ; & eſſe aliquid videmur ab æſtimatione veſtra. Vſu, mancipio, jure omni tuus ſum, clariſſime Catſi. Impera, quod voles. Quidquid mearum erit virium, in N. T. id omne explicabo officioſiſſime. Vale, Vir maxime, & annum hunc quem jam ingredimur, feliciſſime & glorioſiſſime decurre. Amſtelod. 3 non. Ian. 1640.

405.

IOHANNI BEVEROVICIO.

A*Mpliſſime Beverovici*,

Uti per brumam ceu mortui latent ranarum exercitus, caloris & vigoris expertes, ita ſcriptoribus Belgis ; cum adverſa & minus glorioſa fluunt tempora, fortiter ſilent mortuis ſimiles. Vbi vernum tempus & genitabilis aura Favoni aquas terrasque pervadit, prodeunt è latibulis canora animalia. Nec minus rebus proſperis excitati omnes, quibus viride eſt genu, loquimur, ſcribimus, cantillamus in foſſulis quisque ſuis, & publicæ felicitati pro modulo ſuo applaudit. Ego à plaudente Republica inter coaxatores primus conſcendi ſuggeſtum, & in Hiſpanum pro victoribus declamavi, ſatis audacibus, quales victorum eſſe ſolent, buccis. Rupturam fortè paſſus fuiſſem, niſi eloqui licuiſſet conceptum ex proſperis & grandibus patriæ ſucceſſibus gaudium. Hoc fœtu liberatus

tus melius habeo & detumui. Vidi quoque cantus Mattiacorum in victam Hiſpanorum claſſem, & Kinſchotii junioris erectum carmen, etiam Xerxen tuum Cantabricum. Vt credas verum eſſe, quod jam dixi; plus laxari fibulam, poſtquam Trompius in Ocquendum felici Marte detonuit. Ego meos tibi mitto ſtrepitus. Videbis in easdem cogitationes non uno loco nos coincidiſſe. Feci & ego comparationem inter Xerxen & noſtros, ſed brevior fui, cum hanc unam proſequi tui fuerit inſtituti, mei plures. Miſiſti ante hac libellos tuos eruditos, ſuccinctos & ſolertiæ tuæ teſtes. Pro omnibus accipe Panegyricum, mole exiguum, argumento maximum. Ego Hiſpano maledicere auſim domi, & eminus lingua ipſum ferire, quam cæſim ac punctim in Dunis Britannicis pars eſſe belli, ubi deſinunt eſſe, qui fuere. Vale, ampliſſime Vir, cui ut leniter fluat, quem exorſi ſumus, annus Deum precor. Amſtelod. 7 Ian. 1640.

406.

GUILIELMO BORELIO.

M*Agnifice Boreli*,

Diſtrahimur ſinguli in curas varias, nec idem ſemper agere libet aut meditari. Me modo Schola illuſtris poſſidet, modo domus, modo amici. Schola doctorem, domus patrem, amici amicum agnoſcunt. Iam apud te poſterius hoc ago, ut qua poſſim demerear mihi addictiſſimum pectus. Notus tibi eſt mercator

apud nos celebris artis ſuæ peritus N. N. vir multum terris jactatus & alto, qui utriusque fortunæ remediis inſtructiſſimus res Sereniſſimi Daniæ Regis hic agit, in cujus fragranti dicitur eſſe gratia. Sagacitate ſui ordinis homines vincit, comitate neminem non in amorem ſui pellicit. Habet quod petat ab Ampliſſimæ Reipublicæ hujus Coss. quorum cum ſis os & interpres, voluit ſe honeſtis verbis tibi tradi. Cauſam ignoro, nec ſcire ſatago. Illud peto, ut ſi quod apud Te eſt momentum noſtri, obſequi velis hujus deſideriis, quoad honeſti ratio, & Reipublicæ, cui te totum voviſti, tranquillitas feret. Ni fallor, cum Imperatore magno judicas diem te perdidiſſe, quem non impendiſti amico. Vale. 7 Mart. 1640.

407.

CORNELIO VANDER MYLE.

Vehementer me perculit, nobiliſſime Myli, triſte nuntium de obitu nurus Tuæ. Luges uxorem filii, matrem nepotis tui, eamque recens puerperam. Non deceſſit ingloria uxor, quæ Gubernatori gubernatrix nupſerat. Non deceſſit ingloria mater, quæ peperit ſæpe. Obiit puerpera, poſtquam de filiolo, patriarum virtutum & nominis hærede, proſpexiſſet Reipublicæ & familiæ tuæ. Debuiſſet longiore vita redemiſſe partus dolores, nobilioris vitæ & masculæ prolis parens. Ita querimur nos, quoties humanitati ſupra modum indulgemus. At cum in

in divinioris ſapientiæ ſacraria imus, illud omne probamus placidi, quod cœlo probatur. Adverſus privatas tuorum calamitates, rectæ rationis Ægide munitus, patienter fers, quæ ut feras, fata imperant. Non unius funeris dolore tangeris. Decoxiſti majores & propius ad animum admiſſos. Poſſem accuſare minus ſalubrem & mari proximam urbem. Sed

Nullo fata loco poſſis excludere, cum mors
Venerit, in medio Tybure Sardinia eſt.

Poſſem incuſare Poëtarum more præcipites & crudeles in juvenculam conjugem Parcas. Verum:

Hæ magnos parvosque terunt, quin fortibus æquant
Imbelles, populisque Duces, ſeniumque juventæ.

Græcus ſenarius eſt: ὃ γὰρ φιλοῖ Θεὸς, ἀποθνήσκει νέος. Quem diligit Deus, moritur juvenis. Et qualis vixit illa? pie, caſte, prudenter. Pie Deo, caſte marito, prudenter liberis domeſticisque. Talis conjunx terræ ſatur alia loca, alias ſedes cogitat, & à vitæ hujus ærumnis ac catenatis laboribus expedita, beatorum ſedibus debetur. Venimus huc, ſed ut abeamus modò. Moramur aliquantiſper, ſed ut moriamur. Hoſpitio excipimur, non æternis carceribus includimur. Solatia hæc animæ ſunt, corporis ergaſtulo dimitti captivam. Nurus tua illic habitavit, ubi Hannibal ad portas fuit, ubi adverſus hoſtem vigilandum & excubandum. Iam malorum omnium ſecura, dicit:

 — *Spem,*

—— Spem, vota, timorem

Læta parens placido fine relinquo aliis.

Eſt Batavorum, eſt Mattiacorum præſidium Guilielmopolis. At defunctæ jam arx cœleſtis pro cuſtodia & tutiore eſt munimento. Non jam turbido mari pulſatur, nec nubilo aëre involvitur tenella. Vbi nunc eſt, halcyonia ſunt & malacia, & ſempiternæ felicitatis præſens facies. Si Te, ſi maritum affligit fatale divortium, corporis illud ſolummodo eſt, non animorum. Sequimur animam animo, & ubique mens eſt, quæ Deo, Angelis & beatorum ſedibus adeſſe amat. Non divellimur toti, ſed parte tenus. Perdimus, quod caducum eſt: ſervamus, quod perire neſcit. Accedit beatæ reſurrectionis ſpes & fiducia. Hæc mortem noſtram peregrinationem brevem putat. Præimus ſolum alii aliis, ſecuturi ſerius, ocyus. Imus omnes ad metam. Cave revoces eam, quæ ad metam pervenit. Malus & præpoſterus athleta eſt, qui athletas ipſos, non metam ſpectat. Hæc nobilitati Tuæ, hæc Filio jam viduo, & mihi, pro dolor, conſorti ſcribo. Condoleo vobis omnibus jam atratis, qui lætis candidisque malim gratulari. Sed in utramque fortunam præparandus animus, cordatiſſime Myli, ne vel dejiciamur arduis, vel efferamur inſolentius ſecundis. Ego illud ſingularis tui erga me adfectus teſtimonium interpretor, quod in partem doloris tui me quoque admiſeris, & conſolationem exſpectes ab eo, quem ſtupenda humanitate Tibi tuis-

tuisque obnoxium habes. Vale, nobilissime Vir, & hæc si leges mente & oculo, lugebis minus & minus dolebis. Filium Willemstadii Gubernatorem meis verbis saluta & solare, etiam Dominam Myliam, filiam generumque. Amstelod. 10 Mart. 1640.

408.

EPHORO MEGAPOLENSIVM DVCVM.

Doctissime vir,

Quæ in laudem nostram cumulas magnifica verba, modestè prætervehar. Quod urbibus, regionibus, ædificiis accidere solet, evenit & humaniorum artium studiosis. Ab literarum sentia nec visa unquam, veneramur & miramur, fastidimus præsentia. Omnium rerum major è longinquo reverentia est. minuitur coram conspecta res, quam remotam ex oculis fama claram facit. Illud ausim profiteri, me benevolentiæ & humanitatis studiis concedere nulli, doctrina & eruditionis typho cuivis. Petis, ut Methodum studiorum tibi præscribam, qua instructus viam monstres Principibus tuis, quos in patriæ suæ totiusque Germaniæ ingentem spem educas & præformas. Non dubito, quin ritè noris illa, quæ scire à me exigis, nec alio fine hæc exigere te arbitror, nisi ut videas, quam idem tecum sentiam, quo majore fiducia, aliorum suffultus suffragio, aggrediaris rem gloriosam tibi & Megapolitanis Ducibus perutilem.

Præſcribi poteſt methodus Principi, quam communem habeat cum ſtudioſis quibuslibet, etiam infra Principum faſtigium & majeſtatem poſitis. Præſcribi poteſt & altera, quæ illorum propria ſit. Sunt enim in lectione & prælectione clariſſimorum autorum quædam cum delectu notanda, quæ Principes potius, quam vulgares animas tangunt. Ego communem ita perſequar, ut Principes tuos juxta defigam in eorum contemplatione, quæ Principatum maxime decent & illuſtrant.

Scribis tyrocinia linguæ Latinæ addidiciſſe Illuſtriſſimos Adoleſcentes, & Grammaticorum pulpæ ſaturas mentes, ad altiora & edita Sapientiæ templa contendere. At eundum illis recto calle, ne per ambages errent & circumduci ſe patiantur per flexus & mæandros, cum compendio ire præſtet, & plana eligere, ne inter prærupta & fragoſa artium hæreant.

Magna ſuperiorum ſæculorum veneratio fuit, ideoque per veterum veſtigia eundum potius, & celebratiſſimorum autorum monumenta, quam per poſterioris & langueſcentis ævi minus erecta & ſolida commenta. In illa collimare fas eſt poſteros, quia de aſſequenda majorum perfectione deſperamus nepotes. Poſt Grammatiſtarum ergo carnificinas & carceres, manumittendos ſuaſerim Iuvenes præluſtres in Ciceronis Familiares Epiſtolas, ob dictionis nativam & minime fucatam elegantiam, ac juxta in Terentii comœdias, tum ut ſuavitate re-

rum

rum tenellæ mentes edulcentur, tum ut mores veteris ævi civiles domeſticoſque addiſcant, maxime ut puriſſimi ævi cupediis, & delicatioribus dicendi floſculis adſueſcant. Adjungerem & Plautum, ob facetias & ingenioſiſſima reſponſa. hoc tamen delectu, ut ex epiſtolis Ciceronis, Plauto & Terentio ea excerpas & inculces maxime, in quibus Principum & rectorum reip. virtutes vitiaque notantur. His enim obſervationibus imbutus à teneris animus, ſervat diu, quæ adoleſcens imbibit. Exempli gratia, in Terentio notetur Thraſonis audacia, in Plauto Miles glorioſus, aut in Amphitruone Dialogus Iovis & Amphitruonis de rebus in exercitu & bello præclarè geſtis, victis hoſtibus, vulneribus acceptis & inflictis. In Pænulo Actus ſecundus, ubi colloquuntur Lycus & Anthemonides miles. In Truculento Stratophanis militis colloquium. In Bacchidibus Cleomachi loquentis verba. In Epiſtolis Tullii obſervent, quam ſine faſtu & procul omni adulatione ſcripſerint Cæſar Ciceroni, Cicero Cæſari, Brutus Caſſio, Atticus Ciceroni, cum ignota eſſent ampliſſimorum, nobiliſſimorum, doctiſſimorum, prudentiſſimorum vocabula & ſuperlativi.

Poſt hos prælegerem Cæſaris Commentarios, cum perpetua rerum militarium lectione excitetur generoſa Principum indoles, & orationis Romanæ minimè affectatum leporem ſpiret maximus Imperator. Vnus quippe ſemper

per habitus eſt, qui eas res geſſerit, ut à quovis ſcriptæ eſſent, admirationi hominibus futuræ viderentur: unus qui ita ſcripſerit, ut quibuſcunque de rebus ſcriptam hiſtoriam reliquiſſet, maxima voluptate legeretur.

Curtius, Saluſtius, Iuſtinus, Florus gravius & magis elaboratis verbis loqui amant. Itaque hos cuperem ſubmitti prioribus. ita tamen, ut ſeligantur Orationes Charidemi ad Darium, ex libro tertio, Legatorum Darii ad Alexandrum lib. quarto, Alexandri ad milites lib. ſexto, & lib. nono. Philotæ libro ſexto, Hermolai & Calliſthenis libro octavo.

In Saluſtio advertere velim Principes tuos ad nefandas artes Iugurthæ, & laudatam ſeveritatem Catonis, in puniendis Catilinæ conjuratoribus. Legantur ſtudioſius Orationes Catilinæ ad conjuratos, adverſariæ C. Cæſaris & Porcii Catonis, ſuper captis & convictis perduellibus, Oratio Micipſæ regis ad Iugurtham. Oratio Adherbalis à Iugurtha regno pulſi. Oratio Marii ad Quirites de expeditione Africana. Omnium graviſſimè & ſententiis, ad argumenti majeſtatem ad miraculum compoſitis, maximas res effantur Livius, Suetonius, Tacitus. Hos dum legunt Principes tui, attentius ipſos advertere velim ad Romani imperii incunabula, ſimplicitudinem, fortitudinem, alienos ab ambitione, avaritia & luxu Conſules. Inde ad creſcentis & adulti imperii vitia, ſeditiones, tumultus, parricidia & cauſas malorum, ambitionem,

tionem, avaritiam, adulationem, tyrannidem, luxuriam. Seligantur è Livio Orationes hæ: Lucretiæ de violatione. Legatorum ad plebem de reditu in urbem lib. tertio. Valerii Consulis hortantis ad pugnam, ibidem. Camilli ad pædagogum Faliscorum lib. quinto. Oratio M. Valerii Corvini ad seditiosos milites lib. septimo. Fabii Maximi ad populum de deligendo imperatore libro vigesimoquarto. Scipionis reddentis sponsam lib. XXVI. Oratio Annibalis ad Scipionem de pace, & Scipionis ad Annibalem lib. XXX. Oratio Philippi Regis Macedonum de regni hæreditate lib. XL. In Tacito diligentius expendantur Orationes Germanici Cæsaris l. I. Senecæ ad Neronem, & Neronis ad Senecam l. XIV. Peti Thraseæ lib. XV. Galbæ imperatoris ad Pisonem l. XVII. Othonis ad milites ibid. Cerealis lib. XX. Agricolæ in vita Agricolæ. In Flori historia notetur dictio elegans, & florida, & ut nullibi ferè non poëtam agat historicus. Iustinus res Græcas Latino sermone compendiose perstrinxit, maximi scriptoris Trogi Pompei abbreviator. Illud quoque perutile fuerit, Principes tuos ob oculos sibi ponere ideam vitæ Imperatorum, ex Epitome Sexti Aurelii Victoris à Cæsare Augusto usque ad Theodosium. Is enim scriptor, uti est multo jucundissimus, ita nescio, an ad vitam bene instituendam Principi ulla magis narratio conducat.

Nec dissuaserim in Ciceronis libros de Officiis,

ciis, de Amicitia & Senectute illos dimitti, etiam in lectionem orationum Ciceronis, præſertim earum, quæ vel ob dicendi vim, vel ob rerum ſententiarumque momenta, vel ob oratorium artificium præcellunt. Tales ſunt Oratio pro Archia poëta, quæ poëtarum & literarum laudes habet: pro lege Manilia, quæ Imperatorias virtutes recenſet: pro M. Marcello, quæ de Clementia diſſerit: in Catilinam, qua in proditores & perduelles invehitur: pro Milone, qua docet vim vi repellendam.

Quin illo, quo jam ſunt, ætatis curriculo, maximorum Poëtarum lectione illaquearem Principes pueros. Eclogas Virgilii, præſertim illam, quam Sicelidum memoriæ inſcribit, memoriæ mandare pulchrum fuerit & perjucundum. Exordia itidem auguſta librorum Georgicorum. Ex Æneide Neptuni Æolum increpantis ſtupendam invectivam. Æneæ de Trojano excidio narrationem coram Didone. Hujus amores pathetice libro quarto deſcriptos, ejuſdem fulmina & diras in abeuntem Æneam. Anchiſæ de Platonica philoſophia perorantis orationem libro VI. Romanarum rerum ſeriem ſcuto Æneæ inſculptam libro octavo. Digna hæc ſunt carmina, quæ Principes tui perpetua verſent agitatione. Ex Metamorphoſi Ovidii librum primum de Creatione mundi & diluvio, nec non ſecundum de Phaëtontis temeritate & lapſu, legant ſæpius. Narciſſi quoque ſibi placentis deſcriptionem, & Orationes adver-

adverſarias Ajacis in Ulyſſem & Ulyſſis in Ajacem, ſuper armis Achillis. Has enim poſſe recitare juniores Principes excellentius puto, quam ſi majorum genealogias ab Ænea vel Antenore aut Heraclidis arceſſant. Ex Triſtium libris Elegiam ſecundam & tertiam libri primi, ex ſecundo libro Elegiam ſecundam, ex Faſtis operis procemium ad Germanicum memoriter diſcant.

Poſt hos legatur Horatius. nec pudeat heroicam ſobolem in ſuccum & ſanguinem vertere ex libro primo Carminum Odam primam de variis hominum ſtudiis, & duodecimam de laudibus Deorum & hominum, & decimamquartam de turbatæ Reip. ſtatu, & trigeſimam quartam de providentia & numinis reverentia, & vigeſimam ſecundam de vitæ integritate. Ex libro ſecundo Carminum pro melle ſit Oda ſecunda adverſus avaritiam, pro nectare tertia de ſervanda mediocritate in rebus ſecundis & adverſis, pro ambroſia Oda prima libri tertii, de beatitudine. Oda ſecunda & tertia ejuſdem libri Principum propriæ ſunt. Agunt enim de fortitudine militari & recti Conſtantia. Auguſti laudes & Attilii Reguli virtutes Oda quinta deprædicat, populi rectoribus in exemplar & virtutis incitamentum. Oda decima ſexta auri vim exponit, & moderatam ejus cupidinem probat. Harum gravitatem diluet Oda nona procantis Horatii, qua nihil ſuavius & feſtivius ſcripſiſſe Flaccum teſtari ſolebat I. Scaliger.

Laudes

Laudes Druſi magnifice exequitur Oda quarta libri quarti Carminum, nec poſſunt non erigi ejus recitatione bene nati juvenes.

Vitæ ruſticæ laudatio Oda ſecunda Epodon, ruris interdum licentiam Principibus facit, ne ſolius vitæ Aulicæ beatitudine inebriari ſe ſinant, ſed à ſtrepitu urbium remoti dulci ruris otio & ſimplicitate caſtigent aularum murmura & fulgorem.

Libri de Arte Poëtica omni auro cariores eſſe debent erectis Principibus, quibus non eſt ſatis tribunali & foro jura dicere, ſed & in poëtas cenſuram ſtringere, & Dictaturam exercere in illos cives, quorum propria laus eſt eruditis commentis & prodeſſe & delectare.

Ex Satyris cupiam placere Satyram primam lib. I Sermonum ad Mecœnatem, *Qui fit Mecœnas*, &c. & ſecundam ex libro ſecundo, qua luxuries traducitur & frugalitas commendatur. Ex Epiſtolis primam, & ſecundam, ob ſummam operum Homeri, nec non primam libri ſecundi ad Auguſtum, ubi de ſcriptorum antiquitate & novitate ſententiam fert.

Quin & illud minime negligendum, ut Principes tui graves vernanteſque ſententias per univerſum Horatium ſparſas, referant in libellum & familiares ſibi illas reddant. Nam in quotidiano ſermone & litteris ſcribendis pro floſculis erunt & mellitis globulis & orationis condimentis. Nec inutilis fuerit opera, ſi in aliis poëtis idem faxint.

Mox

Mox Seneca tragicus ob ſententiarum gravitatem, & poëmatis ſublimitatem, & argumenti majeſtatem, Principes ad ſui amorem lectionemque invitat. præſertim ad Troadis lectionem, ut regnorum inconſtantiam & victoris hoſtis efferam inſolentiam mature animo præconcipiant. Dignas imperantibus voces audient in Thyeſte: quales ſunt: *ubi non adeſt pudor, Nec cura juris, ſanctitas, pietas, fides, inſtabile regnum eſt.* in Hercule furente, *rapta, ſed trepida manu, Sceptra obtinentur. omnis in ferro eſt ſalus. quod civibus tenetur invitis; ſcias, Strictus tuetur enſis. alieno in loco Haud ſtabile regnum eſt.* & ibidem: *Ars prima regni eſt, poſſe te invidiam pati.* in Thebaide, *Qui vult amari, languida regnet manu. Inviſa nunquam imperia retinentur diu.* in Octavia, *Decet timeri Cæſarem, at plus diligi.*

In Lucano dum morari libet, devorent imperatrices animæ Orationes hinc Cæſaris, hinc Pompei, & Bruti pro libertate Patriæ alloquentis Cæſarem. In Claudiano verſantibus pudor fuerit non addidiciſſe excellens illud & vere divinum Exordium in Ruffinum, *Sæpe mihi dubiam*, &c. aut non lectitaſſe bis terve vitam ſuccreſcentis in maximas ſpes Honorii, cantatam magnificis verſibus libro de Conſulatu Honorii tertio. Ex libro de Conſulatu ejuſdem Honorii quarto, recitet grandibus alumnis Chiron aliquis Principis officium:

Hoc te præterea crebro ſermone monebo.
Ut Te totius medio telluris in orbe

Vivere cognoscas. cunctis tua gentibus esse
Facta palam. nec posse dari regalibus usquam
Secretum vitiis. nam lux altissima fati
Occultum nihil esse sinit, latebrasque per omnes
Intrat, & abstrusos implorat fama recessus.
Sis pius imprimis. nam cum vincamur in omni
Munere, sola Deos æquat Clementia nobis.

Et post:

Tu civem patremque geras, tu consule cunctis,
Nec tibi, nec tua te moveant, sed publica vota.
In commune jubes si quid, censesque tenendum,
Primus jussa subi. tunc observantior æqui
Fit populus, nec ferre vetat, cum viderit ipsum
Autorem parere sibi. componitur orbis
Regis ad exemplum. nec sic inflectere sensus
Humanos edicta valent, quam vita regentis, &c.

Quid scire, quid discere oporteat Principem, quomodo in Philosophorum libris versari, docet Claudianus exemplo Mallii Consulis, in Panegyri de Consulatu Mallii. De bellicis & politicis virtutibus differentem audiant in laudatione Stiliconis. Ab his patiantur se deferri ad lectionem Epithalamii in nuptias Honorii & Mariæ, & Palladii ac Serenæ, ob carminis amœnitatem, & poëticæ artis facundiam & suavitatem argumenti. quod alienum minime est à Principibus. quia interest ipsorum, dignis connubiis jungi. Illa cum legent,

gliscent primæ sub pectore flammæ,
Et poterit placuisse Duci, Dux femina regni.

Qualis vero uxor Ducibus ducenda, docet laus Serenæ,

Serenæ, uxoris Stiliconis. Ex Epigrammatibus Claudiani maxime placeat illud, de cryſtallo & Sphæra Archimedis.

Ubi è Latio in Græciam migrare lubebit, poſt perceptas Grammaticæ Græcæ regulas, legant Duces tui Novi Teſtamenti Scriptores ſacros Græcè, & ſpeciatim cap. 13 ad Romanos. Iſocratem ad Demonicum. Epicteti enchiridium, & Cebetis tabulam, Lucianum ob facetias & erudita dicteria, Xenophontis Cyropædiam ob Atticiſmum, non quod ad hiſtoriæ fidem ſcripta ſit, ſed ad effigiem recte imperantis. Maxime vero volvant & revolvant Plutarchi Moralia, ob omnigenam & confertam doctrinam. Excerpendus hic Commentarius, *Cum Principibus maxime debere Philoſophum ſermocinari.* & alius, cui lemma: *Ad indoctum Principem.* nec non ille *de inſtituendis liberis.* & iſte, *Quomodo audiendi poëtæ juvenibus.* & ſimiles.

In Poëtarum Græcorum ordine familiam ducat Heſiodus, Phocylides, Theognis, inde Homerus, cujus Ilias *Stultorum regum & populorum continet iras.* Odyſſea vero, Quid ſit *pulchrum, quid turpe, quid utile, quid non, Plenius ac melius Chriſippo ac Crantore dicit.* Theocritum, Sophoclem, Euripidem poſtea legendos ſuaſerim. Atque hæc quidem linguæ Græcæ vel mediocris cognitio Iuvenes Principes populo & doctorum vulgo ſecernit, & fontes monſtrat, unde omnis in Latium dimanavit Sapientia. Etenim

& philoſophia univerſa, & hiſtoria, & Medicina, & artes Poëtica & Oratoria, Græcos primum Scriptores agnoſcit.

Philologiæ ſtudium licet minus neceſſarium Principi, tamen ex Plinio, Plutarcho, Gellio, Macrobio, præclara multa poſſe recitare, generoſum & illuſtre. Hac doctrinæ parte in pretio habeantur Chiliades Eraſmi, opus infinita ſcaturiens eruditione. Seligantur Adagia, quæ Reges Principeſque concernunt. qualia ſunt: *Regis cerebrum*, *Regia vaccula*, *Regum offenſæ vitandæ*, *Regum aures atque oculi multi*, *Regum manus longæ. Quidquid delirant Reges, plectuntur Achivi. Multi Duces Cariam perdiderunt. Bellum dulce inexpertis. Imperator bonus & idem miles. Aureus pons ſternendus hoſti. Pax redimenda*, &c. Nec in hoc ſtudio deſtitui eos cupiam à Calepino, qui de quovis argumento breves diſcurſus facit, nec à Theſauro linguæ Latinæ H. Stephani, nec à Græco Lexico Conſtantini vel Stephani: uti nec à doctiſſimis libris Rhetoricorum Cl. Voſſii, ejuſdem Hiſtoricis Græcis & Latinis, & de Arte Grammatica.

Logicis exercitiis nolim Principes diu detineri. Suffecerit terminos artis Logicæ, Prædicamenta, Prædicabilia, doctrinam de Interpretatione, Sillogiſmi conficiendi, ac Definitionis, Diviſionis, Methodique regulas in compendio didiciſſe. Atque hæc ex Ariſtotele haberi poſſunt & debent.

His παιδείας [*inſtitutionis*] ſtudiis defuncti, Philo-

Philoſophiam ipſam adeant, & primo Mathematicam; tum puram, Geometriam & Arithmeticam; tum miſtam, Aſtrologiam & Opticam. Etiam Chronologiam & Geographiam, ob hiſtoriarum intelligentiam, cui illæ facem præferunt. Geographia namque locorum, regionum, urbium ſitus, & in iis portus, flumina, montes aperit. Chronologia ſeriem temporum exponit, & velut terminis quibuſdam finit imperia, bella, eventus.

Adhæc Naturalium rerum ſcientia imbui Principem perquam neceſſarium, ut diſcat, quomodo & ipſis Regibus Ducibuſque imperent aſtra; & terris hominibuſque non unius indolis, diverſiſſimi temperamento Principes. Harum arcana ex Phyſicis Ariſtotelis petantur.

Metaphyſicam ſcire Duces, præſertim ubi de Deo, Angelis, & ſtatu animæ ſeparatæ & corpore diſputat, prorſus γνήσιον [*generoſum*] eſt. Reverenter illum diſcent habere, cujus unitatem, ſimplicitatem, omnipræſentiam, omnipotentiam, æternitatem, omniſcientiam, bonitatem, juſtitiam naturalibus rationibus evicerint.

Moralem Philoſophiam & Politicam ex libris ad Nicomachum & Politicis Peripateticis hauriant, & capita illa de triplici regimine eique oppoſitis vitiis addiſcant non ſegniter. Nec grave ſit Ducibus, Politica Iuſti Lipſii perlegere ſæpius, ob diſpoſitionis artificium & ſententiarum cumulum & authoritatem. De hac Philoſophia loquitur Plato, cum pronunciat beatas

ſore Reſpublicas, in quibus imperarent Philoſophi, aut qui imperant philoſopharentur.

Hoc philoſophorum circo incluſis, Senecæ & Plutarchi lectionem unice commendo, ſive de moribus ſevere judicare, ſive de Natura ſubtiliter pronunciare cupient.

Tum ampliſſima Hiſtoriarum ſpatia ſe Ducibus pandunt. Diſcant hic, Hiſtoriam vel Divinam eſſe, vel Humanam. Divinam, vel Iudaicam eſſe, quæ è libris ſacris, Ioſepho & ejus interprete Hegeſippo eſt haurienda: vel Chriſtianam, quæ ex Novi Teſtamenti libris & Hiſtoriis Eccleſiaſticis Euſebii, Sozomeni aliiſque petenda. Humana, præter prudentiam & rerum peritiam, *Virtutum ſtimulos & ſemina laudum, Atque exempla dabit*. Si publica ſcire deſiderant, Orientalem, Græcam, Romanam, Barbaram hiſtoriam legant. Orientalis, res Iudæorum, Ægyptiorum, Syrorum, Perſarum exponit, quæ noſci poterunt ex Iuſtino, uberius ex Herodoto & Diodoro Siculo. Græca Spartanorum, Athenienſium, Thebanorum, & Macedonum res geſtas recenſet, authoribus Thucydide, Plutarcho, Arriano, & è Latinis Q. Curtio. Romana, vel vetus eſt, vel media, vel recentior: Vetus ab urbe condita ad Auguſtum excurrit, illuſtris Scriptoribus Græcis & Latinis, Dionyſio Halicarnaſſeo, T. Livio, Polybio, Plutarcho, Appiano, quibus addi poſſunt compendia Velleï, Flori, Eutropii, Oroſii. Media, Tacito & Suetonio ſuperbit, aliiſque Auguſtæ hiſtoriæ Scri-

Scriptoribus, è Græcis Dione Cassio & Herodiano. Recentiorem scripsere Zonaras, Zosimus, Procopius, Agathias, Nicephorus, Gregoras, Græci.

Barbaram historiam voco, quæ scisso fractoque imperio gesta, cum major pars ad Gallos, Germanos, Turcas ivit, enarrat. Scriptores sunt, Iornandes, Procopius, Agathias.

In harum lectione dum versantur, seligant, & transferant in libellos, res maxime memorabiles, ritus & consuetudines gentium, sententias, exempla tum virtutum, tum vitiorum.

Theologia licet ad Theologos spectet, tamen dedecet Principem Christianum ignorare Fidei Christianæ capita, ne in regno suo quasvis dissensiones schismatum esse argumenta sinat, aut quosvis errores nimis tepido religionis amore ferat ac foveat. Occurrit his malis lectio Scripturarum, quæ hæresin à leviore errore discernunt, etiam receptæ inter Protestantes Fidei formulæ, nec non Patrum in Fidei fundamentis consensus.

Ad horum omnium scriptorum lectionem animum Duces tuos adferre velim alacrem & defecatum. Conferent illum, si studiorum temporibus interponant dilucida intervalla. nec enim tetricos istos & rigidos Ephoros amo, qui heroicas mentes horis & clepsydræ alligant, tanquam mercenarias & servas. Ludant, saltent, equitent, currant, canant, venentur, horas eligant, quibus maxime ipsis animus le-

gendi ſcribendique. Nutriuntur à Iove tenerius Principes, & ab aura cœloque foventur propius. Hoc cum ſerenius eſt, vel ſtudeant, vel ſe recreent. cum nubilum magis, exercitio honeſtiore ſerenent mentem. Extinguuntur generoſiores igniculi confertis ſtudiis, & uti vaſcula anguſtioris orificii ſuperinfuſum copioſius humorem reſpuunt, nimio lectionum numero obruitur avidiſſima ſciendi ætas. minus quoque proclivi ad meditationes ſunt animo, qui invitis temporibus ſtudent. Exercetur tyrannis in viros à male imperantibus. exercetur quoque à præceptoribus in diſcipulos. blandos vult eſſe Doctores Flaccus, & pueris cruſtula dare, elementa velint ut diſcere prima. Vti corporum nervis robur accedit ab ætate, ita judicii, memoriæ, phantaſiæ, ingenii organis. hæc fatigata intempeſtive, languent citius, & ſpem ſolidæ & maturæ eruditionis incidunt. Herbas vide & olera, quæ ſub initia veris ab avaris colonis fornacum calore & fimo fervidiore tepefacta germinant ocyus, at mox adultiora deficiunt & exareſcunt. Eſt illud ſeculi noſtri cacoëthes. gloriamur parentes, ſi videamus præſtare poſſe puerulos, cruda adhuc ætate, quæ non poſſunt alii annis aliquot majores. ideoque atteri patimur ingenia & ſpirituum fontes exſiccari per pædagogos, ac affligi rationales potentias, quæ, ubi adoleverint illi, marcent & ſtupent, attrita ad perpetuarum & crebrarum lectionum cotem ingenii acie. Caveant ergo

ante

ante omnia prudentiores Ephori, ne memoriæ Principum graves ſint, & addiſcere illos memoriter velint proſa oratione ſcripta. Carminum alia eſt ratio, quæ ob connexionem & pedum vincula facilius ſe ingerunt.

Præterea, dum legunt, ad manum ſint codicilli & adverſaria, in quibus phraſes ſententiaſque elegantiores transſcribant: aut ad finem librorum, quos legunt, inſeri curent pagellas aliquot puras, & in illis & paginam libri, & argumenti alicujus nobilioris caput notent. Sic, cum opus erit, ad chartas illas recurrere dabitur, tanquam ad locos communes.

Inſuper ſtyli exercitiis quotidie aut alternis diebus incumbant. Latine ſcripta vertant in linguam vernaculam, hac ſcripta in Latinam vel Græcam. Cum ſcribenda erit Epiſtola, Ciceronis pro paradigmate erunt. Inde ſalutandi, gratulandi, condolendi, gratias agendi, hortandi, dehortandi formulæ petantur. Nec Senecæ aut Plinii legi diſſuaſerim, ob rerum gravitatem & uſum. In ſcribenda Oratione, præeat iterum Cicero, hinc Livii, Saluſtii, Curtii maſculæ & erectæ orationes. Interdum velim ſolos ſinguloſque ambulare per Muſæum, per hortum, per agros, & meditari orationem vel Epigramma. Sic ſine ſubere diſcent natare, & à ſe quidvis impetrare, ac propriis ingenii viribus fidere, qui aliorum hactenus ſucco, & veluti præmanſis buccellis victitarunt.

Latine ſemper loquantur, præſertim cum doctiori-

ctioribus. imperandi jussa Principem accipere ab inferiori nefas, at loquendi scribendique flosculos fas omnino.

Denique quibus curæ sunt Duces, inter deambulandum, ex iis, quæ oculis sensibusque aliis se offerunt, occasionem captent docendi & quærendi, modo de Sole, Luna, stellis fixis, cœlorum magnitudine, figura, motu, incorruptibilitate, operationibus, modo de elementis, de metallis, stirpium & animalium natura, Solis accessu & recessu, dierum noctiumque incrementis ac decrementis, Eclipsium Solis & Lunæ causis, de animæ facultatibus, &c. Etiam vicinorum Regum ac Principum studia, molimina, successus prosperos adversosque recitent, ut à teneris assuescant ea cogitare, quæ agere viros oportebit.

Quod si forte Ducibus ad exemplum Augusti, Germanici, Mecœnatis, Ciceronis, Neronis, Adriani, animus sit, non in castris solum & bello, sed & Parnassi vertice lauream mereri & vatibus inseri, hanc, qua ad Carmen itur, viam insistant:

I. Poëtam faciunt, Natura, ars, exercitatio.

II. A natura duo sunt: Inventionis facilitas, & impetus sive furor dicendi poëticus.

III. Inventionis facilitas & felicitas ab imaginatione est. Cum enim poësis naturæ sit imitatio, poëta imitator: oportet eum naturas rerum cœlestium & terrestrium, adhæc affectus amoris, odii, iræ, metus, & quæ his sunt simi-
lia,

lia, animo circumferre, & phantaſia agitare.

IV. Quicunque ergo imaginatione valent, aptiores ſunt per naturam ad pictoriam artem & poëſin.

V. Furor & impetus poëticus itidem à natura eſt, & calidiore ſpiritu & ſanguine. qui uti incitatur facile, ita præcipitat venam poëticam, ut expeditius fingat mens, quæ & ſunt & non ſunt in rerum natura.

VI. Idem furor verſuum copiam ſuppeditat, ſicut copioſius fluere ſolent aquæ, quæ impetu feruntur, juxta illud Horatii: *Monte decurrens velut amnis, imbres. Quem ſuper notas aluere ripas, Fertur, immenſuſque ruit profundo Pindarus ore.*

VII. Ad artem, præter præcepta Grammatica, de ſyllabarum quantitate, & pedibus, utile erit ex Scaligero diſcere diverſa carminum genera, & genium ſingulorum. Quid nempe proprium ſit Heroici aut Epici carminis, quid Elegiaci, quid in Iambico, Scazonte, Hendecaſyllabis, Choriambico, Sapphico ſit maxime obſervandum.

VIII. Quid differant carmen Tragicum & Comicum, quibus legibus Tragœdia, quibus Comœdia ſcribi debeat, quid ſit carmen Lyricum, quid Satyricum, &c.

IX. Neceſſum quoque eſt ad artem poëticam, lectitare poëtas clariſſimos, Virgilium, Horatium, Ovidium, Senecam, Iuvenalem.

X. Virgilium, Lucanum, Claudianum imitandos

tandos censeam in Epico carmine, Horatium in Lyrico, Ovidium in Elegiaco, in Comico Terentium, in Tragico Senecam, Satyrico Iuvenalem.

XI. Hoc etiam agendum, ut unum aliquem è multis poëtam familiarem nobis reddamus, eumque velut in succum & sanguinem convertamus. Ita fiet, ut impressa menti optimi carminis idea, habeant quem in scribendo imitentur.

XII. Opus insuper est cognitione aliqua universali rerum naturalium & moralium, avium, quadrupedum, piscium, arborum, fluviorum, montium, silvarum, regionum, Deorum, & Dearum. Faciunt enim illa ad elegantiam carminis, & locuples argumentum suppeditant vatum commentis.

XIII. Plura præcepta ad Artem poëticam pertinentia, petere licet ex eruditissimo libello Horatii de Arte Poëtica.

XIV. Denique exercitatione opus, sine qua nec natura nec ars quicquam laudabile præstare valent. Itaque crebro scribendi versus. nec tam laborandum ut multos scribant, quam ut bonos. Quare premendum est poëma, & sæpius ad incudem revocandum.

XV. Eligenda etiam materies apta poëticæ commentationi, ut bellum, pax, tempestas, Aurora, Vespera, Meridies, Ver, Autumnus, Virtutes, Vitia, &c.

XVI. Vbi versus aliquot scripserint, paulisper deambulent, & spiritum recolligant; quo alacrio-

alacriores redeant ad intermiſſum opus, & veluti novo perciti œſtro.

Interdum adſueſcant ſcribendo Epigrammati: quoties enim lepidum quid, aut memorabile accidit, quodque acumen ferre poſſit, diſticha duo aut tria meditentur, &, quod proprium eſt Epigrammatis, acute & nervoſe concludant.

Hæc de formandis Ducum Tuorum ſtudiis dicenda habui, non ut Te, doctiſſime Vir, doceam, ſed ut videas eadem me dicere, quæ tu facienda ſentis. Præſcripſi normam, non fixam & immobilem, ſed Lesbiam, quæ accommodari debet genio, captui, indoli diſcentium. ut enim cuivis pedi non quadrat quivis calceus, ita nec eadem methodus cunctis conveniat. Vti æger à Medico, animus à præceptore curandus. ætatis, temporis, temperamenti habenda ſollicita ratio. Nec eſt, quod deterreat Duces tuos autorum multitudo & diſcendi labor. ſunt in flore ævi, & ut corpus labori, mens ferendæ intentioni par redditur. Non eſt quod ceſſent iter doctrinæ & honoris ingredi,

dum res & ætas & ſororum
Fila trium patiuntur atra.

Nihil tam arduum, quo non penetret ſtudioſa & fervida animi vis. quiſque dies opus ſuum probat. proficimus indies tacitis incrementis, ut herbæ & virgulta. mox profeciſſe nos ſentimus, & cum Sole progreſſos eſſe progreſſus noſtros. Adſit tenor & conſtantia. & ſi à Sapien-

tiæ

tiæ omnes autore Deo ingenio vim, moribus & affectibus moderationem petent, rem factam habebunt optimi Principes. Non poterunt non excellere ſcientia Duces, religione, pietate, & tot heroicis virtutibus præparati. Scripſi hæc rogatu tuo, ob ſingularem, quo in Duces Megapolenſes feror, affectum. Debent Maximis Principibus iſtiusmodi officia, quorum quoque intereſt, ut regnorum rectores ſapiant, per quos non imperiis ſolum, urbibusque, ſed & humanioribus litteris earumque profeſſoribus, ſuus conſtat honos, dignitas, & excellentia. Vale Vir doctiſſime & amiciſſime. Amſtelod. 1640.

409.

CONSTANTINO HUGENIO.

N*Obiliſſime Hugeni*,

Mitto tibi exemplar Methodi, quam rogatus præſcripſi Ducum Megapolenſium ſtudiis. Ea Germanorum indoles eſt, amant & efflagitant methodos, quia artem longam eſſe prudenter judicant. Ideo ſtudent compendiis, & integras artes non addiſcere ſenſim, ſed devorare cupiunt, quas Dii non niſi magnis laboribus vendunt. Non volo hæc te legere. Legat Conſtantinus tuus, qui licet Megapolenſium Dux non ſit, dux tamen eſt ſui ordinis, hoc eſt fratrum, inter quos ἀριστεύει. [*optime rem gerit.*] Eſt jam Delphis amatorum Teſſela facta pila, cujus ſoror Anna Te vitri ſtupenda inſcriptione beavit. ego meum exſpecto, cum hoc elogio:

elogio: *Vngula vatum.* Percuſſis enim à Liberi patris Lyncibus, uti à Pegaſi ungula Parnaſſo, ſcaturiunt uberius poëtis carminum fontes. Tu, ut audio, ad caſtra & bella abis. abeunti proſperrimos precor, ut & Patriæ, eventus. Vellem glorioſo Marte, magnis commodis, at pauco ſanguine juvari poſſe Rempub. & incruentis ſacrificiis redimi Federatorum libertatem. Hic terræ motu quaſſatæ ædes & in ædibus ſupellex mira portendunt. Porrexit ſe σεισμὸς [*motus*] iſte Coloniam uſque, & ultra. Quæ cauſſa? An quia apertæ, verni caloris vi, telluri & in vapores reſolutæ ſupervenit nuperum gelu, egreſſumque vaporibus præcluſit, qui exitum moliéntes terram magnis occultisque inſultibus concuſſere? An quia novam Orbis Europæi concuſſionem minantur fata? Tu rerum divinarum & humanarum conſcie, judica. Vale, Amicorum corculum, & Teſſelam meis ac tuis verbis ſaluta. Raptim Amſtelod. 13 April. 1640.

410.

DANIELI SCHONCKIO.

Nobiliſſime Vir,

Quem dolorem meum coram teſtatus ſum verbis, jam ſcripto pergo profiteri apud plurimos. Debui hoc officium dilectiſſimæ tuæ conjugi, partim ob veterem amicitiam, partim ob perpetua & nunquam interrupta humanitatis officia, quæ erga me ambo profuſiſſime explicui-

plicuiſtis. Non loquor ad os; illud affirmo ſerio, amiſiſſe Te, aut potius præmiſiſſe honeſtiſſimæ exactiſſimæque conjugis ipſiſſimam ideam, quæ morum facilitate, modeſtia, fide erga maritum, erga amicos benevolentia, & quod potiſſimum eſt, pietate ſe erga Deum & parentes probavit quam maxime. Beata eſt, quia in Domino mortua. Sed ô cladem alteram, & vulnus vulneri ſuperadditum morte filiolæ unicæ! Vide quam Te diligat ter Maximus. exercet Te adverſis, ut ſervet: inviſit paterne, ut creatoris jure plura ipſi in te licere diſcas. Ego ſolatia omnia non repetam, nec in unum congeram: Poëmate meo fuſius illa exequor. Non ſufficiunt illa ad explendas conjugis laudes, ſed temporis anguſtia intercluſo non licuit mihi eſſe prolixiori. Exequiis Leydenſibus intereſſe non poſſum, ſed ſiſtam me, ſi Deus volet, Ultrajecti, ut poſtrema illic juſta perſolvamus. Vale. Amſtelod. 3 Iun. 1640.

411.

PETRO C. HOOFT.

INvitas, Hoofdi nobiliſſime, magna nomina, Vicofortios & Coymannos, una cum uxoribus virtute ac forma eximiis. His me ſocium adjungi vis, ut illorum ſplendor meæ tenuitatis ac deplorandæ orbitatis conſpectu illuſtrior ſit. Solent hoc factitare pictores: vultum deteriorem inſerunt tabulæ exquiſitiſſimas formas exhibenti, & loripes Vulcanus jungitur Veneri,

ut

ut appareat ingens amantium diſcrimen. Diem Jovis menſæ tuæ fatalem deſtinavere omnes, niſi grandis cauſa impediat. Venirem ego lubens una, niſi Dialectici & Peripatetici mei Auditores prohiberent, veriti ne malo ad pigritiam ipſis exemplo præirem. Die Solis domum reverſus ſum à funere nobilis & eximiæ matronæ Catharinæ Overbeequiæ, quæ Domino Schonckio minoris Poelgeeſtæ Dominæ nupſerat. Extincta eſt optima mater anginâ, quam ejusdem fati conſors triduo poſt ſecuta eſt filiola unica. Ille calamitate tanta perculſus ſtupet, & num ſuperis an mortalibus accenſeri debeat, dubius hæret. Ego Siſyphi jam ſaxum poſt longas ferias volvere occœpi, & de Temperantia verba facio, cujus nomen monet, ut voluptatibus, quas Muyda profuſe promittit, fruar parcius. Non eſt viri temperantis ejurare lepores & honeſta ærumnoſæ hujus vitæ condimenta. ſed & obvias non ſemper amplecti, officii quoque ſui eſſe putat. Alias contabeſco & deſiderio loquendi tibi, & iis ſermonibus paſcendi animum, quibus per te ad ſapientiam, comitatem, urbanitatem, & nullam non ὁμιλητικὴν [*civilem*] virtutem præformamur. Cuperem videre florentem hac anni tempeſtate acanthum, & ſpinoſa iſta mœniorum tuorum arbuſta. attraherem odores in intima cerebri, in ipſos ventriculos ſpirituum animalium capſulas & focos, ubi Poëtarum animæ ſimili aura nutriuntur. Si adeſſet Teſſela, impatiens

moræ accurrerem, ut aures meas cœleſti harmonia permulceret cœleſtis femina. nunc Caucaſo alligatus, ſino, ut cor meum exedant Ariſtotelici vultures, & me objectamentis ſuis lancinent Socratici juvenes. At quam tu graviter de militantis Europæ laboribus ſententiam pronuncias, & in Principum arcana penetras judex ſerius. Magna omnes moliri video, agere nihil. Heri litteræ à Conſiliario D. Brederodii transmiſſæ nunciant, Principem exercitum omnem luſtraſſe, & ut ſe moveret quisque juſſiſſe. Circa veſperam accepi, Auriacum reflexo curſu trajeciſſe, deſideratis ſuorum pluribus, Leyam, & in Waſiam, relictamque malo fato Calloam, cum exercitu omni magna celeritate contendere. pugna ad arcem S. Donati, alterius expeditionis πρόφασις [*prætextus*] fuit. Certiora exſpectamus, & in majorum omnes ſpe ſumus. Vale, Vir maxime, & uxorem digniſſimam, filiasque meis verbis ſaluta. Amſtelod. 12 Iun. 1640.

412.

DANIELI SCHONCKIO.

NOn ita pridem per omne honeſtiſſimarum voluptatum genus me circumduxiſti, nobiliſſime vir. Piſcati ſumus, & piſces cepimus: venati ſumus, & ceſſere in prædam lepores: aucupati ſumus, & ſturnos glande è quercu dejecimus. Quin toto Rheno nos non una voluptate adſperſit Nayadum & Dryadum vicina-

rum

rum hilaritas. Ita per jocos & facetias periere dies Caniculæ. Statueram omnino ſerio apud te agere, & deſcribere mihi meditata: ſed non eſt tua domus ſeveritatis & Philoſophiæ tetricæ ſedes, verum amœnitatis omnis, & comitatis, & ſuavitatum locuples domicilium. Illud ſane ad gravitatem facit, quod primus me docueris baliſtam explodere, & pulverem nitratum flammasque circumfuſas capiti non exhorreſcere. Hactenus imbellis fui civis, & parum vehemens Patriæ aſſertor. Iam poſſem non verſibus ſolum, ſed & pilis ferreis in Hiſpanum detonare, quanquam metus non ſit ne mea manu pereat hoſtis. Pro his officiis tantum tibi debeo, quantum mihi roboris, animi, vigoris & boni ſpiritus addidiſti. Nunc ſatur voluptatum vultum, vocem, manum, & calamum compono ad Academicas exercitationes & deſuetos labores. Illud doleo incidiſſe in hæc feriarum tempora infamem iſtum caſum convivarum quatuor, quibus repulſam paſſis famendum erat, niſi per ſocrum tuam famelicis ſtomachis conſultum fuiſſet. Vale. Amſtelod. 1640.

413.

PETRO C. HOOFT.

N*Obiliſſime Hoofdi*,

Cum me nuperi itineris turbonem & feſtinantium matronarum virginumque remoram tuis ad nobiliſſimum Vicofortium literis inceſ-

ſis; tanto æquiore animo hæc tua maledicta fero, quanto tu minus iniquo iſta ſcripſiſti. Opus eſt Davo, non in fabula ſolum, ſed & in menſa, & lecto, & itinere. Languet ſine tumultu vita humana. excitandi interdum fluctus in placido mari, ne dormiamus nautæ. Matronas virginesque quod attinet, ſervavi invitas. dum enim abituritionem modeſte ſimulant, mea importunitate detentæ fuerunt non male. Ex quo à vobis diſceſſi, epulati ſumus opiparè ego & cognatus tuus cum Andromache ſua in Lacubus Diemenſi & Bylmenſi. Iam nova audi, ut credas mihi ferias eſſe, & indulgentiam magni otii. aliena negotia curo, excuſſis propriis. Appulere, uti audiviſti ante, naves onerariæ octo ex Oriente, totidem ex Occidente, aliæ è mari Mediterraneo, pretioſiſſimis omnes mercibus onuſtæ. Mihi quanquam ex tam immani meſſe ſpicilegium nullum reliquum ſit, meo tamen gaudio juvo patulas fauces multa petentium; gallis gallinaceis ſimilis, qui ubi ova peperere gallinæ, nec ipſi, nec ſibi, ſed domino ingenti cantu & ſtrepitu inſolentiore gratulantur alienæ felicitati. Utinam exoticæ iſtæ merces culinarum ſolummodo eſſent ſolatia, non avaritiæ, ſuperbiæ, luxusque noſtri ſcelerata materies. In Inſubribus pergit Gallus & Hiſpanus gloriam ex hominum laniena quærere. Hoſtes ſumus humani generis, quotquot flocci facimus hominem, mundi imperatorem, Dei Opt. Max. artificioſiſſimam fabricam. Venetus

ſuo

ſuo more ſpectatorem agit, ne partes offendat. Banirius grandem exercitum non armis, ſed fame atteri dolet. nec hoſtem habet, quem prælio aggredi poſſit miles, nec quod mordeat. Ratisbonæ de Imperii rebus concilia habentur, majore, ut auguror, apparatu, quam rerum ſucceſſu. Wimarienſium aliquot copiæ, amiſſo Duce Bernardo, degeneres, ob ignaviam alicubi vapulavere. Gallia & Hiſpania concuſſis certatum viribus de Atrebato dimicant. Longæ Gallorum moræ ſuſpectæ prudentioribus. Intereſt Cardinalis Hiſpani, ne urbs illa liliis coronetur. Forte & hic, ut noſtrate proverbio dici ſolet, magnam controverſiam dirimet μάγειρος. [*coquus.*] Imperator Ottomannicæ portæ vivere deſiit, ne putes Mahometem dare poſſe ſuo ſucceſſori, quod nequiit ſibi. Britannus terret, & terretur. Niſi egeret æris maximus Rex, poſſet diffringere adverſantium portas, & montes ſylvasque Caledonias penetrare. Nunc nobiscum paciſci cupit, ut litem veterem redimant Societatis Indiæ opulenti negotiatores. Sclopeto ictus Gubernator Neomagenſium, ſenſi, nullo fata loco poſſe excludi, & in medio etiam Tibure eſſe Sardiniam. Auriacus altero molimine fruſtratus, tertium jam non minore animo audet. Belli incerta, prudentia, mora, occaſione reguntur. Auſim nobis adhuc polliceri facinus tanta indole dignum. Vale cordatiſſime & ſuaviſſime Heros, & ſyllogen hanc publicæ & privatæ fortunæ argumentum crede indu-
 bium

bium oscitantis & somniculosi scriptoris. Salutant Te, Dominamque Hoofdiam, non Hoofdii, & propagines vestras filiæ meæ filiusque. Amstelod. prid. Cal. Sextil. 1640.

414.

JOACHIMO VICOFORTIO.

Nobilissime Vicoforti,

Magnam hujus æstatis partem tecum in amœnitates distribui. Dum belligerantur purpuræ, nec finibus suis contenta ambitio regna urbesque patulis faucibus devorat, nos contracto cupidine ea voluptate fruimur, quæ Deorum felicitatis æmula est. Legisti puer apud Homerum, Iovem à mundi curis fessum subinde ad Afros & Æthiopas commessatum deflectere. Legisti, eum modò in Cretam patriam suam rusticatum abire, modò Iunone spreta in Thessala Tempe ad Penei fluminis ripam secedere. Quod si hæ voluptates Deos capiunt, quid ni nos homunciones, quorum gaudia tot calamitatibus indies flagellantur, quorum sanguini admixtus est succus iste nigræ loliginis, eos captabimus locorum secessus, in quibus nec de nummi valore controvertitur, nec quid discrepet à Stoâ Peripatus, à Socratica barba palliolum Cynicum, anxie disquiritur. Fui tecum Muydæ, ubi Hoofdius, Leonora, Susanna, Constantia, egregiis exemplis magnarum virtutum documenta nobis dedere. Equidem in Hoofdio præter facundiam, prudentiam, comitatem, ad-

miratus

miratus ſemper fui priſcam illam morum ſimplicitatem, nec fluxos hujus ſeculi ritus, quibus vicina Gallia Batavorum conſtantiam expugnat, & in Proteos transmutat. In Leonora, tanti viri conjuge, Cornelias, & Sempronias, & Placidias, & Flaccillas, & Serenas adſpicio; hoc uno ab illâ diſpares, quod à magnis virtutibus ſecreverit grande ſupercilium, nec pro dote triumphos numeret. Suſanna comis eſt ſine fuco, diſerta ſine arte, modeſta ſine affectatione, ſine oſtentatione ſciendi avida. Conſtantia primam virtutem putat, omnes complecti poſſe, & diſſimulare ſingulas. Poſtea in villa Domini de Tramâ combuſſimus dies aliquot, ambulando, ridendo, edendo, bibendo. Memini, cum nos exciperet Beverovici facetiarum pater P. de Wilhem, & in agro Dimerio Breenius, ubi in ceraſis hæſimus oculis, manibus, dentibus, totaque epiglottide. Iam, pro dolor, à te, mi Vicoforti, divortium feci & aliis amicis. permiſtus in Rheni ripa, alium aërem haurio, alium ſuccum bibo, alias terras calco, aliis ignibus uſtulor. De aëre concedes facile, eum hic puriorem eſſe veſtro, qui paludibus ſtagnisque Amſtelæ gravis incubat. Succus, quo hic vivo, mere Rhenenſis eſt, & quidem Moguntiacus, interdum Hiſpanienſis, interdum è Cypro aut Candia Malvaticus. tuus rubet, & cruento colore terret imbellem philoſophum. Terras hic calco non ſabuloſas, ſed gleboſas prorſus, non arborum fruticumque va-

cuas, ſed frondoſas undique umbroſasque. Quod ſi de ignibus ſciſcitaris, oberro hic inter deſertas Creuſas ἄγαμος [*cælebs*] Profeſſor, & dum plures adſpecto, dum precia ſingularum expendo, & velut ad ſtateram argentariam ſuſpendo, hæreo anceps animi, nec quam fugiamve petamve, aut quo me vertam, neſcio. ſimilis iis, qui in trivio conſtituti, ſtant, nec pergunt. modo formoſiſſimam ſaluto, ſed juvenculam nimis, cujus amoribus vix Leander ſuffecerit aut Pyramus. Modo quinquagenariæ arrideo, ſed quam circumſtrepunt pueri innuptæque puellæ, quas ſi meis accenſeas, imperator ero grandis & numeroſæ Reipublicæ. Eſt & alia, quæ me reverenter procantem non dedignatur, verum advocatis cauſſidicisque fervent limina & porticus. Inter has ſollicitudines poſitus nullum ego colorem imbibo, & oculis meis impero, ne videant vanitatem. Non diſplicet tibi hoc amici tui ſapiens decretum, nec Annæ tuæ, nec Leonoræ Hoofdiæ, quæ amica conſpiratione in ſecunda vota mea conjuravere. Mihi nobiliſſimus Schonckius plenis modiis omne officiorum genus exhibet, cujus ego recentem & crudum adhuc dolorem Philoſophiæ ſeriis monitis, etiam jocis non illepidis, & prorſus ineruditis, caſtigo & lenio. Interea de Atrebatenſi obſidione læta inaudivimus. Habet Gallus miles quod edat, quod bibat, quo bellaces manus in hoſtem exerceat. Victoriam magnam in ſpe magna habet. nec-

dum

dum tamen victor est. nondum inclinationem fecit Mavors. Quam multa inter calicem supremaque labra cadant tot veteris tot recentioris ævi exemplis didicimus. Nescio, an Gallorum sit, lentè festinare. Sed videbor Tibi fortè nimis βαρυκέφαλος, [*ponderosi capitis*,] & sententias eloqui ultra crepidam. Vale, suavissime amicorum, & magnum Hoofdium saluta, at ante tori tui consortem incomparabilem. Poelgeestæ ad Rhenum, 12 Sextil. 1640.

415. GUILIELMO BORELIO.

Illustrissime Vir,

Quod abeunti non præstiti officium valedictione, jam reduci præstabo benigna gratulatione. Ivisti trans maria & terras, & altius elevari illic Vrsam vidisti, quam in Batavis. Informe illud animal est, & efferæ indolis; non tamen efferi quotquot sub illo sidere degunt. Oxensternios, Gabrieles & Schuttos salutasti, doctrinæ, humanitatis, & civilis prudentiæ patres proceresque. Horum prudentia monstrat, summos sæpe viros, & magna exempla daturos, agresti in patria crassoque sub aëre nasci. Iam ad tuos reversus causas perspexisti, cur finibus suis olim egressi Gotthi Vandalique in australes terras concesserint, quamque amœnior hic sit habitatio, & natalis soli dulcis fruitio præ exterarum gentium terris moribusque. Sueciam nunquam vidi, nec videre valde gestio. Habet

Batavia noſtra quos veneror & colo, quos in oculis & pectore gero, quibus me debere fateor plurimum. Inter hos Tu es, maxime Boreli, cujus facundia Batavi domi forisque clareſcimus, & Federatorum cauſſa ſummis Regibus principibusque probatur. Fruere hac felicitate, & legationis tuæ fulgori ſine intermicare amicitiæ noſtræ radiolum. Heri dum obverſabaris meditanti, luſi diſticha aliquot, quibus redeuntem ad nos exoſculor. Ea benigno & placido vultu, quo adſpexiſti Reginam & Borealis oræ dominos, lege. Vale.

416.

CONSTANTINO HUGENIO.

N*Obiliſſime Hugeni*,

Torporem meum in perſcribendis literis excutit ſæpius perpetuus ſcriptor Vicofortius. Iam Tu verſibus tuis, velut alter Miltiades, ſomnum mihi adimis. Religio eſt ſilere, te præcinente. Liberis tuis maſculis graviter & ingenioſe, tuo more, gratularis. Sequor & ego, verum ut patrem apud inferos ſequitur Claudius, non paſſibus æquis. Parentas Didenii herois manibus validis epigrammatibus. ego unicum ſcripſi, cum ad plura non ſufficiam. Ad effigiem tuam & dilectiſſimorum pignorum ſuaviter, nec minus doctè, alludis. ita, ut à novercante thalamo tibi videaris metuere. Ego & Tibi & mihi ἀπὸ τῆς μητρυιῆς [*à novercâ*] timui ſemper, ob lapſam aliquando in privigni caput

caput mortuæ novercæ ſtatuam. Ita eſt in Græco Epigrammate:

Στήλην μητρυιῆς μικρὰν λίθον ἔστεφε κοῦρος,
ὡς βίον ἠλλάχθαι, καὶ τρόπον οἰόμενος.
Ἡ δὲ τάφῳ κλιθεῖσα κατέκτανε παῖδα πεσοῦσα.
φεύγετε μητρυιῆς καὶ τάφον οἱ πρόγονοι.

Cippum novercæ ſaxum non adeo magnum coronabat juvenculus
Exiſtimans ut vitam ita mores eam commutaſſe:
Ille vero in ſepulchrum inclinatus ruina ſua puerum extinxit.
Fugite vel ipſum novercæ ſepulchrum, ô Privigni.

In hunc diem ſteti ἀμετάπτωτος [*immutabilis*] & τετράγωνος, [*quadrangularis*,] neſcius tamen fati ſortisque futuræ. Interea γυμνασίας ἕνεκα [*exercitii gratia*] ſecundas nuptias verſibus & dialogis propugno. Sunt inter Epigrammata tua apud nobiliſſimum Vicofortium, quibus Lydiam & Pollucem, & Mæviam, neſcio quam, exerces. Cum legeret iſta incertus author, feſcennina quædam repoſuit. An concoquere has pernas poſſis, non facile dixero. Si nauſeam pariant, exſpue, uti catapotia ſolent pueri. Sed quantis, Zulecheme, conjugiis erigitur Federatorum fortuna & Auriaca domus. Num canendum propediem:

Conjugio Anchiſa Veneris dignate ſuperbo?

Quantis contra motibus concutitur Auſtriacæ dominationis apex, & εὐρυκρείων [*late imperans*] Hi-

Hiſpanus. Quam diverſis ſtudiis ſurgimus nos, premitur ille. alia nuptiarum, alia rebellionum indoles. illæ nectunt, hæ diſſolvunt federa, juramenta, populos, ſceptra. Nos hic nuper anniverſario feſto Nobiliſſimi Satrapæ Hoofdii interfuimus, cui jambis aliquot applauſi, quos mitto. Aderat Teſſela. Adfuiſti & Tu, ſed uti adſunt abſentes, qui bibunt alienis faucibus, ne de hoſpitis intemperantia querantur. Vale, Vir ſumme, & Conſtantinum tuum mone, ut ſubinde mihi ſua impartiat. volo enim de ipſius progreſſibus eſſe certior. Amſtelod. 30 Ian. 1641.

417.

CORNELIO VANDER MYLE.

N*Obiliſſime Myli*,

Iamdudum ſcripſiſſem ad Te, ſed recente adhuc, ob filiæ obitum, luctu, nolui unguis eſſe in ulcere. Diſtuli ſtudio, quæ dicenda erant; ne dum ſolatia conquiro, refricem intempeſtivè eorum cauſas. Fatale nuncium jam ad me pertulerat Nobiliſſimus Vicofortius, quod non minus me affecit, ac ſi ſanguis me Tibi, proſapiaque junxiſſent. Vir Maxime, quantum liberorum tibi deciditur, tantum repetitur bonorum, quæ indulſit antè divina clementia. Et vult Deus in uno filio reſiduam tibi eſſe ſpem nepotum, qui nomen Mylium propagent, ne inter plures degenerem fortè aliquem reperias. Periit puerpera, nec diſceſſit, niſi ſuffecta in locum ſuum, prole. Non habet ergo viventium

minus,

minus, aut hominum mundus, etiamſi è terris migraverit filia. Vivit proles, & in illa mater; uti exareſcente floſculo ſuperſtites ſunt bulbuli. Dolendum utique puerperam mori, avelli à matre, à nutrice ſua ſobolem, nec educari poſſe ab ea, cui naſcendi proxima debet principia. At quid facias? Inter Homeri eloquia ſententiasque grandes, illa prima eſt: Διὸς δ' ἐτελείετο βουλή. [*Iovis autem perficiebatur conſilium.*] Cum Chriſto, cum Eccleſiæ Chriſtianæ inſertus eſſet partus, illa dimitti cum Simeone in pace voluit, poſtquam oculis vidiſſet infantem, quem ſalvum faceret ſuo ſanguine Ieſus. Vix abluta per Baptismum fuerat infanti primæva labes, vix recepta erat in gratiam peccatrix animula, cum matrem à ſordibus mundi ablutam purgatamque in gloriam recepit, qui creaverat. Si à marito divortium mortua fecit, capiti ſuo Chriſto unitur. Si liberis educandis non vacat, Angelorum familiaritate lætior fruitur. Si Te, ſi matrem inviſere deſiit, at Dei Opt. Maximi ora intuetur propius. Quanto ab aula Hagienſi abeſt longius, cœleſti vicinior eſt. & parentis terreni alloquio ac convictu deſtituta, ſummi patris intuitu beatiſſima gaudet. Vixit probè filia, virgo, conjux, mater. ſexus ſui partes explevit omnes. & virtutibus ſui ordinis ceſſit nulli. Quanta hæc ſolatia ſunt, Myli præſtantiſſime, quæ repetere me nec neceſſe eſt, nec nocet. Tales genuiſſe & naturæ & divinæ gratiæ eſt. Tales pietate moribusque ſanctiſſimis imbuiſſe

buiſſe, & gratiæ & curæ tuæ. Ego orbitati tuæ condoleo ex animo, dives liberorum. & ſi ſimili fato premerer, à Te patientiæ & fortitudinis exempla peterem. Neque enim hæc ſcribo, ut animum tuum muniam præceptis, ſed ut quomodo erga Te affectus ſim, pro officio meo, exponam. Pro verſibus B. gratias N. T. debeo. quanquam à longo tempore non viderim jambos minus concinnos, & magis diſtortis incedentes pedibus. Sed hæc ſoli tibi, Vir maxime, ſcripta ſunto. Equidem doctiſſimorum virorum hallucinationibus veniam dare, ſi quiſquam alius, paratiſſimus ſum. Audio clariſſimo Salmaſio in Galliis doctrinæ præmia tanto viro digna à Rege offerri, coronatorum millia duo, annuatim. Creditur vacillare, non in fide, qua ſe Deo obſtrinxit, ſed qua Vobis. Sed agendum hoc ſedulò, ut quæ de primatu Papæ ſcripſit, edantur in lucem, ne dum valde placet Gallis ſuis, fortè per humanam infirmitatem, minus velit diſplicere Tarpejo patri. Vale Vir ſumme. Nos per Dei gratiam valemus. Salveant Domina vander Myle, & Filius gubernator. Amſtelod. 16 Febr. 1641.

418.

CONSTANTINO HUGENIO.

VAlde me recrearunt Epigrammata tua, Nobiliſſime Hugeni, nec minus Conſtantini tui. Totis mihi modiis admetiris verſus, toto me cœlo & meteororum omnium ingenti congerie,

gerie, domesticâ adhæc suppellectile donas. quæ dum in argutos singula sensus contorques, imperium mihi in superos inferosque exercere videris. Vapulant tibi Sol, Luna, pluviæ, grando, nix, cometæ, fulmina, ignes fatui, totusque exercitus imperfectorum corporum. inde ex suppellectile Satyram contexis, & acum, pectines, specula, forfices, forcipes, dentiscalpia, & nihil non istorum impedimentorum, tanquam stultitiæ nostræ argumentum, traducis. Expendi cum nobilissimis doctissimisque viris, Satrapa Muydensi & Vicofortio, acumina tua & subtilissimas cuspides, in quas desinunt Epigrammata. Multa sunt, quæ ipsam Bilbilim obtundunt. Sed hoc unicè velim, ut istius generis poëmata omnia colligas in unum;

Ne turbata volent levibus ludibria ventis.

Magnam vim habes hujus annonæ. collecta ede in lucem. erunt pro acetariis fastidientibus stomachis, & lactucæ, malvarumque officium præstabunt Sophroniscis. Meditationes tuas de Organorum in templis usu & abusu, legi non oscitanter. Est Peripato suum Organum, est Ecclesiæ. Illud procul à fano, hoc fanorum proprium. Illud rectæ rationis regula est & norma, hoc voces cantusque nostros moderatur. Illud in scholis, hoc in templis sonat. Illud sapientiæ præludit, hoc pietati. Prius ignorantiæ & errori, posterius tristitiæ ac dolori medetur. Templorum Organa digiti pedesque movent ludentium. nostrum Organum doctæ

doctæ profitentium & docentium voces. Illa ventus inflat & ſubballio æditiuus; hoc noſtrum Simplicii, Philoponi, Ammonii, Aphrodiſæi, Averroës, magna nomina. Ut prærogativis non levibus præcellere videantur Peripateticorum Organa, Triplici delectamur Muſicâ. eâ, quæ vocis eſt: eâ quæ pedum eſt, ad numeros ſaltat: & eâ, quæ Organica eſt, numerosque inſtrumentis, tibiæ, citharæ, teſtudini, cymbalisque applicat. Hæc poſtrema in templa irrepſit, ſed malo apud plurimos more. etenim, quæ non niſi ſacra loqui debebant, profanos ſubinde & laſcivos ſenſus auribus oggerunt. Et licet nulla ſoni, in non viventibus, ſit impuritas labesque, hoc tamen illa peccant nomine, quod memoriam injiciant rerum minimè cœleſtium, vocibus ad numeros eosdem factis expreſſarum. Clamant paſſim Organa, dum abitionem è templis paramus, dum garrimus ſaturi ſacræ auditionis, dum de prandio vel cœna cogitamus, dum ambulationibus diem horamque dicimus. Hæc aliaque plurima correcta cupis, aut ſaltem, ut corrigenda, indicas. Omninò tecum ſentio; non abhorrere pietatem à cantu & luſu. Vetus illud eſt; Deum canere fidibus & citharâ. non eſt ſuperioris ſæculi inventum tertia hæc Muſicæ ſpecies. Antiquiſſimus organorum inventor Iubal fuit. Noachum & Iapetum antevertit hæc hominum ſolertia. Eget animus adminiculis quibus ad Deum ſe & cœleſtia erigat, humo aliàs affixus & languens. Facit

cit hoc Muſica, quæ dum aërem percutit harmonicè, percutit illum, qui aurium anfractibus continetur, illisque vernaculus eſt. Hic ſpiritus afficit, quos animales vocant, animæ operantis proximum inſtrumentum. Hi animam movent, & eam maximè vim, quæ concupiſcibilis dicitur, ubi gaudium, lætitia, amor jucundi & triſtium fuga odiumque ſtabulantur. Et quia gaudio hoc fruitur attenta imaginatio, gaudet imaginatione delectabili ipſa ratio & intellectus. Hic dum numeros accipit ſanctioris cantilenæ aut poëmatis, quod de Deo, vel Angelis, vel Chriſto & ſalutis noſtræ myſteriis loquitur, excitatur & erigitur horum cogitatione mens, & animali gaudio ſuccedit ſpirituale & verè divinum ac cœleſte, quod nos ſubductos humo, Deo propius jungit, & velut ecſtaſi quâdam abripit mentem, & cœtibus, (dixiſſem penè Dîs) miſcet Superis. Quæ cum ita ſint, peſſimo divortio ab Organis attentionem, ab attentione pietatem & rerum divinarum ſeriam meditationem ſeparamus. Tu, mi Hugeni, medicinam publico errori quæris & invenis. Nec dubito, quin admiſſuri illam ſint, & amplexuri ſacrorum antiſtites. Ea quippe obſervas, quæ & caveri debent religioſè, & fieri minus ſuperſtitioſè. Scribis te aurium apoſtemate laborare. non debebas ſanè, ut qui craſſas & Batavas habuiſti nunquam. aperto abſceſſu auribus eris purgatiſſimis, uti naris es & fuiſti emunctiſſimæ. Certè olfacere potuiſti tot organorum apoſtemata,

& attendere ad illa,quæ in eorundem in templis uſu inconcinna prorſus ſunt & diſſona. Valetudinem tibi quâvis corporis parte validam ex animo precor. Filiorum quadrigam ſaluta. Conſtantino reſpondebo intra dies pauculos. Mira ſcribit Adoleſcentulus iſte, ætate puer, prævenit arte ſenem. Nec à te degenerem ſe præſtat Chriſtianus, qui licet à fratre ſecundus ſit, non vult eſſe ſecundus. Vale, vir maxime, nec odiſſe velis unquam, qui te deperit & virtutes tuas pro interula habet:

Pectoris illa tui virtus candorque fidesque
Proxima Barlæi tangit operta tui.

Amſtelod. 26 Feb. An. 1641.

419.

CORNELIO VANDER MYLE.

NObiliſſime Myli,

Cum nuper Leidæ eſſem, intellexi profeſſionem linguæ Græcæ in Academia iſta vacare. Decreveram jam tunc N. T. commendare D. Iohannem Broſterhuyſium, à multis mihi annis ab egregiis virtutibus notum. Verum Amſtelodamum reverſo occurrit frater, & ſe à Sparta iſta alienum non eſſe ſignificat. Quin literas commendatitias efflagitat, quas illi ut negem, ipſa pietas vetat. Studuit ſub clariſſimis viris D. Voſſio Dordraci, D. Bertio Leidæ, in Illuſtrium Ordinum Hollandiæ Collegio Theologico, ubi, Te Curatore, ad Senatus Brielani deſignationem Philoſophiæ primum, inde Theo-

Theologiæ operam dedit. Hinc exacto ſexennio dimiſſus, in Galliis Generoſiſſimo Domino de Langerack, apud Chriſtianiſſimum Regem Legato, à concionibus fuit, annos octo & ultra. Inde in patriam reverſus, oblatum ab Amſtelodamenſibus Conrectoratum arripuit. Quo ſumma cum laude functus fuit annos duodecim. Latinas litteras & quæ ad Romani ſermonis puritatem & elegantiam faciunt, probè novit. Græcis non tinctus, ſed imbutus eſt. Epigrammata Græca ſcribit non ſine genio. Quin & cum neceſſe eſt, Græcè loquitur. Vitæ eſt inculpatæ. Indole & moribus placidiſſimis, & ad omnem humanitatem modeſtiamque comparatis. Non dicam plura, ne à fratre profecta videatur commendatio. Hoc auſim dicere, non noviſſe me alium iſti profeſſioni idoneum magis. Faveo ego Academiæ veſtræ, in qua aliquando docui, & è qua invitus dolensque abii. Honori ejusdem conſultum volo, ſi quisquam. Non ambit profeſſionem hanc frater meus, ut luculentiore fruatur ſtipendio, habet hic non minus luculentum. Verum labores ſcholæ redemtos cupiat faciliore provincia, & horas plurimas unius lectione; prætcrquam quod honoratius ſit profiteri apud Academicos, quam inter pueros cum barbarie & petulantia luctari. Vale Vir nobiliſſime & præſtantiſſime, & has ipſas literas nobiliſſimo D. Catſio, aliisque ad quos hæc res ſpectat, prælegi non ægrè feram. Scriberem Domino Catſio, ſed ſcriben-

da essent eadem. Orationem meam, quam de Christo patiente habui, mittam proxima hebdomade, ut & Venerem Britannicam in Nuptias Domini de Heenvliet, &c. Circa nuptias Celsissimi Principis Auriaci jam ungues mordeo & pluteum cædo. Amstel. 7 April. 1641.

420.

JACOBO VANDER BURGH.

Litteras tuas ad sororem datas vidi non semel, quibus in amicorum censum etiam nomen meum adscribis, & me salute impartis. Hoc nomine gratias me tibi debere fateor, & te non immemorem esse mei non illubenter cogito. Sed quam tu jam in beatitudinis humanæ stas apice, ut qui à Principum aulis in Regum palatia translatus es, & eos scribis articulos, quos ego me ignorare non doleo. Satis mihi est Principis nostri celsissimi germen iis sponsalibus innexum, quæ ipsi gloriam, imperio munimentum, & Patriæ universæ maximam securitatem parabunt. Est profectò, quod sibi gratulentur Federati Ordd. qui tantis præsidiis insistentes minus jam ab Hispaniarum Rege sibi metuere habent. Federe, nuptiis, religione jungimur. Primum illud vinculum disjungi non patietur secundum: secundum disjungi non patietur tertium, quod dissolvi non patitur Ecclesiæ Anglicanæ status & Parlamenti sedula cura. Commovit aliquando similis tempestas Belgium hoc nostrum, quæ jam Britanniam & Scotiam.

tiam. Emersimus nos, emergent etiam per Dei gratiam Britanni. Humana sunt quæ aguntur, quanquam & divina. Excitat è veterno Deus Ecclesiam, ut commissam contentionibus exerceat & probet. Ego mentionem tui apud tuos facio sæpenumero. Viximus unà, risimus unà, versus scripsimus una, serios jocosos prout se res dabat. Hæc vita nostra est, vander Burghi, quasi tesseris ludas: hoc jactu gaudemus, illo dolemus. Mihi illa placet, quæ à morositate est aliena, & à sycophantiis. Sed ecce filium meum inter Britannos. Cum enim in Britanniam transiret Princeps juventutis Batavicæ, & secum traheret magnum nobilium syrma, volui eum inter umbras esse, non ut aliorum splendori aliquid detraheret, verum ut majores sorte & purpurâ suâ illustraret humilitate. Si quid tibi dulce meum est, talèm te illi præsta, qualem te mihi præstitisti semper. Vale, & si me odisse potes, ego me ulciscar majore tui amore, & benevolentiâ. Amstelod. 11 Apr. 1641.

421.

CORNELIO BOYO.

ITa est, clarissime Boye, fui Haghæ, nec repperi te. Iunxisset nos mensâ nobilissimus Catsins, qui juncti animis studiisque sumus. Sunt inter nos litterarum & carminum commercia, sed alloquiorum & confabulationum & leporum nulla hactenus fuere. Exspecto ut aliqua occasio nos societ: exigam hinc rationem Epigram-

grammatis, quod in effigiem meam ſcripſiſti. Si Batavus mihi ſubdit Homerum, ego illum Batavum in alios iſtas laudes congerere malim, quàm in me. Plurimum illæ poſſunt ad conflandam invidiam homini minimè præfidenti, & ſibi Suffeno. Mi Boye. novi amicos, quibus oculi ex humorum illapſu cœcutiunt. An non Tibi idem accidit, iſta cum ſcriberes? cujus mentem propenſior fortè in me adfectus velut denſa nube occupavit, ut, refractis benevolentiæ radiis, minima maxima tibi appareant. Satis fuerit, ſi inter Bavios & Mævios cenſeri merear, quorum in Bucolicis mentionem facit Maro. Effigiem iſtam meam; quam te vidiſſe ſcribis, non vidi. cuperem illam habere. Delineavit me ante ſemeſtrem pictor aliquis Leydenſis; verum non noveram me ex iſtis lineamentis. Mitto aliam ante plures annos ſculptam. Deſidero videre tuam, cui hoc Epigramma ſubſcribam:

Qui Themidi loquitur Phœbus, vateſque tribunal
Concutit, & trepidos aſſerit ore reos;
Talis Boyus agit. Walachrum cui fluctus & undæ,
Et patriam dulces dant Heliconis aquæ.
Exuvias hic Vatis habes. nihil adſpicis ejus.
Mentitur verum tota tabella virum.
Sed Rhodopen, raptaſque nurus, Silonque pererra.
Non alibi Boyum cernere, Belga, potes.

Vale, vir præſtantiſſime, & maximo virorum D. Catſio me officiaque mea omnia trade penitus. Amſtelod. 27 Apr. 1641.

422. IA-

422.

IACOBO CATSIO.

N*Obilissime Catsi*,

Misi nuper N. T. Poëmation in Nuptias Celsissimi Principis Guilielmi, ut illud Ill. Præpot. Hollándiæ Ordd. Delegatis offerres. Tu, quo es in me affectu, ut illustrior esset offerentis gratia, toti Ordd. Hollandiæ Consessui illud exhibuisti, ut me favore publico totum involveres. Est quod hoc nomine Tibi æternum debeam. Fateor ingenuè, non tam mihi gratum fuit isto Fortunæ rivo inaurari, quam intelligere, communibus omnium Civitatum suffragiis in me defluxisse illam liberalitatem. Tu Intelligentia illa es, quæ orbem istum rotavisti, & Planetas Reip. nostræ felicissimâ coitione mihi conciliasti. Quid rependam? memorem tantorum beneficiorum animum εἰς τοὺς αἰῶνας. [*in secula.*] Si quid porro à me officii N. T. præstari possit, id omne Tibi militat uni. Impera, & manda, meque peculium tuum habe, & vadimonio nunquam redimendo obstrictum. Summum hoc studiorum & Musarum mearum solatium est, Tibi placuisse. Vtinam ea à me proficisci possent, quæ exacta judicii tui vis, ingenii solertia, facundiæ torrens probet. Annitar ut talia sint, & conabor Te illis astris quavis occasione inserere, ubi Mecœnates, & Attici, & Lælii habitant. Vale, præstantissime Vir, penè dixissem, mî Catsi; nisi veritus fuis-

ſem, ne amicitiæ & benevolentiæ vox muneris tui & virtutum ſplendori obſtreperet. Amſtelod. 17 Iun. 1641.

423.

CORNELIO VANDER MYLE.

N*Obiliſſime Myli*,

Dudum eſt, quod fratrem meum tibi commendaverim, ut ea profeſſione potiri poſſit, ad quam totus factus eſt. Non video, quid in illo deſideret quiſquam, quod ad honorem & decus Academiæ veſtræ ſpectet. Ætas illi juſta & matura eſt annorum 48. A ſtudiis divortium nunquam fecit, nec per intervalla cum iis rediit in gratiam. Ex quo Leida juvenis diſceſſit, Theologiam concionator profeſſus eſt, & in Galliis linguam Græcam excoluit ſedulo, ut ſæpe mihi tum temporis Epigrammata Græca transmiſerit, quæ D. Cunæo p. m. cognato meo perplacebant. Gallia relicta, ubi per annos novem vel decem Illuſtri Legato Potentiſſimorum Ordinum à concionibus fuit, Scholæ hic conrectoratu functis eſt, ſumma cum laude, D. D. Conſulibus, Curatoribus, diſcipulis ſuis chariſſimus. Cum peritia linguæ Græcæ junxit Latinæ & Gallicæ & Italicæ linguæ ſtudia. Et ſi pacis eſſe ſtudioſum & alienum à ſimultatibus ad tranquillitatem & gloriam Academiæ veſtræ facit, certè in ipſam incidiſtis lenitatem & modeſtiam. Quanquam de fratre loquar, vera tamen ſunt, quæ dico. Docet adhæc feliciter, quod

quod in professore primum est. Non satis est, novisse multa. Professoris est eloqui illa posse, quæ scis, ut ex te sciat & discat alter. Quamobrem non petam à N. T. ut in veteris nostræ amicitiæ & ejus reverentiæ, qua N. T. colui semper, gratiam, suffragium commodes fratris desiderio. Verùm ut ea examinentur, quæ professionis istius propria sunt & οἰκεῖα [*peculiaria*] decora, rogo. Vale Vir maxime, & me, quod fecisti constanter, ama. Amstel. 18 Iun. 1641.

424.

CONSTANTINO HUGENIO.

N*Obilissime Hugeni,*

Cum aquæ in euripos & cataractas magno impetu irruunt, sisti eas hinc inde objectis valvis portisque necesse est, ne mole sua obruant vicinas terras. Mihi tanta rerum scribendarum moles incumbit, ut punctis mille & commatibus & parenthesibus singultientibus opus sit, ut scribenda determinem, & suo singula ordine efferam. Ex quo Haghâ cum Principe abivisti, ego individuum vagum fui, modo Poelgeestam, modo in Bamestræ agrum, modo Muydam, mox Beverovicum & Alcmariam abreptus. Vbique inter meos tuos quoque amicos repperi, quibus benevolentiæ tuæ & comitatis characterem impressisti. quam ob causam meminisse tui amant, sive sicci seria agant, sive adspersi Libero Saliaribus dapibus ornent Deorum pulvinaria. Poelgeestæ apud cognatum tuum, D. Schonc-

kium cenſum inivimus tuarum virtutum. verum hoc unum in vitio poſuimus, quod cum omnes devincias tibi, argumentum invideas & bonas occaſiones demerendi te. Debere tibi nos mavis, quam debere nobis, & corporibus Diiſque cœleſtibus ſimilis inferioribus te tuaque donas, at accipere quidquam à ſublunari mundo neſcis. Bameſtra Riccios, Offios, Ranſtios mihi obvios cum pilentis & quadrigis objecit, quibus regaliter vectus acceſſi Teſſelam, cui epiſtolæ tuæ partem prelegi, quæ de rivalibus agit

Illa ſuos prudens mecum ſuſpendit amores,
Et ſolum Veneris nomen, ſiccoſque poëtas
Sicca colit. neque tota gelu. blandiſſima poſſet
Baſiolis & verſiculis matrona reſolvi.

Ab ejus facundia eſt carmen hoc, quod mitto, inſcriptum albo Nobiliſſimæ Virginis Trajectinæ Ogel. Beverovici apud amicos te totum Pariſinis uvis immerſimus, & ibidem in prædio Coymannorum aſparagos non una tibi paropſide ſacravimus, optavimuſque omnes, ut quam cito illi creſcunt, tam cito te incolumem videamus, & victorem Auriacum. Quod interpretem te præbueris Veneris meæ Britannicæ apud Celſiſſimum Principem, eſt quod Tibi æternum debeam. gratiores ſunt aulicis chirothecæ, quibus iridis pulverem adſperſit artifex. gratiores quoque fuere verſus mei, quibus tu ſcholiis tuis, velut myrothecio, fragrantiam addidiſti. Cogita, mi Hugeni, grandi te munere functum, cum iſta ludicra interpretaris. Eſt

quippe

quippe inter Deos Ἑρμῆς, [*Mercurius*,] interpres Deorum. Vivat Princeps in Musarum societatium, & μέγα πένθος Ἴβηρι. [*magnum luctum Iberi.*] Vivas & tu, qui Celsitudines facundia tua & exaggerationibus argento emungis in amicorum gratiam. Nobilissimus Vicofortius in Hagiensi agro habitat. Ego tanto amico orbatus erro, velut viduatus compare turtur, & Pylade Orestes. Commutavi jampridem cum filio tuo Constantino epistolas & versus. Obiit Trajecti ad Rhenum pictor celebris Iacobus de Gheyn, & vander Burghium nostrum perditum ivit legato octo mille florenorum. Gaudet simili beneficio soror vidua, exactissimæ matronæ exemplar. Eidem Gheynio hoc distichon meum suspenderunt in Trajectino templo amici:

Praxitelem Xeuxinque duplex discriminat urna,
Hic unâ Xeuxis Praxitelesque jacent.

Scripsit jampridem Parisiis Nobilissimus Stella ad D. Vicofortium, Eminentissimum Cardinalem Richelium unice optare, ut versibus meis Ridici posset. Est is Stella in flagranti apud Richelium gratia & mihi addictissimus, nuper legatione functus apud Brisacenses, nunc ad Helvetios missus, aut mittendus. Ego, ne videar deesse votis tam clari Ducis, meditor Panegyrin de ejus laudibus. Redeunt ad Te Epigrammata tua doctissima & acutissima, quæ gradibus iterum distinxi, ut qualitates primas solent Physici. Si malus fui censor, expecto, ut

ut mihi accidat, quod Tireſiæ aut Marſyæ. De nova Poëmatum tuorum editione velim ſerio cogites, præſertim Epigrammatum, quibus ſalivam moves omnibus, adde & ſplenem. Erunt pro acetariis faſtidientibus ſtomachis, & ſunt inter illa plurima quæ Bilbilim obtundunt. Vale, nobiliſſimi Hugeni, & me, quod facis, ama conſtanter. Amſtelod. 9 Iul. 1641.

425.

JOACHIMO VICOFORTIO.

DUm tu, mi Vicoforti, amœnitatibus prædii tui frueris, ego abſentia tui mulctor crudeliſſime. Quod malum nunc me coquit & verſat ſub pectore fixum. Quid agam? hæc Philoſophiæ lex & vis eſt, poſſe frui, poſſe carere ad tempus amico. Concoquendus mihi fuit & eſt etiamnum acerbiſſimus viduitatis dolor: concoquam & hunc. Nec dubito, quin & tibi moleſtum ſit, non accingi enſe Vondeliano, quem me tibi eſſe finxit allegoricus & hyperbolicus poëta. Diſcam ego & aſſueſcam ferre abitum tuum, qui ferre deberem obitum. Nec abes prorſus, quem præſentem, ſcribentem, jocantem, prandentem, mecum ambulantem animo circumfero. Noſti illud poëtæ magni:

Abſens abſentem auditque videtque.

Si oculis te non aſſequor, adſequar literis, quæ pro alis mihi erunt, quibus ad te transferar. Scribebat olim Tullius ad Quintum fratrem

Aſiæ

Aſiæ proconſulem: Cum tua lego, te audire; cum ad te ſcribo, tecum loqui videor. Neſcio an Athenis, an alibi fuerit Epicurus, cum ad amicum ſcriberet: ſic fac omnia, tanquam ſpectet Epicurus. Certe in Campania erat Annæus Seneca, cum ad Lucilium in Sicilia degentem ſcribens, eum hortatur, ut ſecum ſtudeat, ſecum cœnet, ſecum ambulet. Quod facere nec ille aliter quam animo potuit, nec ego facio. Nonne abſentem Balbum in oculis gerebat Cicero, quamvis ille in Galliis ſub Cæſare militaret? Abſentibus Evandro & Pallante, canit de Ænea Virgilius,

—— Pallas Evander in ipſis
Omnia ſunt oculis.

Dicam & ego, Vicofortius hiſce hæret adhuc abſens oculis. Ruri habitas, ſed ad aulam factus. In agris ambulas, ſed Principum negocia curas. Viridariis delectaris, ſed aliter, quam Tiberius ſuis Capreis. Honeſtas voluptates capis inter ruricolas Melibæos & Damœtas, quod & fecit Scipio Africanus princeps ille Romanus. Inter arborum quincunces & hortorum quadras & pulvillos incedis, quod & fecit in Tuſculano ſuo Arpinas: ubi vel Philoſophiam meditabatur, vel ob patriæ ſtatum lætum triſtemque gaudebat vel dolebat. Nec dubito, quin idem hoc facias tu: licet de philoſophia ſuavius cogitare poſſes, me præſente, cui ex hoc ſucco vivendum eſt. Amas illic videre armenta gregesque. Sed aut male ego calculum

poſui,

posui, aut amicum me videre malles, quam cornutas bestias. Simia illic gaudes, vel cercopitheco. Sed cave, ne osculantem te videat conjugem: nam imitari amat ingeniosissima bestiola, quidquid videt. Pavonem forte alis, avem visu pulchram, sed tartareâ voce horribilem. Piscinas tuas laudas: laudabo & ego ubi pisces esse licebit. Vtinam illæ ostrea alerent, uti alebat in vivariis suis in Bajano littore dis Lucullus. Aves cantillantes audis, sed non cantillantem me, sive epos mihi pangere libeat, seu Lesboüm digitis tendere barbiton. Nutris gallinas & gallinarum pullos, quorum generatio debetur gallo. Vtinam tu pullos aleres tuo de sanguine natos. Hoc futurum spero, quia columbis illic affluis, quæ tibi perpetuis osculis inspirant mollem per pectora amorem. Sed desinam suavissime nugari & jocari; quia nescio, an supercilium sumpseris ex Curiæ utriusque & tot aularum vicinia. Interea me & D. Satrapam expecta, ubi amicis tuis fratribusque litaveris. Væ cerasis tuis, væ pyris, væ pernis, quanta sumini erit ægritudo, quanta pestis larido, quanta piscibus tempestas, ubi venerit ad te famelicus Barlæus. Fac me participem rerum novarum, si placet, tribus verbis, præsertim quid judicent sapientiores de fatali hora deditionis Gennepæ. Vale, amicorum erectissime & candidissime, & summos viros D. Brasettum, & Boswellum saluta. Raptim Amstelod. 10 Iul. 1641.

426. E I-

426.

EIDEM.

POſt longes errores terrâ fluminibusque, tandem ſoſpes domi veni. Fui, ubi non fueram, vidi, quæ non videram, terras tetigi intactas hactenus, locutus fui cum Bructeris, Sicambris, & Druſianæ foſſæ accolis. Steti iis locis, ubi Roma aquilas defixit, ubi Druſus, ubi Corbulo foſſas fecere. Legi oram Vahalis, & Tielam, Bommeliam, Buram luſtravi. Ne mirare tardius iter meum proceſſiſſe. Accidit mihi, quod Vlyſſi: incidi in Circen, in Calypſon, in Polyphæmum, in Læſtrigonas, verum honeſtiore titulo. Nec defuit legata à latere, jam virgo, jam viri non inappetens vidua. Docui hos, num cœlum ſtet immobile, num terra; quod elementorum quatuor maxime amoribus ſit conveniens: ut creaturæ omnes æthereæ & ſublunares amantium ſint ſymbola & characteres: quomodo perdices, quomodo piſculi ament: an amor conſtet ex punctis indiviſibilibus, an continuitatem amet: an ſuavius ſit amare, an amari: oſculari, an oſculum pati: an amoribus aptior ſit nobilis, an mercator, an theologus, an philoſophus, an poëta. Quid deciſum ſit, non ſcribam, ne longior ſit epiſtola, quam brevitas commendat, præſertim cum iis ſcribendum eſt, quos aula moratur & publica reſponſa. Literas tuas domi meæ offendi, una cum Elogio Richelii, Hiſpaniſmum & Barbariſmum

riſmum redolente. Tu Haghæ dum expoſcis ſuppetias obſeſſæ urbi, fruſtra es, mi Vicoforti. Nihil dicam amplius. Aut ſeipſam defendat oportet, aut aliunde auxilia exſpectet, aut, quod auguror, mutabit dominum. Sed quam male rebus ſuis conſulere Galli, quod obſidentes obſeſſi jam ſint, & recente victoria triumphum canere prohibeantur. Verum nondum fabulæ iſtius videmus cataſtrophen. Neſcio an delineationem hanc urbis Ariæ videris: tibi illam habe, niſi jam habeas accuratiorem. Me videbis, ubi trans pontum vectæ volucres tibi præda eſſe volent & deliciæ. Laqueos para, quibus illaquees inſontes. Ego feriarum & otii ſatur jam Palladi & Phœbo reddor. Tu, virorum & amicorum ſelectiſſime ſalve & vale, cum thori ſocia & amicis. Amſtelod. ipſis Cal. Septemb. 1641.

427.

PETRO C. HOOFT.

LEgi aliquando, Hoofdi præſtantiſſime, apud Theocritum:

Κωμάσδω πότε τὰν Αμαρύλλιδα,

hoc eſt: *Abeo procatum ad Amaryllidem.*

Verum ego cras ὀρνιθεύσω πότε τὸν Φικοφόρτιον. hoc eſt, *aucupatum abeo apud Vicofortium.* Retiis & laqueis captabimus volucrum non unum genus, quod Autumni frigore primo, è Septentrione Auſtrum petit, & terras Meridionales magis. Eſt, mî Hoofdi, capturæ ratio multiplex.

tiplex. Eſt hominum, eſt avium captura. Capit homo hominem ſuadâ, promiſſis, oſculis, lucelli ſpe. Capit idem aviculas laqueis, retiis, viſco, glande, decipula. Ego retiis & laqueis rem omnem peragam, Romanorum Mirmillonum more, quorum alii, ut noſti, retiarii erant, alii laquearii, qui antagoniſtam vel laqueo vel retijaculo involvebant. Retia parabimus & caſſes fringillis, laqueos turdis. Si adeſſes, poſſet prætoria tua gravitas condolere miſeriæ exoticarum avium, aut captivis ignoſcere. Sed non licet tibi jus extra territorium tuum dicere. lanienam hanc exercebimus ſub Waſſenariorum dominio. Si animus tibi ſit excurrere in idem prædium, amplexabitur te Vicofortius & Vicofortia, cognati cognatum. Etiam de loquacibus turdis garriemus, iterantes illud:

Dulci turdile docte gutturillo
Aſperas animi levare curas, &c.

Etiam de perdicibus, quæ ſuperno ſolum volatu, ſine contactu, concipiunt, teſtibus Plinio lib. 10, cap. 33. & Ariſtotele, quem prius nominaſſe debebam, lib. 5, cap. 5. Hoc cum aliquando accumbens narrarem viduæ Septentrionali, illa metuens, ne ejusdem eſſem indolis & facilitatis, longius ſedem à me removit. Hodie librum hunc Trajectinæ Ogeliæ mihi miſit, cui doctiſſimos & ſuaviſſimos verſus inſcripſit. Iam maximæ virginis nomine rogo, uti ab humanitate tua impetres lineolas aliquot, quibus librum hunc illuſtres. Irradia ingenio tuo pa-

gellam, qui orbem noſtrum concuſſiſti tragico pede. Malim ſententiam aliquam rhytmis tuis diducas, quam ut in laudes modeſtiſſimæ virginis digrediaris. Debes hoc virtutibus maximi patris, Gubernatoris Trajecti ad Rhenum, qui difficillimus temporibus, tuo exemplo, Reipub. non defuit. Quid rerum agant Germani, Galli, Belgæ, ex faſtis hebdomalibus intellexiſti. His quod addam non habeo, niſi ut Te, cum uxore eximia, & liberis mellitiſſimis valere & ſalvere jubeam. Cras ad Colvenſe prædium abeo. Tu ſequi velles non invitus, niſi uxorem duxiſſes, cui mos gerendus. Ego ἀυτοκράτωρ [*nullius imperio ſubjectus*] ſum, & ſub ſolo Deo mei juris. Vale, & mane in Velſiano carcere. mihi libertas alas indulſit. Amſtelod. 13 Sept. 1641.

428.

. . . . BRASSERO.

P*Ræſtantiſſime vir*,

Cum nuperrime Haghæ eſſem, oſtendi Tibi Epitaphium ſoceri tui, prout rudi illud Minerva delineaveram. Dein,ut mentem tuam propius cognovi, mutavi mutanda, & ea forma deſcripſi, ut vel ſaxo incidi, vel litteris conſpicuis in nigro marmore ſcribi poſſit. Si quid ultra vel addi, vel demi velis, ſignifica, facilis erit correctio. A nimia affectatione & laudibus heterogeneis alienas eſſe oportet iſtiusmodi inſcriptiones. Si illud in fine: *ruit irrevocabile fatum*, diſplicet; ſubſtitue: *Hæc meta laborum.*

Excepiſti

Excepisti nos nuper profuse: nec enim simplex ferculum, sed omnium ferculorum velut miscellam apposuisti, uti in Te non simplex virtus, sed omnes mixtæ habitant; præcipue eæ, quæ ad civilem honestamque conversationem faciunt, quales Aristoteli sunt Comitas, Veracitas, Urbanitas. Non dedecent hæ eos, qui in luce Reipub. positi sunt, sed ornant maxime. Facit muneris authoritas ut venerabiles sint; at dictæ virtutes, ut gratiosi sint & amabiles. Utrumque Tibi concessit benignior natura & educatio liberalis. Si quâ es modestiâ, laudes istas adversaris, testem habes Bataviam omnem, & inter Batavos me. Vale. 6 Oct. 1641.

429.

JOACHIMO VICOFORTIO.

Nobilissime Vicoforti, scriptor expeditissime,
Facessant viduæ, & illices istæ voces, quarum me cura nimis diu momordit. Tempus est, ut Sapientiæ monitis istam insipientiam jugulem, & quietem mihi imperem, quam oderunt istæ. Cum apud vos sum, in agris, sub Iove frigido, facile obliviscor istius sexus, quam tamen indigentiæ nostræ opitulari voluit prudentissima Natura. Verum cum in publicis theatris, & amicorum mensis latus forte claudo levibus violabile telis, redeo ad ingenium, & sentio me nondum ejurasse bonam mentem. Quid facias homini nec effœto nec fatuo? ad fatum confugio, & quo illud trahet retrahet-

que ſequemur. Eſt hoc deſperantium ſæpe ſolatium: cum prudentia deficit, Dis imputamus rem male geſtam. Sed quam lætor tua ad nos remigratione. Adventas, priusquam venias, & craſtinum illud vehementer amas. Quæ nova penultimis literis ſcripſiſti, prælegi D. Satrapæ, aliisque. Panegyris magni Richelii ſub prœlo eſt, magnifico illam charactere excudet Blaeuvius. Habet effigiem Cardinalis æri inciſam, quam præfigere vellet, cum hoc, quod ſubjunxi, tetraſticho. Cogita una cum ampliſſimo Braſetto, num digna tanto Principe breviter dixerim, & an probetis præmitti effigiem, nec ne. Etiam frontem Operis inſignibus Cardinalis ligno inciſis exornare inſtituit, niſi vos Trebatii diſſentiatis. Sed de his dabitur occaſio diſſerendi, ubi ad nos reverſus fueris. Quoties clarum mane feneſtras intrat, videor mihi videre te ambulantem per hortum, & ſummo colligentem ſtudio ſuſpenſa è laqueis cadavera, & laceros turdorum artus. Interea, dum thori conſors caligas pedibus aptat, & verum eſt illud Maronis: *Pone ſubit conjux*. Optarem Poëmatio meo inſeri poſſe liberationem Æræ. ſed vincit ſpem metus. An verum hoc: laxatos per univerſam Galliam carceres & ergaſtula, ut ſervorum & perditorum hominum audacia ſuccurratur obſeſſis? Fecere hoc Romani, ſed conclamatis rebus. Vale amiciſſime, & uxorem ſororemque ſalutationis meæ aurulâ è longinquo involve. Amſtelod. 14 Octob. 1641.

430. EI-

430.

EIDEM.

QUid hoc rei eſt, mi Vicoforti, quod tam operoſe & diſerte ad me de Sue perſcribas? à cujus ego indole alieniſſimus ſum. Nulli prodeſt ſus, niſi mortua: ego mortuus nulli prodero. Non callet vel Rhetoricam vel Poëticam ſus: ego utramque mediocriter. Grunnit ſus, & luto gaudet: ego modulor, & Muſarum nitorem elegantiamque, etiam tuam, amo. Sus, ſi ſurſum adſpicere cogatur, ſilet, & ἄφωνος [*muta*] redditur. Ego cum cœli convexa intueor, canere occipio, & ſuis creatorem dignis laudibus celebro. Illa ſacra eſt Baccho, ut & capra, cujus vinetis nocent ambæ. Ego ſacer ſum Apollini, cui innoxios pango verſiculos. An de ſue loqueris, ut ob fœcunditatem ejus mihi exprobres liberorum frequentiam? an ob ſuis laſciviam mihi exprobrare vis liberiorem vocem de perdicibus, & gallinarum anſerumque comparatione? An porcum mactaſti, uti amicitiæ noſtræ fedus hac hoſtia ſancias? memor iſtius Maronis:

Et cæſa jungebant federa porcâ.

An vis me de Epicureorum eſſe ſecta? de qua Flaccus: Me pinguem & nitidum &c. An potius de Pythagoreorum? qui animas voluptuariorum,

Suis immundæ pingues detrudit in artus,

ut eſt apud Claudianum. Non vis, opinor, me

Arcadibus & Bœotiis annumerare, qui proverbio locum fecerunt ὗς βοιώτια. [*sus Bœotia.*] istiusmodi pecora non scribunt Panegyricos Cardinalibus. Sed video facile ex litteris tuis, quò tendas. Ad sinciput, & pernas me invitas: non abnuo. Modò non transformer in simile sinciput. Est enim indocile valde, nec elephanticas artes capit. Palæmon Grammaticus mordax doctissimum Varronem vocabat litterarum porcum, cum multa undecunque congereret sine delectu & judicio. Talis haberi nolo. Itaque in pernis malo exercere dentes meos, quam in sincipite: longius enim absunt à suilla fronte. Doleo sane porcam tuam caruisse uberibus, hoc est delicatissima sui parte. Nihil enim magis in deliciis erat Romanis sumine, hoc est, suis abdomine. Interdicta legi apud Plinium, censoriis legibus abdomina, testiculos, vulvas, & sincipitia verrina. Verum hæ leges, mi Vicoforti, non obligant fratres sociosque Imperii Romani. Pridie Cal. Decemb. nuptiarum suarum memoriam epulo celebrabit Satrapa Muydensis. Fac adsis cum conjuge, ne tanta felicitate excidatis ambo. Exspecto, ut nova perscribas è Gallia & Germania, postquam erudite satis de Gryllo philosophatus es. Vale, pectus amicissimum, & charissimam tuam Penelopen, cognatasque meis verbis suaviter saluta. Zulechemi Domino me totum offer, & dic Tragœdiam hic recitatam, authore vitriario, homine omnis litteraturæ & Græcæ & Latinæ ignaro, cujus

jus vix pudeat ipſum Sophoclem. Stupent mecum Hoofdius, Burghius, Vondelius, & quibuscunque vis eſt tanta dignoſcendi. Amſtelod. 10 Novemb. 1641.

431.

ARNOLDO VINNIO.

NOn eſt, quod tam cupidè carmen meum expetas, doctiſſime Vinni. Non eget præcone Commentarius tuus, qui tibi & ſibi ad laudem ſufficit. In ſuccum, ut ajunt, & ſanguinem dudum convertiſti omnem Iuris ſapientiam, ut nihil niſi coctum elaboratumque à te exſpectemus. Cum ſuperiore anno incidiſſem in paginas aliquot Operis tui, valde placebant illæ, quæ oculis tunc objiciebantur lineæ, non ob res ſolum bonas, verum ob ſermonis, quo res enunciabas, elegantiam & nitorem. Quia tamen vis, ut qui herbæ parietariæ inſtar ubique ferè conſpicior, me operi quoque tuo ſuffragari, en, habe quoque calculum meum. Scazontibus elocutus ſum quæ occurrebant ſcribenti. Satur Epici carminis interdum ad alios modulos deflector. Nihil enim æquè cantori moleſtum, quam iisdem numeris canere, aut citharœdo, quam eâdem chorda oberrare. Dixi ea, quæ ad Ius veſtrum ſpectant & Iurisconſultos. Si rectè, benigne annue: ſin minus, nec hoc diſſimula. Parum enim refert, ſive præfigas operi, ſive malè ardenti foco ſubdas. Ego illud mercium genus ſusque deque habeo, cum nullis il-

 las

las impenſis à me non difficulter impetro. Vale, & ſi amicitiam noſtram tibi minus gravem putas, eâ fruere ſæpius. Amſtelod. 16 Novemb. 1641.

432.
GERARDO NIENDALIO.

Modò verſiculos, modò lepores mittis, amiciſſime Niendali: diverſa profecto munera; quorum alterum in Parnaſſo, alterum in agris natum: alterum lentis, alterum celerrimis vadit pedibus. Prius illud à genio tuo eſt, qui dum cauſſas dicit, & lites mortalium diſceptat, cum Muſis ſubinde congredi amat, & exoſculari exſangues Deas. Poſterius à liberalitate tua eſt, qua me ſerò amicum perpetuis officiis beneficiisque obſtringis. Lepus tuus animal fuit cum viveret hirſutum, levipes, barbatum, timidum, auritum. Hirſutum fecit natura, ne villoſam veſtem grandi precio ſibi comparare haberet. Levipes, ut hominum canumque crudelitatem & capitale odium pedum velocitate effugeret. Barbatum, ne barbati Stoici ſuperbirent hoc decore: cum videant etiam non Philoſophis barbam obtigiſſe. Timidum, quia inſequentem hoſtem fugit, unde fugitivi in bello duces galeati lepores vocantur. Auritum, ut ſtrepitum adventantis moloſſi percipiat tempeſtive, & aurium, velut alarum, miniſterio aërem ſecet. Hoc peculiare habet, quod clauſis palpebris vigilet, & apertis dormiat. Fœcundita-

ditatem leporum non ausim tibi optare, ut qui singulis mensibus pariant. Satis bene tecum agitur, si quotannis te prole beet Lucina, uti nuper filiâ, quo nomine tibi & conjugi ex animo gratulor. Faxit Deus, ut castitate Penelopen, fide maritali Porciam aliquando referat. Vtroque jam sexu superbis, & domi numeras, qui & Procuratori tibi succedere, & uxoris puerperæ officio, ubi adoleverint, fungi poterunt. Sed redeo ad leporem, quem cum aliis amicis læti hilaresque discerpsimus. Exspectas carmen de itinere nostro Gelrico, & quidem Belgicum. Verum scis me hâc lingua infantem, & balbutire. Vobis sermo iste magis cothurnatus est, mihi humilis & humi repens. Vale, Vir suavissime, & pro lepore eas accipe gratias, quas à plurium dentibus & palato exspectes. Amstelod. 11 Decemb. 1641.

433.

CONSTANTINO HUGENIO.

LEgi, nobilissime Hugeni, syllogen Poëmatum, quibus Britanni Nuptiis Principis Batavi & Principis Britannicæ accinunt. Ignosce vera loquenti: miserum scriptum Pseudole. Non est olorum iste cantus, quibus Tamesis abundat, sed sturnorum, aut potius vespertilionum & noctuarum stridor. Nescio, quæ pestilens & maligna aura afflaverit Britanniam. Commissæ sunt domus magnæ. Tumultuantur cives, Aaronem & ordinis sacri capita calcat pro-

fanum vulgus, Parmeniorem ſuum trucidari ſinit Alexander, & ſuper hæc nugantur & ineptiunt in re ſeria poëtæ. Certè diviniore œſtro hîc vitriarius noſter, homo illiteratus, tragœdiam ſcripſit, ficti licet argumenti. Recitata eſt ſæpius, nec adhuc ſaturari auditor poteſt. Ego audivi ſepties, præter morem meum, qui iſtis actubus non niſi ſemel aures commodo. Audivit, me hortante, Hoofdius, & ſtupuit. Audivit vander Burchius, & hæſit attonitus. Audivit Vondelius, & portentoſi ingenii virum dixit. Verbis loquitur quibus Zulechemus, Dominus Satrapa, Vondeliusque loquuntur, & ſcribunt. Sententiâ graves ſunt & denſæ & plane πρὸς διάνοιαν. [*ad rem.*] Nullam habet tota antiquitas Tragœdiam magis tragicam. Et fortè ob hoc unum frontem corruget rigido cenſori, quod nimis tragica ſit. Interim duos Tragœdiæ partes mirificè explet, τὸ ἠθικὸν [*mores*] & τὸ παθητικόν. [*affectus.*] Totam tragœdiam, prout recitata eſt, memoria circumtulit per ſemeſtre, poſtea dictavit. Tragœdias noſtratium, etiam ſcripta tua omnia ad unguem callet & recitat. Digna eſt, quam vel audias coram, vel legas, eſt enim ſub prœlo. Vbi huc veneris, pulſabit in tui gratiam orcheſtram Andronicus, præcipuum Tragœdiæ drama. Ego verſiculos aliquot Belgicos illi ſcripſi, ut quid de authore & opere ſentiam, publicè teſtarer. Illos mitto, ut credas me Latinos felicius ſcribere. Accipe Panegyrin meam de laudibus Eminentiſſimi Riche-

chelii, quam per ferias Caniculares Haghæ, Poelgeestæ & Ultrajecti ſcripſi. Vnum exemplar Tibi habe, alia duo filiis inſcripſi. Vale, Vir ſumme, & me venæ tuæ & tot ſuaviſſimorum carminum quæ mihi impertis admiratorem perpetuum ama. Raptim 15 Decemb. 1641. De Tragœdia judica ex choris, quos mitto, ut ſalivam tibi moveam.

434.
TILEMANNO STELLÆ.

ACcipe, Vir nobiliſſime, Panegyricum de Eminentiſſimi Cardinalis Richelii laudibus. Voluiſſem illum à Te offerri potuiſſe: verum cum intellexiſſem Te adhuc in Sabaudis morari, miſi illum per Regis Chriſtianiſſimi Legatum, D. Thuillerium. Tuam Panegyrin plenam majeſtatis & ſententiarum, quibus firmantur imperia, perlegi, & pro paradigmate habui. Verum quæ Tu ſoluta oratione exequutus es magnifice, ego ſtricta oratione minus graviter videor eadem elocutus: & tamen cum hæc ſcriberem, incalui ſubinde, & ſenſi me ſublimius raptum admiratione virtutum, & rerum geſtarum tanti Principis. Si Pariſiis eſſes, poſſes levare tuâ ſuffragatione conatus noſtros, quod cum fieri jam per te non poſſit, ſufficiet malè natum fœtum expoſuiſſe. Fortè propitium invenient Muſæ illum ipſum Principem, cui Poëmation inſcripſi. Interea reficit me recordatio ſuaviſſima convictus tui, & ſermonum, quos, ali-

aliquando à nobilissimo Vicofortio excepti, amice commutavimus. Nec despero futurum, quin aliquando dexteras juncturi simus, & confabulaturi de rebus publicis & studiis, quæ non minus ad regnorum decus roburque facere puto, quam arma & lituos. Vale, & me Tui cultorem iis insere, quos non remissè amas. Amstelod. 10 Ianuar. 1642.

435.

GERARDO NIENDALIO.

Ornatissime Vir & amicissime Niendali,

Priores tuæ literæ de Cardinali, liberis tuis, vidua, socero tuo, fratre, versibus tuis & vitriarii tragœdia loquuntur. Misces summa imis, sacra profanis, sanos ægrotis, uti in epistolis ad amicos fieri solet. Quæ de Cardinali scripsi, maxima esse putas, quia talia esse oportebat, licet infra tanti Principis virtutes longè subsidant. A liberis tuis gratiarum actionem expectabo, ubi desierint esse infantes. Quod ubi concedent fata, ego puerorum gratitudine, tu pater superstitum frueris dulcedine. Quæ de vidua ista eximiâ scribis, jam ante percepi. Scimus & hæc nobis non altius inseret Ammon. Verùm de Diis, & Principibus & viduis parcius per literas philosophandum. Socerum tuum meliusculè se habere gaudeo. Faxit Deus, ut recuperata valetudine, pari qua antehac facundia, apud populum diu loquatur. Perge fratrem monere, ut poëmata sua colligat & edat.

Vbi

Vbi carceres mordebit editio, ego Epigramma ipſi ſcribam. Verſus tui Belgici ejus ſunt indolis, ut filias meas magis afficiant, quam me caneſcentem jam, & Veneris ore loqui deſuetum. Amant crepundia & pupulas pueri innuptæque puellæ. Ego, qua ſum (credis?) gravitate, nil niſi quod Profeſſorem & Philoſophum deceat, ſpiro & loquor. Vitriarii tragœdia maximam optimo viro invidiam creavit. Solet illa res magnas comitari, non inepta viliſſimaque commenta. Poſteriores tuæ literæ petunt, ut cenſura diſtringam Epigramma ſcriptum D. Zutphenio. nimis, mi Niendali, timidus es. Omnia benè ſe habent, diſpoſitio, ſyllabarum quantitates, aliaque. Me judice ita excudi poterit. ſed audi. Tu in carmine talem te præſtas, qualem in tragœdia ſe præſtitit vitriarius. Ambo ſupra captum veſtrum, aut potius vitæ genus ſcribitis, tu procuratore erectiora, ille vitriario. Niſi candorem tuum noſſem, auderem ſuſpicari, illa ad Zutphenium ſcripta, fratris tui calamo exarata aut expolita eſſe. Vale amiciſſime, & uxorem, liberos ſocerumque, etiam ampliſſimum D. Stratenum & D. Petitium ſaluta. Amſtelod. 16 Ian. 1642.

436.

IOACHIMO VICOFORTIO.

LEgi, dilectiſſime Vicoforti, faſtos tuos & rerum geſtarum hic illic periochas, quas Satrapæ Muydenſi miſiſti. Totam Europam peram-

perambulas, & Regum Principumque fata prospera adversaque disertâ oratione enarras. D. Satrapa ex iis quid fugere, quid imitari habeant populi rectores, politicorum more, colligit. Ego supra versiculos meos & poëtarum commenta nec sapio, nec sapere cupio. Quin hanc maximam sapientiam puto, quæ aliena est à strepitu, à cædibus & innocentum injuria. Tu aulæ propior alia agis & cogitas. Ita cicadæ rore, apes melle, chamæleon aëre aurulaque pascitur. Non eadem omnes appetimus, aut fugimus. Nec eosdem planetas rectores habemus. Tibi imperat Iupiter inter Deorum cœtus vivere suetus. Mihi, ut verum fatear, imperat Luna, quia cum lunaticis viduis fabulari amo, & vultus earum intueri, nunc ecclypticos, nunc pleno fractoque lumine fulgentes. Tales sunt matronæ istæ inopes viri sociique cubilis. Sed quid super his apud Te nugor, cum cæsos exercitus, captum Lamboyum & triumphantes Wimarios audiam. Divident hujus victoriæ laudem commodaque Celtæ & Catthi. Ego illam magni æstimo cum Archiepiscopatus Coloniensis pateat Gallis, nec metus sit, ne Hispano cohortes istæ primo vere in suppetias veniant. Etiam humiliores hac clade erunt Aquilæ, & proniores ad pacis studia. Rediit domum classis, quam Lusitanis in auxilium miserant Potentissimi Ordines. Nihil gessit, præterquam quod Tagum viderit pro Vahali & Mosa. Sed quando huc iter parat Zulechemi Dominus? ad Gratiarum con-

onventum, de quo meliora mihi promitto, uam de pacificatoribus Westphalis. Noli abſſe. Litabimus hilaritati & Teſſalicas artes adocabimus, ad incantandos animos eorum, qui nanſueſcere, niſi cantu, nequeunt. Urbis hus pomœria deducentur in Yam, & latius habiabitur ad fluenti ripam. Deſidero ſcire an Poëna meum in Galliam pervenerit, an mari abſorɔtum perierit. Legent illud Najades, ſi non ɔoſſunt Druidæ. Vale, Vir nobiliſſime, & Zuechemi Dominum, D. Braſettum aliosque amicos officioſe ſaluta. Amſtelod. 25 Ianuar. 1642.

437.

IOANNI SCOTO-TARVATIO.

M*Agnifice Vir*,

Itane ad animum revocas, quod ante annos aliquot præluſerim Scotorum Poëtis, quos ſingulari erga humaniores litteras adfectu lucem adſpicere voluiſti, ut à nobis legerentur ſupra Thylen ſcripta. Familiare hoc mihi eſt titulis librorum ſubjungi, & præcinere aliorum operibus. Tibi probari quantivis puto, qui non publica ſolum curas, verum etiam in Muſarum adyta penetras, & poſtquam cum Themyde & Aſtræa locutus es, etiam Apollini & Muſis vacas, aut earum cultores in tutelam recipis. Exigui momenti officium eſt, quod præſtiti lubens. Illud majoris apud me eſt, quod ſtudium meum tam levi Tibi beneficio probaverim, qui majora à me exigendi jus arbitriumque habes.

Mitto

Mitto poëmatum meorum & orationum opuscula, neque enim ignoro novitate sua placere exteris ea, quæ transmarini hic vates scribimus. Major utique eorum quæ è longinquo adferuntur reverentia est, quantumvis illa mediocria sint, nec ad Scotorum palatum, qui uti polis proximiores sunt, ita in acumina desinunt, & circa se, velut axem, verti adspectant vicinarum gentium ingenia judiciaque. Lege ubi Regni cura otium fecerit: sin minus, pro derelictis habe, quas mitto chartas, nec enim iis Regum Principumque indulta enarrantur. Potes utique sine grandi jactura his Belgarum commentis carere. Interea pectus hoc Tibi addictissimum trans vastos pelagi fluctus, montes sylvasque Tibi, ceu proprium mancipo. Dum Scotos tuos amas, etiam me Batavum amplectere. Poëtarum tellus ubique est, quia materiam carminis ubique venantur, & quia communis & occulta est inter vates adfinitas, facile pretium aliquod sui foris reperiunt. Vale. Amstelod. 20 Febr. 1642.

438.

CORNELIO VANDER MYLE.

Binas à Te, nobilissime Myli, literas accepi; quarum priores de Archidiacono, posteriores de Cardinali loquuntur. Hæ tanto gratiores, quanto gratiora scribunt. Bonifacium meis verbis reverenter & officiose saluta. Iungit vir maximus me Salmasio, hoc est viburnum

cu-

cupresso. Ostendisse debebat quantum dissimiles simus, non quantum similes. Impar congressus Achillei. Sed demus hoc σφάλμα [*erratum*] tanti viri erga me amori & sincero affectui. In laudibus amicorum nimiis si itur contra veritatem, non itur contrà charitatem. Panegyricum dictum Eminentissimo Cardinali misit in Gallias, cum suis & meis literis, illustrissimus D. Thuillirius, Regis Christianissimi apud Federati Belgii Ordines Legatus. Verùm quo animo sacra illa Eminentia illum acceperit, nondum mihi constat. A Legato habendum, si quid super hac re eveniat. Ut fictum prorsus putem, aut ab amicorum affectu profectum, illud commentum de Honorario. Nihil mihi in hunc usque diem de tam magnifica benignitate constat. Et fortè non vacat Cardinalibus legere versus, dum legunt & conscribunt exercitus. Sed quis ille vir non infimi nominis, qui ista affirmat? aut cujus fide? Legit Poëma meum illustrissimus Grotius, & hæc scribit: *Legi, qua soleo tua omnia, cum voluptate atque etiam admiratione, Panegyricum dictum Eminentissimo Cardinalium & Ducum Illustrissimo. Multi jam se in tam benigna materia exercuere. Nemo majore spiritu. Plane ut ille vir magnus, nec cuilibet dicendus hanc demum agniturus sit sui imaginem veriorem, quam illa est satis feliciter facta partis in oculos venientis, quæ Poëmatis tui accessio est. Satis tua te opera monstrabunt: sed tamen mea etiam tibi præconia non deerunt*, &c.

Vale Vir nobilissime & præstantissime, cum

Domina Mylia & Filio, quem ubi feret occaſio à me ſaluta. Amſtelod: 7 Mart. 1642.

439.

IOACHIMO VICOFORTIO.

GRatias tibi maximas ago, nobiliſſime Vicoforti, quod chartas illas polemicas mihi transmiſeris. Legi ea aviditate, quâ recens advecta oſtrea ſolemus vorare. Verum, ignoſce faſſo, non tanti apud me ſunt Formæ ſubſtantiales aut eſſentiales, ut jam tempeſtivum putem aperire ſententiam. Scis, nec eum me eſſe, qui Ariſtotelem inauditum damnare poſſim, nec eum quoque qui in verba ejus juraverim. Habeo quædam dicenda ad ſententiam doctiſſimi Carteſii, ſed dicam, ubi erit opportunum, & plura planiusque locutus fuerit. Statim ab abitu tuo tribus me viduis expedivi. Exceſſere omnes adytis. In Teſſelæ ocellum ſiniſtrum ſcripſi querelam, veſtro hortatu. Ubi legeris, da Zulechemi Domino. Placuit Satrapæ. Ejus lectionem noli invidere D. Braſetto, & ſi res ita feret D. Catſio. Vale, amicorum integerrime, & uxorem lectiſſimam ſaluta. Amſtel. 10 Martii, 1642.

440.

ERYCIO PUTEANO.

QVi eruditam juventutem ſæpe litteris meis proſecutus ſum, Vir clariſſime, jam matronam ingenii & Poëſeos famâ apud Batavos cele-

celebrem Tibi commendo. Nihil petit, nisi ut alloquio, hoc est, ipso Romanæ facundiæ ore frui possit, dum Lovanii est. Scis aquilas solis conspectum ferre; etiam hæc doctissimorum virorum in Belgio vultibus se intrepida offert. Nam & ea loqui potest, quæ à doctrina & humanioribus litteris aliena non sunt, & ea scribere, quæ sexum anteveniunt. Inclaruit hic apud nos multis retro annis Belgica poësi, grata maximis Patriæ viris, quos nominis & eruditionis fama eruditiorum vulgo secrevit. Est illi soror, Tessela dicta, quæ Poëma Belgicum pangit in summorum Poëtarum invidiam. Huic nomen est Annæ Roemeriæ. Pater argutissimi ingenii vir plurima edidit Epigrammata sensus acutissimi, ad exemplum Bilbilici poëtæ, ut non uno nomine favore tuo digna videatur. Gestit illa Arcem tuam, Grudiorum nempe Helicona conscendere, ut ingenii sui monumentum aliquod ejusdem Arcis laudatione apud Te deponat. Religionis vestræ est, filiosque duos disciplinæ Iesuitarum apud Vos commisit. Illi jam ad Academiam adspirant, & propediem demittendi è trivio. Quidquid officiorum præstiteris laudatissimæ matronæ, mihi præstitum putabo, & humanitatem tuam diffundes in plures, apud quos illa in pretio est. Panegyricum Richelii è manu ejus accipe. Non dubito, quin vos etiam virtutem in hoste sitis laudaturi. Vale, & me eodem quo bonos soles adfectu involve. Amstelod. 4 Apr. 1642.

 441. CON-

441.

CONSTANTINO HUGENIO.

N*Obilissime Hugeni*,

Fasciculum Epigrammatum tuorum tradidit mihi Muydensis Satrapa, quorum alia Latio, alia nostro sermone effers. Perinde enim Tibi est quâ me lingua exerceas, dummodo loquacitatem meam provoces, & muto dudum extorqueas vocem. Quæ Belgicè lusisti in Damasippum pictorem, pastilli nobis sunt & offulæ melle soporatæ, licet pictori cicuta sint aliumque. Illud in Iohannem Vos, vitriarium nostrum, planè ad palatum meum est, & ipso vitro pellucidius. Illis versibus elatior

— pedibus per summa volaret

Culmina, nec teneras plantâ contingat aristas.

Dignus est bonorum amore, ob egregias naturæ dotes, quas si arte expolivisset, invidendus esset seculo. Comœdiam jocularem scripsit, quæ sub prœlo est, tam densa facetiis & è media plebe petitis salibus, quàm tragœdia graviter dictis. Tesselæ misi tetrastichon tuum. respondet tetrasticho parisyllabico, nec ineleganti. Etiam viduis sua bilis inest. Epigrammata reliqua, nisi à Te profecta scirem, imputarem prioribus seculis. Elaboratissimum illud est in Reginæ adventum. Nec Patrem secutus infeliciter fuit filius, ubi scribit:

Puduit quoque frigoris Orbem

Dum calet Auriacus.

Ego

Ego heroïcos aliquot deproperavi, quos aliâ occasione depromam:

Altera jam nostris mater Berecynthia terris
Cernitur, & Regum præbent spectacula nuptæ.
Nil facimus vulgare. Deas natasque Deorum
Excipimus. surgunt Batavis clarissima mundi
Lumina, sceptrifero rursum splendescimus ostro,
Purpuraque imperiis se bellatricibus offert &c.

Sculptitur hic effigies Elizabethæ Principis Bohemiæ. In eam hæc lusi:

Fortunæ domitrix, augusti maxima Regis
Filia, Palladii grandis alumna chori.
Naturæ labor, hoc vultu spectatur ELIZA,
Et faciem fati vim superantis habet.
Exulat, & terras quas nunc sibi vendicat Ister,
Iure, patrocinio, spe putat esse suas.
Si patriis Cæsar titulis succensuit: illud
Frangere debebat Cæsaris arma caput.

Vale, Hugeni præstantissime, & ubi militem ex hybernis exciveris, ipse ex hybernis prodi, & in Muydensi Te arce, vel hic Apollinem, aut Parlamenti futuri præsidem, siste. Filiis meis verbis bene precare. Amstelod. 6 Apr. 1642.

442.

Clarissimo ac eruditissimo viro,

GASPARI BARLÆO, S. P.

HEroicum carmen tuum accepi, legi, perlegi. eo gratius fuit, quod veluti miraculo factum est, ut dum Panegyricum meum ad me miseris, tuum à te acceperim. Laudantis sal-

 tem

tem & laudati Panegyricus eſt libellus tuus. Dum, quæ nobis tribuuntur, geſta extollis, ingenii tui acumen & induſtriam exhibes, eruditionem tuam prodis. Sic tibimet ipſi gratias debes, ſed non ſolus, referam pro utroque & merito. cum tuo factum ſit beneficio, ut majorem tui quam mei curam habere tenear. Religioſe id me præſtiturum agnoſces, ſi res locusque dabunt.

P. S. *Verſibus tuis qualis eſſe debeam Orbi Chriſtiano palam feciſti. Ectypum meum ad te mitto, ut te doceat, qualis ſim. Si in eo affectum erga te meum non cernis, agnoſces, ſi uſui unquam tibi eſſe poſſim.*

ARMANDUS Card. de Richelieu.

Datum Pariſiis 8 Kal. Febr. 1642.

443.

Eminentiſſimo Cardinali

ARMANDO IOHANNI PLESSIACO,

Richelii Duci, Franciæ Pari,

C. BARLÆVS S. P. D.

LItteras Tuas, Eminentiſſime Cardinalis, ad me datas 8 Cal. Febr. accepi 4 Calend. Maji. quod noto, ne feſtinam Tuam liberalitatem videatur excepiſſe tardior mea gratitudo. Antehac ſolo adfectu & illuſtris Tuæ famæ cymbalo excitus Panegyricum ſcripſi. Nunc, grandi inſuper beneficio Eminentiæ Tuæ obnoxius, gratiarum actionem molior. Cum manus Tuæ veneranda lineamenta cernerem, erubui,

bui, Celsissime Princeps, & sortis meæ sphæram excessisse mihi visus fui. Nec mirum, ruboris materiam dari, quem irradiat fulgidissima Europæi Orbis purpura. Primus (loquor ingenuè) umbraticum doctorem nominis Tui majestate adeo involvisti, ut jam domi apud meos splendescere Tuo lumine incipiam. Cujus nullum nisi à paupere Musa fuit precium; jam à Tuo, optime Cardinalis, alloquio est maximum. Iis in epistola me vocibus affaris, quibus humaniores ne ab ipso quidem Iove exspectem. Ea mittis, quæ supra Poëtarum sunt fortunam. Cum imaginem Tui adspecto; omnium quas in Principe requiras virtutum ideam contemplor, & Regis Christianissimi fidelissimum Nestora, Galliarum Atlantem, eruditorum omnium patrem decusque in oculis habeo. Non Eminentiæ Tuæ solum ectypum mihi mittis, sed & clementiæ: non dignitatis solum & honoris Tui characterem, sed & Tuæ erga me benignitatis & amoris. Adamantini fulgores, dum luminum meorum aciem præstringunt, Tuæ magnificentiæ totidem fulgura exhibent, quot lapillos. Phœnicem intueor, Principis tot Cardinalium Ducumque, ut ego interpretor, hieroglyphicum. Circumpositæ urbes, castella, prætoria, aut victoriarum tuarum monumenta esse crediderim, aut securitatis publicæ privatæque munimenta. Quæ in oris fulgidi monilis spectantur naves bellicæ & veliferæ arces, Thalassiarchi sunt insignia, & maris Gallici, cui impe-

ras, præsidia. Ago gratias, Celsissime Dux, verum sentiendo copiosius, quam loquendo. Si Iupiter essem, mirabilem metamorphosin aggrederer. Singulis illis adamantibus largirer linguam, & eam facundiam, quâ & debiti mei magnitudinem, & muneris Tui excellentiam eloqui quisque, digna oratione posset. Ne credas me terminum egredi tanta profitendi, cum Tua Eminentia terminum egressa videatur me honorandi. Coëunt facilitas Tua & felicitas mea, utraque merito meo major. Majus loquar. Si secerni posset ab instituto meo ambitionis & gloriolæ, qua vexamur Poëtæ, suspicio; illas ipsas Tuas litteras in omnibus porticibus & urbis nostræ amplissimæ portis, instar publici edicti, pendere mandavero, & tot mihi statuas erectas imaginatione contenderem, quot in Epistola Tua acuuntur periodi, stant voces, currunt lineæ. Omnium largitionum Tuarum pondus istâ apud me superasti: cum non præsentis solummodo Tui favoris, sed etiam futuri, cum res feret, præter spem, fidem faciat. Itero atque itero gratias, quin etiam referre cuperem, nisi à Deorum & Principum gloria alienum scirem, mutuum à mortalibus accipere. Nec possum non referre illud, quod passi semper sunt referri sibi Superi Principesque, nempe Carminis Eucharistici ἀντίδωρον, [*remunerationem*,] ut quod libera oratione non possum, vincta & cathenata felicius exequar, memor cathenarum, quibus me, Eminentissime Cardinalis,

lis, æternum devinxisti. Vale, Princeps meritissime. Deus Opt. Max. valetudinem, quam afflictam fuisse toti Galliæ condolui, etiam meis precibus ac votis, si qua Deum tangit pietas, & gratia vatum, Eminentiæ Tua restituat, & restitutam diu conservet. Amstel. 4 Id. Maji, 1642.

444.

TILEMANNO STELLÆ.

N*Obilissime Domine*,

Quam provide me superiore æstate per litteras monuisti, ut aliquid in laudes Eminentissimi Cardinalis meditarer. Prævidisse siquidem videris, uti gratiam maximi Ducis illa res mihi conciliaret. Feci ego id perlubenter, nec scio me majore animi alacritate scripsisse quidquam, cum convictam circumferrem de maximi Ducis virtutibus, quas universus orbis stupet, conscientiam. Laudare eos, quorum virtutes angustæ sunt, ingenuæ menti perquam est difficile. Verum ubi virtutum campus latè patet, luxuriatur poëta, & dicendis rebus magnis, quas voces non invenit facit: & dum panegyristam agit, & laudationi illustrium virorum incumbit, similis videtur suo argumento, sive iis quos laudat; si verum, quod Aristoteles ait: Intellectum fieri omne illud quod cogitat. Verum nescio quo fato contigerit, ut dum maximi Principis encomium molior, in tuum inciderim Panegyricum, quo syllabum prætexis Cardinalium virtutum. Præstitisti Stella stellæ officium

cium, & veluti hæc errabundis viam monſtrat, qua eundum, ita Tua Panegyris inſtar fili Ariadnæi fuit, quod ſequerer. Et videor, Te judice, non omnino infeliciter exequutus, quod facere intenderam. Gratulor utique mihi tali cenſore & benigno interprete, qui gratia & authoritate vales apud θαυμάσιον [*admirandum*] illum. Tu, mi Stella, igniculos favoris Cardinalitii erga me ſuſcita, & cum faciles erunt aditus, totum me Eminentiſſimo Cardinali offer, quo Duce auſim me tollere humo, vateſque ducum volitare per aulas. Iis me honoribus dignatus eſt, ut effigiem ſuam cum cimelio transmiſerit, additis litteris humaniter, prudenter, heroice ſcriptis. Ego primam ineundæ Tecum amicitiæ apud Nobiliſſimum Vicofortium occaſionem majoris facio, quam Hiſpaniarum Rex apertas Novi orbis terras. Fruar hac felicitate, & futurum ſpero, uti cujus benevolentiam mihi conciliaſti, ejus benevolentiæ conſtantiam perpetuitatemque poſſim meo aliquo merito & Tua interceſſione promereri. Vale, Nobiliſſime vir, & amicorum lectiſſime. Utinam ſupra horizontem Batavorum ſtares ſtella, ſuſpicerem te, uti alterum ex fratribus Helenæ. Amſtelod. 24 Maji, 1642.

445.

JOHANNI SCOTO-TARVATIO.

M*Agnifice Vir*,

Abunde mihi ſatisfactum putaſſem, ſi litte-

litteras litteris redemiſſem. Nunc & loqui litteras, & ob adjunctum munus tinnire facis. Potuiſſet ſanè mihi ſuffeciſſe tanti amici recens conciliatio. Nunc etiam me iis intricas nominibus, quibus me expedire propter ingenii paupertatem non poſſum. Deos imitaris, qui inferiorum reverentiam ſubmiſſionemque beneficentia compenſant. Solent ex Septentrione procellæ tempeſtateſque in terras haſce magis auſtrales incumbere. Verum, Tuo beneficio,

Optima tempeſtas ex Aquilone venit.

Scilicet vis Tuæ erga me benevolentiæ pignus aliquod oculis meis obverſari, ut cum illud intueor, virtutes tuas illuſtres, prudentiam, fidem publicam, erga litteratos amorem animo revolvam. Eſt ſibi poëſis pretium, ut & virtus. Præter honeſtam de ſtudiis & bonorum exiſtimationem nihil poſcimus ultra. Si qui pretium intendant, ab ipſorum benignitate eſt & magnificentia. Videtur affectus inumbraſſe Te, ut majora tibi, velut refractis judicii tui radiis, noſtra appareant, quam ſunt. Iam contentus ero verbis egiſſe gratias, verum tempus erit,

— quo totum laxabo in carmina Phœbum,
Et tibi Pieridum ſaltus, Tenedonque, Claronque,
Et Pataram, grandemque tuis Helicona recludam
Officiis, Scotuſque mihi Tarvaſius amnes
Caſtalios, & Pimplæas exhauriat undas.

Salina duo apud nos depoſuit Wallaſius mercator, quorum alterum candoris tui, alterum ſapientiæ erit monumentum: utrumque ad naturam

ram ſalis, quod & candore commendatur, & Sapientiæ, quâ condiri oportet hominum conſilia, hieroglyphicum eſt. Mediceam Hoſpitem benigno vultu excipe, & ſi minus apta Regiæ Majeſtati dixi, crede hominem de Diis verba feciſſe. Quæ vobis ſacra ſunt nomina, etiam ob federis communis religionem nobis verenda ſunt & veneranda. Vale, Amſtelod. 6 Iul. 1642.

446.

IACOBO VANDER BURGH.

Accipe Propempticon, Vir ampliſſime, & veteri mihi amicitia juncte. Debui hoc tuis virtutibus & meritis. qui in mei gratiam ſæpius Helicona concuſſiſti, dignus es, quem pari officio diſcedentem proſequar. Ad eam dignitatem provectus es, quæ ad majora tibi iter ſternet. Eo loco reſides, quo & Belgis tuis & vicinis Gallis operam tuam commodare potes, ut hinc inde inclareſcas. Non dubito, quin reperturus ſis Leodii inter Canonicos complures, quibus ingenii tui amœnitates & mores ſuaviſſimos ſis probaturus. Hoc ſi fiet, non valde grave erit è natali ſolo deceſſiſſe. Reverendiſſimum Muſſonii Abbatem velim tibi concilies, non ſolum ob eruditionem, ſed & prudentiam & rerum civilium, præſertim quæ Gallos & nos & Eburones attinent, peritiſſimum. Scribitur mihi Ducem Bullionem Caſaliæ Regis juſſu detineri, ob communiacum Deffiato conſilia. Duciſſam (memorem fortè illius Maronis:

Furens

Furens quid femina possit,
Sedanum Lotharingiæ Ducis militi aperuisse. Harcourtium cum exercitu eo contendere, ut & Franciscum de Melo. Si ad manus devenia-tur, metuo Gallis tyronibus. Meministi istius Fabii Cunctatoris: *cum hoste victore non esse pugnandum*. In litteris tuis ad vitricum scribis de honorario, quibus verbis offensus decreveram nihil scribere; verum decussit bilem sororis tuæ facilitas, & gratiosa comitas. Nihil à privatis amicis petii unquam, vel exspectavi. Si Regum, Principumque subinde benevolentia inaurer, hoc scias, nec à me exempla ista cepisse, nec debere Poëtas quidquam Regibus ingratis. Ita statuas, quidquid ad me missurus es, redibit ad te id omne. noli offendere amicum, nec sinistre de eo judicare, qui nimio fortè candore tibi probare se cupit, & probavit hactenus. Unum tamen efflagito, ut mihi Leodiensis casei particulam mittas, quo vehementer delector. hoc si impetravero, redemisti abunde Musarum labores. Vale. 15 Iul. 1642.

447.

IACOBO PETITIO.

QVidquid aliunde ad nos venit munerum, orbis particula sunt: Tu totos orbes mittis, ut tanto habearis magnificentior. Quin & mobiles mittis, hoc est, Copernicanos, non immobiles, quales sunt Ptolemaici. Adhæc lacteos mittis, non cruentos sanguineosque, qualis

lis est hodie, proh dolor, Orbis Europæus. Vt non uno nomine perplacere tui debeant, potissimum hoc, quod cum Orbis Orbem voret, vetus novum, novus veterem; tui orbes nulli graves ac molesti devorari se patiantur à famelicis, & in succum sanguinemque converti. Si mihi fundus esset & ager, etiam tibi ad mulctralia venirent vaccæ. Nunc gratias tibi agere verbis contentus sum, quia verborum mihi plus, quam agrorum, atramenti plus, quam candidi lactis superest. Interfui superiore hebdomade nuptiis D. Iacobi Bickæri seri amatoris. Filiæ meæ jam se adornant ad iter, & te tanti itineris ducem exspectant. Vbi ad vos venerit clarissimus Sylvius, volo cum illo diem unum alterumque fallere. Sed hæc ex futurorum contingentium numero sunt, de quibus nihil determinat Philosophus. Ajunt à vestris in Indiæ oris ereptam Lusitanis navem onerariam: rapina ditescat, an mercatura nullo discrimine habet, qui juste pugnat. Vale. 30 Iunii, 1642.

448.

TILEMANNO STELLÆ.

M*Agnifice Vir*,

Dum per ferias hasce Caniculares Hagæ Comitis apud nobilissimum Vicofortium diverto, afferuntur commode tuæ ad ipsum litteræ, quibus dum perscribis publica, etiam privati tui erga me amoris lineas aliquot ducis

valde

valde emphaticas. Nec enim contentus honeste de meis versibus sensisse & locutus esse, illud porro agis, ut me Eminentissimi Cardinalis favori insinues, & Principem erga me beneficum & munificum reddas, quem me versibus dicis populo secrevisse. Nec sinam ego unquam, ut lateant tanti Principis decora, & virtutum ejus solis invidenda hostibus fulgura, quibus uti Patriæ suæ nebulas & tempestates discutit, etiam devotas humanitatis studiis animas domi forisque promovet. Et eris, Tu mî Stella, propediem pro argumento novi furoris. Aut enim tuam illam erga me animi singularem propensionem eloquar publice, aut iratum mihi Apollinem & aversas Musas suspicabor. Extulit olim Deus Hebræum fratrem, ut prodesset fratribus: forte Te extulit in Galliis, ut prodesses absenti amico. Ego Tui in me adfectus notam tanti facio, ut mihi optem vim eloquendi hæc ipsa pro meritis & referendi. Quod dum non possum, fruar tacitus officii conscientiâ, & hoc agam, ut Te norint, quotquot fidem, eruditionem, facundiam, quibus Eminentissimo Duci places, sacra habent. Vale, & mihi apud Ducem esse velis, quod fuit Virgilio & Horatio apud Augustum Pollio, apud Gratianum Ausonio Paulinus.

449. REI-

449.

REINERO NEUHUSIO.

PErgis, doctiſſime Neuhuſi, bene mereri de juventute. Nuper Poëtam egiſti, & quæ in Parnaſſo ſomniaſti vates publici juris feciſti. Placuere hæc ob facilitatem & perſpicuitatem, quæ duo uti in pluribus hujus ſeculi poëtis merito deſideres, ita in tuo verſu apparent maxime. Saxa & lapides loqui infra laudem boni Poëtæ eſt, uti & tenebris involvere veritatem apertam. Utrumque mecum caves, qui nec ſalebroſus eſſe ſtudeo, nec obſcurus. Nunc quæ Rhetorum pulpam ſapiant promittis, & eloquentiæ tyrocinium. Ita veterem artem revocas, & illud dicendi genus, quo

Agreſtes homines ſacer interpreſque Deorum
Sedibus & fœdo victu deterruit Orpheus.

Loqui omnium eſt: ſed ita loqui, uti tu loquentes facis tuos, paucorum. Nempe doces bellariis & cruſtulis involvere quæ perſuaſa vis, & ſeſama & papavera ſpargere in minus ſapidam orationem, illos imitatus, qui ſaccharo incruſtant amariorem medicinam, & dum dulcedine aliqua alliciunt, ingerunt valetudini ſalutaria. Omnes mimi ſumus & agyrtæ, hic carmine, alter oratione trahit auditorem. faſcinum quiſque ſuum adhibet, ut fidem inveniat & gratiam. Habent ſuum Poëtæ, habent ſuum Oratores. Vox & dictio omnis ad lenocinia componitur, nec ſatis eſt hæc nos ſcire, docemus ea juven-

juventutem & tyronibus inſtillamus. Suadæ medullam, quæ expectoret τὰ πάθη, [*affectus*,] & leniat animi impetus. Utilia hæc ſunt iis, quorum muneris eſt ad alios loqui. Quamobrem gratias tibi debent quotquot tuis artibus diſcent, vel meliora ſuadere peccanti populo, vel jus ſuum cuique aſſerere, vel Principibus ſalubria conſulere, vel ad gloriam famamque publice de quovis argumento verba facere. Addis Epiſtolarum tuarum libris Gymnaſium Eloquentiæ parentis tui, ut oſtendas fortes fortibus, etiam Rhetores Rhetoribus naſci. Mirum illam dicendi vim etiam cum ſanguine propagari. Adeo bene loqui vobis proprium eſt, ut natus videaris Rhetor potius, quam factus. A me viciſſim accipe poëmatia hæc, quæ ſæpius egerimus quaſi pituitam matutinam. Sin minus elaborata ſunt, crede eſſe de fungorum genere, quos natura præcipitat verius, quam ſtudio efformat. Vale, & ſæpius procellis iſtiuſmodi litterariis è Septentrione in me irrue. Amſtelod. 19 Aug. 1642.

450.

IACOBO VANDER BURGH.

LIteras tuas, ampliſſime vander Burchi, non amplexus ſolum, ſed & exoſculatus ſum. Video vim Latina loquendi & ſcribendi, quantumvis longa deſuetudine, nondum in te defeciſſe. Debebas ſæpius mihi, aliiſque melioris notæ amicis ſcribere, & acuere ſtylum in me

cote. Caſeos tuos, munus gratiſſimum, accepi, qui non ſolum digerendis cibis facient, ſed & probandis vini ſaporibus pro Lydio lapide erunt. Minores caſeolos præfero majori. hoc dijudicaſſe non fuit tuæ poteſtatis. ſunt illa infrà curas res publicas Agentium. magis, quod jam tuæ eſt functionis, dijudicare ſtudes, quo in patriam noſtram animo ſint, Leodienſes & Leodienſium Epiſcopus, & Cæſar & Gallus. Tibi gratias debeo, & referam, ubi res exiget. Impera,quod voles,& impetrabis ocyus. Apud Eberſteinium & Guibrianum Comites, jam puto notum eſſe nomen tuum. etiam ad Muſſonium Abbatem ſcripturum mihi promiſit is, quem noſti. Hoc fac, amicorum candidiſſime, ut D. Vicofortio ſuper hac re ſcribas, & res novas, ſi quæ iſtic ſint, impertias. demereberis his officiis virum A. T. addictiſſimum. Theologiam iſtam Gallicam jam ante menſes duos Hagæ Comitis legi. autor ejus creditur eſſe Paſtor Parochiæ S. Servatoris apud Leodienſes. Quæſo, inquire prudenter, in autorem & nomen. Mecum judicas, non eſſe dignum Principis ira. Nugatur in re ſeria & cavillatur. Poëſin * aut non capit, aut malitioſè detorquet optimè & innoxiè dicta. præterquam quod manifeſte impietati affinis ſit, dum ſacroſancta nomina SS. Trinitatis calumniarum ſuarum & ſycophantiarum argumentum facit. præſtat hominem ſibi inſanire, quam ut, ex ſolida reſpon-

* *Panegyricum Card. Richelio dictum.*

ſponſione inclareſcat. tenebrio eſt & lucifuga. quare latibulis ſuis illum relinqui ſatius eſt, quam in lucem præter meritum protrahi. Annon doles mecum ſortem Buillionæi Ducis & Thuani? Magni ſemper feciſti virtutes ejus bellicas. at hæc in patriam & Regem ſuſcepta conſilia mecum deteſtaberis. Britanniarum Rex diſcit indies, quantis rebus impar ſit. Non eſt Parlamento negotium cum Henrico Octavo. Felicius res Gallus conficit, victo Perpenniano. Vicinorum Principum portis undique incubat. Briſacum Germaniam, Atrebatum Arteſiam, Caſale Italiam, Perpennianum Aragoniam & Catalauniam aperit. Suecus de hybernis in Sileſia faciendis cogitat. Wimarienſes Agrippinæ populo graves eſſe pergunt. Nos, te abſente, dolemus ſubinde. Tantum apud me eſt ſinceræ amicitiæ & honeſtæ comitatis pondus, ut malim tuos ſermones imbibere, quam aquas Spadanas. Illud malè me habet, quod retulit hoc ipſo mane pater non pater, afflictiore te eſſe valetudine. Hanc cura diligenter, & amicorum abſentiam ſolare ſtudiis amœnioribus, Omne ſolum forti patria eſt. non diſtamus totis hæmiſphæriis. concurrunt animi, literæ, vota. Vale Vir ampliſſime & dilectiſſime, & ubi negotiis tuis chartiſque publicis ſubducere momentum poteris, certiorem me fac de rebus tuis, & valetudine, & amicis, omnique vitæ & ſtudiorum potiſſimum ratione. Salutat te reſpublica mea. Filius meus denuo Gallias repetiit,

tiit, jam Parisiis est. Amstelod. 5 Non. Octobris, 1642.

451.

CONSTANTINO HUGENIO.

N*Obilissime Hugeni*,

Cum non in castris, sed Hagæ te esse ex amicis acceperim, scribendi ad te officium non difficulter à me impetravi. nam & literis tuis respondere necesse habebam, & pro missis carminibus luculentas gratias dicere. Quomodo tibi in castris tam multa scribendi suppetat oportunitas, non capio. An classicis & tympanis excitaris ad carmen, & quæ ferociam aliis suadent, tibi lenitatis & tranquillæ mentis otia imperant? Est nota Physicis ἀντιπερίστασις. [*pugna rerum se mutuo circumcingentium.*] nec minus Tibi, cui turbæ strepitusque castrenses animum componunt, ut dum cingeris illis undique & pene obrueris, trusa in arctum ingeniosissima mens, in suo velut centro, collectis viribus, fortior exeat. Placuerunt quæ ad fraga Tessalica reposuisti. Sed cavebo ego sedulo, ne illis perducar cum magno Imperatore Plus ultra. Nolo, ut ille, trajicere Mare mediterraneum Tesselæ, vel de Novo orbe cogitare. ne vel illo mergar Icarus, vel hujus obtinendi spe excidam. Perculit me non leviter fratris tui germani obitus. Non ita diu est, quod cum nobilissimo Vicofortio ipsum inviserim in diverticulo, quod ad latus sylvæ habet amœnissimum. Sunt hæ,

mî

mî Hugeni, rerum humanarum vices. præſentis & præteriti tempora etiam extra Scholas diſcimus. Exemplis docemur mori, ſed optimorum; quorum uti vita pro paradigmate fuit viventibus, ita & mors regula eſt aliquando morituris. Obiit cum fratre innocentia, candor, probitas, facilitas, & coctum generoſo pectus honeſto. mortuus eſt plurimorum dolore, qui plurimos ſibi officiis demerebatur. qui publicæ rei profuit, publicis lachrymis effertur. Deſideramus in uno, quæ ſperare ab aliis vix poſſumus. Tu fratrem luges, ego tuo beneficio amicum. tuus à ſanguine dolor eſt, meus à conſuetudine. non iraſcor fatis, quia conſuluerunt bene merito. non querar de vitæ brevitate, quæ honeſte viventi fuit longiſſima. Non opus hic præficis. Sumus hoc ſinguli. qui ereptum immoderatius dolent, neſciunt carere conceſſis. Fidem juraverat Patriæ Patribus, ſed ut illa tandem abſolveret Pater omnium. Probavit ſe Dominis ſuis obſequio, Tibi dilectione, amicis benevolentiâ. Singula hæc viventium ſolatia ſunt. obſtrepit luctui tot virtutum memoria, quæ ſuperſtites recreat, mortuum illuſtrat. Hæc apud te repetere, prudentiſſime vir, ſupervacuum puto, qui tibi es maximorum ſolatiorum promus & condus. quare non monentis hæ voces ſunt, ſed condolentis; non docentis quid te facere oporteat, ſed quod facis. Loquendum mihi fuit in funere iſto, quia Te tangit. equidem, tantum tui apud me momentum eſt, ut communibus tecum ma-

lis bonisque afficiar uſque. Vale Vir maxime & luctum doctrina, religione, & tot amicorum precibus ſubige & frange. Filios meis verbis amice ſaluta. Amſtelod. 5 Octob. 1642.

452.
IOACHIMO VICOFORTIO.

POſt diſceſſum tuum nihil de te, nihil de rebus tuis intellexi. Si ſalvus tu, ſi ſalva uxor domeſticique, ſalva ſunt tibi omnia. Nec peto, ut ſcribas mihi. ſufficit excuſatio una, Gellius ædificat. Favit hactenus ædificanti aër, ſiccum illum & ſerenum expertus es, aptiſſimumque ſecruminandis lapidibus. Iam puto in domus apice ſudare operas, & pluvia hac tempeſtate tecto claudi architectum. ita voveo. ubi perfecta erit domus, adero cenſor & hoſpes. Aderam heri in prandio D. Paulo Wilhelmio à funere Hugenii reduci. Si fuiſſem iſthic, etiam tecum traxiſſem ſyrma. Filius meus Pariſiis eſt. inde Aureliam abiturus, ut promotionem obtineat. ea impetrata ſtatuit morari Blœſii vel Salmurii. Sed quam in anguſto aut præcipiti ſunt res Britanniarum Regis? ab exteris & domeſticis auxiliis deſtitutus, ſe arbitrio Procerum dedat oportet, niſi Deus è machina adſit. unum omnia contra Tela Latinorum. Sparguntur hic rumores de clade exercitus Regii, capto rege, occiſo Principe Roberto. Sed non ego credulus illis. Etiam nunc dicere habemus:

Victrix cauſa Diis placuit, ſed victa Catoni.

Galli,

Galli, ut acutiſſimi ſunt, ajunt Bullionæum Ducem dentes ſibi eripi paſſum *Ses dents* *, ut capiti ſuo conſuleret, *pour ſauver ſa teſte*. neſcio, an Gallice hæc efferam. tu corrige, nam mentem & acumen capis. Raptim, 5 Octob. 1642.

453.

GUILIELMO GROTIO.

V*Ir ampliſſime*,

Litteras tuas mihi tradiderunt filii tui, ex quibus percepi & parentis inſtitutum & filiorum. Ad Academiam noſtram eos mittis, ut præceptis inſtitutisque Philoſophiæ abundare diſcant. nec renuunt illi mitti, & in diſciplinam noſtram admitti cupiunt, ut expoliamus ingenia ad frugem optimam nata. Feci periculum: idoneos judicio, qui è trivio in Peripatum migrent. Audiunt lectiones meas & D. Voſſii: illas, ut ſapientiæ præcepta imbibant: has, ut Hiſtoriarum & literarum ſtudiis ſapientiam illuſtrent. Præter hæc privatim illis prælego τὰ Λογικὰ [*Logicam*] Ariſtotelis, mox prælecturus Phyſicam & Ethicam. Dum publicè loquimur, philoſophamur, Philoſophantur nobiſcum Auditores, & privato examine obſtetricamur diſcentibus. Non ignoras ex domeſticis inſtitutionibus plus fructus referre juventutem, quam ex publicis: hæ enim ad gloriam magis docentium, quam ad uſum comparatæ ſunt. Illæ diſcentium captui accommodantur. Annitar omni ſtudio, ne fruſtrà huc miſſi videri poſſint, & ſi noſtris labori-

bus

* *Sedan.*

bus reſpondeat ipſarum induſtria, futurum eſt, ut doctrina & virtute adoleſcant. Obſervo, nec ætate valde, nec progreſſibus diſcrepare. Indoles parentem loquitur: cetera noſtrarum erunt partium. Iam collegio Logico nomen dederunt cum aliis. Non minus erunt mihi curæ tui quam mei. Scio nihil parentibus nobis charius eſſe rectâ liberorum inſtitutione & educatione; præſertim cum parentum oculis ſubducti alibi diſcunt ſapere. ut faciam quod petis, ſuadent pietas, vocationis meæ ratio, & amicitiæ veteris memoria. Impetrabunt hæc quidquid præſtare erit mearum virium. Vale. Amſtel. 5 Oct. 1642.

454.
CORNELIO VANDER MYLE.

N*Obiliſſime Myli*,

Literas tuas una cum poëmatibus clariſſimi Bonifacii accepi. illi ſcribas velim, me ſingularem ejus erga me humanitatem animitus exoſculari, ſed judicia iſta & comparationes modeſtè amoliri. Verum illud eſt, Claudiani cothurnum jam inde à pueritia imitandum ſumpſi, ſed accidit mihi quod Aſcanio, qui non paſſibus æquis ſequebatur. Facit mentionem Bonifacius Oëni cujusdam Britanni, non eſt Oënus, ſed Ouwenus, epigrammatum ſcriptor. Multa ingenioſe ſcripſit in iſto carminum genere. ſed intercurrunt non pauca vilioris monetæ. Magno applauſu apud Anglos leguntur. Proſtant ubique. Poſtremum clariſſimi Grotii reſpon-

reſponſum legi, & perlegi. placent multa, non omnia. nec enim ea largiri Romanæ Eccleſiæ velim, quæ antiquitatis præſidio nixus, largitur. Ego etiam primis ſeculis errores irrepſiſſe in Eccleſiam puto. Quidquid ſit, non debebat optimum Illuſtris Viri inſtitutum tam indigne exagitari. Scio minore cum fructu hæc noſtratibus ſcribi, verum in Galliis maximo. Alia illic tempora ſunt, alia gens. Qui Grotium Papiſtam ſcripſit, furioſus eſt rabula. nomen neſcio, ſed creditur Pariſiis D. Grotio familiaris fuiſſe, & poſtea ob vitam minus inculpatam dimiſſus. Leidæ ajunt hominem morari, & Lutheranum eſſe Concionatorem, qui facile illic incentores invenit, qui famam maximi viri proſcindi amant. Plenus eſt mendaciorum libellus, nec dignus Cæſaris ira. Eſt mihi domi ſponſa, filia natu maxima, Adriana, quæ juveni Roterodamenſi Carolo Wolphio nubet. Velim hoc ſcire filium tuum Gubernatorem Willemſtadii. Vtinam ab ipſius liberalitate & humanitate impetrare poſſem, ut in nuptiarum diem, mihi aviculas aliquot Brabantinas, aut leporem, vel ſi quid eſt iſtius generis, quod palato non diſplicet, transmittere dignetur, in memoriam veteris convictus & filiæ gratiam. Non ero ingratus, agam carmine gratias, his enim opibus apud N. T. gloriari liberius auſim. Tu præſtantiſſime Myli, tua ſuffragatione à filio impetrabis facile, quod peto. Vale & D. Myliam, Filiumque ſi Hagæ ſit, meis verbis ſaluta. Amſtel. Octob. 1642.

 455. SYL-

455.
SYLVESTRO DANCKELMANNO.

VIr præstantissime,

Nuper tesseram amicitiæ dedimus accepimusque. Affulsit mihi dies iste,quo apud Advocatum vander Mast pransi sumus auspicatissimus. Vix enim credas, quam in lucro deputem amicos doctos candidosque. Eram tum hilarior & minus severus, nec enim libet semper contracta fronte Catoni esse. Professoriam vitam ago,hoc est, inter discipulorum cathedram gravem seriamque. Quare conviviis cœtibusque amicorum immixtus, videor velut è carcere & servitute manumissus. Adde, quod Poëticæ quidquid in me est indolis, versus τὸ τερπνὸν [*delectabile*] & εὐτράπελες [*facetum*] vergat. Volo Te hoc scire, ne putes me casu aut fortuito ludicrorum atomorum concursu tunc fuisse γελωτοποιόν. [*excitatorem risus.*] Semper talis sum & destinato apud illos, qui non solent ad stateram argentariam expendere convivales sermones. In Te eam tum humanitatem & morum facilitatem deprehendi, ut veniam non difficulter impetraturus sim liberioris linguæ. Quod si in sectam concedendum sit,malim illam Democriti,quam Heracliti. Tu, vir doctissime,longius à me abes, quam ut Te frui possim. Lingam inhabitas, & loca meo nunquam trita pede, sed belli famâ celeberrima. Illic cum Musis tuis & Apolline neuter es, & hostium partes nescis.
Gra-

Gratulor tibi hoc nomine : ſed metuebam nuper tuæ felicitati ab adventu Exercitus Vismariensis, qui locuſtarum Ægyptiacarum inſtar omnia quaquaverſum detondet. Abeuntes hoſte hoſpites videre mavis, quam venientes. Procellæ ſunt & turbines publici, & ut ſacris verbis utar, virgæ furoris divini. Vide quam ſauſtis nuper auſpiciis Tibi innotuerim. Pergo amicus eſſe, & quam dexteram abeunti porrexi, porrigo abſenti affectu, epiſtolâ, carmine. ubi res tuæ ferent, ut viro eruditiſſimo D. vander Maſt ſcribas, tribus lineis mei meminiſſe digneris, & eandem quam ipſi, etiam mihi ſalutem candidus imparti. Vale Vir doctiſſime, & in eorum me cenſu habe, qui Te colunt & amant quam maxime. Amſtelod. Kal. Nov. 1642.

456.

IACOBO VANDER BURGH.

OMnino mihi videris, præſtantiſſime vander Burghi, factus diſertior, ex quo ad Eburones conceſſiſti. opinor malleorum ictus tibi facundiam extundere. contrà accidit Naſoni, qui apud Tomitanos ſe Romana verba dedidiciſſe non ſemel queritur. Legunt literas tuas Zulechemius, Hoofdius, Vicofortius aliique, qui te

In Latium ſpretis ajunt migraſſe Batavis.

Dolemus omnes ſingulique te ſubductum nobis. Solebas ſeveritatem noſtram caſtigare eruditis jocis, & Profeſſoriam moroſitatem non fictâ comitate. Eramus ſæpè, da veniam verbo, homun-

homunculi belli, quoties materiam urbanitatis nostræ daret vel Medici filia, sororis convictrix; vel nescio quis Ayala, leporis filius; aut subtilissimus ille Scotus, itineris tui aliquando in Galliis socius, quem negant esse è septem sapientum numero. Quicquid sit, non solemus duo tresve convenire & symposium facere, quin in ore omnium nostrûm natet vander Burchius. Indicta sunt amicorum comitia Muydæ, post dies bis septem. Sessiones habebimus dierum aliquot. Synodus erit provincialis non nationalis. Solum ex Hollandia advocabuntur viri docti, gravesque. Haga duo, Alcmaria Pontifex femina, Amstelodamo Alopecius, & lentus Empirici refutator, & γυναικοκρατούμενος [*muliebri imperio subjectus*] scriptor. non adscribo nomina, quæ divinatione facilè est assequi. Non erit sermo de excussis Iaponia mercatoribus nostris, aut dedita Perpennia, aut captis in mari Libyco navibus, verum de studiis solummodo. De successu & eventu tanti Synedrii faciam te certiorem. Nullis scribemus Anathema, nisi duris & siccis. Literas propediem à N. D. Vicofortio exspecta. Quæ Ubiorum terris incubuerunt cohortes non unius gentis, fames inopiaque aliò vocant. Sensit Coloniensis Archiepiscopus etiam has locustas detondere prata. De Germania liceat dicere: duo sunt populi in utero meo, graves matri ac perniciosi. Bohæmiam quisque spe devorat. Britannia fabulam de Cadmæis fratribus denuò orbi exhibet. Hispanus à mora re-

bus

us ſuis quærit ſolatia. Gallus duabus victoriis ıcruentis, Perpiniani & Sedani deditione, illu:ris, meritò canit. Nobis hac æſtate nullam inlinationem fecit Mavors. Vis privata? domi ıeæ Hymenæus filiam natu maximam Adriaam Virginum choro it ſecretum. nubet juveni Roterodamenſi Carolo Wolphio. Pro te feſto uptiali intererit ſoror vitricusque. celebrabunur nuptiæ 22 Novemb. Hic dies ubi illuxerit Tibi, cogita quid ſit συνεστιάζειν. [*coire.*] Si Sylæ Ducis aut Vianæ habitares, peterem à te perlicum par, aut leporem. Mitto A. T. ſortes Gallicas profanæ induſtriæ teſtes. In obitus Domini Cinq-marſii, & Thuani, hoc Epigramna quidam ſcripſit:

Morte pari periere duo: ſed perdidit illum
Fracta fides, ſocium perdidit arcta fides.
Morte pari periere duo. ſed diſpare causâ.
Fit reus ille loquens, ſit reus ille tacens.

Filius meus natu maximus jam Aureliæ eſt, pileo togaque donatus. Vale Vir ampliſſime & uxta amiciſſime. Scripſi jocoſius, ut ſi mederi ıon poſſim pedibus, medear iſti parti quæ τὸ γελαστικὸν [*ridiculum*] amat. Salutant Te ſoror, vitricusque, etiam reſpublica mea. Amſtel. ipſis Cal. Nov. 1642.

457.

JACOBO ZAS.

QUæ mittis munera, ampliſſime Zaſſi, duplici nomine grata fuere: & quia à Te, & quia

quia ultro missa. Dici solet proverbio : tela prævisa minus ferire : at munera non prævisa ferrunt magis, & plus afficiunt animum de tuo erga me adfectu prorsus convictum. Quæ petuntur, aliquo titulo debita videntur: quæ non petuntur, dantis virtutem benevolentiamque arctius commendant. Certe aliquam gloriolæ materiam subministrari sentio, cujus filiæ nuptiis Aula, Curia, Nobilitas, Mars ipse applaudunt. Donis me agrestibus cumulavit Saltuum Hollandiæ præfectus, hic Aula est. Willemstadii Gubernator, hic Mars est: Haestrechtius, hic Nobilitas est, & Senator Zassius, qui mihi pro Curia est. uti prioribus, ita Tibi, vir consultissime, gratias debere fateor. Prævenisti me officiis & beneficiis. Sequor ingenua gratitudinis professione. Lepores misisti, animalia à velocitate, metu, auribus, pilis nota. Omnia hieroglyphica mihi videntur. Velocitas humanitatis Tuæ symbolum est, quæ nescio qua celeritate me, nullo tibi merito obstrictum, antevertit ocyus, & vix perlato ad Te nuntio de nuptiis filiæ, velut leporino saltu occupat absentem, & tantarum rerum prorsus ignarum. Metus animalis etiam me tangit, qui vereor ne par sim tuis meritis & exspectationi. Sed adnitar, uti me tibi prona animi propensione & obsequiis posthac impensius probem. Etiam aures me adficiunt: uti enim hæ ad strepitus insequentium Molossorum gnaviter attendunt; etiam ego aures arrigam, ut intelligam quibus maxime officiis

iis gratiam & benevolentiam tuam redimere possim. Hirsuta & incompta pellis agrestium erarum nota est; quæ tantis Te parasangis à rusticitate & inconditis moribus abire testantur, quantis à mansuetis animalibus distant effera. Exercuisti tuis leporibus convivarum dentes, & nunc exerces calamos. In mensis seriæ dissertationis materiam præbuere avidis faucibus, am ludicræ. Quam voluptatem ex pulpamento cepimus, nostra fuit: quam capis ex jucunda llusione, Tua erit. Accepi beneficium, & paratus sum reddere. Non mittam lepores, nam Actæon non sum, aut ex Dianæ famulis: Apollinis sum mystes, & Musarum. Has ubi loqui veis, ostendam me pari celeritate posse Pindo deducere Phœbum, quam Tu *montibus attonitos epores deducis & agris.* Vale Vir præstantissime, & qui fastum fucumque odisti, me amicorum uorum ordini erecto apertoque insere. Amstelod. Nov. 1642.

458.

ADRIANO VANDER MYLE,

Domino in Myle, &c.

NObilissime Myli,

Cogor jam mutare literarum mearum titulos, & obitu maximi parentis Tibi illas inscribere. Certè perculit me afflictim ferale nuncium, de patris excessu, quem amore singulari & veneratione summa tot retrò annis prosecutus sum. Sub illo Curatore studui adolescens. Sub illo

illo Curatore ad Academiam evectus fui. illo etiam non Curatore usus sum familiariter, iis temporibus, quibus in fædas eclipses protrusa fuerunt præstantissima Patriæ nostræ lumina. Ex illo, sedatâ nonnihil publica tempestate, non destitit, & ille me affectu maximo complecti, & ego vicissim me totum Nobilitati ipsius tradere. Luges tu parentem, ego studiorum meorum columen & Mecœnatem. tu generationis insuper causis gloriaris, ego curæ publicæ & mei. Semper in Parente tuo suspexi, quicquid in terris suspicere solemus mortales. Pietatem, cujus cultor fuit serius: integritatem, quam nulli non probavit Batavus: fidem, cujus testis est Respublica, & Principum, ad quos legationibus functus fuit, vox: literarum curam, consciâ Leidâ, ubi Curatorem egit annos viginti & ultrà, ea dexteritate & facilitate, ut etiamnum in animis Professorum & studiosorum passim vivat. Hæc dum cogitas, nobilissime Myli, invenis dolori tuo solatia validissima. Ea demum felicitatis humanæ pars est, ita vixisse, ut superstitum omnium verbis orneris, & posteritatis laudabile exspectes testimonium. Quam foris placuit viris maximis doctissimisque, quam domi. omnium amor suffragium optimi civis, etiam ab hostium conscientia, impetravit. Nec secundis rebus insolens fuit, nec adversis fractus succubuit. æquam mentem vidimus rebus in arduis. majorum suorum fulgorem auxit meritis suis, & Auriacorum Principum benevolentiam, pa-
triæ

triæ dignitatis hæres, continuatim usque possedit. Rempublicam benè compositam juvit, afflictam & concussam non deseruit. Vbique amicos habuit, & quos habuit extulit, literis, officiis, beneficiis. Non privatus est dolor tuus, charissime Myli, lugemus plures. Academia, aula, patria omnis indemnes non sunt. quo vivo lux vitaque affulsit omnibus, eo mortuo veluti tenebris involvimur. Volui hæc N. Tuæ scribere, ut quæ coram non queo dicere, credas me coram velle dicere. Quod si me illo honore dignaberis, cuperem Parentis tui optimi & celeberrimi funus prosequi. non quod mei tantum sit precium, sed quod paternorum erga me officiorum precium sit maximum. Fac me certiorem per famulorum aliquem de die exequiarum. sistam me, Deo volente, in id tempus Hagæ, ut postremum hoc persolvam munus amanti, non sine Lugubri Carmine. Vale Vir nobilissime & mei studiosissime, & sine, ut quam cum Parente dignissimo colui amicitiam, in te tuosque porrò derivetur. De missis agrestibus ferculis, nihil scribam, ne videar luctus tempore de festivitatibus intempestivè verba facere. Dominæ Myliæ, matri tuæ afflictissimæ solatia hæc mea imparti, & me dolori ejus meum jungere significa. Amstelod. 29 Nov. 1642.

459.

GODEFRIDO DE HAESTRECHT.

NObilissime vir,

Iam respirandi otium à nuptiis nactus, de iis cogitare incipio, qui eas munificentia sua & beneficiis illustrarunt. Inter eos Tu es,quem audacius super hac re compellavi, quia amavi hactenus ardentius. Multum de veteri nostra amicitia præsumo, quam impræsentiarum heroïcis & augustis ferculis redintegrasti. Exspectaveram leporini generis aliquid : mittis præter exspectationem & sortem Professorum cervos aëris & sylvarum spolia. Mittis ea copia, ut nuptiæ meæ Principum luxum videantur æquasse, ut aliquid dicam ὑπερϐολικῶς. [*hyperbolicè.*] Videre erat perdices deauratis rostris, videre erat lepores, præter viventium morem, crustæ auratæ inclusos. Videre erat hinnuli armos multo sumine perfossos : Nam mihi conviva nullus Apella fuit. Dicebam hæc à Te profecta, & tui favoris luculenta documenta. Rhenensi nectare diluebamus quidquid in feris istis erat agreste. Laudatus es à Satrapa Muydensi aliisque, quod hoc honore dignum judicaveris vatem tuum. dico tuum : quia meministi me aliquando scripsisse :

Accipe laudatum, sessor generose, caballum.

Iam accipe laudatum hinnulum, qui tibi verbis Poëticis gratias aget. Ego à facundia destitutus, quâ tibi pro meritis gratias dicam, malim hinnuli

nuli manes hoc dicere, quam emeritum Poëtam. alias de perdicibus apud te, nî fallor, verba feci: nunc cervorum prolem alloquor, dicturus aliquando de lepore. Non vacat ſemper Principum & Cardinalium laudes dicere. Etiam Dianæ venatricis victimas, quæ voluptati publicæ præbent cauſam, laudari fas eſt. Illi de regnis bene merentur: hæ de famelicis convivis. Illi regna & gentes devorant, hi devorantur à gentibus. Deſinam apud gravitatem tuam nugari & jocari, ſi me, quod feci ſæpe, tibi omni affectu & officio devoverim. Vale, & quam à me, etiam à novis nuptis gratiarum actionem accipe. Amſtelod. 19 Decemb. 1642.

460.

CONRADO GODDÆO.

Vir doctiſſime,

Conceſſit mihi lectionem Satyræ tuæ nobiliſſimus Hoofdius, Satrapa Muydenſis. Valde me affecerunt Ululæ tuæ laudes, in quibus cum eruditione urbanitatem, cum utraque prudentiam junxiſti. Prodes & delectas: prius facis ſaluberrimis monitis, poſterius non illiteratis jocis & ſalibus. Doctrinam tuam per tot ſcriptorum paginas & latifundia diffuſam prodis, appoſite quæ ad rem præſentem faciunt explicando, ut nuſquam vel delphinum ſylvis appingas, nec fluctibus aprum. Iſtiuſmodi ſcribendi genus amo, & ſimili fere modo res ſerias dixi, in Orationibus meis de Ente Rationis &

Reali, etiam in Nuptiis Peripateticis. Quæ ſeveritate dictionis perſuaderi non poſſunt, incruſtas venuſtate & verborum ſuavitate, ne faſtidio ſint. Multum tibi debent Ululæ, quas æternitati conſecraſti, uti Moria plurimum debet Eraſmo, Calvitium Syneſio, Umbra Douzæ. Certe hæ nugæ ſeria ducunt, & ingenia mortalium moresque hominum depingunt, ſub ſpecioſi animalis imagine. Si verum eſt Pythagoræ placitum de animarum transmigratione, puto ſæpius ulularum animas in noſtra corpora tranſire, ad quarum indolem mortales ſinguli plus minusve componuntur. Vnum dicam: non debebas in ulularum ſedibus, & deſertis Velaviæ locis vivere, verum in luce hominum, & quidem doctiorum, ne præclaræ ingenii tui dotes cum jactura publica inter ruricolas evaneſcant. Fui nuper Hagæ Comitis, & doctrinæ tuæ apud Zulechemi Dominum præco fui. Exemplar illi mittas velim libelli tui. Vellet Muydenſis Satrapa te hic apud populum dicere, ut amœniſſimi ingenii tui fructu propius frui liceret. Ego amore tui, & libelli ſuavitate captus, hæc ad te ſcribere in animum duxi, ut credas non deeſſe alibi, quibus vis eſt dijudicandi bene dicta. Vale. 11 Ianuar. 1643.

461.

PETRO C. HOOFT.

QUæ argute ad præſtantiſſimam viduam arргutaris, nobiliſſime Hoofdi, aliena non

ſunt

ſunt à genio tuo & ſorte mea. Tu more tuo jocis me petis, quia domi Penelopen habes in uſus tibi neceſſarios. Ego miſer & vacui lectuli poſſeſſor ferre cogor ludibria beatorum. Illud vectatione retrograda, aut averſa effeci, ne averſus aut retrogradus eſſet amor meus: licet in aureæ Cherſoneſi dominas & Deorum matrem Cybelen ille minime feratur. Amo claudicantem & tardigradum Vulcanum, non Venerem. Non ignoras Mezentii tyrannidem, de quo Maro:

Mortua quin etiam jungebat corpora vivis.

Nec pœnitet iſtius ſeſſionis. una vecti ſumus ante fores arcuatæ domus. ingredi juſſum perhumaniter excepit dis Berecynthia, in conclave introduxit, & Colonienſi nectare rubello abluit pulverem, quem collegerant garrulæ fauces. Aderant etiam filiæ Cybeles, quibus ſpiritus robuſtior, frons explicatior, & genu viridius. Potui ab harum contactu ſine ſcelere incaleſcere. Schedulam tuam curavi & chirurgo meo tradidi. Iam in exſpectatione es, magnarum rerum & ſacculorum, quos araneæ inhabitant & blattæ: Verum tu à ſitu purgabis mucidam & carioſam ſupellectilem, quin novis vocibus indues plebeam dictionem. Res Britannorum in ancipiti ſunt. dividunt victorias ex æquo. cædunt & cæduntur in vices. In Galliis libertas carcere, & carcer libertate permutatur. Cardinalitii exciderant ſuo cardine. proſcripti proſcribunt, & viceverſa. Quiſque

 ſuos

ſuos patitur manes. alii in Elyſium, alii in triſtia tartara mittuntur. Nos longiore mora videmur majora optare quam ſperare. Ibitur iterum, ut fama fert, in Flandriam. Faxit Deus, ne ad Cannas eamus aut Thraſymenum, hoc eſt Calloënſem lacum. Torſtenſonius velut novus Ziska Cæſarem territat, & Pragæ inſtat. prœlio ſternenda ipſi via eſt, aut occludenda. Vale Vir maxime, & ſi quid forte fando tuas pervenit ad aures, candidus imparti. Saluta Dominam Leonoram, & matre pulchra pulchriorem filiam. Amſtelod. 20 Iun. 1643.

462.

GODEFRIDO DE HAESTRECHT.

MAluiſſem te hic amplecti, & dextram dextræ jungere, quam abſenti per litteras reſpondere. Feram patienter abſentiam tui. proficiſcere bonis avibus & navibus. Sic te diva potens Cypri, ventorumque regat pater. Vbi in Brabantiam veneris, cogita te in patria mea ſtare: ubi Antverpiam, in natali mea urbe. Si in doctos incidas & pacis ſtudioſas animas, dic me ægerrime ferre bellorum noſtrorum pertinaciam: hoc unice cupere, ut placato Marte philoſophari liceat liberius, etiam cum iis qui ſacris differunt. Non pertinent ad Muſas Hiſpanorum & Batavorum lites. Non ſunt ſolliciti de prolatandis imperii finibus Poëtæ, quibus totum hoc Vniverſum in poëticæ commentationis argumentum cedit. Latius imperant

rant Vates, quam Orientis & Occidentis domini. Ad leges & numeros noſtros venire ipſos Reges neceſſe eſt, cum libet inſanire nobis. Bruxellis ſi qui ſint, aut alibi ad quos forte fando pervenimus, iis me & officia mea trade. Si quid illic rerum geratur quod ſine crimine me ignorare poſſe judicabis, fac me certiorem, ego viciſſim de rebus noſtris ſcribam liberalius. Princeps Auriacus, ut fama eſt, in Flandriam movit aut Brabantiam melioribus, ut auguror, auſpiciis, quam ad Calloam pugnaturus. Ea parte itur in jugulum adverſæ partis: illa pars viderit. In Galliis reciprocas vides imperantium vices. Cardinalis vixit: jam multis inviſum eſt nomen, quod terribile fuit toti Europæ. Multi qui ejus metu velut in Ægyptum aufugerant, illo extincto velut in Iudæam ſuam redeunt. Britanni non aliter quam Cadmæi fratres in ſe mutuo ſæviunt, & niſi male calculum poſui, prædа erunt aliquando exteris. Appulerunt hic è Braſilia naves onerariæ plures, auro, ebore, aliiſque mercibus graves. Induciæ cum Luſitanis pactæ credentur noxiæ fore: nec enim involare jam in ipſorum ditiones & portus vel ad Orientem vel ad Occidentem licebit. In Germania prope eſt, ut iterum committantur exercitus. Si Suecus prœlio ſuperior evadet, erit propediem bello. A Franciſco de Melo non eſt quod hac æſtate ſibi metuat Gallus. Si ſucceſſus militari prudentia moderari ſciet, bis vicerit. Vale Vir nobiliſſime, & me amare perge. Amſtel. 24 Iun. 1643.

463. PAU-

463.

PAULO VERLANO.

NObilissime vir,

Iam credo, de quo non dubitavi hactenus, Græciam mendacem esse. Fingit illa Parnassum, Phocidem, Cyrrham, Helicona & Aganippen sua nomina esse & decora. Si ob Apollinis numen sacra habentur illa quæ jam recitavi, certe Oostvorna jam Parnassus & Phocis, & Cyrrha & Aganippe est. Migrant è terris in terras alias populi, quid mirum etiam transmigrare deos deasque; præsertim cum barbaries hodie Musarum domiciliis incubet, & Atticam omnem Ottomannica gens possideat. Non exspectaveram tam excultum carmen ex iis oris, ubi Neptunus Tethysque littora pulsant, & gratulabar mihi etiam inter rura, & Corydonas & Phyllides nasci heroïcos poëtas. Accidit hoc Andino vati: nunc multis post seculis tibi. Hoc tuo poëmate non solum ostendis te cum Musis postliminio in gratiam rediisse, sed etiam veterem amicum & ejusdem tecum ferulæ fatis, hoc est, sceptris pædagogorum olim obnoxium tibi devinxisti usque adeo, ut quem amavi puer, jam annis judicioque adultior colam & venerer. Nimis operosus es in exaggerandis laudibus nostris, quas modeste prætervehar. Scis in usu perspicilla esse, quæ rerum magnitudinem mentiuntur, & ex musca elephantum faciunt. Forte istis in legendis meis

meis poëmatis usus fuisti. Si aberrasti judicio, non aberrasti affectu & benevola animi in me propensione. Arenas quas isthic inhabitas, calcavi sæpius. Collem istum, in quo psittacos glandibus dejicere solebant ex alta trabe ruricolæ tui, conscendi aliquoties, victoribus applausi, licet non Olympicis. Iam habet Oostvorna quod gratuletur te cive, te vate, te domino. Perge frui memoria nostri. Ubi comitem aliquando nactus fuero D. Steurium communem nostrum amicum, non invitus ad te transvolabo, ut Brielam videam, & te ejusdem mecum calamitatis socium, hoc est viduum, jam amplectar & exosculer. Vale. Amstelod. 3 Iul. 1643.

464.

JACOBO WESTERBANIO.

NImis prolixa es in me humanitate, nobilissime Westerbani. Equidem non contentus me opipare excepisse, submittis leporem, agrestia munera. Ita non tantum præsenti, sed & absenti amico benefacis, & nobilium cibos edere vis doctorem umbraticum. Esto, fruar tua liberalitate, & cum major sit dantis, quam accipientis gloria, patiar me hoc gloriæ genere lubens vinci. Sed ut videas poëtis facile arripi facetæ dissertationis argumentum, à lepore tuo didici plurima. Lepus est, sed usum ejus non ad formæ elegantiam, ut Gellia apud Martialem, sed ad famem deposco. Lepus est, olim cum vive-

ret levipes, ut Grammatici nugantur. auritus adhæc, ut attentionem imperare videatur Physicæ auſcultationis prælectori. Etiam piloſus, nec tamen Numa Pompilius, cui hirſutum dicitur cor fuiſſe. Meticuloſum animal mittis, qui nihil præter culpam & honeſti infamiam timeo. Victimam das moloſſorum viro, qui illam hominum victimis & lanienis præfert. Feram agreſtem homini plane cicuri & manſueto. Cruentam adhæc, ne contra veterem Noachidarum legem de non edendis ſuffocatis peccem. Comedimus illum condimento tinctum aromatico, quali primis mundi temporibus veriſimile eſt caruiſſe venatores, etiam ipſum venatorum principem Nembrodum. Nondum cognitas Moluccarum inſulis dapes cum amicis edimus, quorum colloquia & ſermones convivales alterum condimentum fuere, quale à magnis fruſtra exſpectes. Ita ſingula leporis tui dogmata dictavere carnivoro non Pythagorico Philoſopho. Gratias tibi debeo ob ferculum nobilius, & rarius, nec vulgaris plebeique ſaporis. Vbi Nobilitatem Tuam poſthac inviſam, veniam ſine comite tibi noto Domino Mylio, ut credas amicitiæ noſtræ fiduciam creviſſe. Hac fretus, mitto Orationum mearum librum, quas ſparſim editas in faſciculum collegi. Vbi à venatione aut ambulatione feſſus domi conſidebis, vel foris propter aquæ rivum, non injucunda erit prorſus earum lectio. Amas enim, ſi bene memini τὸ καλὸν ϗ τὸ τερπνὸν, [*pulchrum & ſuave*,]

ſuave,] quod ſectatus in iis fui. Vale, & ſopitos veteris amicitiæ igniculos vel litteris vel alloquio excita. Amſtelod. 22 Octob. 1643.

465.

JACOBO VANDER BURGH.

HEri oportune admodum mihi traditæ ſunt literæ tuæ, Vir ampliſſime. eo nempe momento, quo apud Senatorem Doubletium prandendum mihi erat. Dedi legendas Zulechemio, Vicofortio, Conſiliariis Reygersbergio, de Willem aliisque, antequam accumberemus, ita ut pro promulſide ſuaviſſimi convivii fuerit epiſtola tua. De literarum tuarum tarditate non eſt quod conquerar. Pro literis mihi ſunt perpetuæ & toties iteratæ ſalutationes, quas parentis tui literis inſeris. Sum hic Hagæ, ubi ferias brumales diſpurgo lepidis amicorum contuberniis. Singuli dies ſingulis voluptatibus decurrunt. alium quotidie ſalem comedo, alios amicos amplector. In Vitaulio combuſſimus ſine tropo meridiem. dico ſine tropo, quia frigus intenſius luculento nos foco admoverat. Conqueris, præter tuum morem, de filia diaboli. adverſus illam remedia pete ab amicis, à poculis, ab epigrammatibus jocoſis: qualia hic tibi mitto duo, unum meum, alterum incerti. Legiſti regem Ciſſæum à malo ſpiritu vexatum, ad ſe rediiſſe cantu Davidico. An hic poëtarum idem ſit præſtiturus utique neſcio. De Pace quæ ſcribis, ficta credimus & portam eburneam dimiſſa,

ſa, Qua falſa ad cœlum mittunt inſomnia manes. Nihil hic ejus rei agitur. Nec videtur tam eſſe puſillanimis Hiſpaniarum Rex, ut rebus hic illic nonnihil afflictis, pacem ſit oblaturus. Lenta ſunt Auſtriacorum conſilia, ſed ſic ſatis certa. Britanniarum Rex, qui exercitu ſuo ſe tueri poteſt adverſus Procerum ſuorum vim, hoc cunctando efficit, ut Londinenſes cœpti pœnitere incipiant. Vrgent conciliationem cum Rege & concordiam, cum diſcordia loculis ipſorum gravis ſit. Princeps Robertus apologiam ſcripſit adverſus illos, qui velut graſſatorem & prædonem publicum traduxere optimum Principem. Crede mala hæc transmarina etiam Rempublicam noſtram contagio adflaſſe. Distrahimur & hic in partes. & pro Rege hic, alter pro Parlamento contendit, uſque ad vulnera. Eboracum obſidione liberavit Comes Novi Caſtelli. de navibus noſtris triumphant raptores Morini. Obitu Emin. Cardinalis plurimi ſibi licentiam promittere viſi ſunt. Sed inhæret etiamnum Rex conſiliis defuncti, & grandes corporis Gallici nervos movet adhuc idem ſpiritus. Advocatus Sylvius fatis ceſſit. dubitatum diu fuit, an vivis an mortuis annumerandus eſſet, adeo languidum traxit corpuſculum. Vale, Vir optime, præſertim novis anni hujus auſpiciis, quæ tibi ſaluberrima faxit ſalutis noſtræ autor & moderator ſummus. Hagæ Comitis, ipſis Kal. Decemb. 1643.

466. JOA-

466.

JOACHIMO VICOFORTIO.

MAjus aliquando commisisti facinus, dilectissime Vicoforti, quam quod litteras Eburonensis amici reseraveris: illud nempe, quod litteras ad nobilissimam Viduam missas pro tuo in me jure (ut facinus credas veniale esse) citius ab aliis legi siveris, quam ab ipsa. Hoc nefas, quale quale est, plurium osculorum abstinentia expiari debebat. Nihil mihi arcani est cum Eburonum Agente: cum viduis multum, idque ineffabile. Sunt sua Theologis, Chymicis, Politicis, Medicis mysteria, adde & viduis, quæ non minus silentio involvi oportet, quam quæ in aurem presbytero dicuntur. Mira scribis de Gallorum mensis, quibus excepti sunt Principes nostri. Si illas vidissem, exclamassem forte cum Ergasilo apud Plautum: Quanta pestis pernis accidit, quanta labes larido, Quanta sumini absumedo, quanto callo calamitas, Quanta laniis lassitudo, quanta porcinariis! Frustra ingenium in cerebri panniculis hactenus quæsivimus. in gula, in ventre, in abdomine quærendum. His non minus ingeniosi sumus, quam ea parte, qua sapimus. Non singulas aves patinæ, sed avium exercitus exhibuere. vix nata animalia cessere in pastum, & naturæ matris moras antevertit erudita fames. Geometricè ordinantur, quæ minus Geometricè comeduntur. ut etiam secula nostra Apicios habeant,

qui-

quibus longiore collo opus, ut fruantur diutius. Sed dandum hoc viris principibus & magnis, qui Regis sui majestatem non bellis solum & armis, sed mensis etiam explicant. Quam vellent Hagienses tui, Monasterii prandere legatos, ut habeant, quod comedant liberalius, & minus caro. Iam preciosius vivunt ob paucorum magnificentiam, uti rivulis ac torrentibus suus decedit liquor magnorum fluminum voracitate. Ego tam feliciter Illustrissimos Legatos velim crudas Principum Europæorum lites emollire, quam rem cibariam feliciter perfecere Francorum magiri. Sed jocorum satis. Danus ringitur. Suecus intra Cimbricæ Chersonesi limites stringitur. Pax Monasteriensis à variis varie fingitur. Britannia scinditur. Italia in novas partes distinguitur. Castellæ Rex contemnitur. Gallia victrix pingitur. Ego fausta tibi omnia, mî Vicoforti, & prospera voveo, & cum uxore & familia omni salvere & bene rem gerere jubeo. Amstelod. 17 Febr. 1644.

467.

JACOBO BALDE.

IAm menses aliquot exacti sunt, vir clarissime, cum litteras tuas mihi traderet pictor celeberrimus Sandrart. Non exspectaveram è Bavaria tam luculentam amicitiæ tesseram, & ab Alpium radicibus tam grande erectioris ingenii pignus. Videntur tibi pauculi versus quos i[…]

effi[…]

effigiem Principis veſtri ſcripſi, ſalivam movisse, ut extranei hominis amicitiam aliquo in precio haberes. Ego ſicuti eruditionis fama cuivis, ita humanitatis & benevolentiæ officiis nulli ceſſero. Eorum quæ è longinquo mitti ſolent major eſt reverentia & precium; quamobrem ſumma veneratione excepi aureum poëmatum tuorum opus, quorum lectione non ſemel incalui, & per ſimilia commenta præcipitavi audacem ſpiritum. Reſtituiſti nobis lyram neglectam diu & intermiſſam, ut jam merito vocari poſſis Lyricorum ſcriptor, aut potius Bojorum fidicen lyræ, ut ad Horatii verba alludam. Mire mihi placet copia, & naturali pulchritudine aſſurgens oratio. Sacra libentius & felicius tractas, ut tibi non parum ſancta & beata nomina debeant, quæ uti immortalitatem a Deo & Chriſto habent; ita à te ab hominum in terris oblivione glorioſe vindicantur. Iſaro, mî Baldæe, tibi pro fonte Caſtalio eſt, Parnaſſum in Vindelicis & Nariſcis invenis, Danubii & Oeni ripas Lyricorum carminum laude illuſtras, uti Tyberim ſuum olim Flaccus. Sunt qui his in terris de poëmatum tuorum nova editione cogitant. Interea me adfectu tuum puta, licet in aliis diſparem; & ſi qua eſt ſtudiorum cognatio, crede me hac quoque affinitate tibi junctum. Amſtelod. Cal. Mart. 1644.

468. FRE-

468.

FREDERICO SPANHEMIO.

PRævenisti me humanissimis tuis litteris, clarissime Spanhemi, sed non adfectu & virtutum tuarum admiratione. Cum militem tuum Suecum ante annos complures legerem, didici plus te quam Theologum esse: cum docentem audivissem, non adfectatam facundiam stupui, & qui plures ex ista cathedra loquentes audivi, ausus fui Hagæ, & alibi viris magnis dicere me par decus eloquii à nullo audivisse priorum. Vbi nos effers humanitatis & benevolentiæ voces agnosco, quæ tantum à vero abeunt, quantum ego ab eruditione. Ex Milesiorum numero sumus, neque τρίτοι [*tertii*] neque τέταρτοι. [*quarti.*] Si à carminis mediocritate gratiam mereor, quadruplavi rem meam. Amicitiam tuam in maxima felicitatis parte puto. Possum amare ingenuos, & labem me amari patior. Nihil magni promitto, ne malum nomen fiam debendi reus. Misi nuper poëmation breve: jam totis modiis tibi admetior saburram poëticam. Varii illa est, sed amœnioris argumenti. Intercursant sacra non sacris, ut credas etiam à vatum suavitate non abhorrere pietatem. In dialogis non insueta leges. Scis Iovem Homericum non semper de Trojanorum bello deliberare. Interdum apud Æthiopas commessatum abit, ut rideat. Prout homines sumus, loquimur & scribimus. Quibus pituita non est molesta, facile

cile ſibi riſum imperant. Eſt inter virtutes ὁμιλητικὰς [*civiles*] Urbanitas & Comitas, quas qui exeſſe è cœtibus humanis cupiunt, inter quercus vivant oportet, aut Septentrionis immites ſcopulos. Quem mihi commendaſti Mathematicum, eodem me momento acceſſit, quo accedebat clariſſimus Pellius, jam à DD. Curatoribus ad profeſſionem vocatus. Exſpecto ut tempeſtivus imperes, quod confici per me poſſe putabis. Vale, & collegas, præſertim clariſſimum D. Polyandrum meis verbis ſaluta. Amſtelod. 28 Iun. 1644.

469.

THEODORO GRASWINKELIO.

HActenus & animorum nos & ſtudiorum junxit affinitas, Vir clariſſime; jam tertio vinculo jungimur, hoc eſt, conjugali copula, quæ dum filium meum in cognatæ tuæ amorem inſinuat, nos quoque arctius nectit. A prioribus facile impetravimus, ut interdum eſſemus unà, veluti in κρητῆρι φιλοτησίῳ. [*poculo amicitiæ.*] A tertia affinitate ut idem illud impetrem æquiſſimum puto. Non ignoras deſponſatam filio meo cognatam tuam Pelgromiam, ſciviſti & promoviſti amantium cauſſam, honeſtiſſima apud ſocerum tuum ſuffragatione. Socer tuus, qua eſt animi æquitate & facilitate ſponſaliorum moderator fuit, & arbiter. Dies nuptiis deſignatus eſt 24 Iulii, in quem ut Te hic ſiſtas cum uxore, & feſto nuptiali interſis ſeriò & ef-

flictim rogo : nec ego solum, sed rogamus tres, sponsa, sponsus, Barlæusque senex. Multis nominibus adesse debes, amici, Advocati, cognati. Singula urgent præsentiam Turni. Vis mixta gravitate esse comis, exemplo erit Satrapa Muydensis. Vis frontem explicare & citra affectationem esse facetior, vis sine hypocrisi exhaurire quod debes, disces hanc virtutem à pluribus. Vis inter pocula erudiri, recludet sacraria sua charissimus Vossius. Vis super impositis firmemus pocula dextris; non abhorrebit aliquis. Scenam intrabis virtutum convivalium, & quot videbis convivas, totidem videre te putabis senatores, sed pomeridianos, quales auroræ vultum referunt. Veni, amicissime, & hac quoque tessera obsigna veteris amicitiæ fidem. Nullum in nobis humanitatis, benevolentiæ & observantiæ officium desiderabis. Pueri innuptæque puellæ fundent vina tibi, acues hilaritatem amicorum, & decus addes grande nuptis. Dies Solis nuptialis erit, quo Curiæ & litibus non vacas. In domo mea flagrabunt tedæ, tu Talesio sis, & novis nuptis bona verba dic. Hac spe adventum tuum præstolabor comite D. Vicofortio. Vale 14 Iul. 1644.

470.

IACOBO WESTERBANIO.

Post nuptias & nuptiarum ἑπόμενα [*appendices*] illud primum mihi negocii dari credidi, ut amicis circumquaque gratias agerem, & muni-

munificentiæ ſingulorum occurrerem grata beneficii confeſſione. Inter hos cum agmen ducas, primus compellaris, qui quas anni tempeſtivitas conceſſit mortalibus delicias, abunde impartitus es. Videris cum ſingulis elementis in conſilium iviſſe,ut amicum obſtringeres. Ab aëre impetraſti, oviculas, cothurnices, quas licet Medicorum quidam à menſis arceant, quod ſolæ animalium, præter hominem, comitiali morbo corripi credantur; ego tamen non valde ipſorum authoritate motus menſis appoſui, memor verſiculi Ovidiani:

Ecce cothurnices inter ſua prandia vivunt.

Ab agris & matre terra impetraſti tempore minus opportuno lepores. Verum ne laſciviâ hujus animalis peccarent convivæ, prudenter ſubmiſiſti melones,fructus frigidioris ſucci. Probitatem eorum arguebat odoris ſuavitas, at paucorum voluptatibus illi militarunt. Erant qui capti eorum dulcedine ipſi Iovi particulam denegaſſent. Quid, quod cum Oceano quoque tibi bene conveniat, cujus donum eſt ſalmo iſte marinus, qui ſtomachos carnium ſaturos nova alimonia recreavit. Huic ne ſuum deeſſet condimentum, non acri aceto adſperſiſti piſcem aut ſale, verum facundiſſimis & ſuaviſſimis verſiculis, qui, uti & piſcis ipſe, ad captum fuere omnium. Riſere matres virgineſque, & veterem tuam in carmine facilitatem agnovere. Ego tam tibi proſperas opto has ipſas univerſi partes, quàm nobis bene ceſſere. Ne aërem un-

quam ſentias gravem difficilemque, aut aquas infeſtas agris tuis, aut terras ſteriles aut infecundas. Et ne calidiſſimi elementi obliviſcar: illud voveo, ut amore mei & bonorum omnium incaleſcas plus magis, nec ſinas priſcos amicitiæ fontes, & vivam adhuc priſci convictus lymphulam exareſcere. Prodiere tandem poëmata hæc, quæ per otium leges. Agnoſces veteris veſtigia vatis. Argumentis varia ſunt nec omnino inficetis. Proxima hebdomade cum novis nuptis Hagam excurram: Calcabimus fortè arenoſas vias, ut lætitiæ datorem videamus. Vale, Vir nobiliſſime, & nos amare perge. Amſtelod. 4 Non. Aug. 1644.

471.

SYLVESTRO DANKELMANNO.

DUm in ocio iſthic vivis, Danckelmanne doctiſſime, & pacis vocibus impleris, nos bellorum ſtrepitu obtundimur, & jam Gallum, jam Auriacum pugnantem audimus. Princeps noſter in expugnanda Gandavenſium catharacta deſudat, & jam in foſſæ ſecundæ, quæ Arcem iſtam cingit, crepidine eſt. Hâc potito magnum ſe offert futuræ gloriæ argumentum, Hulſta, Antverpia, Gandavum. Vide quam ſint fatidici vates, & quam benè ominer Patriæ meæ Antverpienſis. Iterum ſuilla me beaſti & ferculis minime Iudaicis. Ego reddo grunnitum meum, hoc eſt, murmur poëticum, quod ſi facili manu & æquo animo exceperis, melos fortè videbitur

tur inconcinna cantio. Non poteſt non placere materies, ſive de Philoſophia ſermo ſit, ſive de chiromantia aut magia. Vitæ ruſticæ laudes Damon paſtor loquitur; Cyrus aulicæ. In dialogis non inamœna offendes exordia, & alibi abſtruſas pietatis voces. Vbi gravis eſſe voles & ſerius, has lege: ubi feſtivus & jovialis, ad priora te recipe. Annuas mihi litteras objicis, quæ jam ſemeſtres erunt, poſtea futuræ menſtruæ. Ita cum amore tui creſcent amicitiæ officia. Cum ante quatriduum Hagæ eſſem, & in omnium ore eſſet Grevelinga, hæc epigrammata luſi, quæ mitto, ut iterum recordatione illuſtris victoriæ gaudeas. Nos memoriam tui circumferimus indeſinenter, & ubi in D. vander Maſtium Advocatum incido, ilicet in te reflector, ut conſpectus unius duorum ſit, duplexque ſalutatio & gratulatio. Vale, & uxori proſpera omnia precare. Si fert, faventem habeat Lucinam precor: ſi non fert, annitere tu vir ut ferat. Supervacua domi res eſt uxor vacua. Amſtelod. 26 Aug. 1644.

472.

THOMÆ FERENS.

DVm hîc Hagæ apud nobiliſſimum D. Vicofortium diverto, congruum viſum fuit veteris amicitiæ novam teſſeram transmittere, ut poſt annorum aliquot inter nos velut divortium, Tibi reddar & uniar. Præbet ſcribendi occaſionem luculentam & pergratam valde Saſ-

ſa Gandavenſis, quæ armis quoque tuis ſub Auriaco expugnata, jam cuſtodem agnoſcit ſuum, quem non ita pridem hoſtem ſenſit. Ejus Tibi præfecturam ſeriò gratulor, gaudeoque & virtute Te militari, & honoribus bello partis creſcere. Germaniam aliquando ſuperiorem fortiter cum tot heroïbus adverſus Auſtriacos aſſeruiſti. Iam in inferiore & fortitudinis tuæ argumentum inveniſti & famæ. Non meo judicio meruiſti maximi propugnaculi recturam, verum Celſiſſimi Principis, qui juratam Patriæ fidem Tibi credit, & prudentiæ tuæ committit ſalutis gloriæque publicæ indubia munimenta. Sedes & præſides veluti medius undas inter & terras, & dum has Reip. Federatæ facis tributarias, illas aggeribus & catharactis arces vel admittis, Flandros jam & Mattiacos adſpicis: illos minus, hos magis amicos. In Morinorum habitas regione, quam Cæſar olim tenuit, cum ſylvoſa eſſet & exculta minus. Stas in veſtibulo & limine fertiliſſimæ terræ, cujus maximum eſt in bello hoc, quod Hiſpanos inter & nos geritur, momentum. Vellem ab hoc limine Te ulterius penetrare in magis mediterranea, aut in Gandavenſium foro ſtare, ad latus ſtatuæ Imperatoris Caroli, quæ illic viſitur. Valde ſum liberalis votis, & ea confecta velim, quæ animis præconcipimus. Nihil ſcribo ab indole mea alienum. Bene volo Patriæ & familiæ tuæ claritati, & nomini tuo. Vbi pedem aliquando poſuero iſthic ubi imperas, videbo æſtatis elapſæ immanes la-

bores

bores & fructum grandem. Nec erit Tibi grave, dum mœnia noctu diuque obis, meminiſſe amicorum. Ambulabo tecum, diſponam excubias, armiluſtria inſtituam, ſed ſola mentis agitatione. Ero miles ſine ſtipendio, ſignifer ſine aquilis, dux ſine turma. Pugnabo ſine cæde, invadam hoſtem ſine noxa, terrebo colonos, nec calamitatem faciam. Ita videbor mihi eſſe quod non ſum, & ero quod ſum toto adfectu Tuus & tuorum. Iunxi gaudia mea gaudiis publicis, cum Arx iſta ceſſiſſet nobis: mox cum Te præfectum accepiſſet, gaviſus ſum magis, non Tui ſolum cauſſa, verum Reip. quæ tanti propugnaculi defenſionem tuis devovet virtutibus, fortitudini, ſcientiæ militari & curæ. Vale, Vir fortiſſime, & dum publico invigilas Flandricæ portæ cuſtos, crede nos philoſophari inter diſcipulos, ſuaviter agere inter amicos, denique Te excubante in Batavis dormire ſuaviter. Hagæ, 20 Novemb. 1644.

473.

FREDERICO RICCIO.

QVam vos eſtis digni rerum æſtimatores. Verſiculos quos per luſum effudi in Bamæſtram, coronatis Bamæſtræ proventu & fructibus. Nunquam gratius aptiusque munus accepi, licet interdum me Regum Principumque liberalitas non invitum proſequuta fuerit. Ea mittitis, quæ terræ cultores rectoresque decent. Poſſum carere monilibus & torquibus regiis:

caſeo, butyro & ovilla carere vix poſſumus. Faciunt hæc ad vitæ præſentis neceſſitatem : reliqua ad faſtum & ſplendorem. Ruris opimi domini eſtis, & facitis me uſufructuarium. Meto, ubi non ſerui, & pro inſipidis verſiculis mittitis ſapidiſſimi ſaporis alimenta & menſæ delicias. Scilicet exigitis à philoſopho ſub oviculæ ſpecie innocentiam, ſub caſei emblemate acrimoniam, ſub butyri malorum correctionem, & emolliendis viſceribus medelam. Det Venus pectinem & columbas, Mars gladios, Vulcanus ignes, Apollo cytharam; etiam Deorum & Dearum munera ſunt quæ miſiſtis vos. Dat oves ovium cuſtos Pan, Pales caſeum & butyrum. Vbi oportunum erit, ampliſſimis Bamæſtræ Dominis meis verbis gratias reverenter & ſerio age, meaque officia prolixè ipſis offer; illis pro publica, tibi pro privata liberalitate, qua illam auxiſti, plurimum me debere fateor. Agam in fine Theologum, terrasque veſtras proſequar Moſaica benedictione : Benedicti eſtote in civitate, benedicti in agro, benedictus fructus terræ veſtræ, & jumentorum, & greges armentorum, & caulæ ovium, benedicta horrea veſtra, benedictæ reliquiæ veſtræ, hoc eſt caſeus & butyrum. Deuteron. cap. 28. Vale, & D. van Os aggerum veſtrorum curatorem peramanter ſaluta. Amſtelod. 19 Decemb. 1644.

474.

... AIGUIBERIO *Gallo.*

EX quo Amſtelodami dextras junximus, tunc cum in ipſo & primo ad me acceſſu abires, & vix viſus evaneſceres; ſæpe mihi cum nobiliſſimo Vicofortio de te ſermo fuit. Exercet te etiamnum & exercuit olim belli fortuna, & dum Regi tuo te probas, viam inis qua ad famam & gloriam itur. Verum rariore exemplo militas & ſtudes: pugnas & inter Muſas otiaris, ſceptra & litteras aſſeris. Quare non ægrè feres, ſi non miles ſcribam militi & quidem veterano, cui multæ noctes vigilatæ ſunt in caſtris ſub Iove frigido: nec enim totum te compello, ſed qua parte mecum iis artibus imbutus es, quæ ad humanitatem nos formant. Faciunt hæ, ut arma tractes circumſpectius, animoſius & glorioſius, ut omnis ſeculi exempla veluti ante oculos poſita habeas, & quid fœdum ut evites, pulchrum ut imiteris, ſcias. Nos hic procul ab armorum tuorum fulgore, in umbra Peripateticam ſectam profitemur, & inter incruentas cathedras cum Scepticis, Platonicis, Epicureis adverſus veteris ſeculi placita diſputamus. Vbi ſeriis eſſe diſplicet, in poëtarum hortis ſpatiari libet, & minus vera dicere absque ullius noxa. Solet in bello feſſo militi tibia, lituus, tympanum in deliciis eſſe, quod & in Achille notat Homerus. Non minus libet Philoſophis ſe ſpinoſis diſputationibus expedi-

 re,

re, & morosiora studia amœnioribus diffundere. Hujus generis si quæ habes D. Vicofortii liberalitate, gratulor mihi ea tuo calculo probari, & te inter militiæ principes viros hoc affectus velut osculo dignari nostram Pallada. Vale. Amstelod. 1645.

475.

CONSTANTINO HUGENIO.

IAm cum Iesuitis nobis res est. Fortè quia de Tessela omnis sermo. Sic vara vibiam trahit, & Bitus interesse amat Bacchii rebus. Cum Baldeo Iesuitarum Monachii præfecto ab hinc biennio commutavi litteras, occasione Epigrammatis cujusdam, quod in effigiem Bavariæ Ducis scripseram, rogatu Sandrartii pictoris. Placuit illud Iesuitæ usque adeò, ut mihi ob hoc gratulatus fuerit, & Ducis nomine gratias egerit. Edidit Baldeus iste libros poëmatum suorum, à quibus Germanismus omnis abest, & Teutonicum πάθος. [*ingenium.*] Versus ejus magni facio ob munditiem Latini sermonis, & facilitatem. Versus è Gallia missi olent D. Grotium, ob nitorem, dictionem concisam & sensus erectiores. Si cum aliis ejus heroïcis, præsertim in Gallia scriptis, conferas, non ovum ovo magis simile. Nihil tale à Gallis exspectaverim. Omnes diffluunt isto scribendi genere. De Historia Brasiliensi cogito per otium, excutio chartas Illustrissimi Comitis. Secernendi sunt furfures à polline, & rerum pondera & gemmæ

ab

ıb arenis & geſtorum minutiis. Sed motus hic, ıti omnis phyſicus, eget mora. Illud tuum in Teſſelæ diſceſſum plane divinum eſt & elegans, ıbi ad ſortem & uſuram alludis. Quod in Latiıo carminum genere nuper feciſti, velim te facere in Belgico, & colligere in unum, quæ ſparſim & per intervalla tibi exciderunt, facetias, ocos eruditos, & tot ſemper ſe moventis ingeıii ſtricturas. Erunt hæc ad palatum omnium; ſecus quam Latina, quæ Hecubæ noſtrates non capiunt. Vale Vir Nob. Amſtelod. 1645.

476.

CONRADO GODDÆO.

D*Octiſſime & amiciſſime vir*,

Dum ad te abit collega tuus ac ſymmyſtes D. Franciſcus Martinius V.D.M. in Eepa, commodum viſum fuit illum pro ſarcina onerare litteris. Qui enim ad te curare poſſint per ıvias Velaviæ vias prorſus ignoro. Video ex tua ad nobiliſſimum Satrapam epiſtola nondum memoriam noſtri apud te exoleviſſe. Vellem utique te nobis adeſſe propius, ut novis Ululam tuam plumis inſtruas & infarcias. Nec enim ineptiarum hic ut & alibi finis eſt, & pergit mundus hiſtrioniam agere; & inſaniam ſuam lucris, amoribus, poculis, bellis, litibus & politicis & eccleſiaſticis inſanire. Nuper hic conflagravit grande infortunio Baſilicarum noſtrarum una. Coacti ſunt tenebriones tui templarii & turrium habitatores alio migrare, donec de novis

lati-

latibulis ipſis proſpectum ſit. Epigrammata quædam habet D. Martinius, quæ in damna publica ſcripſi. Indecens eſt frigere Poëtam flagrantibus templis. Valdè tibi devincis clariſſimum Hoofdium litterarum officiis: optat ſerio mecum voces veſtras hic audiri poſſe, ubi & terſiores ſunt auriculæ & oculatior auditor. Belli rumoribus omnia hic perſtrepunt. Primo vere in Flandriam ibitur, ut fama eſt. Vrgendi ſunt ſucceſſus & utendum victoria. Monaſterii de pace deliberant: interim per me licet, pereat in Morinis Saguntus aliqua. Anglia pergit in viſcera ſua & ſe ipſam ſævire: Quis navem quaſſam fluctibus civilibus referet in portum. Niſi Deus è machina adſit πανολεθρίαν [*internecionem*] florentiſſimis regnis parari autumant prudentiores. Tu extra bellorum ſtrepitus & famam à longe hæc accipis, tanto beatior, quanto minus audis, quæ diſplicere poſſunt, & minus credulus es falſis. Vivamus nos & amicitiæ, humanitatis & Chriſtianæ concordiæ ſtudiis certemus. Ita nos hic Deus pacificos, alibi beatos velit. Vale. Amſtelod. 7 Feb. 1645.

477.

FREDERICO SPANHEMIO.

QVam eſt laudabile, clariſſime Spanhemi, multis linguis loqui poſſe & ſcribere. Vni genti nati videntur, quibus ſimplex eſt lingua: quibus biſulca & triſulca, pluribus. Inter hos nomen mereris, dum iis vocibus loqueris qui-

bus

us se maxime explicat hodierna facundia. La-
inas innuo & Gallicas, quarum documenta de-
isti scriptis luculentissimis. Linguæ Latinæ de-
cias possum utcunque observare, & velut pi-
issando assequi. De lingua Gallica pronuncia-
e non ausim, quæ me ad suas cupedias & ele-
antias non admisit. Itaque exspectavi aliquan-
liu & distuli responsum, donec collectis docto-
um suffragiis, laudationem tibi transmitterem
ibri tui inartificialem, profectam scilicet à te-
timonio peritorum istius linguæ. Dedi com-
nentarium tuum legendum hic viris attenti &
lecti judicii. Ajunt omnes dictionem tuam esse
γνησίως [*genuinè*] Gallicam, historiam res gra-
issimas nec vulgo notas referre, nempe mo-
uum Germaniæ caussas & originem, consilia
dhæc machinationesque Principum, quæ cun-
ta interdum adspergis flosculis poëticis & hy-
erbolis, quæ lectorem afficiunt, & velut in iti-
ere recreant. Sed quis ego sum, qui paginam
acio in tuo opere & eadem quâ illustrissima
Princeps Iuliana claudor tabulâ? Fulgeo tantæ
eroïnæ luce & subscriptum augustis nomini-
bus video nomen meum ignobile. Hæc privi-
legia nostra sunt, hæ prærogativæ, clarissime
Spanhemi. Qui Reges Principesque sæpe ad-
spectu & accessu non dignantur Reges Princi-
pesque alios; poëtam, utpote virtutum præco-
nem, non aversantur: eum sibi adstare, vulti-
bus ipsorum subscribere, secum loqui patiun-
tur. Nec illud minus gloriosum mihi est tecum
loqui,

loqui, qui facundiæ, doctrinæ, humanitatis studiis regnas. Facundiæ inter Latinos & Gallos; doctrinæ inter doctos, humanitatis inter bonos. De controversiis Anglicanis scribendi materiam vellem tibi non subministrari. Cuperem non minus Ecclesiam Christi unanimem esse & pacatam, quam regnum. Vale Vir eximie, & si candorem amas, me tuis accense. Amstelod. 18 Mart. 1645.

478.

JOACHIMO VICOFORTIO.

INvitas ad te venientem ultro. Sed videbor peccare affectu paterno, si apud filium non divertam. Ille arbitrio meo rem omnem permittit. Dividam litem inter filium & amicum. Filio meridiem & summum diem largiar, tibi noctem & vesperam. Non habebit quod conqueratur, si temporis corculum nanciscatur. Sed fluctuo adhuc & pendeo animi. Vbi è curru descendero, deliberabimus, quid facto opus sit. Proxima hebdomade, die Martis aut Mercurii, ad vos cogito. piscibus vestris diem dixi. Horum saturi sunt cultores quadragesimæ, ego cupidissimus. Torstensonius Austriam terret, sed in Moravia moratur. Cæsar copias colligit magna rerum desperatione. Britanni pergunt Cadmeam pugnam pugnare, quæ non minus luctuosa est victoribus quam victis. Nos Dano tandem videmur irasci posse. Sed multa cadent, non dico inter calicem & labra, sed in-

te

ter classem nostram & pugnam. Turca pyrgopolynicen agit suo more. Pamphilius Pontifex pamphilus est, dum plures sibi beneficiis devincit. Inter hos motus ego in territorio Pernambucensi classes dispono, æraria exhaurio, & Præfectus mihi maximas res agere videor. Vale. 6 Apr. 1645.

479.

EIDEM.

DIu me expectatione tui suspensum tenuisti. Putabam utique futurum, ut adventu illustrissimi Grotii huc pertrahi posses, quem salutavi obiter & paucis. Exceptus fuit à Senatu & Consulibus perhumaniter.

Veteris sunt hæc vestigia recti.

Clade Gallorum indolui. Nimia securitate & hostium supino contemptu Marti vapulant. Torstensonius adhuc cis Istrum est, hic terminus fortunæ Gothicæ. Princeps noster nondum movet. nec ego. Futurum tamen propediem puto, ut Hagam excurram, videndi nepotis caussa, quem:

Casta Venus genuit, sed non Simoëntis ad undam.

Tu negotiis publicis privatisque districtus me & amicos nescis. Ulciscar injuriam dentibus, non ut te mordeam, sed fenula tua. Audio te purgare domi non Augiæ stabulum, sed loca purgatissima. Insaniendum hic est matronis, ne in virorum capita sæviant. Ab hoc metu liber sum. Vale. Amstelod. 22 Maji, 1645.

480. IO-

480.

IOHANNI SCOTO-TARVATIO.

N*Obilissime vir*,

Quam mihi misisti salutem, accepi à Forbesio. Nec verbis mihi solum illam transmisisti, sed reapse. Adeo enim ad nominis tui mentionem fui exhilaratus, ut novum salus mea vigorem conceperit & robur. Trajecisti procellosum mare, & commissam secum Angliam prætervectus, stas in Federato Belgio ab intestinis bellis per Dei gratiam immuni, nondum ab externis cum Hispaniarum Rege. Hæc feliciter sic satis procedunt, opitulante Gallo, qui Flandriæ magnis exercitibus incubat. Ego qui generosæ tuæ humanitatis, & prolixæ erga me benevolentiæ, & erectæ eruditionis apud Batavorum proceres testis sum & præco, vellem aut videre Te in Walachris, aut videri à Te in Batavis. Iam dudum scripsissem, sed distuli in editionem poëmatum meorum, quæ jam carceres mordent, ut in publicum prodeant. Illa à nominis quoque tui splendore, quod illis intercursat, gratiam sibi lectoris fenerabunt. Si pluscu-lum Veriæ commoraberis, mittam poëmatum fasces, animi nostri erga Te testes uberes satis. Sed mallem frui vultu tuo & alloquio, & ignotas audire & reddere voces. Obiit Rostochii clarissimus Grotius è Suecia redux: quod scribo ob viri maximi famam, quæ latere Te non potest. Nobilissime Vir, impera siquid à me

officii

officii Nobilitati Tuæ præſtari poſſe putas. Experieris non claudi affectum, aut ſtare intra verſiculos, ſed latius ſe expandere veneratione tui, & virtutum tuarum admiratione. Vale, & hoſpitem tuum Wallaſium meis verbis ſaluta. Amſtelod. 12 Sept. 1645.

481.

GERARDO CROMMOM.

VIde quantam de humanitate tua conceperim fiduciam, Vir ampliſſime, ut vix ſemel aut bis Tibi viſus auſſim chartaceas haſce bracteas mittere, qui jam alio forſan in Curiam & curas avocaris. Legeram nuper filii tui litteras, quibus de obitu illuſtriſſimi Grotii ad Patrem ſcribit: illis excitus fui, ut veteri amico parentarem. Primus ferè loquor, ut alios ad honeſtam æmulationem provocem. Nec loquor operoſe, cum tanti Viri laudes facilius ſit complecti, quam ſigillatim exſequi. Raſi ſolummodo ſumma virtutum faſtigia, contentus affectus mei magis erga defunctum, quem cum cordatiſſimis Batavorum æſtimaviſti ſemper, quam ingenii aut doctrinæ, quæ parce poſſidemus, elaboratius monumentum proferre. Non poteſtis non affici & Tu, & Senatorum reliqui ejus morte, qui Ius veſtrum victuris libris illuſtravit aſſeruitque. Præivi aliis & præficam meo modo egi, ut alios ad ſimiles lachrymas invitarem. Poëmatia ſcribere ſemper non vacat, quanquam argumenti abunde eſſet. Ampliſſimo D. Dedelio exemplar

trade, & juxta votivas ſalutis voces. Vale. Amſtelod. 2 Oct. 1645.

482.

IOACHIMO VICOFORTIO.

N*Obiliſſime vir,*

Agnoſco pertinax ſilentium, at nullam in ſilentio culpam. Non habui quod ſcriberem, cum tamen ſcriberem multum. abſorpſit me penè Oceanus chartarum Occidentalium, è quo emerſi poſt faſtidioſam annalium lectionem. Sentio, aliud eſſe carmen ſcribere, aliud hiſtoriam. illic ſine populi ſuffragio mentiri licet & fingere: hic nequaquam. ut illic mei juris ſim, hic ab argumento & rebus ipſis detinear: Hulſta me loquacem iterum fecit, quæ, ut ſpes eſt, viam nobis ſternet in magnam Urbem, & belli cataſtrophen. Sub prœlo eſt Poëmatium. Mittam, ubi lentas typographorum operas effugerit. Heros Muydenſis diu cum podagricis doloribus conflictatus, jam cum pedibus in gratiam rediit. ambulat mecum, ſed Vulcanio & ceſpitante gradu:

Veteris ſunt hæc veſtigia recti.

Iam de bove cura eſt. Si me per hæc tempora inviſes, infarciam te farcimine optimi ſaporis, quod Veteres Aquæ, more annuo, miſere. Quia rerum novarum parcus es apud me depromptor, ego Te ſcire volo, inter Anglos & Scotos malè convenire ſuper militiæ rationibus. Montroſium novum colligere exercitum ac reditum minari:

minari: Scotos eam Anglicanarum Ecclesiarum formam urgere, qualis est ipsorum. Fuit hic per dies aliquot Director Cancellariæ Scoticæ Iohannes Scotus Tarvatius, vir eximiæ eruditionis, mei amantissimus. Regem amat & veneratur, non tamen partes Regis. Vale, & præstantissimam conjugem, & cognatas saluta. Amstel. 10 Novemb. 1645.

483.

CONSTANTINO HUGENIO.

N*Obilissime Hugeni*,

Quod per æstatem omnem egerim Harpocratem, duplex exspectatio in causa fuit. Vna illustrioris victoriæ, altera editionis Poëmatum meorum. Illam fortunæ bellicæ, hanc typographorum lentis operis imputo. ab utraque poteram scribendi argumentum nancisci. Iam, cum priori satisfecerit divinus favor, posteriori illud hominum genus, quod, præter morem suum commotior, Erasmus dixit non uno dignum suspendio, loquor. præterquam quod per hæc tempora per Occidentem omnem raptus non fuerim domi. ut Belgarum licuerit meminisse. Quæ in Hulstam scripsi, rogo veteri tuo more tradas Celsissimo Principi, ubi oportuni erunt aditus. Demostheni somnum adimebant Miltiadis trophæa, & mihi veternum Auriaci. In oculis turrem Antverpiensem habet Princeps noster, in votis ac spe Antverpiam ipsam. Et possum ego ex ejus clade mihi aliquid polliceri, si

 quan-

quando ad Federatos devolvantur culinarum D. Michaëlis, qui Christianorum Perseus est, opimi reditis, aut alterius cujusdam, sine meo suffragio, in Sanctos recepti. Forsan me Iesuitici Collegii professore dicere habebit Loyolita aliquis:

Quis novus hic nostris successit sedibus hospes?

Quid si fasces ambiam? Antverpianus sum, non Hobocæ, aut in paludibus Kempensibus natus? Si dubitas, crede titulo. Poëmata mea, quæ in duo excrevere volumina, N. T. ea qua decet veneratione offero. nuncupavi illa duobus apud me Sanctis, hoc est à populo secretis. Qui isti sint, loquitur altera à fronte pagina. Mihi hic à Te habitus honos, ut in Poëmatum tuorum frontispicio ostentes nomen meum. Quare, sine, ut tuo potius superbiam, & qua sim apud te admissione & gratia indicem pluribus. Causas alias dicet Dedicatoria. ut ad schedas tuas veniam, crescunt victoriæ Principi, & tibi carminis vis. illi laus ἐπὶ ξυροῦ ἵσταται ἀκμῆς, [*in novaculæ sita est cuspide,*] tibi in cuspide Epigrammatis. Quam non pulverulentum illud de pulvere, hoc est, laudum divinarum materia. quod acumen non Romanis, sed Belgis debes, ut & illud de Hulsta arbore. Quam non vana est illa ad Antverpiam parænesis, quam ego sororem, quam servam malim. Legi hæc cum Hoofdio, Vossio, Mostartio, Vondelio, licet hic argumenti impatiens sit. Hoofdius ex illustri morbo iterum convaluit. non bene convenit capiti cum pedibus. etiam

D. Vossium

D. Vossium exercuit Celsissimus iste, aut potius imæ partis dolor. Illustrissimo Comiti Mauritio dicas velim, me Brasilia rediisse domum, & jam mea convasare. Vale nobilissime & præstantissime Hugeni. Amstelod. 22 Novemb. 1645.

484.

IOHANNI SCOTO-TARVATIO.

NOndum excidit memoria suavissimi convictus quo me dignatus es, Tarvati clarissime. Illud quantivis puto, quod quem vidi in literis chartisque publicis eximium, viderim coram oculis mihi amicissimum. Crede esse sua vincula humanitati & doctrinæ, quibus me Tibi adstrinxisti usque adeo, ut & amare illam possim & hanc venerari: ob utramque Te. Attineor dudum promisso carminum meorum, quæ jam è typis Blaeuvii nostri prodierunt? hoc ipso me exsolvo & fidem libero. ubi mare conscenderis, poterunt illa solari maris tædia & discutere nauseam. Bene mecum actum putabo, si non occurrant legenti talia quæ illam moveant. Non omnium dierum par serenitas, nec eadem semper in carmine vis & gratia. quædam lætiores quædam tristiores scribimus, vacui aut occupatiores. Ludiones à spectatoribus petere solent, ne quis artis peritus artifici exprobret: idem apud Te mihi faciendum, penes quem vis est & potestas talia dijudicandi. Præfationem in tabulas Scoticas quam exegisti concepi. Videor notularum tuarum mentem percepisse; sin minus,

muta pro lubitu: fige, refige, adde, deme. Non est mihi grave in fœtus istos sævire, & dispungere male natam Pallada. dum iter in Scotiam capessis, precor tibi faventem Æolum & pacatum mare. Debebat tibi adspirare Favonius, qui adspiras passim literarum studiosis. debebat tibi sterni placidum ventis mare, qui illud ipsum rei literariæ causa trajecisti. Domum ad tuos reversus, cogita hic inter Batavos vivere nominis tui cultorem serium, qui uti eruditione omnibus, ita grati animi significatione & magnorum virorum cultu nulli cedit. Addidi exemplar carminis, quod in recentem victoriam & captam ab Auriaco Hulstam scripsi. Si Belgarum victoriis applaudis, non potes non accinentis Poëtæ murmura benigne interpretari. Vale Vir maxime, & me ama. Amstelod. 20 Novemb. 1645.

485.

CONSTANTINO HUGENIO
Filio.

EX quo Academiam conscendisti, nihil de te ex te inaudivi, nihil tui commatis vidi, nec tu, ut opinor, mei à me. Adeo fortè Astræam amas, ut mares virosque nos posthabeas. Parum refert, interpellabo istos amores, & interveniam JCtorum Rubricis & paragraphis, quos audio jam te recitare inter cathedras. Nos Academiâ dimissi sequimur Principem, & urbes versibus expugnamus & verbis, quas ille vix omni Mavortis & Vulcani ope. Postremis triumphis accessit

ceſſit Hulſta & Waſia, quæ jam mihi pro Batavorum partibus verba facit. An te tantam Patriæ felicitatem ſilentio præterire fas ſit. Facile tibi eſſet brevi Epigrammate alludere ad obſidionem brevi tempore peractam. Mitto tibi Poëmata mea, pharmaca πολλὰ, [*multa*,] bona, mala, mediocria. Invenies alicubi pileolum tuum, & humeros, & manus &c. parentem ubique, cui Heroica nuncupavi, uti Elegiaca & miſcellanea cognato tuo Schonckio. Niſi ejuraſti Poëticam mentem, lege ſubinde hilaris quæ ſcripſi absque ſupercilio. Vale. Amſtelod. 25 Novemb. 1645.

486.

SILVESTRO DANCKELMANNO.

TAndem, licet ſerò, poſt exactas aliquot meſſes nos reſpexit Numinis favor. Pene deſperaveram tantorum motuum felicem ſucceſſum, ſed victoriæ gloria exſpectationi exprobrat impatientiam. Hulſtam vicit Auriacus, ego cecini. difficile eſt ſilere triumphante Miltiade. Si, quid dicat feraciſſima Waſia, ſcire deſideras; introduxi loquentem ea, quæ ſi non dixit ipſa, dixiſſe ſane poterunt ejus incolæ & coloni. Addo carminum meorum farraginem. Collegi ea in duos faſciculos ſive tomos, ne turbata volent levibus ludibria ventis. Quædam ſereni, quædam nubili ſcripſimus: quædam ſeria, quædam joculari oratione. quædam ſponte, quædam juſſi. Etiam Lingam tuam, cui Index jus dicis alicubi

videbis, & laudatas pernas. Vtinam tibi ita saperent versus, posses hos concoquere sine culinæ fumo; uti illas non possum sine gratiarum actione. Satis beneficiorum est, humanitatis abunde. Ego cum libellis animum affectumque propensissimum erga te tuosque offero. Si quid A. T. à me præstari posse officii putas, impera. Si uxor optima, si liberi valent, faxit ea etiam meis precibus perpetua Deus. Vale. Amstelod. 7 Decemb. 1645.

487.

IACOBO BALDE.

VNde araneis supputant telæ, utique nescio: nec unde tibi tanta carminum vis. Inter aviculas nulla magis variat modulos quam Philomela: at tu Philomelam vincis, qui pluribus illam modulis canentem facis, quam natura docuit. Non solum libellus tuus Philomelæ inscriptione gaudet, verum ipse Philomelam agis. Vti enim hæc iterat sæpe sonos, & per intervalla canit; etiam tu veluti singultibus periodos Poëticas claudis, & dum animi pios motus impetusque sequeris, sæpe ad carminum principia redis. Philomela arbusta mutat, non silvas, non hortos: nec tu è pietatis campo exis, etiamsi argumentum mutes. Ita places lectori, uti Philomela auditori. Libris tuis de Vanitate mundi nihil perennius. Ita eam depingis, ut vanitati æternitatem comparavisse mihi videaris. Dum omnia momentanea facis & peritura, duo seculo

lo eximis, famam & pietatem; quarum hanc cœlo ſcis deberi, illam poſterorum memoriæ. ubi jam hæreat Sandrartius noſter pictor inſignis utique neſcio. Cogitabat in Auſtriam & vicina loca cum conjuge. Sed illa ex eo bellis exarſit, ut minus commodo tempore eo profectus videatur. Si iſthic apud vos eſt, plurimum à me ſalveat. Nos hic inter bella & furores Martios exſpectamus publicas pacis voces. Si omnes idem ſentirent, quod Memii, Avanſiique, non eſſet deſperata pax. Sed illa Deorum in genubus poſita eſt, ut loqui amat Mæonides. Vale. Amſtelod. 10 Decemb. 1645.

488.

FREDERICO SPANHEMIO.

QVæ de Poëmatibus meis judicas, clariſſime vir, verecundè amolior. Accidit iis, quod & in aliis vitæ humanæ rebus evenire ſolet: quædam ſereniores, quædam nubili ſcribimus, quædam ultro, quædam amicorum rogatu. Nihil æque compedes horret, quam Poëtarum genius: qui ſi repagulis continetur, ſimilis eſt captivis, qui liberiore cuſtodia habentur. Poſt Philoſophiæ ſtudia placuit pro diverticulo Poëſis. Hunc mihi ab oppoſito in oppoſitum ſaltum dari volui. Vti enim illa rigide verum amat, ita hæc à vero amat digredi, & commentis gaudet non noxiis, ſed quæ aut delectant, aut proſunt. Principis ſuperba appellatio nulli hominum ordinum magis invidenda eſt, quam vatibus.

Omnium morſibus & jaculis patent ſic dicti. Citius ferant Reges dominatum Aſiæ & Africæ, quam Poëtæ Principem. Vnius dominatione offenduntur, ut præſtet intra ἰσοτιμίαν [*honoris æqualitatem*] conſiſtere. Exercitationes tuas de Gratia Univerſali aveo legere, quanquam R. T. amem verſari in apodictivo, quam ſenſitivo dicendi genere. Interim inter virtutes Ordinis veſtri hominum ſcio eſſe τοὺς ἀντιλέγοντας ἐλέγχειν. [*contradicentes refellere.*] Auſus fui in hoc argumento te alloqui carmine, & de iis verba facere quæ à libri tui lemmate non poſſunt eſſe aliena. Tui hæc Elegia eſto arbitrii. Si quid diſpliceat, diſpunge, aut te monente diſpungam : nec enim quenquam offendere inſtituti mei eſt. In Manichæum & Pelagium quædam dicuntur. At intercurrentes quæſtiones, quas vetus Eccleſia determinare auſa non fuit, quæ tamen Eccleſias noſtras ſegreges fecere, non tango. Si amicitiæ tuæ inſeri propius poſſim, præferam hæc lucra diſputationum ſubtiliſſimarum, adde etiam Poëtarum omnium gloriæ. Vale Vir maxime, & Academiæ & Eccleſiæ commodo longum vive. Amſtelod. 20 Ianuar. 1646.

489.

IOACHIMO VICOFORTIO.

N*Obiliſſime Vir*,

Dudum inter funera & mortes amicorum, vel auditas vel ſcriptas, vel viſas verſatus fui. Apud vos Conſtantia deſiit in humanis ſtare,

re, magna matris optimæ dolore. Hic desiit scribere scriptor publicus Sinapius, cujus morientis & lenta tabe deficientis spectator fui. Leydæ Cl. Professor & Theologus ivit viâ Patrum, ut cum Scriptura de Theologo loquar. cui nænias & lessos scripsere plurimi. Tu volentem scribere hortaris, & merito. Nam & vivum semper coluisti ob eruditionem & optimam indolem; & in Filio inter alias paternas virtutes invenis affectum, quo & Te & me complectitur. Scripsi Elegiam hanc, qua summa sequor fastigia laudum. Eam si tradere dignaberis Heenvlietæ Domino, perges pro more tuo novis me tibi nominibus alligare. Elegiam ut & Epistolam apertas mitto, ut legas, & si minus probes, censura tua confodias. Si venia dignos versiculos judicas, potero inseri turbæ Poëtarum, & inter appendices Orationis Spanhæmianæ legi. Hîc urbi imperantium alia jam facies est, de qua non judico. de hyemis facie ausim dicere sententiam. A rara Planetarum coitione hic rigor. desæviit Saturnus. exspecto, ut lætiores Orbi dies dent Iupiter, Apollo & Cypria. Mars castris annuat & Auriaco. Mercurius tibi, cui loquendum sæpe pro Principe tua est. Vale, amicissime, & conjugem, cognatas à me cumula optimis votis. Amstelod. ipsis Cal. Mart. 1646.

490. CON-

490.

CONSTANTINO HUGENIO.

IAm tuta eſt Ægide Pallas & Ægis Pallade, dum in eam curam incumbit Auriacus, ut iis artibus ornet urbem ſuam, quæ militiæ præſidia ſunt & decora. Iuſtiniani verba ſunt: Imperatoriam majeſtatem non ſolum armis decoratam eſſe oportet, ſed & legibus. Vellem tales Celſiſſimo Principi obtingere Profeſſores, per quos tantarum rerum auſpicia illuſtriora ſint. Verum non annonæ ſolum, ſed & doctorum caritate paſſim laboratur. D. Broſterhuyſio conſultum equidem gaudeo. illi penicillum & tabulas ab attenta manu excuſſiſti. Spartam ἑλληνικὴν [*Græcanicam*] ornabit, ut qui ſtudio iſti addictior olim fuit. Neſcio, num togatum incedere velitis an palliatum. Certè hic habitus Græcum argueret. Ruſium Iuris hic Profeſſorem ſibi mercati ſunt Amſtelodamenſes, quod vobis debet, per quos factum, ut abruperint lenta conſilia & procraſtinationes primores noſtri. Snippendalius in horto Botanico Herbarum vires proſâ, non carmine, dicet. Alius Ravius è Turcia redux Orientalibus linguis flectet Batavorum linguas. ut jam de ſtudiis cogitare apud nos ſeriò incipiat Mercurius. Satrapa Muydenſis à pedibus valet, non à manibus. Hæ, ut mortalibus omnibus, duæ illi ſunt, dextra & ſiniſtra. Hanc, ut ocium fallat, exercet mecum quadrangularium lapillorum jactu. illa linteis involuta

vacat

vacat à ſcribenda Belgarum hiſtoria. quod viro grave & moleſtum:

Borealis illa Veſta, pingit.

Opum ſuarum mater, hoſpes, artifex.

In ejus Natalem, qui in menſem Martium incidit, nuper luſi diſticha aliquot. Martiam eſſe Veſtalem non memini, ex quo Ilia ſacerdos à Marte compreſſa eſt. Mihi muſculos Pettemenſes miſit, hiantes adhuc & à ſuctione recentes. Ne crede hoc ejus emblema eſſe & hieroglyphicum. Filium Conſtantinum non in laudem ſolum, ſed & ſubſidium tibi adoleſcere lætor. Heri admiſſus fui ad colloquia Ill. Comitis Mauritii. ubi evaſerit nuptiarum fratris & aulici luxus pericula, mecum Braſilienſis Hiſtoriæ meæ fila leget, & ſicubi à vero aut decoro aberraverim, in viam reducet. Vander Burgius à ſecretis Federatorum legatis, ad Dominos ſuos ſcribit juſſus, amicos veteres neſcit, ut verum comperiam illud Ariſtoteles mei: Amicitias diſpari amicorum ſorte diſſolvi. Sed vellicabo illi aurem. Prodiit libellus in Voetium patrem & theologum, & filium philoſophum. De argumento non dicam ſententiam. Titulus illi eſt: *Pedis & Pediculi Dialogus.* Sed quia inter arcana dominationis theologicæ habetur, neſcio an exemplaria ubivis proſtent. Vides, vir nobiliſſime, ut Satyram varii argumenti litteris hiſce corradam, à ſeriis deſtitutus. Non enim vacat de nuptiis Gallo-Hiſpanienſibus, hoc eſt, politicorum technis, aut Creten-

ſium

ſium calamitatibus ſcribere. Quid Tiridatem terreat unice ſecurus, in Te obſequioque tui quieſcam. Vale. Amſtel. 15 Apr. 1646.

491.
JUSTO VIGIO.

Nobiliſſime Vigi,

Alter à rectore Tilano, vir humaniſſimus & doctiſſimus cum hic ante menſes aliquot eſſet, monuit, ut aurem tibi vellicarem carmine. nempe amant mortales committi alios, ut ſpectatores ſint. nec amœnior contentio, quam poëtarum, quæ uti inſaniæ affinis eſt, ita pluribus arridet. Mihi ob veterem amicitiam, quam cum fratre Nicolao puer colui, grata tui eſt & tuorum recordatio. Studuit mecum Bommeliæ ante annos quinquaginta & ultra. Ex eo ſæpius in fata ejus fortunasque inquiſivi, & (an certa auditione neſcio) Oſtendæ inter alios heroäs pro patria & pulchræ pro libertatis amore occubuiſſe accepi. Tu, vir maxime, patere ut amicitiæ ſacrum illud & venerabile nomen à fratre in te derivem, & illo orbus, in te tantam hereditatem adire poſſim. Vt credas ſerio me loqui, mitto verſiculos, ut tuos eliciam, aut potius animum noſtri ſtudioſiſſimum tangam levi officio. Vbi una vel in Batavis erimus, vel in Sicambris, libabimus Apollini. Vide, quam Te utar familiariter, idque prima admiſſione. quid futurum, ubi inveterata fides pudorem proſcribet & audentiam addet ſcripturienti, Amſtel. 19 Iul. 1646.

492. WIL-

492.

WILHELMO ADOLPHO CROSECQ.

ACcipe, illuſtriſſime Croſecqui, quæ inter bella & Martios furores à multis retro annis etiam jam nuper luſimus. Debentur Tibi, qui in hoc dicendi genere excellis, & facem præfers cœcutienti Germaniæ. Videbis me Vertumnum eſſe & Protea, qui in omnes me verſo formas, ut placeam. Iam de bellis, jam de nuptiis ſermo eſt. Nunc verſum Reges, nunc amici, nunc ſacra, nunc profana faciunt. Omnium horarum homo ſum, etiam tuæ, hoc eſt facetioris, cum res poſtulat, & D. Vicofortio ſacra facimus. Ignoſce ſi familiarius ſcribo ad Plenipotentiarium: licet Poëtis hoc, qui cum volunt, audent Iovem ipſum quamvis procantem cum Iunone affari. Inter pacis conciliatores es. Multum debebit Tibi Europa, ſi rem tantam ex ejus voto confeceris. Si Lilia nerent, & non bellarent: Si Leones ſterterent, & rugirent minus: Si Aquilis præciſi eſſent ungues & roſtra, poſſet emergere Pax, & mergi Mars. Vos actores tantæ ſcenæ eſtis, nos ſpectatores. Ea vos mente induat Deus, quæ Chriſtiani Orbis ſaluti tandem ſtudeat. Vale. Amſtel. 16 Iul. 1646.

493.

CONSTANTINO HUGENIO.

DUm in castris inter armatos vivis, ego inter inermes Musas tero canicularium dierum otia. Historia Brasiliana sub prœlo est, & cum typographorum lentis operis luctatur. Vobis quæritur belli materies, quæ magna passim patet. mihi materies scribendi de Barbaris & Antropophagis. Vobis trajicienda non sine discrimine flumina hostilibus copiis incessa: mihi Oceanus, sed absque discrimine. Antverpia mea nolet ingloria dedi, nec se incruenta victoria vinci sinet. Stat illa intra omnium vota & spes, sed & intra fortunæ & casuum aut potius Fati arbitria, quæ an nobis indulgere cupient istam Helenam & Europæ ocellum in ambiguo est. Fui ante biduum Alcmariæ apud Tesselam. pingit & Parnassos portatiles condit sagax mulier. illic vertices, latebras & secessus fabricat, unum Tibi, alterum mihi in monte fecit. Illam hic exspectamus, ut Muydam abeat cum cognato, comite perpetuo, quem, quoties jocari lubet, non Draconem, sed custodem aurei velleris vocare soleo, ne illud Iason aliquis aut Argonauta Amstelodamensis auferat. Vellem te prunis Muydensibus nobiscum vesci posse. Sed vicinior es istorum prunorum & glandium messi, quibus urbes & castella subruuntur & oppugnantur. Faxit Deus, ne istius ilicis te fructus feriat. Est enim ex illarum nu-

cum

cum numero, quarum unica prodeſt, nocet altera, tertia mors eſt. Filium quæſo meum in oculis habe, & ut obſequioſus ſit in dominum ſuum mone, & periculorum æſtimator ſerius. optimæ eſt indolis, & favore tuo, etiam ob me, dignus. Vale, Hugeni præſtantiſſime. Salutant Te nobiliſſimus Hoofdius & Hoofdia. Amſtel. 2 Aug. 1646.

494.

LAURENTIO BROMAN.

Ampliſſime vir,

Stetiſti promiſſis, quibus te ultro ſuperiore æſtate obſtrinxeras. Iam mearum eſt partium non fallere fidem. Mitto ergò Poëmatum meorum libellos, in quibus offendes uberem inſaniæ non omnino inſanæ materiem. Omnis argumenti commenta habes, ſeria, jocoſa, ſacra, profana, bella, amores, funera. Eſt ubi invictiſſimi tui Regis laudes leges, ubi Oxenſterniorum, & patris & fratrum memini, etiam Appelbomii amantis. Cuncta hæc & plura mereris. adeò mihi gratum acceptumque fuit τετράγωνον [*quadratum*] iſtud munus ſcatens viventium myriadibus, quorum parens creditur eſſe Sol. Ego iſtos veſtros caſeos præfero Leodienſibus: vincunt acrimoniâ, uti gens veſtra acerrima eſt armis, ita & caſeis. duplex ergo laus veſtra: altera Marti ſacra, altera dentibus. una naturæ beneficio, veſtra virtutis & fortitudinis. Tuus quem miſiſti potuiſſet mihi ſuffeciſſe in

biennium, ſed quia pluſculum habebat à putredine, coactus fui amicis impartiri, ut jam deſierint eſſe iſtæ deliciæ meæ & voluptates. ubi æquior vos Pales reſpexerit, audebo mihi polliceri beneficam & munificam. Vale. Amſtel. 20 Septemb. 1646.

495.

JORDANO RAMPERS.

CUm nuperrime Neomagi eſſem, valde me affecit urbis veſtræ nunquam antehac mihi viſæ conſpectus. Venerabilem illam faciunt antiquitas, bellorum fama & utriusque teſtes rudera, minæque murorum ingentes. Ego tibi gratias debeo, qui dux viæ fuiſti & monſtraviſti ignota, & rarioris ſpectaculi. Etiam velim meis verbis ſalutem dicas clariſſimo Smitthio, viro non minus ob humanitatem colendo, quam ipſa virtus humanitasque. Tunc in mœniorum veſtrorum faſtigia me perduxiſti, ubi ſpeculam à Senatu deſtinari ajebas. Quæ cum non poſſit non eſſe amœniſſima, libuit in abſentem verſibus furere, cum ſciam hoc in votis te habere & flagitare ſerio. Accipe varii carminis Epigrammata, quæ ſi placeant, amicis impartire: ſin minus, trade Vahali, ut vel legant Najades, vel natantes intercipiat hoſtis. Si in Najades incident, ero poëta amphibius notus terrâ & aquis. Si in hoſtem; leget, quam plus faverim, quam ipſis & merito. Vale. Amſtelod. 20 Nov. 1646.

496. JOA-

496.

JOACHIMO VICOFORTIO.

Nobilissime Vicoforti,

Noli ægre ferre silentium. Essem loquax satis, si Te digna haberem quæ scriberem. Loquendum mihi indies de Angelis cum Metaphysicis, de virtute cum Ethicis. Cum Angelos cogito, aulæ & aulicorum omnium obliviscor. Illi liberrime agunt, hi ab hominum nutu & gratia toti dependent. Illi carnem & ossa non habent, habent aulici mecum. Illi nec uxoribus quidquam debent, nec fruges comedunt, nec libant munera Bacchi: hi istis adminiculis ad honestam voluptatem egent. Etiam virtutis consideratio docentem me occupat, quæ quamvis ab aulis non exulat, tamen post Regum & Principum commoda stat. Satius putant fractum illabi Orbem, quam non possideri duos. Vocabulum Pacis dudum delicias fecit auribus, sed rem desidero. Quamdiu ab armis non impetratur cessatio, bellum in sinu geritur: Non à ratione controversiæ Europæ suspenduntur, sed à fortunæ ludibriis modo huic, modo illi faventis. Illud gratum fuit ex Monasteriensibus litteris ad me scriptis intellexisse: pro explorato haberi Gallos una nobiscum non simulate, ut plerisque in Hollandia visum est, sed sinceris & communibus votis pacem poscere, cujus sententiæ meæ rationes in proximis litteris meis facile deprehendes. Legi illa quæ

ad Vogelarium ſcripſiſti de rebus publicis : de Luſitanis , Hiſpanienſium Legatorum querelis ſuper mora noſtrorum , de ſtatu Braſiliæ , Belgicæ, de nuptiis Brandeburgicis. quædam placent, quædam diſplicent. Ego nuptiis D. Gravii interfui, ſed accubui velut viduatus compare turtur. viduis ad faſtidium gravibus oppoſui gravitatem meam Zenoniam , & tangere illas detrectavi , quæ tangi à philoſophis nolunt. Non ſum ex Pythagoreis , qui à carnibus abhorrebant , ſed Ariſtippi ſecta. Quod malim credere Te , quam viduis iſtis , quibus grande ſupercilium , probare. de his tecum jocari amem,quam meditari verba apud matres Gracchorum. Vale, amiciſſime,& D. Zulechemum, Braſcettum, aliosque ſaluta. Amſtelod. 25 Novemb. 1646.

497.

CONSTANTINO HUGENIO.

N*Obiliſſime vir* ,

Non poſſum in publico Domus Auriacæ gaudio , poſt aliorum applauſus & gratulationes ſilere, licet ſerius forte loquar & poſt feſtum. Acceperam Haga ab amicis nuptias protractas iri in Sacros Natales. Excuſavi moram epigrammate ad Principem Brandenburgicum , cui ſi Tu quoque faciles voces commodare velis , feceris mihi rem gratiſſimam , & quæ deceat pectus iſtud tuum generoſo honeſto percoctum. In carmine non jam paginam facit Venus

nus Britannica, ſed Vandalica: non Tameſis, non Britannus; ſed Viadrus, Viſtula, Caſſubius, aliaque iſtarum terrarum ad mare Balthicum nomina. Polypi ſumus, cui ſcopulo poſtremum adhæreſcimus, ejus colorem imbibimus. Hoofdius cum febricula diu luctatus convaluit. Teſſela præter ſacra nihil loquitur vel ſcribit. Me editio Hiſtoriæ Braſilianæ occupat, quæ jam carceres mordet. Vale. Amſtel. 14 Decemb. 1646.

498.
BERNARDO PANDELARIO.

Doctiſſime vir,

Petis à me lugubre quiddam in obitum præſtantiſſimi viri I. Beverovicii, quem à mortis condicione vindicare non potuerunt, quæ pro ſalute & valetudine ipſa, non ſine genio, lætior valensque ſcripſit. Nempe ulciſcitur ſe mors, quam Medicus avertere ab ægris mortalibus conatus fuit ſcriptis & pharmacis. Quia parentare ipſi pius inſtituiſti, accipe & vocem meam & ſingultientem nœniam, quam cum aliorum lamentis, ſi ita viſum, confundes. Vivum colui & dilexi: nec mortuo deeſſe cupio, iis verſiculis, qui non virtutum ejus digni præcones, ſed affectus noſtri indices erunt, ſaltem apud eos, qui laudis poſthumæ minus egere defunctum, ſed tot virtutibus & honeſtæ famæ immortuum deceſſiſſe tecum & mecum credunt. Vale. 13 Mart. 1647.

L E C T O R I.

Epistolæ sequentes serius ad manum venerunt, dignæ tamen ut superioribus, licet extra temporis ordinem, adjungantur.

499.

SIMONI EPISCOPIO.

NÆ quam vos estis opum vestrarum prodigi, qui ex reliquiis Danaum atque immitis Achillei tam luculentam dosin mihi reservastis, idque ob hoc, quòd ad aliquot septimanas operam dentium vobis fideliter locaverim, licet honestiorem causam vos prætexatis. Ego, tuum nec non aliorum fratrum in me propensissimum affectum, necnon illud affectus liberale testimonium animitus exosculor, illa verò de laboribus meis & fideli vobis navata opera judicia verecundè amolior. Iam mearum erit partium aliis officiis vobis litare, quod si thure non possum farre fiet aut salsa mola, quæ pauperum esse solent donaria. nunc gratias vobis agam tantum, ubi occasio se dederit, referam. De turbis quas hic dederunt sine veste heroës jam inaudivisti. Nostri ad primum hunc insultum animum despondere videntur. Sed culpa est non populi, sed eorum qui præire debebant. Seniores animalia sunt meticulosissima. Fortè cor amplum habent. Præcipuè iste vir pili, ut cum Hebræis loquar. D. Borrius nisi medicinâ illi occur-

occurratur propediem lapis fiet. Totus atrabilarius eſt. Civibus noſtris & Remonſtrantibus animi gliſcunt magis, & in adverſam partem excandeſcunt. Sed vix conſilio illos juvare audent, qui agmen ducere debebant. Hodie turmatim Leyderdorpium confluunt; ſed iſti bono ſeni ædium direptionem quoque minantur, qui ædes non habent. Omnino neceſſarium arbitror, ut D. Dwinglo & D. Corvinus Epiſtola ad Eccleſiam miſſa animos noſtrorum erigant. Canonas Synodicos expectamus. D. Vorſtio metuo. Tibi minimè. Tantum profitendi jure excides. Octavus Maji ne mihi quoque fatalis ſit vereor. Iuſtificationem iſtam cujus mentionem injicis jam concipere aggreſſus eſt D. Grevinchovius. Verum propter brachii morbum & ſymptoma in me provinciam iſtam transfert. Hiſce meas finio & te cum aliis fratribus ſalvere jubeo. Raptim, Lugd. Bat. 28 April. 1619.

Noſtri animos recolligere velle videntur in diem Solis proximum, & in urbe de habenda concione cogitant.

500.

CONSTANTINO HUGENIO,

τὸ ξύλον τορνεύοντι, [*lignum tornanti,*]

C. BARLÆUS S. P. D.

Epiſtola Iocoſa.

NOn jam te Equitem Britannum, Conſtantine Hugeni, non ſummi Principis Secretarium, non Cæſarei Iuris conſultum, non Pieri-

dum alumnum compello. Nobilitatis, doctrinæ, magnanimitatis, omnisque præterea heroïcæ virtutis appellatione minor es, qui ſumma iſta faſtidire cœpiſti. Tot apud me dignitatibus excidiſti, tot amiſiſti titulos, tot laudum & honorum nomina detrivit perlatum heſterno die de te ſtudiisque tuis nuncium. Itane manus illas profanare audes, quibus Principum reſponſa expedis? profanare oculos Barlææ tuæ illices? profanare genua, quæ regibus flexiſti, pedes, quibus tot aulas conſcendiſti? digitos nobilioris & perennantis calami motores? membra omnia, ad ſplendorem Gratiarumque & Muſarum lepores ac delitias comparata? Quæ hæc rerum nova facies, quæ ſtupenda metamorphoſis? Non ita me verſus Lycaon, non lapideſcens Niobe, non latrans Hecuba, non vireſcens Daphne afficit, uti Hugenius τὰ ξύλα τορνεύων. [*ligna tornans.*] In olores, ſerpentes, flumina, piſces, montes ipſos mutatos homines legi. Iureconſultum in operarium, Equitem in ſedentarium, Secretarium in opificem, Nobilem in mechanicum, Poëtam & præſtantiſſimorum carminum fabrum, in fabrum lignarium, in tornionem vel toreutam (hoc artis proprium nomen eſt) mutatum nunquam legi, O tempora, ô mores. Quam verum illud Satyrici:

Si fortuna volet, fies de Conſule Rhetor.

En, cum fortuna volet, factus de vate toreuta es. Niſi non tam fortunæ hoc ipſum, quam rationi adſcriptum voles. Studio enim mihi videris

leris aut illuſtre vitæ genus cum vulgari hoc aut ignobili mutaſſe; aut maxime diſparata vivendi genera, ut mirabilior ſis, in te conſociaſſe. Ergo, cum vis, ad aulæ te mores curasque componis: cum vis, turbam Remi ſequeris: cum vis, quantivis es precii; cum vis, nullius; jam nobilium ordini, jam plebejo inſertus: jam otii, jam laborum amans: jam honorabilis, jam mercenario ſimilis. Inopinatum erat Iudæis Saulum inter Prophetas furere, mihi inopinatum magis, Hugenium aſciam, ſcalprum & dolabram tractare. Stratonicus citharædus regi Ptolomæo aliena à regno tractanti reſpondit: alia res ſceptrum, alia plectrum: quam ego verius dixerim tibi, alia, ô Conſtantine, res plectrum, alia ſcalprum & tornus. Etiam in te quadrat proverbum illud οὐδὲν πρὸς ἔπος [*nihil ad verſum.*] Dixiſſem pene & illud in te quadrare οὐδὲν πρὸς τὴν χορδήν, [*nihil ad chordam,*] niſi expenſis artis tuæ utenſibilibus comperiſſem, circa chordam te quam maximè verſari, & quidem, quod in vitio poſitum eſt, eandem. De Silenis Alcibiadis audiviſti. Imagunculæ erant, quæ clauſæ ridiculam tibicinis ſpeciem exhibebant, apertæ numen aliquod oſtendebant, ut artem ſcalptoris gratiorem jocoſus faceret error. Tu quoque domi clauſus, & in ædium tuarum faſtigio deliteſcens imaginem tuis exhibes reſtiarii & vaſcularii. Sed dum apertis foribus populo te Principique tuo oſtendis, gratior illuſtriorque exis. Sed quam miror iſtam partim

reſtiariam, partim lignariam artem placuiſſe homini ad bonum publicum nato & educato. Si ærarius faber æs Corinthiacum pulſares, non eruditionis ſolum tuæ virtutisque, ſed & tam claræ & ſonoræ artis ſtrepitu vicos compitaque impleres. Si architectonicam ſelegiſſes, minus alienam à politicæ ſtudiis elegiſſes, cum hanc architectonicam metaphorica appellatione indigetet Ariſtoteles in Ethicis ad Nicomachum*. Si Cyclopicam, ſcutum Principi tuo fabricare poſſes, quale Æneæ fecit Vulcanus, bellorum noſtrorum & tot triumphorum imaginibus cœlatum. Si figulus eſſes, pro te in promptu foret allegare reges, Agathoclem patrem & filium. Iam vero quo nomine hoc genus artificii laudem neſcio. Laconem quendam, cum Lampen Æginetam laudari audiviſſet, quod prædives eſſet & multorum navigiorum dominus, reſpondiſſe ferunt: Non moror felicitatem ex funibus pendentem. Nec ego tuam iſtam artem à funibus ſupra & infra pendentem. Quid? quod nullam tibi ac nomini tuo diſſimilem magis noverim. Non ſtas artifex, ſed ſedes; non conſtas tibi, Conſtantine, ſed in perpetuo motu, Ixionis inſtar, cœlum inter terrasque, manus, brachia, pedes moves & libras. Verum ne & hic quod regerant Scepticis deeſſe putes, dicam ea, quæ pro tuâ arte adduci ab illis poſſent. Illorum hoc foret pronunciatum probabile: non minus laudabiles quam vituperabiles eſſe toreutas, vel ob hoc: quod res ſcibilis credatur, mutare

* *Lib. 1, cap. 2.*

ire quadrata rotundis, omnes autem homines
aturâ ſcire deſiderent: vel ob hoc, quod gene-
oſiores animæ motu, uti illi, gaudeant: vel ob
oc, quod ipſam hominis animam Cicero ἐνδε-
έχειαν, ſive perpetuam motionem definiat. Vel
b hoc, ut cum Horatio moneant, male torna-
os incudi reddere verſus: vel ob hoc, ut erudi-
iſſimis Martialis epigrammatis de phiala ſubti-
iſſima Pauli & Rufi celebrentur; vel quod ho-
ninis doctrina, moribusque imbuendi metho-
lum exhibeant. Vti enim rude lignum ſecuri
rimum reſecant, mox dolabra levigant, denique
otando ſubtiliſſimis gyris perficiunt & effor-
nant: ita hominem reſectis barbariæ ac vitio-
um nodis, ſenſim magis magisque accuratiore
liſciplina, expoliendum docent: vel ob hoc, quod
quitibus analogos motus edant, dum ligno ſuo
uppedaneo artificioſe inequitant, & minus ob-
ſequentem illum equum, non calcaribus, ſed ite-
atis preſſionibus fodiant. Vel ob hoc denique
(ne quid dicam ἀπρὸς Διόνυσον) [*non ad Bacchum*]
quia crateres ſcyphosque formant, quibus Dii
hominesque πίνουσι αἴθοπα οἶνον. [*bibunt fulgidum vinum.*] Vale, Hugeni clariſſime, & hæc ſoli tibi
ſcripta puta. Quin ſi ita viſum, lecta inter nos
pereant. D. Broſterhuſio hanc ingenii mei laſci-
viam imputa. Is enim ad illa tua ſacra admiſſus,
vaſtum illud tuum & omnis diſciplinæ artisque
capax ingenium in occulto latere paſſus non
fuit. Vale & uxori tuæ dilectiſſimæ à me ſalutem.
Quid puer Aſcanius ſuperatne ac veſcitur aura
Ætherea?

501.

EIDEM.

OBsequar imperiis. En jam tibi seria mitto,
Verbaque, purpureo quæ placuere patri.
Inspice, cognosces animi commenta sereni,
Et mixtos aliqua simplicitate jocos.
Lusibus, Hugeni, me progenuere parentes,
Lusibus & risu te genuere tui.
Lusibus aula vacat, vacat omnis lusibus ordo,
Ludit anus, conjunx, virgo, puella, senex.
Omnia cum ludant, cum tota Batavia plaudat,
Vnus ob amissas ploret Iberus opes:
Obsecro, ne noceant uni sua gaudia vati:
Cecropidæ flenti præfero Democritum.

Mitto, quæ ad Illustrissimum Molinum scripsi, quæque rescripsit ille, additis etiam versiculis Bonifacii, & quas reposui Elegiis. Miserat ante hac idem Senator ad me Satyram eruditam, cui titulus Hieromastix, authore Nobili Veneto, quâ egregiâ libertate perstringit Clerum Romanum. Vellem te legisse. Aliorum versus, quos adjunxi, parum pensi habent miserum scriptum Pseudole. Vale præstantissime Hugeni, & Barlæum ama, qui lectis tuis litteris ingeniosissimis se tecum in gratiam non rediisse, supra modum gaudet. Occurrit illud Hortensii, qui gloriari solebat, quod nunquam cum sorore in gratiam rediisset, utpote quam nunquam offendisset. Vtinam Heroïcam illam tuam invectivam viderem, vel capitis mei periculo omnes

ictus

ictus exciperem. Pythagoreorum effato me solarer,

ὅς κε πάθοι τά κ' ἔρεξε, δίκη ἰθεῖα γένοιτο.

[*Quæ fecit patiatur, fiat vindicta divina.*]
Zoroastres, Apolloni Thyanæe, Medea, Circe amissa restituite. Tuque triceps Hecate & tria virginis ora Dianæ. Vix dixerim, quam me affecerit recens illud nuncium de rapto aureo vellere. Portantur Iberi Regis opes pelago, & tantis dux Heinius ausis. Iam Poëmation institui hujus scribere argumenti. Iterum vale, nec posthac quicquam à me expecta, præterquam seria, ad quorum lectionem ipse surgat è curuli sella Cato, & infulam componat sacerdos.

502.

PETRO C. HOOFT.

V*Ir amplissime*,

Dum amicos circumspicio, quibus plurimum me debere agnosco, inter primos occurris tu, cujus prolixam nuper humanitatem & benignitatem expertus fui, cum rancidos aliquot versiculos tanto precio redimeres. Ex animo loquor, non scripseram illos lucelli alicujus spe, sed ut magno isti viro, quem fatorum jam adversa vis exercet, gratificarer, & egregiis tuis virtutibus meum quoque testimonium commodando, tam celebrem amicum lucrarer. Ideoque puduit pro munere gratias agere, ne venales domi Musas alere viderer, & litterariam nundinationem approbasse. Nec tacendum

quoque

quoque mihi ſemper putavi, ne inſigni ingratitudine Deorum dona ſpreviſſe, crederer. Silui itaque, donec argumentum nactus eſſem referendi gratias, non quæ tantis beneficiis reſponderent, ſed quibus ingenuè teſtarer, non niſi à chartulis, verſibus, pedibus & metris poëticis me eſſe inſtructum, nec eſſe referendo, niſi iſte fortè paucorum foliorum apparatus placere poſſit. Mitto exemplar Hymni, quem in Chriſtum ſcripſi ad Chriſtianiſſimum Regem, non ut poëticæ artis documentum aliquod ſeculo darem, ſed ut pietatis me ſtudio hic & alibi probarem. Qui Principum ſummorum laudes antehac carmine tentaveram exequi, idem me officium Servatori noſtro, & æternæ ſalutis Principi debere putavi. Conſecrant Apollini ſuo Hymnos poëtæ veteres tanquam carminis & facultatis iſtius authori. Quid ni & nos gratis præconiis in Redemptorem noſtrum reflectemur, quem omnis boni non fictum, ſed verum largitorem agnoſcimus & prædicamus. Vbi remiſſiore fueris animo, horulam verſiculis hiſce impende, afficient fortè quædam legentem, ſi non doctè, ſaltem piè dicta. Videbis illic minus me Theologum eſſe, ubi magis Poëta ſum; illic minus Poëtam, ubi magis Theologus ſum. Vale Vir præſtantiſſime, & me tuum cenſe, ſicut fundum poſſis in alieno loco, nunquam aut rarò viſum. Lugd. Bat. 8 Id. Ian. 1629.

503.
PETRO CUNÆO.

V*Ir doctissime & celeberrime*,
Nisi nauta iste tuus, homo supra modum officiosus, literas ἀνάπαλιν [*vice versâ*] exegisset, distulissem responsum ad dies paucos. Cras enim mane primam habebo lectionem hora nona. Orationes Inaugurales habitæ sunt dictis diebus, præsentibus Coss. Scabinis & Senatoribus omnibus, uno excepto, qui avem Iunoniam nomine refert. Aderant etiam Pastores Ecclesiarum aliquot, quod genus hominum minimè expectaveram affuturum. Omnia per Dei gratiam ex voto successere. Physicam prælegam publicè, initium facturus à libris Aristotelis Physicæ auscultationis. Verùm his præmittam lectiones aliquot de Veterum Philosophorum celebrioribus sectis Academica, Stoica, Epicurea, Peripatetica. Oportet salivam moveri mercatoribus, & studii istius amorem gratiore aliquo argumento in iis excitari. Cogimur togati docere, quem in finem triginta nos florenis annuis donavere Coss. more Leydensi. Locum quem designas in lib. de rep. Hebræorum postea consulam. De tua περὶ προνοίας [*de præsidentiâ*] sententia non dubitant boni. Erat nasutulorum ista observatio ad titulum. Orationem à me habitam prœlo commisi. Etiam D. Vossius suam. Videbis utramque ubi prœlum effugerint. Carmen hoc, post habitam

habitam Orationem Magiſtratui diſtribui curavimus. Nec enim vetus meum βρεκέκεκεξ [*ranarum carmen*] dediſcere poſſum. Vbi à lectionibus reſpirare dabitur, & mea feliciter pepererit, advolabo. Deſidero enim tibi aliisque amicis loqui. Exemplaria hæc velim per Iohannem tuum ad eos, quibus inſcripſi deferri. Vale Vir clariſſime & cognate dilectiſſime. Gratulor tibi natam filiolam. Ea ut in ſubſidium & ſolatium parentum adoleſcat Deum rogo. Meæ propinquitas partus adeſt, ut Amphitruo apud Plautum loquitur. Necdum tamen peperit. Vale & uxorem puerperam, ac libros ſaluta. Raptim. 12 Ian. 1632.

504.

PETRO C. HOOFT.

Magnifice vir,

Mitto, quam petieras à clariſſimo Heynſio, motuum Belgicorum hiſtoriam, ſed ἀκέφαλον [*ſine capite*] illam & ἄνευ προοιμίου. [*ſine præfatione.*] Talem enim ſe à nobiliſſimo Mylio accepiſſe ſcribit, cui ab Illuſtriſſimo Molino Senatore Veneto transmiſſa fuit. Vbi, quæ deſiderantur, acceperit D. Heynſius à N. Mylio, hic à Molino, compos eorum fies. Scriptor minimè contemnendus eſt. Longis tamen & infinitis paraſangis à Tacito veteribusque relinquitur, ut qui his ipſum comparare ſuſtinent, minus mihi videantur obſervaſſe, quid in Tacito aliisque ſtupendum ſit. Tu illo fruere, & ſi

ſi quid reperis notatu dignum, in narrationes tuas transfer,& Belgis tuis imperti. Multa vera habet, plurima à partium ſtudio profecta. dictio ſibi diſſimulis interdum maſcula & Romana, interdum plebeia & à Belgiciſmis non immunis. modo conciſa, modo laxa; modo nervoſa, modo elumbis. Cujus cauſam in diverſitatem autorum rejicio, ex quibus hæc ipſa decerpſit. Quod & Thuano accidit, qui ut laboris compendium faceret, dum ex variorum ad ipſum miſſis chartis libellisque opus contexit, retentis autorum verbis, hiſtoriam nobis dedit non ejusdem genii & linguæ. A Domino Zulechemi non ita pridem literas accepi, quibus hæc in fine ſubſcribit: Præſtantiſſimo Hoofdio tantum nunc ſalutem dici cupio, ſcripturus propediem, & moniturus prudentiſſimum autorem de nonnullis, quæ illuſtrandæ hiſtoriæ, quam feliciter pertexit, apprimè, ni fallor,conducere judicabit. Vides quæ quantaque ab heroë noſtro expectare debeas. Princeps noſter cœptam Bredæ obſidionem ſolvit, voti ſui compos, nec enim alio conſilio urbem iſtam tentavit, niſi ut hoſtem Trajecto ad Moſam averteret, quem ſimulac cum toto exercitu obſeſſam urbem deſeruiſſe, & Brabantiæ interiora Bredamque petere ex literis Principis Buillonii intellexiſſet, ilico exercitum Breda abduxit. Glorioſiſſimam crede hanc Principis abitionem, non ignominioſam, uti imperitum vulgus cenſet. Hæc Haga ad D. Vicofortium

ſcribit Kinſchotius. Scripſit eadem Dominus Zulechemi ad ſuos è caſtris. Vale Vir ſumme & officioſiſſime, uxoremque humaniſſimam filiamque modeſtiſſimam, & Iulum tuum familiæ ſpem meis verbis ſaluta. Quod ſi poſtremus hic officii hujus mei nondum per ætatem ſit capax, oſculo verba mea redime. Amſtelod. 12 Sept. 1634.

505.

THEODORO SCHREVELIO.

D*Octiſſime vir, & amicorum integerrime,*

Carmen illud tuum Euchariſticum à genio & argumento placuit. Genius is ineſt carmini ut te ipſum ſuperaſſe videaris. Aliis ſeneſcentibus languet œſtrum & Apollinaris vis, tu ſexagenarius novos motus concipis, & Parnaſſum omnem in tua vota ſollicitas. Cùm afflictam urbem caneres, vidi hic illic afflicti vatis veſtigia in ipſo poëmate. Iam, quia lætiora canis, meliore vena fluunt verſus, utpote à ſereniore animo profecti. Ita judico, Te nunquam melius ſcripſiſſe carmen. Dixi, etiam ab argumento mihi placuiſſe, nam gratulor urbi veſtræ, quam benigniore jam vultu adſpectat clementiſſimus Deus, poſt tot civium funera, rogos, ſuſpiria. Reſpondiſſem tibi citius, ſed volui una mittere Orationem meam de Cœlo, ne putes me à veteri amœnitate prorſus exaruiſſe. Alia voce Sapientiam tractat Philoſophus, alia Orator. Illius dictio horridior eſt, hujus blandior; ille

ille artem quam callet, ubique profitetur. Hic dum disputar, ipsam disputandi artem dissimulat. Inscripsi exemplar D. Bacchæro, D. Bodechero, & Boxhornio Professoribus. Quibus illud, cuique suum, tradi vel per famulam mitti velim. Vale amicissime ac conjugem filiasque, etiam filium saluta. Amstelod. 9 Mart. 1636.

CASPARIS BARLÆI EPISTOLÆ DEDICATORIÆ, AC PRÆFATIONES.

I.

Præfatio in librum, cui titulus BOGERMANNVS ΕΛΕΓΧΟΜΕΝΟΣ.

Nobilissimo & magnifico viro

OTTONI à SEVENDER

oppidi Brilensium & agri Vornensis Prætori,

nec non

Amplissimis, Prudentissimis, Consultissimisque viris,

IOHANNI HERTOCHVELDIO,
NICOLAO ERCKENBOUTIO,

ejusdem civitatis Consulibus, aliisque ibidem ordinis Senatorii viris

CASPAR BARLÆVS S. P.

QVanquam ea sit Illustrium Ordinum Hollandiæ ac Westfrisiæ, & inter illos vestra quoque Pietas Viri amplissimi, ut neque benevolorum laudibus illi quicquam accedere, neque malevolorum obtrectationibus quicquam decedere possit; tamen, ne aut ingratum

tum hoc noſtrum audiat ſeculum, in quo ſuum innocentiæ deſuerit patrocinium, aut ſpreta omnino calumnia ab ipſa animum ſumat impunitate, tempeſtive, & prudenter illam ab improbiſſimis quorundam calumniis, & nupera Doctoris Franekerani epiſtola vindicavit, honoris etiam veſtri aſſertor, H. Grotius. Qui vir cum honeſtiſſimis, & laudatis ab omni ævo rationibus patriam ſuam ſibi, ſe verò patriæ devincire ſtatuiſſet, poſt aſſertam illi Maris navigandi Libertatem, in qua Reip. hujus noſtræ & ſubditorum poſitæ ſunt fortunæ: poſt erutam ex vetuſtiſſimis ſuperiorum temporum monumentis Ariſtocratici Batavorum imperii Antiquitatem; hoc unum adhuc ſe illi debere putavit, ut ab ea virtute, quâ maximè ad Deum acceditur, Pietate dico & Religione, Proceres ejus commendaret, &, uti in aliis, ita hîc quoque animi ſui, ingenii conſiliique lumen Patriæ oſtenderet. quò illi, qui longius poſiti ſunt, aut poſt venturi ſunt, cognoſcant, hæc regna non tam calliditate & robore, quam ſyncero Dei cultu adverſus hoſtium ſuorum rabiem & dolos in hunc diem ſtetiſſe; qui verò domeſtici ſunt, reverenter de illis ſentire diſcant, quorum actiones ad Pietatis normam exigi poſſe compertiſſimum ſit. Cornelius Tacitus ſapientiæ & prudentiæ civilis certiſſimus dux, *Cæteris mortalium in eo ſtare conſilia,* ait, *quid ſibi conducere arbitrentur; principum diverſam eſſe ſortem, quibus præcipua rerum ad famam dirigenda. Cætera illis ſtatim adeſſe, unum inſatiabiliter*

 paran-

parandum, proſperam ſui memoriam, cum contemptu famæ ipſæ quoque ipſorum contemnantur virtutes. Quod ſi ita eſt, civis optimi officium mihi explêviſſe videtur, qui adverſus iniquas hominum improborum ſugillationes, & ſurgentem undique calumniarum excetram principum famam majeſtatemque tuetur, qua læſa nec legibus ſua autoritas, nec Reip. ſua conſtare poteſt incolumitas. Accidit tamen, ut, quæ eſt hujus ſeculi ſive perverſitas, ſive ingratitudo, dum pronis animis hoc honoris ſui amuletum excipit Batavia, non defuerint tamen homines μεμψίμοιροι. [*queruli.*] & δυσμενεῖς, [*malevoli,*] qui pro officio maleficium reponerent, & ſuſceptam Ordinum Hollandiæ defenſionem cum ſua inſtitutam contumelia quererentur. Enimverò ſatius eſſe judicarunt pervicaciam improbitati ſuperaddere, quam culpam priorem vel ſilendo, vel modeſta confeſſione agnoſcendo, humanam in ſe ſortem deploraſſe. In hoc tamen mutatos videas, quod cum antehac, laxatis impudentiæ fibulis, calamos ſuos in Ordines diſtrinxerint, nunc eoſdem occultiore via, & per vere λοξοὺς [*obliquos*] obtrectandi modos adoriantur, & qui antea ὑβρισταὶ [*apertè mali*] fuere, nunc πανοῦργοι [*ſubdolè mali*] eſſe incipiant. Docebunt hoc nupera Bogermanni & Sladi ſcripta, quibus tantum abeſt ut Sibrandianæ iſtius calumniæ veniam deprecentur, ut potius, occultata tamen nonnihil irreverentia, eandem audacter reponant, &, ne inulti moriantur, certatim in illum irruant, qui

qui contorta in patriæ corpus calumniarum tela Pietatis ſuæ ſcuto fortiſſime excepit. Nimirum hoc bonæ conſcientiæ ſignum interpretantur, nunquam cedere, aut Magiſtratuum dignitatem faſtigiumque pertimeſcere, modo habeant, quem obtendant, fidei & religionis prætextum. Non dicit Sladus Ordines Hollandiæ læſæ Pietatis reos eſſe, ſed *Rempublicam ipſorum, Civitates florentiſſimas, Academiam nobiliſſimam, apud exteros, tam amicos, quam inimicos, in læſæ pietatis non tantum ſuſpicionem, ſed etiam infamiam incidere, & quacunque patet Chriſtianus orbis male audire cœpiſſe* *. Quod certè mendacium ſuum ſpargendo, quibuſdam dubitandi, nonnullis, id quod pejus eſt, ſuſpicandi, perverſis vero, quique Principum magnorum infamia vel paſcuntur vel creſcunt, hoc ipſum, quod narrat, credendi anſam ſubminiſtrat. Non dicit Bogermannus Ordines Hollandiæ pati Eccleſias Belgicas perturbari & peſſundari, ſed modeſtiam ſimulans, *non libere iis*, ait, *penes quos eſt ejus rei authoritas de ſalutari eventu ſerio cogitare.* Traducuntur adhæc pertinaciter Nobiliſſimorum Curatorum facta: Academia Lugdunenſis manifeſtæ objicitur infamiæ: fideliſſimi Eccleſiarum Paſtores, legum patriarum & Religionis reformatæ tenaciſſimi, horum quoque hominum obtrectationibus opportuni ſunt, & ne improbitatis quicquam deſit, Eraſmus Roterodamus, naturæ illud miracu-

 lum,

* *Vide Sladi Epiſtolam dedicat. præfixam diſceptationi poſteriori cum Conrado Vorſtio.*

lum, Amſtelodamenſi quoque pædagogo vapulat. Ad quæ certè omnia ſilere, illius eſſe puto, quem nec Reip. ſalus, nec veritatis cura, nec debita præclaris ingeniis laus, non ipſius denique eruditionis tangit æſtimatio. De me ingenue fateor, quamvis ad diuturnas haſce contendentium Theologorum lites obſurduerim, & in tanta loquentium ac ſcribentium turba parum à me ad hanc rem conferri poſſe crediderim; tamen ad extremum indomita illa maledicendi optimis quibusque, & de Republ. Eccleſia, & re litteraria bene meritis, libidine, eo adductum fuiſſe, ut, ſi non ora illorum (quod ſperari non poteſt) obturarem, ſaltem inſanos iſtos impetus, & imperioſas voces aliquantum retunderem: idque aſſerta illorum innocentia, qui, Deo teſte, nec hæreſium ullarum ſibi conſcii ſunt, nec hæreſes in Eccleſias introducere ſatagunt, aut ſchiſma ullum facere in animo habent. Si quibusdam hoc noſtrum ſtudium diſpliceat, equidem non mirabor. Rarum eſt, quorum vicia taxaveris, eorum gratiam emeruiſſe. Quod ſi verò paucis, iisque bonis placuerit, mihi gratulabor, nec facti pœnitebit. Hoc autem ut non ſperem ſolum, ſed & confidam, veſtra facit, Viri ampliſſimi, ſingularis Prudentia & Æquitas, quæ dum inter hos Eccleſiæ tumultus, & procellas clavum Reipubl. moderantur, illam ſemper Helicen intuentur, ut & Magiſtratui ſuum in Eccleſia integrum ſit jus, & inconſulta illa ſeparandi ab orthodoxorum communione diſſen-

ſen-

ſentientes temeritas compeſcatur. Etenim noſtis, nec poſſe Eccleſiis ſuam conſtare unitatem, nec Reipubl. ſuam proſperitatem, niſi ii, qui populo præſunt, etiam ipſos, ubi neceſſe erit, Eccleſiaſticos in ordinem redigant, & exortis de Fide quæſtionibus, nec ad ſuperſtitionem usque rigidi ſint nihil tolerando, nec ad veritatis usque contemptum languidi quidvis admittendo, ſed media inſiſtentes via eâ parte Chriſtianos metiantur, qua revera ſunt, hoc eſt Fide, quæ quam pauciſſimis articulis abſolvatur, & ſeriis pietatis officiis. Nec fallit vos ratio. Si enim poſt conſtans Scripturæ ſuffragium, & perpetuam Eccleſiæ praxin, aliquid etiam ad veritatem momenti Gentilium quoque adfert conſenſus, Callimachum audite, regibus Philadelpho & Euergetæ cariſſimum. Is veluti præſagus hujus noſtri temporis, in quo inter Magiſtratum Politicum & Eccleſiaſticum diſtinguit imperioſa quorundam Theologia, in Hymno ſuo in Iovem ita eundem affatur:

σὺ δ' ἐξέλεο πτολιάρχους
αὐτοὺς, ὧν ὑπὸ χεῖρα γεωμόρος, ὧν ἴδρις αἰχμῆς,
ὧν ἐρέτης, ὧν πάντα. Τί δ' οὐ κρατέοντος ὑπ' ἰσχύν?

at tu quibus oppida parent
Eligis. his nauta, & miles, patiensque colonus,
Cuncta ſimul ſubſunt. Quid enim ſub Principe non eſt?

Ergo & ſacerdotes, & eorum ſacra, jura, munia. Et ſi de adhibenda in rebus hiſce moderatione oraculum depoſcitis, ab Homero hoc reſponſum habete: ἀμείνω δ' αἴσιμα πάντα. *Meliora*

 omnia,

omnia, quæ moderata ſunt. Quare, cum cauſam illam, quam præſenti libello tueor, vobis probari perſuaſiſſimum mihi ſit, ea autem duobus iſtis capitibus ferè contineatur, commodum viſum fuit, hanc noſtram diſſertatiunculam ſub nominis veſtri auſpiciis publici juris facere, ut, quam aliorum fortaſſe vellicabit malignitas, veſtri Conſeſſus tueatur authoritas dignitasque. Vt æquis animis hanc excipiatis, vix ſcio an expoſcere debeam, cum vix poſſitis aliter, qui & Barlæorum ſemper fuiſtis ſtudioſiſſimi, & pro bonorum fama ac honore decertare honeſtum eſſe judicatis. Deus Opt. Max. ea, quæ ad Reip. veſtræ felicitatem ſpectant, largiatur, & animum vobis det ſicuti pacis amantem, ita ſchiſmatici quorundam ſpiritus oſorem. E Muſæo noſtro, Lugd. Batavorum, nono Calend. Auguſti anno milleſimo ſexcenteſimo decimo quinto.

II. In

II.

In Ant. Herreræ deſcriptionem Indiæ Occidentalis.

Illuſtriſſimis ac Potentiſſimis

D. D. ORDINIBVS

Generalibus fœderatarum Belgii Provinciarum,

nec non

Illuſtribus Potentibusque

D. D. ORDINIBVS

Hollandiæ & Weſt-Friſiæ, Patribus Patriæ,

Dominis meis clementiſſimis.

QVartam vobis, illuſtriſſimi ac potentiſſimi Domini, Orbis terrarum partem, non ea qua eſt amplitudine, ſed modicis tabularum ſpatiis, ac ſuccincta locorum ſingulorum deſcriptione coarctatam, ſumma cum veneratione offero; ut revocatum ſubinde à Reipubl. negotiis animum per earum regionum vaſtiſſimos tractus, quaſi peregrinantes, circumferatis, quæ humanæ avaritiæ ac cupiditatis materiam altè defoſſam ſervant. Etenim multa ſunt, quæ ad propiorem Americani Imperii inveſtigationem ac hujus hiſtoriæ lectionem invitare veſtras Dominationes queant. Nam præterquam quod nihil dignius ſit principibus viris Univerſi cognitione, in quo honores gerunt, imperia ipſi exercent,

cent, opes cupiunt, bella instaurant, totum genus humanum tumultuatur;nihil verò indignius, quam eas terras ignorare, quibus imperare non minus utile quam gloriosum foret: illud insuper affirmo, non parum Reipublicæ Vestræ interesse, si Novi hujus orbis,quæque in eo sunt oppidorum, arcium, portuum, fluminum,populorum accuratam habeatis cognitionem. Etenim post res domi militiæque terra marique prosperè gestas, post exactos penè insulis Moluccanis Hispanos, post tentatas Septentrionis ac maris Tartarici vias, etiam de Novo hoc orbe adeundo tandem consilia cepistis. Vtique optima semper visa fuit bellandi ratio, si non in nostro tantummodo solo hostem operiremur, sed in suo quoque regno securum, Romanorum exemplo, adoriremur. Certè hac arte revocatum in Africam ex Italiâ Hannibalem constat. Norunt hoc Medicorum filii, qui affecto crure dextro ad revellendum valetudinis hostem, oppositum ex adverso prudenter secant. Sed minus feliciter illud fiet, nisi quo eundum, quo deducendæ nostratum coloniæ,quo commerciorum bono,qua securitate, probè cognitum habeatis. Laudat in Hannibale Livius, *quod omnia ei hostium, haud secus quam sua nota erant.* Quare *hostium exercitum & locorum situm,& naturam regionis* explorari vult. At cognosci hæc rectius non possunt, nisi ex Geographicâ locorum descriptione, quæ etiam ea, quæ non vidimus unquam, quasi præsentia oculis objicit, & Lectorem domi positum felici

jucun-

jucundoque animi remigio per rerum universitatem, & remotissima terrarum ac maris spatia circumducit. Hoc fine Antonium de Herrera Hispanum, accuratissimum Indiæ Occidentalis scriptorem, Latinitate donatum ad favoris Vestri aram suspendo. qui author Historiographii regii titulo insignis, & intima secretorum à supremo rerum Indicarum Senatu admissus, majori hanc historiam fide, quam gentis suæ bono, divulgasse credi potest. Illud verum est, neminem exactius ac enucleatius terminos ac fines provinciarum, earumque magnitudines: Oceani tractus, sinus, promontoria, insulas: fluminum cursus, flexus, ostia: lacuum & stagnorum amplitudinem & situm: tot urbium, propugnaculorum, oppidorum, vicorum, coloniarum, portuum, stationum posituram, tum inter se, tum respectu cæli: denique regionum singularum indolem, quid quæque ferat, quid ferre recuset, descripsisse. Quod si hinc aliqua ad Rempublicam Vestram redibit utilitas, si institutum Vestrum juvabit hæc nostra opera, suscepti hac in parte laboris neutiquam pœnitebit. Videbitis liquido, illustrissimi Domini, quam latè diffusa sit hostis vestri potentia, qui non contentus Europæ, Asiæ, ac Africæ parte, totum hunc Novum orbem sceptris suis adjecit. ex quo quantum ejus opes & in bello robur increverint, expertus est suo malo orbis Christianus, qui nusquam ferè non hujus armis oppugnatus, pluribus in locis Americano auro fasces (pro dolor) sub-

ſubmiſit. Non adfero hoc ad expectorandum animos Veſtros, ſed ut priſcæ virtutis memores, conſtanti fortitudine, ſub feliciſſimi Arauſionenſium Principis ductu, potentiſſimi hoſtis impetum retundatis. quo victo, illuſtrior tanto erit victoriæ laus, quanto cum valentiore hoſte pugnaviſtis. Vt autem vincatis faxit patriæ ſoſpitator Deus. At ubi vinci debeat & poſſit, hic, quem Veſtris Dominationibus offero, Liber explicabit, quem ut benignis animis accipiatis etiam atque etiam rogo. Ita quæ Vobis, quæ Reipublicæ ac Eccleſiæ ſalutaria ſunt, largiatur ſupremum Numen.

Veſtris Dominationibus humillimè devotus

CASPARUS BARLÆUS M. D.

III.

In primam Poëmatum ſuorum Editionem.

Nobiliſſimo, ampliſſimo, doctiſſimoque viro,

D. CORNELIO VANDER MYLE,

Equiti, Domino in Myle, Dubbeldam, Bleskensgrave, Antonispolder, Alblas, &c.

CASPAR BARLÆUS S. P. D.

LUſus hoſce poëticos, artis minime ſeveræ effectum, Tibi offero, Nobiliſſime Myli. Nec enim aliter poſſum: cum jampridem proprietate quadam tuum eſſe cœperit, à Vatibus ſollicitari. Videbam utique præſtantiſſimos Bataviæ

taviæ poëtas, quorum nomina ſeculi invidiam ſupergreſſa ſunt, à nominis tui ſplendore & claritate famæ patrocinium jampridem petiiſſe, & renaſcentes cum patriæ libertate Muſas in clientelam tuam tranſiiſſe. Nec minus æquum videbatur, ut ſub cujus tutela, ac moderamine adoleſcens olim in his ſtudiis profeciſſem, fructum aliquem horum ſtudiorum ſuo jure repeteret. Quid, quod & hoc litterarum genere non leviter te affici compertum habeam, & ſparſim antehac edita à me Poëmatia applauſum tuum, & commendationem meruiſſe. Amant etiam eos, à quibus amantur, Apollinis myſtæ, & gratiam refert cultoribus ſuis gens iſta, ad laudem & gloriam nata. nec ante operæ precium ſe feciſſe arbitratur, quam operas ſuas viris principibus, & in illuſtri loco poſitis probaverit. Dicam quod res eſt. dum hoc ludo includor, nec viam, qua ad carmen itur, metuo calcare, ſenſi & me honeſta quadam ambitione titillari, & qui Theologiæ antehac præceptis imbutus minime ambitioſus eſſe debebam, neſcio quo fato, aliorum de me judiciis corruptus; erigi cœpi, & inglorium vulgus poſthabere. Fecit hæc res, ut qui amœnioribus Muſarum ſtudiis antehac valedixiſſem, & quo tempore aut ad populum, aut ad ſtudioſam Iuventutem publice locutus fui, non niſi iratus ad pangendum carmen acceſſi, tandem veluti poſtliminio cum neglectis Muſis in gratiam redierim. Etenim, dum temporum
cala-

calamitate in otium invitus detrudor, ne inertiæ dulcedo animum operi aſſuetum frangeret, quicquid à ſeveriori diſciplina temporis ſubducere potui, his ſtudiis impendi: & ut ægri animi murmura ſubinde reprimerem, liberum ſpiritum per poëtarum oblectamenta, eaſque meditationes præcipitavi, in quibus nihil fortunæ, nihil gratiæ, nihil odio debeo. Et quemadmodum amiſſa zona, & rebus acciſis, hoc unum ſupereſt miſeris, ut cantu miſeriam ſolentur: ita nobis, poſt prioris dignitatis inſigne naufragium, hoc ſolum reliquum fuit, poſſe canere. A Manibus itaque Auriacis auſpicatus, dein ad Panegyrin & laudes Henrici Arauſiorum Principis progreſſus, mox in Magnæ Britanniæ Regis Inaugurationem diffuſus, cùm æquis animis hæc excipi viderem, alia ſubinde ſcripſi; didicique, poëſin ſcabiem eſſe mentis, cum perpetuo pruritu conjunctam. Utut enim quam maxime avelli voluerim, & manum, quod ajunt, de tabula tollere, tamen modo amicorum victus precibus, modo naturæ inclinatione, ad inſaniam priſtinam relabor, & dum pluribus animi quadam facilitate obſequor, factus ſum encomiaſtes ordinarius. Iamque herbæ parietariæ in morem ubique conſpici cœpi, in funeribus, Academiarum ſolennitatibus, librorum frontibus, amicorum Albis, Principum inaugurationibus, etiam, ubi conjugis in gremium lætæ deſcenditur. Collectis tandem hinc illinc ſchediaſmatis, comperi me breviſſimo tem-

tempore libros carminum ſcripſiſſe, paucis exceptis, quæ crudam & incoctam juventutem ſapiunt. Non digrediar late in Poëſeos laudes, ampliſſime Myli, nec, ut hæc mea commendem, rem laudatiſſimam exaggerabo. Iam ante me didiciſti, poëtas in Deorum numero eſſe, & Apollinem, Minervam, Muſas novem Iovis epulis accumbere. Qui Orientem & Occidentem domuerunt Imperatores, qui Orbi univerſo jura dixerunt, qui Reges vinctos & captivos abduxerunt, minime indignum arbitrati ſunt Cæſarea majeſtate, liberos ſenſus vinculis adſtringere non neceſſariis, & velut captivam abducere orationem. Quam gravi carmine laudatus ille Germanicus cœli φαινόμενα [*apparentias*] exhibet. Quam lepidis trochaicis Florum ridet Adrianus. Quanta æmulatione de carminis principatu cum Lucano contendit Nero. Poſſem etiam in exemplum citare Mecænatem illum, ab Etruſcis regibus oriundum, etiam Octavium ipſum, & poſt hunc Gallienum, Cæſares; qui à Reipub. negotiis ad carminis tranquillitatem, tanquam ad portum faciliorem, ſe receperunt: ut minus recte rationes ſubduxiſſe mihi videantur, qui digniſſimas haſce honeſtiſſimasque artes, ab aula, à nobilitate, à purpura, ad Scholas tantum, & mediam, cirratamque turbam veluti relegant. Sed ut ad me redeam, quoties animum à cogitatione gravi & ſolitudine, quæ duæ ſunt nutrices dolorum, abducere ſtudeo, paratius nihil occurrit,

quam ut jucundiſſima Muſarum conſuetudine & commercio fruar. Qui à ſcorpiis icti ſunt, ab iiſdem remedium petunt. Ita qui litteris ſumus addicti, feſſam tetricis philoſophiæ ſtudiis mentem, iiſdem, ſed amœnioribus, ſed ſuavioribus, recreamus. Milites dum in hybernis ac æſtivis agunt, nec vel prælio experiri, vel ſub pellibus excubare neceſſe habent: tamen iis luſibus relaxant animum, qui militiam ſapiunt. Aciem inſtruunt, haſtas vibrant, equos armati conſcendunt, conflictus ludicros populo exhibent, & ſic à belli muniis feriantur, ut per luſum eadem obeant. Horum exemplo ſapientiam à Lycæo & Stoa in Heliconem & Parnaſſum deduxi, & ſerias cogitationes in luſus & ingenii oblectamenta converti. Quid de iis judicaturum ſit præſens ſeculum, non moror. Commaſculavi frontem, & qualiacumque erunt judicia, ἐῤῥίφθω κύβος. [*jacta alea eſt.*] Scio equidem & plura me ſcripſiſſe ad amicos, & de amicis, à quibus vultum avertit favor publicus, quæ hic ſtudio omiſi, quia evitare temporum invidiam malui, quam poſtea deprecari. Quæ edidi, talia ſunt, ut omnium in ea oculi conjici poſſint, modo æquo ac recto oculo ea videant. Nam à malevolorum judiciis ne Pallas quidem me ægide ſua protegat. Ab Eroticis, quæ ſola ſummis vatibus laudem pepererunt, abſtinui. Iam enim in hac ætate, qua pleraque ſcripſi, non ipſa res ſolum, ſed & ipſum amoris nomen diſplicere cœpit. Eorum loco Elegias aliquot ſacras exhibeo.

hibeo. Illud ultro fateor, hic illic verſus occurrere tenues, nec ſani coloris, ut avenam & zizania in meliori fruge. Alia namque pueri, alia viri ſcripſimus: quædam læti, quædam afflicti: quædam ſponte, quædam ex aliorum præſcripto, & juſſu. Et uti in fructibus alius præcocium, alius eorum, quos calor & matura æſtas coxit, ſapor eſt: ita & in hoc corpore quædam cura, quædam facilitas & negligentia peperit. Tibi, Nobiliſſime Domine, hoc quicquid eſt litterarii muneris do, dico, utinam virtutum tuarum tam perenne, quam mei affectus cultusque ſincerum monumentum. Magnatum menſis etiam fugaces ac horarii fructus apponi ſolent. Quare, ne minuta hæc, ſed fortaſſe oblectantia, deſpice. Pelides iſte Homericus inter arma fides & citharam interpoſuit. Idem facito, & optimo interjungendi genere, inter ſeria, hæc ludicra legito. Vale Vir nobiliſſime ac doctiſſime, & me, quod facis, ama. Lugd. Batav. E Muſæo noſtro, ipſis Idib. Martii, anno à nato Salvatore 1628.

IV.

In Poëmatum ſuorum Editionem ſecundam.

Nobiliſſimo, ampliſſimo, doctiſſimoque viro

D. CORNELIO VANDER MYLE,

Equiti, Domino in Myle, Dubbeldam, Bleskens-grave, Antonis-polder, Alblas &c.

CASPAR BARLÆUS S. P. D.

PRodeunt jam ſecundum ſub nominis tui auſpiciis Poëmatum meorum libri, ſed luculenta acceſſione aucti, & prioribus caſtigatiores. Ex quo enim primum ea edidi, loquacem me valde fecerunt publica Patriæ commoda, & feliciſſimi rerum noſtrarum ſucceſſus. Poëtarum eſt, teſte Ariſtotele, imitari; nec poëſis aliud, quam concinna rerum quarumlibet imitatio. Dum ergo Batavi pugnamus, urbes ſubruimus, maria infeſtamus, claſſes diripimus, domi foriſque terribiles ſumus, adfui omnium imitator ſedulus, & numeris poëticis incluſi res cœlo ac terra, Oriente toto ac Occidente disjunctiſſimas. Iam ultra Atlanticum mare raptus, in Cubæ littoribus cum Argonautis noſtris ſteti, & anhelantes ſpe prædæ animos, mox pugnaces, inde rapaces dexteras, illam habendi famem, illam auri ſacerrimam ſitim, illud gloriæ in ducibus ſtudium, illos exultantis populi applauſus, qua potui, ſuis coloribus expreſſi.

preſſi. Et cum veriſſimum ſit, intellectum id omne fieri, quod cogitat, etiam ipſe naves conſcendere, per foros diſcurrere, operta recludere, rapere & convaſare obvia quæque mihi viſus fui. Nec enim ſuavius eſt amantibus ſuum ſomnium, quam Poëtis ſuum, & quas res parcius illos poſſidere vult ſcæva illa Dea, earum vel ſola cogitatione frui volupe eſt ipſis. Quam ob cauſam Socrates in Phædro poëtarum & amantium inſaniam inter præcipua bona collocavit, quod ſola mentis agitatione feliciſſimi ſint. Argonautarum laudibus defunctus, Veſaliam, velut nocturnus aliquis Diomedes, furtim ingreſſus fui, & inter ſpem ac metum poſitus, hic, attonitis cuſtodibus, una ſtupui: illic inter laxantes clauſtra Sinones promovi operas: alibi cum cataphractis adventans nutantem urbis fortunam occupavi. Per ſalebras & dumeta noctu inceſſi, foſſas ſubii, perrupi ſepimenta, mœnia conſcendi, jam portas, jam forum, jam templa, jam urbem univerſam, jam caſtella Rheno ac Lippiæ impoſita, armis tenui. Omnia dum fingendo imitor, omnia factus ſum, miles, dux, victor, victus, jam ſpoliis inſignis Iberum, jam excuſſis Cæſareanorum ſcriniis Cappadocum rex. Succeſſit grande obſeſſæ ac victæ Sylvæducis argumentum, in quo eundem quoque habitum indui, cum tanti operis auctoribus. ita tamen, ut dum modo in obſidentium, modo in obſeſſorum me formas verto, nihil præterquam poëta fuerim. Eſtque hoc novum
 ac

ac proprium huic arti metamorphoſeos genus, ut dum Peliden, Neſtorem, Thelemachum, Penelopen, Æneam, Turnum exhibet μιμητὴς [*imitator*] vates, ubique tamen poëtæ characterem agnoſcas, & inter mendaces vultus veram effigiem hominis cum ratione inſanientis. Nam ut furientium certa ſigna ſunt, non vultus, non color unus, audax oratio, præceps gradus, flagrantes oculi, corpus concitatum, ita & poëtarum eadem ſigna ſunt. Nec potui profecto tot tantisque partis victoriis carminum eſſe parcus. Ideoque latius diffudi Principis noſtri laudes, cujus magnanimitatem, fortitudinem, in adeundis periculis prudentiam, in bellis conficiendis velocitatem, præſens hæc noſtra ætas ſuſpicit, futura mirabitur. Etiam, ac ſi parum eſſet res domi geſtas decantaſſe, in alio Orbe, quem in Critia à Platone deſcribi quidam arbitrantur, inter Olindæ expugnatores, me quoque principibus Achivis permixtum agnoſco, & dum tantarum rerum momenta & cauſas exequor, furore poëtico Martium incendo, & in media irruens tela, lituos, claſſica, tympana Apollineis cantibus intendo. Sequimur, quocunque abit, victorem populum, & qua præit fortiter agendo Auriacus noſter, It juxta lateri vates, ne ſine teſte ac præcone res gerat poſteritatis memoria digniſſimas. Ita ad quodvis argumentum publicum, quod ſummi Numinis clementia obtulit, ſaliit mihi mamilla, & pruriit iſta divinioris auræ particula, ut

ut quiescere nequiverim, etiamsi voluerim quam maxime. Nempe hæc amabilis insania me jam vexat, hæc Corydonem tuum cepit dementia. ut omnino sufflamine mihi opus sit, ne dum feror fervidius, languescam tandem, aut ridendus ilia ducam. Non semel voto me obstrinxi, uti in posterum silerem, & aliis illam lampada traderem. sed redii iterum atque iterum ad ingenium, ut quod de Amore pronunciavit Horatius, ego de hoc studio verius dixerim,

Quæ saga, quis me solvere Thessalis
Magus venenis, quis poterit Deus,
Vix illigatum me triformi
Pegasus expediet Chimæræ.

Subiit etiam aliquando animum meum rerum terrenarum fastidium, & poëticam vim experiri libuit in dicendis Servatoris nostri I. Christi laudibus, ne, à quo solo hausimus hanc ipsam facultatem, ingrati silentio præteriisse credamur. Præsertim cum & Gentilium poëtarum, Homeri, Callimachi, Theocriti, Hesiodi ea fuerit in deos suos pietas, ut religionis suæ ἀκρωτήριον [*apicem*] esse putaverint, ἐκ Διὸς ἄρχεσθαι. [*à Iove principium ducere.*] Atque hinc factum, ut aliis atque aliis additamentis creverit poëmatum opus, usque adeò, ut jam mole sua laborare incipiat. Totum in tres partes distinxi, quarum prima Heroico carmine decurrit, secunda Elegias habet, tertia miscellanei generis versus. Pudor est, citharœdum circa eandem chordam oberrare. est & poësi sua

harmonia & μελοποιΐα, [*concinna modularer*,] quæ non minus, quam Muſica, & numerorum diverſitatem & modulos diſcrepantes amat, ut ex diſſonis vocibus ſymphoniam fabricet, & diſcordiam laudabili concordia componat. In veſtibus placet varietas, placet in ſuppellectile, in libris, in cibo & potu, & nullibi non. Placet eadem poëtæ, ne aut epici carminis perpetua gravitate ſeveritatem induat ſibi moleſtam, aut elegiarum facilitate ac ſuavitate diffluat: aut Iamborum brevitate, veluti cohibito ſpiritu, concidat. Tibi vero Vir nobiliſſime doctiſſimeque, hæc ocioſæ mentis commenta inſcribo, quia nulli convenientius poſſum. Cum enim animum illum tuum contemplor, non aliis ſolummodo ſtudiis, ſed & huic, quod jam elegimus, impenſe deditum, non mihi viſus fui ulli congruentius hoc munus dedicaturus, quam N. T. Vt nihil de præclaris tuis in Rempublicam & Academiam hanc meritis dicam, quæ tuo patrocinio tuta in illud excrevit faſtigium, ut totius Europæ ſcholas literarum honore, ſtudiorum fama ac doctiſſimorum virorum celebritate poſt ſe relinquat. Quin & æquum putavi, ut quem totum jampridem poſſediſti, ejus quoque literarios fructus in ſolidum porro poſſideres. Vale Vir magnifice clariſſimeque, & poſthac non à Rheni, ſed Amſtelæ ripa ſcaturigines poëticas expecta. Lugd. Batavor. prid. Cal. Maji, 1631.

V. In

V.

In Mediceam hospitem.

Ad nobilissimos, amplissimos, spectatissimos, prudentissimosque Reip. Amstel.

CONSULES,

D. ANTONIVM OETGENS VAN WAVEREN, *Equitem, Dominum à Waveren, Bochtsholl, Rugewillis,* &c.

D. ALBERTVM CONRADI BVRGIVM, *ad Magnum Russiæ Ducem Exlegatum.*

D. PETRVM HASSELAER, *Militiæ Vrbicæ Tribunum.*

D. ABRAHAMVM BOOMIVM, *in Consessu Deputatorum D.D. Ordinum Hollandiæ antehac Delegatum.*

NObilissimi, amplissimi, spectatissimi, prudentissimique Consules,

Quod in cœlis Deus est, in terris Princeps est. Ille nullius imago, quia à nullo. Hic Dei imago, quia ab illo. Deus paret nemini, quia inferior nemine. Princeps Deo, quia solo Deo inferior. Illius potestas terminum nescit, quia divina est. Hujus, cum hominis sit, termino modoque circumscribitur. Ille legibus solutus, quia solus leges fert. Hic iis adstrictus, quas à Deo & recta Ratione accipit. Numinis arbitrio & vi aguntur omnia, etiam Rex, Regina, Princeps.

At horum nutu non niſi imperio ſubditi. Deus, quem ſubmiſſe colat, amet, veneretur, non habet, quia nulli debet. Princeps ſolum Deum; cui & ſe totum & Principatus ſui debet decora. Aſſurgit Principi populus. Deo & Princeps & populus. Qui Deo debetur cultus à religione eſt, quæ animas creatori arctius alligat. Qui Regibus, qui Principibus, ab ea pietate eſt, quæ officioſa eſſe in illos, ſed remiſſius, amat. Habet mundus eximia plurima, magnitudine ſua, ſublimitate, ſplendore ſtupenda. Fulget in cælo aſtrorum omnium Princeps Sol, & mortalium in ſe oculos & anni ſpem convertit. Fulget Luna & ſiderum illuſtris exercitus. Luce, motu, tacitiſque influxibus admirabiles ſunt & pene venerabiles. At Principe nihil grandius, nihil ſublimius, nihil illuſtrius habet ſuppoſitus cœlo orbis. Non lucet ſibi Sol, ſed nobis. Movet ſe, ut hominum promoveat commoda. Nec vivit ſibi Princeps, ſed ſubditis. qua hic fulget luce, fulget & gaudet populus. Majeſtatem ſuam appellatione, uſu ſuorum putat. Hinc in Deum & Principem, licet diſpari affectu & ſtudio, reflectimur amore, obſequio, reverentia, fide. In Deum, ut omnis boni & felicitatis humanæ fontem principiumque. In Principem, veluti tantorum bonorum Curatorem & adminiſtrum, adeoque à ſummo Numine ſecundum. Nec enim propius ad Deum acceditur, quam hominum tutela. Eminere regium eſt, ſed magis prodeſſe & ſervare. Prima ipſorum virtus, patriæ, ſociiſ-

que

que consulere, orbi quietem, seculo pacem dare. Harum rerum conscientia insidet alte mortalium animis, usque adeo, ut quoties augusto Principum vultu frui ipsis licet, numen aliquod se in terris adspectare putent, & ejus occursu tanquam ad fulgidioris astri jubar ortumque recreentur. Amant flagrantius adspicere eos, à quibus benigne adspiciuntur. Tradunt se totos illis, quibus non servitus civium, sed cura tradita est, qui Rempublicam non sibi solum, sed se quoque Reipublicæ devoveri volunt. Veneratione excipiunt Moderatores orbis, cujus partes sunt, & diffusos in Principem potentiæ divinæ rivulos attoniti admirantur & suspiciunt. Regem da, vel Reginam, quamvis vel Indis illa, vel Afris, vel Sabæis, vel Scythis imperet, sive magnanima fuerit Semiramis, sive bellicosa Thomyris, sive prudens & perita regnandi Tanaquil, sive pacis studiosa Placidia, excitabimur, commovebimur ad Imperatoriæ majestatis intuitum omnes, & reverentiæ ac gratulationis officia non invitis imperabit summæ potestatis veneratio. Non arcessam longe exempla. Venit pridem in urbem hanc vestram Augustissima Regina Maria de Medicis, familia, imperio, conjugio, liberorum sceptris thalamis illustris. Illi vos publico Reip. nomine, & privato insuper affectu assurrexistis. Cives jussi pariter ac injussi, tanquam ad novi sideris conspectum, gratulantes undique convolavere. Idem plebis studium, fervor, alacritas. Documentum
dedistis

dediſtis grande, ſuſpicere & Vos auguſta Regum & Reginarum nomina, & charos habere, quos Deos appellavit, quantumvis zelotes, Deus. Nullum intermiſiſtis officiorum genus, quod præſtari à vobis præſens Reip. ſtatus, loci temporiſque ſivit oportunitas. Exhibitus honos majora, etiam veſtro judicio, meritæ Principi, ut non liberatoriam hanc, ſed confeſſoriam potius acceptorum beneficiorum tabulam credatis. Non referam publica. quod vos tangit privatum beneficium, majoribus ſuis debet, à quibus Civitati veſtræ ea jura & immunitates conceſſæ, quibus latius potentiam explicatis. Quanta feſtivitate, quantis gaudiis, quam læto extra & intra urbis pomœria occurſu, quam prona ubique gratulatione, quam ſplendido apparatu, erectis hic illic Arcubus & Portis Triumphalibus, exhibitis Ludis, coacto totius Militiæ Urbanæ exercitu, Reginam exceperitis, norunt, quotquot tantorum ſolemnium ſpectatores fuere. Iam ad eadem Spectacula, ad eandem Panegyrin, veſtra liberalitate & impenſis admittuntur abſentes, quibus coram hæc intueri non licuit. Venit jam ad illos Regina, & quæ mœnia veſtra ſubiit, nunc alibi ſcriptoris & ſculptoris beneficio conſpicitur, & ſalutatur. Stant ante oculos pegmata, theatra, claſſes, equitum ordines, civium cohortes, ſcenæ, dramata, prout hic ſtetere omnia, vel ivere. Non poterit ingrata eſſe eorum lectio, quorum conſpectus fuit jucundiſſimus. Facit narratio, ut diuturnior

ſit

ſit memoria eorum, quæ non ſcripta oblivione cito intercidunt. Et quæ multa ſinguli non videre, nunc in unum collecta, omnibus in aperto ſunt. Spectaculorum & Emblematum argumenta, quæ ob ſubitas theatridiorum mutationes & vices pauci aſſecuti fuere, tranquillo & extra turbæ ſtrepitum poſito lectori explicantur, ea brevitate, quæ factis nihil magnum aut memorabile ſubducit. In minuta inquirere ſupervacaneum fuit, ob res plurimas minoris momenti, variis locis, à variis, & minus palam geſtis. anxia ſedulitas ſedulitatis error eſt, cum rei ſummæ id omne decedat, quod minus ſeriis, ac non neceſſariis impenditur. Omnis hic apparatus ad Vos redit, Ampliſſimi Conſules, quia veſter eſt. Veſtro nomini inſcribitur, cujus vos autores. Magnificentiæ, humanitatis, & benevolentiæ veſtræ in maximam Principem monumenta agnoſcent, quotquot hæc legent. Dicent imperio dignos, qui, cum honoris publici intereſt, ſordes cavent. nec decere tenuitatem eos, quos populo ſecrevit faſcium dignitas. Quod Regina, quod illuſtris Reginæ comitatus, quod populus Amſtelodamenſis credit, brevi recenſione poſtremus atteſtor. quæ quam gratiam derogat ſibi, à veſtra ſperat facilitate & patrocinio. Æquis animis ea ipſa accipite, quæ æquiſſimis in Mediceam egiſtis. Placeat Vobis ſcribentis conatus & ſtudium, quorum pronis in ſe ſtudiis annuit Regia Mater. Qui Regum Principumque vultus in æra inducunt, quam ab arte nequeunt,

queunt, ab inſculpta Imperantium imagine benevolentiam impetrant. Dum Regina, dum Regum Genitrix, dum Imperatorum Neptis utramque paginam facit, veniam merebitur demiſſa & infra Majeſtatis apicem ſubſidens & fatiſcens oratio. Videbitis, ubi per Reip. curas legère dabitur. Non urgeo hoc valde. illud maxime, ut qualem me erga Vos Vrbemque veſtram oſtendi eſſe, talem me per ætatem fore credatis. Ita Vobis, ita florentiſſimæ Civitati, perpetuum Deus bene faxit. Anno 1638, Octobr. 20.

V. N. & A.

addictiſſimus

CASPAR BARLÆUS.

V I.

In Orationum ſuarum librum.

Nobiliſſimo, ampliſſimo, prudentiſſimoque viro,

D. JOACHIMO VICOFORTIO,

Ord. S. Michaëlis Equiti,

Et Sereniſſimæ Haſſiæ Lantgraviæ à Conſiliis, &c.

LOquimur mortales, præſtantiſſime Vicoforti, quod nec Angelis conceſſum, nec brutis.

rutis. Non illis, quia per disciplinam & voces, iscere eos non est necesse, quæ natura perspeta habent & congenita. Non his, ob rationis efectum, cujus oratio est interpres. Nec loquiur solum; verum ita quisque loqui amat, ut ersuadeat. ideoque artem adhibet, ut velut leocinio quodam orationis impetret, quod inendit maxime. Tenella & puerilis ætas subsidii & solatii indiga, voce ad ploratum composita, el ipsam novercæ iram expugnat, ut acquirat uod dentibus immolet. Amantes leni ac poysinis suis blandiente oratione, amasiæ pertiaciam frangunt. Iratus concitatius loquitur, ut erreat; timenti remissa & tremula vox est, ut evadat; mœsto, languida & flaccescens, ut misereamur; gaudenti comis & hilaris, ut oblectet. ta quisque sibi & Rhetor est & Orator; eamque elocutionem comminiscitur, quam persualendis movendisque aliis optimam novit. Quin chemata sua singulis & loquendi formas, etiam ndoctis, suus dictat affectus & vehemens intenio. Medea, Rhetorices, ut opinor, nescia, dum vehementer quid cupit, Epizeuxin facit. *Da, da* (inquit) *per auras curribus patris vehi.* Dido, iracunda & commotior ἀντίθετον [*opposita*] loquiur, *Flectere si nequeo superos, Acheronta movebo.* Penelope ob mariti absentiam dolens εὐχὴν [*votum*] format: *O utinam tunc cum Lacedæmona, &c.* Pastoribus apud Maronem modo Aposiopesin imperat indignatio, *Novimus & qui te:* modo obliquam Interrogationem vehementius asseverandi

randi ſtudium, *Non ego te vidi Damonis, &c.* Vt Rhetoricæ regulas non neceſſe ſit ab Hermagora, aut Molone, aut Siculis petere, cum cuique noſtrum eas dictent animi impetus & ſtudia. Quod ſi verum eſt, quid mirum, Græcos, gentem acutam & controverſam valde, in hoc annixos fuiſſe, ut cum rei bellicæ ſtudiis dicendi exercitationem, cum caſſide linguæ, cum oleæ præmiis facundiæ laudem gloriamque conjunxerint, tunc maxime, cum regna urbesque per eloquentiam potius, quam armorum vim expugnandæ eſſent. Quis Mercurius ille λόγιος [*interpres*] ſive Hermes fuit? me judice, orator exercitatiſſimus fuit, ob facundiam pro numine habitus. Quales Neſtor, Menelaus, Ulyſſes? oratores Græci fuere, in quorum verbis vis ἑλκυστική [*tractoria*] fuit & facultas ducendi homines, quo vellent. Et expediebat ſane tales ad Trojam mitti, cum, non claſſibus ſolum & flammis, ſed tropis quoque & ſchematibus, vincendi eſſent rudiores Aſiatici. Graviter & prudenter locutus eſt Solon, oratorum Athenienſium fere primus, ut Piſiſtrato imperium affectanti reſiſteret. Contra ſuavis fuit Piſiſtrato & flexanima dictio, ut populi animos deliniret & regno potiretur. Ariſtoteles incredibili tum dicendi copia, tum etiam ſuavitate apud Alexandrum effecit, ut totam Græciam adminiſtram habuerit in ſcribenda Animalium hiſtoria. Demoſthenes ad ἄνδρας ἀθηναίους [*viros Athenienſes*] loquens Philippum Græcia arcuit, donec ab Har-

Harpalo corruptus argentangina laborare cœpit. Tantum potuit Atticiſmis ſuis Demades, apud eundem regem, ut non ſeipſum tantum, ſed & bis mille Athenienſes prælio ad Chæroneam captos gratis rex remiſerit. Dum bellis aſſerenda fuit Græcia, prolatandi fines, arcendi Macedones & Perſæ, viguere oratores maximi. Scilicet, dicendi ſplendide, graviter, acriter & acute neceſſitatem ipſis impoſuit, defendendi imperii neceſſitas. Quamobrem captis à Sylla Athenis, languit Atticorum Suada, & fatiſcente Cecropidarum gloria, elanguit dicendi facultas, dejecta ſimul ſceptri & linguæ, armorum & oratorum majeſtate, fulgore, impetu. A Græcis loqui diſertius didicere Romani, ſive ad bella inflammandi eſſent civium animi, ſive componendæ ſeditiones, ſive exigendus urbe conjuratorum princeps, ſive objiciendus publicæ infamiæ futurus Triumvir, ſive Reip. vindicanda ſalus, ſive perſuadendum aliud quid, cujus Romani Imperii intereſſet. Tunc magna C. Cethegi, Catonis Cenſorii, Scipionis Africani minoris, Lælii & Servii Galbæ fama fuit. Licet alium dicendi vis, alium majeſtas, alium elegantia, alium lenitas Græcanicæ ſimilis erexerit. Quos ſecuti ſunt, Cæſar Dictator & Cicero, Bruti quidem teſtimonio fractus & elumbis, Calvi ſolutus & enervis, ſed plurium & ſequentium omnium ſeculorum, eloquentiæ Romanæ facile Princeps. Omnibus hoc ſtudium fuit, ut docerent, delectarent, moverent. quæ tria non æque

ab omnibus præſtita, nec ſingulis omnem laudem, nec nullam conceſſere. Et quanquam poſt Tullium exſtiterint Viri diſertiſſimi, tamen inde à Symmachi temporibus, deficiente & vergente in pejus Romano Imperio, minus glorioſe & pugnavere & peroravere Quirites, ut neſciam, an armorum ſucceſſus eloquentiam, an hæc armorum audaciam fiduciamque magis erexerit. Hoc omni ſeculo compertum, apud eruditos populos, animoſius inter bellorum furores & tubarum ſtrepitus pro aris & focis declamaſſe oratores, ſive in hoſtem vibranda eſſet oratio, ſive de victo hoſte triumphandum.

Quo nos ævo vivimus, ampliſſime Vicoforti, etiam loquimur mortales, & loqui conamur, ut perſuadeamus. & inter patriæ bella ſecuri peroramus. Verum uti infantes paternas maternasque voces balbutientes imitantur, ita veterum Græcorum & Romanorum in dicendo imitatores ſumus, & umbræ, & priſcæ facundiæ abortus & ſimulachra. Cum diſerti quibusdam videmur, loquaces ſumus, aut verboſi nimis & remiſſi; dum acumina affectamus, res magnas minutiſſimis & rancidis ſententiis frangimus, nec niſi fumos ex antiquitatis luce damus. Nec tamen ſilendum propterea poſteris, ſed loquendum quoque, ne linguam ferrugo occupet, aut ſilentiariis adſcribamur; præſertim titulo profeſſores, qui audiri ſe malunt non eloquentes, quam non loquentes. maxime, cum quæ Veteres ad loquendum impulerunt cauſæ, etiam nos mo-

movere possint, nempe: hostium odea, victoriarum gloria, principum felicitas & fortuna, quæsita in rebus humanis honesta voluptas, & rei vel nullius, vel stupendæ exaggeratio. Me quod attinet, dum in illustri Amstelodamensium Gymnasio inter Philosophorum tristes cathedras versor, & Thomæ, Scoti, Cajetani, aliorumque ingeniosissima commenta, sine Atticis & Romanis leporibus, eloquor, voluptas subinde me cœpit, ad vetera litterarum studia recurrendi, & detersa professoriæ linguæ scabricie, eam affectandi dictionem, quæ Philosophorum subselliis minus est familiaris & conveniens. Volebam etiam ab ea urbe non exulare voces veteris Latii, in qua barbaras Persarum, Arabum, Afrorum, Moschorum indies audimus. Nec dixi sine delectu. Cum primum metropolin hanc ingressus essem, (annus jam est duodecimus) mercimoniis toto orbe celeberrimam, docui mercatores sapienter & ex Stoicorum rigidis præceptis mercari, ea oratione, quæ scholæ nostræ inauguralis fuit, & *Mercator sapiens* inscribitur. Cum de Machiavello apud viros maximos & politicos incidisset sermo, & de nefario scriptore benignius quidam sentirent, dixi de *Bono Principe*, & ostendi, non indicari ab illo, quis Principum vivendi mos sit, sed quid Principem facere oporteat, non historici illum & narratoris, sed præceptoris & suasoris partibus fungi. Cumque inter Oratoris scopos sit delectatio, dixi alibi de *Ente Rationis*, hic de *Ente Reali*,

 sive

ſive Re, eo dicendi genere, quod nequaquam Catoni frontem corrugare poſſit & ſupercilium adducere faſtidioſo auditori. Eſt ea hominum, mi Vicoforti, conditio, ut θαυματοποιΐας [*miracula*] ament, & quicquid admirandum, ſuſpiciant & venerentur. Quare fuit, cum de *Animæ & Cœli admirandis* verba feci, ne ſemper trita loquendo, ſomnolentos adſpectarem auditores. Nec ignoras, inter tympana & tubas, claſſes & claſſica Batavos vivere, & Hiſpanorum metuendam fortunam aſſiduis bellis fatigare, victoriis terra marique partis claros. His excitatus, in *Panegyricos* digreſſus fui, nec Suaſoriis contentus, laudavi Auriacos, Fœderati Belgii patres, Remp. florentiſſimam, quæ pacatis domi rebus, profligata tyrannide, domito Oriente, attrito Occidente, quicquid Univerſi terminis capitur, nominis ſui & rerum geſtarum fama implevit. Denique, cum à rebus divinis minime alienam eſſe facundiam, grandibus exemplis oſtenderint priſcæ Eccleſiæ lumina, Baſilius, Chryſoſtomus, Ambroſius & Hieronymus, aliique facundiſſimi Scriptores Græci ac Latini, conatus fui de *Præſepi* Servatoris Chriſti & *Cruce* ejus copioſius & ornatius loqui, ne ingrati arguamur in illum, à quo omnis hæc dicendi facultas profecta eſt.

Tibi, nobiliſſime Vir, hoc Orationum mearum Opuſculum inſcribo, non uno nomine. Primum eſt, quod his ipſis ſtudiis, quibus ad humanitatem & elegantiam omnem informamur, jam inde à teneris imbutus ſis, & facundiam tuam,

tuam, si non in Scholis declamando, in Aulis apud Principes & terrarum rectores, scribendo prolixe explices. Alterum est, quod recitantem hæc ipsa me sæpius audiveris. ut monere jam necesse habeam, recitatæ orationis vim majorem esse, quam scriptæ. cum illam dicentis affectus accendat, acuat, attollat. hæc vero, dum motus animi abest, flaccescat lecta. Tertium est, sanctum illud & venerabile amicitiæ nomen, quam tecum, ex quo pedem in Vrbem hanc intuli, perpetuam colui, & conservavi. Dicam ingenue. Multa hujus civitatis decora sunt, quæ me afficere solent, ædium undiquaque conspectus pulcherrimus, stupenda Martis robora, classes & armamentaria, mercatorum frequentia, comitas, solertia, peregre advenientium, etiam ex alio orbe, mores, lingua, vultusque diversissimi, mercium receptacula, quibus aëris, terræ, aquarum spolia asservantur, templa, turres & sublimes passim Phari. Verum oculorum hæc solummodo oblectamenta sunt & pabula. quibus prætuli semper amicorum aliquot suavissimam consuetudinem, quæ mihi in agris pro vehiculo est, in urbe pro delitiis, in conviviis pro nectare, in funeribus pro solatio, in cymbulis & aquis pro Sirenibus, in ambulacris & porticibus pro pictis tabellis. Inter hoc familiam & agmen Te duxisse non dubitas, vel cum illorum invidia, qui & te & me amant tenerrime. nec enim dum te totum occupabam & possidebam, aliorum æque esse poteras. Vtique exosculatus

in Te fui virtutes ſummas, doctrinam, antiquitatis Græcæ & Romanæ curam ſtudiumque, comitatem, candorem, fidem. quibus me, ceu compedibus & numellis ita N. T. devinxiſti, ut jam avelli, niſi fato poſſim. Et cum nominis tui gratiam late foris, cum literis officiisque publicis privatisque, diffuderis & diffundas indies, etiam me hic illic, velut incertam epiſtolam, aulis intuliſti, & eorum favore totum involviſti, quibus mihi male velle, religio eſt. Hæc teſtatus apud alios fui ſæpius, jam teſtor publice, hac nominis tui Inſcriptione quam præ ſe fert libellus noſter, quo cultam hactenus, & gliſcentem aſſiduis incrementis, amicitiam Tibi oppignero. Eam æternam faxit, Te vero tuosque hic ſoſpites, alibi beatos velit ipſa Æternitas. Amſtel. 20 Iun. 1643.

Nobilitati Tuæ

Cultor obſervantiſſimus

CASPAR BARLÆUS.

VII. In

VII.

In Constantini Hugenii Zulechemi Domini &c. Momenta Desultoria.

Casparis Barlæi Præfatio ad Lectorem.

CVm non ita pridem Hagæ eſſem, ſtudioſe Lector, cepit me voluptas, ea omnia ibidem luſtrandi, quæ aliquâ ſui vel magnitudine, vel elegantiâ, vel novitate ſpectatorem detinent. Fuere in oculis Principum palatia, ſylvæ partim inordinatæ, partim longis ordinibus in quincunces digeſtæ, atria tot victoriarum monumentis conſpicua, foſſæ ædificiis hinc inde ad æmulationem exſtructis illuſtres, curules magnificæ & pilenta *Regales vectura nurus*, armamentaria & horribiles Martis officinæ, aliaque plurima. Quæ dum luſtro, ea mihi viſus ſum vidiſſe, quæ non magis me afficerent, quam paſtilli vectorem Sileni, aut equum pictorum tabulæ, aut ſimiam elephanti conſpectus. Verum publico ſubductus, & per amicorum hic illic ſtationes domoſque oberrans, forte in Muſæum nobiliſſimi clariſſimique viri Conſtantini Hugenii, Zulechemi Domini &c. delatus fui. Veni huc plane tanquam capra ad feſtum ſuum, &

oculis meis repperi debitas delicias, & ἴδιον [*proprium*] Poëtarum ſpectaculum. Incidi quippe in grandem ſtruem & ſylvam Poëmatum, quæ Momenta Deſultoria inſcripſerat. Laſciviebam inter ſchedas haſce, conſperſa mille & mille Epigrammatibus folia, veluti inter nucum cumulos cercopithecus, aut in farris acervo curculio. Vti ex avido armorum contactu deprehenſus fuit Achilles, potuiſſem & ego deprehendi ex ſollicita chartarum volutatione. Hinniunt admiſſarii equi, cum equarum odor nares adflat. idem fere mihi evenire ſenſi ex conſpectu tam procacis argumenti, quo paſci ſoleo, tanquam rore ſuo cicada. Nec contentus ſubitâ & perfunctoriâ lectione, precibus monitisque impetravi ab auctore, ut ea publici juris faceret. Quæ enim illi edi operæprecium non putabat, ſeculo doctiſſimo & acutiſſimo, adeoque inter amicos perire volebat, ego ut ingenioſiſſima & non obvii ſaporis eidem propinanda putabam. Diſplicebat fœtus parenti ſuo, placuit ſuſceptori; & quem pro derelicto habebat, ut bene natum excepi ulnis, & nunc eruditorum oculis oſtento, uti famæ gloriæque, ita & invidiæ ſecurum. Familiare hoc magnis ingeniis, ut quæ ſcribunt optima, damnent ipſi, aut quæ artis documenta diſſimulant per modeſtiam, aliorum eſſe judicii mavelint, quam ſui. Et forte non eſt cujusvis de hoc ſtudiorum genere judicare. Formarum cenſores plurimos habemus, boni & erecti carminis pauciſſimos. De illis ſententiam

dicere

dicere possunt etiam maximè deformes. De his non nisi Poëtæ & ab eodem sidere tacti. Est ex illarum numero facultas Poëtica, quæ actione & usu comparantur. Et uti idoneus rerum civilium judex esse nequit, qui se rebus & res sibi subduxit; ita poëmatis genium non capit, nisi ab eodem genio afflatus. Hæc ipsa, quæ vides, Momenta sunt, & quidem Desultoria. Momenta, quia pleraque nullo molimine, sed impetu scripta sunt, non conatu, sed nutu, non ad lentas clepsydræ moras, sed subito calore & quadam festinandi voluptate, ut veluti per tussiculas & interruptos singultus egesta videantur. Alia namque in castris inter lituos & tympana, alia domi inter supplicum flagitationes & amicorum officia nata sunt. quædam equitanti, quædam naviganti, quædam ambulanti exciderunt. quod sane vitæ genus uti longas moras nescit, & cunctationes fugit, ita præcipites subitosque animi motus amat. Desultoria sunt, quia cum non in castris solum, sed & in aulis alia se semper offerat rerum facies, alii hominum vultus, aliæ curæ, motus, jussa, non potuit non vagari mens libera & desultoriè ferri in res varias. Distrahuntur nubes roridæ à radiis Solaribus in guttulas minutissimas. nec aliter Autorem distraxere in diversa tumultus aulici bellicique, ut animum nunc celerem nunc illuc diviserit. tessella, dum aquarum superficiem ex obliquo jacta radit, saltuatim pergit. non secus, Principis sui subitis & iteratis imperiis avocatus, ad alia & alia deflexit

& brevibus intervallis ad ſe rediit ; non diſſimilis Monomeris , Orientalibus populis , (ſi fides Gellio) ſingulis cruribus ſaltim currentibus. Non fertur uno tramite Poëta noſter , ſed in vagum , & quaquaverſum curſitat. E cœlo in terras, è terris in cœlos rapitur. modo in ſylvis, modo in montibus, modo in aquis eſt. ab urbibus in domos, ab his in urbes ſaltum facit. Iam illi vir, aut fœmina, aut maleferiatus aliquis carmen facit. à flammis & incendiis publicis accenditur , rapitur per vaſta maris ſpatia , cum Meteoris aſſurgit & erigitur, mordet officioſam & inofficioſam ſupellectilem , in ſingulis humani corporis partibus dentem figit , per vicos & plateas ambulat veluti ædilis aliquis, & ſine populi ſuffragio pronunciat. nullam mundi particulam eximit ſuis luſibus & commentis. Vapulant illi Sol, Luna, pluviæ, grando,nix,fulmina, ignes fatui , totusque exercitus imperfectorum corporum. Specula, forfices, dentiſcalpia,acus, digitabula , flabella, & nihil non iſtorum impedimentorum , ut ſtultitiæ noſtræ argumentum traducit. ita priſco Poëtarum more Superos inferosque, naturam omnem, & artem totam Sapientiæ, totam Moriæ pari libertate exercet. Laudat , vituperat, ſuadet, diſſuadet, mulcet & aſper eſt. ſpeculatur cum Thalete , monet cum Socrate, cenſor eſt cum Catone, ridet cum Democrito, flet cum Heraclito. acu pungit ipſum ſartorem , penicillo ſuo perſtringit pictorem , cum milite cæſim & punctim agit , Thaidas & Nomen-

Nomentanos nepotes lædit aliâ, hoc eſt doctâ & dicaci cuſpide, omnes ſingulosque Epigrammate. Eſt inter aviculas motacilla, quæ in ſaltibus non magnis ſpatiis volitat, ſed breves facit de arbore in arborem, de virgulto in virgultum diſcurſus. Idem facit noſter in hoc Operis ſui ſalicto. arripit argumentum & deſerit, intrat ut exeat, venit & abit, nec, uti ſcopulis conchæ, diu uni immoratus, ſtationem, quâ ſteterat, relinquit. ſæpius incipit, ſæpius deſinit, & repetitis exordiis multas abſolvit fabulas, non ſine verbere. Non invito ad lectionem ſedentarios, & qui fœtus lambere in longum tempus amant, ac continuâ mentis agitatione ſolidos dies fatigant, non abſimiles vulturi, qui Tityi ac Promethei extis æternum incubat, ſed eos, quibus interrupta ſunt otia, & diviſi in plurima labores, quique in ipſo conceptu pariunt. Nec ad Poëticum hoc epulum cupiam accedere triſtes & tetricos Deos, quibus non niſi ſuſpirio exit vox, ſed quibus erudita comitas, & non ficta hilaritas, & ſupercilî expers frons, & jecur molle & ſplen cachinnans in virtutibus ſunt. Abeſſe jubeo vitilitigatores, & minutiarum anxios ſectatores, qui ob voculæ ſitum aut accentum, frontem corrugant, & fluctus in ſimpulo excitant. Quin & illos, qui cum noctuæ ſint, indignantur non videre ſe vim Epigrammatis obiter lecti. Etiam hic locum habet: qui nucleum eſſe vult, nucem frangat oportet. aquarum potoribus & in Bœotia natis hæc non ſcribuntur, verum

verum Lectori attento, & cui repetita lectio ſecreta aperit. quæ diluti & fatui ſaporis ſunt, guſtamus cum faſtidio & contemptu, quæ vero erecti, attentâ pitiſſatione, & frictione crebrisque morſicationibus. Ioviales convivas, Mitiones, Lælios, Auguſtos, Cicerones advoco, quibus ſuave eſt jocari ſine noxa, ridere ſine felle, quibus fabæ & betæ fabrorum prandia non ſapiunt, ſed aſellos, & ſcaros, & apros & mullos in delitiis habent. Præſtant hîc condimenta cibis, juſcula carnibus, acumina rebus, apparatus argumento, qui in rebus etiam viliſſimis elegantiſſimus eſt. Fulgent fumi acuminum luce. res nihili inventione maximæ fiunt. obtuſa acuuntur ingenii ſolertia, & mira perſpicacitate ipſæ, ut ita loquar, cotes pungunt. Loquor citra gratiæ ſpem. plurima ſunt, quæ Bilbilicum vatem provocant; acumine, verborum emphaſi, materiæ copiâ & ornatu. Veterum Græcorum & Romanorum acute dicta, alluſiones & hiſtoriæ hîc illic inſperſæ pro gemmulis ſunt & coralliis, quibus plateæ, vici, lapides, utenſilia, etiam corporis noſtri particulæ deſpectiores coronantur & ſplendent. Intercurſat τὸ ἠθικὸν τῷ φυσικῷ τὸ θυμικὸν τῷ ἐπιθυμητικῷ, [*morale naturali rationale appetitivo*,] miſcetur utile dulci, honeſtum utrique. jam Anacreonticum quid, jam Ariſtophanicum legis. Non unius pulpæ ſunt, quæ ſapis. Prodeunt in ſcenam mortalium ineptiæ & multiformis fatuitas. in quam Satyram non ſcribere difficile eſt. Quare non pedes ſolum

in

in Epigrammatibus, ſed & dentes invenies & ungues, quod ajunt, in ulcere. Nemo vapulat bonus, nemo impunè fert malus. Finguntur mali, non ſignantur. In rationis conceptibus luditur ingenio, nullius odio. Characteres crede & ideas deſcribi potius, quam exempla viventium. Graſſabatur Ajax in ſues, quas Græcos putabat. Etiam furiis correpti vates perſtringunt, quos neſciunt. Utopia pro regno ipſis eſt, ſubditi Leſtrygones, Phæaces, Polyphemus, Circe, Calypſo, à fictione ſunt. Nemo in ſe dici putet, quod in vitium, & fieri ſaltem poſſe putet, quidquid exaggeratur ceu factum. Qui vatibus indignantur, lapidem mordent. non loquuntur ipſi. Pythius intus agit, quo inſpirante non poſſunt non loqui. Non peccat, qui neceſſitate peccat, & Superûm afflatu. Quisquis legere hæc Momenta vel Deſulturas voles, momentaneus ſis oportet & Deſultorius. Ita nec iræ ob hoc, nec amori ob aliud Epigramma longam moram dabis. Non ridebis diu ob hujus feſtivitatem, nec dolebis diu ob alterius næniam. Fabulæ totius partes & dramata ſunt miles, ſtudioſus, profeſſor, ſartor, pictor, princeps, rex, legatus, ſacerdos, &c. ut Poëticam non particularem ſcientiam, ſed univerſalem eſſe credas, quæ nihil intactum indictumque ſinit.

Fruere, Lector, commentis ingenioſiſſimis. Digeſſi ea in ordinem, ut potui; ipſam annorum ſeriem ſecutus. noluit ſibi hoc negotii dari autor, & quæ cuncta habebat contemptim, alio-

rum

rum curæ ſingula eſſe maluit, quam ſuæ. Non hîc canoras nugas & rerum inopes damus. Ab ea mente profecta ſunt, quæ caſtrorum vallis concluſa, ubique eſſe amat, & palatiis circumſcripta ſpiritum extrudit latius in obvium quodcunque. Vbi tympana Martius furor pulſat, hæc Apollinis citharam furore alio quatit. Evocata à Principibus pari fiduciâ Delo Phœbum Muſasque arceſſit, & juſſus imperata facere à Dîs terreſtribus, imperat cœleſtibus. Poëmata hæc cum legis, in virtutum te area verſari puta. Erga amicos candidus eſt vates & officioſiſſimus, in improbos acer, in Patriam pius, in Principes ſuos gratus, in hoſtes publicos animoſus, in rebus lætis comis, in triſtibus ſerius, in ſacris religioſus. ut non boni vatis ſolummodo notas, ſed & civis optimi ubique deprehendas. Qui famem publicam redimunt novi commeatus & luculentæ frugis vecturâ, gratiam publicam merentur. Eandem & mihi deberi puto, qui deſideria doctorum recreo ſapidiſſimis bellariis. Si ſapient tibi, evaſiſti maledictum meum. Si non ſapient, exſpue. Non fert thuris odorem ad ſtivam enutritus, nec erecti carminis fragrantiam gens Arcadum.

VIII. In

VIII.

In Poëmatum ſuorum partem primam anno 1645 editam.

Nobiliſſimo Viro,

CONSTANTINO HUGENIO,

Equiti, Zulechemi & Zeelhemi Domino, Celſiſſimo Arauſionenſium Principi à conſiliis & ſecretis.

QUi toties me hoc ſcribendi genere laceſſiviſti, Nobiliſſime Hugeni, & carminis tui deſiderio erexiſti, jam, quæ mea vel ultio eſt vel grati animi ſignificatio, Carminibus viciſſim meis, vel ad nauſeam, ſatiare, & pro Momentis tuis deſultoriis, longos Sermones refer. Etenim valde ſtudiis differimus. Tu impetu omnia & ſaltim agis, uti ſolent illi, qui non ſuo, ſed aliorum & quidem Principum arbitrio, vivunt. Ego, quia minus anxiè temporis tributo attineor, traho carmen & avium more parturio longiore incubitu. Viſcoſi ſum & lenti ingenii, ideoque cogor extendere & ductare poëmatium, uti fila ſua plumbea trahit vitriarius, & aurifaber in immenſam bracteam tundit auri atomum. Tu, friabilis magis ingenii, acuta brevitate abſolvis cœpta. Vti in Matheſi puncta diſferunt à lineis, in Phyſicis τὸ νῦν [*momentum*] à tempore, in Arithmeticis unitas à numero, nos meditatione diſcrepamus. Tu in carmine acumina

mina & cuſpides amas, hoc eſt puncta, & momenta. Ego lineas, tempora & numeros. Tu ſaltus breves & ſuccinctos iteras, ego teſtudineo gradu emetior mea ſpatia. Vtrumque vectat Pegaſus. ſed tuus tolutim incedit, meus ſuccuſſor eſt. Credunt philoſophi ſpiritus imperceptibili tempore moveri, corpora morâ. accidit idem vatibus, quorum alii pneumatici magis ſunt, alii ὑλικοί. [*materiales.*] Vehimur ambo curribus. Sed ego equorum opera, tu velorum. qualis iſte Principis tui eſt, in littore. Inter Poëtas Curtii ſunt & Longini, uti inter Capillatos. Mercantium alii verbo vendunt totam Orientis meſſem, quos tu refers, alii faſtidioſe & ad indignationem uſque onerant emtorem licitando, ut ego. Quod pugni eſt & palmæ diſcrimen, aſcaridum & anguillæ, pedis & decempedæ, idem & noſtrorum carminum. Quare cum mea leges, cave ſine viatico accedas, nam diverticulis opus & reſpiratione. Cum tua lego, ubique domi ſum, & in limine poſitus tango poſticam. Ne tamen oneri Tibi ſit prolixitas mea, conſtrinxi in non magnam libri molem hoc Heroicorum opus, ut Nobilitati Tuæ illud tradam, & in Famæ tuæ theatro, populo oſtentem. Claudo ſimilis ſum, cui ſcipione opus. Pauperi, qui in publicum proditurus, aliorum honoratiore pallio indui cupit. Infanti, qui, ne pronus labet, faſciis librari eget. Ludiones puerulos humeris attollunt, ut ſpectatorem ſpecioſa oſtentatione alliciant. Eodem in-
ſtituto

ſtituto Heroica hæc Tibi nuncupo, ut Heroum aulis, unde argumentum habent, ubi vivis quotidie & loqueris, me ingeras, & ſublatum humo, & gratia tua amictum, tibique innixum, ſiſtas aliquando Iovi & Superis, ne à ſcarabeis & veſpis pungar. Et audeo profecto hoc à te petere, ob validam amicitiam, qua tibi alligor, litteris, colloquiis, verſibus, ſeriis, jocoſis, etiam cum res ſinunt, Cerere & erectiore Liberi patris ſucco. quem Pegaſi ungulam vocare ſoleo, qua percuſſi, non montes, fabuloſum hoc, ſed poëtarum vertices ac frontes, inſaniunt doctius, & manant uberius. Meminimus probè, quanta ſuavitate, quam annuentibus Apolline & Muſis, ego loquentem te, tu me non ſemel audiveris. Nec erat ſermo noſter alienus à ſtudiis & hoc litterarum genere. rarus admodum de Ottomannica porta; aut Septentrionalium litibus. de Tapuiis ac Nigritis rariſſimus. Sæpè fabulam fecit, benè aut malè nobis natum carmen. ſæpius ſecundarum nuptiarum (hoc enim ad nos pertinet) anceps alea, & exercitati mulierum vultus & frontes Sophiſticæ. Quàm volupe fuit, ſubinde mentiri rivalitatem, ne deeſſet argumentum ſcenæ. Quantis motibus tu mihi aliquando exprobraſti ὑδροφοβίαν, [*aquæ timorem,*] ego tibi Neptuni & maris Deorum contemptum. Quam non malis artibus, me cum maximo Senatore commiſiſti, cum de capellarum tuarum precio lis eſſet & comparatio. E caſtris reduci gratulatus fui incolumi & vegeto,

licet in Principum tentoriis consiliarios periclitari, negent sapientiores. Cum in turri Argentoratensi annexam fastigio fasciam, plus quàm poëtica audacia, attigisses, habui quod epigrammate reprehenderem. Nec poteras excusari, nisi Parnassi illic te apices reperturum putavisti. Est ubi præficam tecum ago ad aliorum tumulos; ubi ægrotanti medelam quæro ab ipso Phœbo & carmine; ubi novercæ vapulant, inter pictos liberorum tuorum vultus. Reperies alibi, ubi publica Aularum & Templorum incendia tota Aganippe restinximus. Quoties ædificas, domi forisque, adsum testis. Vbi cum præstantissima Virgine Ultrajectina loqueris, interloquor. Cum Sponsus thalamum scandis, præfero facem. Cum viduus à secundis thalamis tibi caves, metu trium L. L. L. librorum, liberorum & libertatis, annuo prudenti. Cum dies tuos operasque exigis ad normam viri boni & sapientis, volo aulam tuam subire, quotquot pii esse volent. Cum organizas, concino. Cum vir factus es & duumvir, & Triumvir, & plus, prædico felicitatem tuam, & utiles Vniverso, non culinæ, titulos. Cum serò potiris filiola, voto adsum, *Ne soror aut fiat Castoris aut Hecuba.* Alicubi in viduarum laudibus moror, quas tecum sacro horrore veneror, nondum depereo. Ita scribere volentibus nunquam deest argumentum, quod pari aviditate videmur captare, qua culices hirundo. Vtique patet nobis ad carmen omnis mundi machina, & quæ-

cunque

cunque illa complexu ſuo tenet. Quin & cognatione quadam & occulto nexu cœlos attingimus, unde ea ſuggeruntur, quæ nunquam venere in mentem. Vnde araneis ſuppetant tot telæ, vix dixerim. nec hoc, unde poëtis ſua commenta. Ea efferunt, quæ nunquam audita aut lecta fuere, ſive illa Anima mundi dictet, ſive intelligentia & mens illa aſſiſtens Averrois, ſive ſublimior Deus. Dum meditamur, trahit verſus verſum, uti in fodinis vena venam, aut magnes cohærentes cuſpide acus. Excidunt meditationes, velut contuberniis & manipulis, uti imbres guttis ſuccedaneis labuntur, aves turmatim volant, annuli catenatim nectuntur, aut pontem tranſire volenti pecori pecus longa ſerie inſtat. Nec tantus eſt pangendi carminis labor, cum absque impedimentis & organis edolari poſſit. Architectus ſine cœmentariis non ædificat. opus illi ſerra, amuſſi, malleo. Nec textor texere quiverit ſine radio. militi vallis, gladiis, baliſta, ligonibus opus, ut oppida expugnet. nautæ ventis, velis, anchora, ut naviget. pictori penicillo, tabula, coloribus, ut pingat. Poëta ædificat, pingit, texit, absque utenſilibus, & inſtrumentis. Officina operum mens eſt. faber mens eſt. famula mens. auditor & ſpectator mens. materies operis in mente eſt, ubi ideæ & univerſi ſpecies ſtabulantur. operæ precium ſibi eadem mens eſt, quæ nato feliciter carmine, non minus gaudet, quam edito partu puerpera: infeliciter nato, ſibi dolet. Non opus obſtetri-

ce, ſola parit. nec nutrice, cum fetus ſibi ſufficiat, & eodem vultu perſeveret. Si ſuſceptrix eſſe velit fama, excitatur ſtudium. ſi nolit, ſusque deque contemtum habet autor. Si arrodat Zoilus, emendatius exigit & promittit. Et quia ſolius mentis hæ ſunt partes, vagamur, uti illa vaga eſt, nec uni glebæ affixa. Nunc in Occidente carmen faciunt Barbari & barbarorum dux Naſſovius. modò in Occidentem delatus Moluccas & Iavas loquor. Ad Septentrionem cum urſis luctor. Ad Auſtrum Mauri & Nigritæ verſum implent. Cum domi ſum, expugnatis maximis urbibus, Veſalia, Sylva-Ducis, Trajecto ad Moſam & Breda, murali corona cingo Auriacum. Navalibus præliis adſum vates, & Iſabellam ratibus exuo ad Tolam, Philippum claſſe, ſub Britanniæ littoribus. In Germaniam raptus, Guſtavi tumulum lachrymis rigo: Saxoniæ Duci Bernardo victam Briſacum, & injectos Rheno compedes gratulor, Cæſari non armis ſed Scazontibus adverſus. At, ne videar cruentus ſemper & ferox, nuptias frequento Regum, Principum, amicorum, & bella narro nunquam matribus deteſtata piis. Mox ut à geniali voluptate ad ſeveritatem meam redeam, nænias & leſſos ſingultio, totusque funeſtus & atratus ſum. Ita quocunque mens agit vatem, ſequor, modo amicorum juſſibus, modo modeſtæ petitioni, modo animo meo obſecutus. Hæc cauſa eſt, quod dum ubique ſum & grandem mundi aream pererro, in tantum cumulum excreverint

Epi-

Epicorum libri, ut brevitatis studioso lectori graves sint. Eos nomini tuo inscribo, Vir maxime, quia paginas in hoc opere imples plurimas. deinde, quia Heroicum metrum & cothurnum amas. præterquam, quod partem maximam Auriacus sibi vendicet, cujus heroicis gestis, bellis ac triumphis liber secundus decurrit. Auriacus inquam, qui dum te illustrem facit merito tuo, me honestè habet beneficio suo & tuo. Vterque Principem tangimus propius. Tu consiliis & chartis publicis, ego poëmatiis; tu quotidianis officiis, ego rarioribus; tu oculis, ego sola è longinquo veneratione. Non poteram inscribere Superis, Marti, Libitinæ, Veneri, quia tabellariis careo, qui deferant, & quia vivunt nullibi. Nolui Inferis consecrare, Plutoni, Proserpinæ, Megæræ, quia metuo chartis meis à Cocyti flammis. Et cum hominum pauci Philomusi sint, plures ἄμουσοι, [*musarum expertes,*] ad hos ire timui, ne pro munere grunnitu exciperer & morsu. Quare munus conveniens offero, ac si Iovi aquilam, Mavorti gladium, Veneri pectinem, Apollini citharam darem. Vti hi hæc ipsa neglectius non habent, nec mea hæc, quæ vates vati consecro, habe, nec me. Vale Vir Nobilissime. & in castris inter tubas &

Tympana, tranquillæ relegas commenta Minervæ.

Amstelod. 16 Sept. 1645.

Nobilitati tuæ

observantissimus cultor

C. BARLÆUS.

IX.

In Poëmatum ſuorum Partem alteram.

Nobiliſſimo ac Magnifico viro

D. DANIELI SCHONCKIO,

Poelgeeſtæ Minoris Domino.

ACcipe, Nobiliſſime Vir, Poëmatum meorum Partem alteram, quorum priorem credidi tutelæ N. Zulechemii. æquum putavi vos jungi meis ſtudiis & chartis, quos jungit cognatio. Quoties prædium iſtud tuum illuſtre ac peramœnum, quod ad Rheni ripam ſurgit, cogito, quo me ægrum, quo incolumem excepiſti ſæpius, in Tuſculo mihi videor aut Formiis tecum vixiſſe. Hic non ſemel barbitum tetendi, & inter avium matutinos cantus cantillavi non ſegniter, veluti in Delo ſua Phœbus, in Tibure Flaccus; in Avenionis ad Rhodanum montibus Petrarcha. Invitat me eò aëris mira ſalubritas, & ad poëticas commentationes comparatus planè loci ſitus. qui inter arborum doctos ordines & hortorum ſpatia ac pulvillos, ſub ſalicis vel tiliæ umbra, eas elicuit meditationes, quas à litterarum & philoſophiæ cultore minimè alienas cenſes. Placent ſua ſingulis ſtudia, & uti vitæ aliquod genus quisque ſibi eligit, vel χρηματιστικὸν, [*lucroſum*,] vel ἀπολαυστικὸν, [*voluptarium*,] vel πολιτικὸν, [*civile*,] vel

vel θεωρητικὸν, [*contemplativum,*] ita in poſtremo hoc genere, contemplationum artiumque delectu gaudemus. Mihi duæ maximè arriſere: Philoſophia & Poëſis. illa ſeria & ad vitæ hujus uſum faciens, hæc magis ad delectationem. illa ἔργον [*opus principale*] meum, hæc πάρεργον. [*operis acceſſio.*] Ea ferè hominum conditio eſt, ut quotidianam ſapientiæ profeſſionem, ſuaviore otio diffindere ament, & poſtquam ſerii fuere, cupiant in amœniora ſecedere. Huic in deliciis exotica ſunt, & ex alio orbe allatus ſimius, pſittacus, bacilla, capſulæ. illi teſtacea, conchæ, turbines, cochleæ, rombi diem trahunt. alios veterum Græcorum vel Romanorum utenſilia occupant, lychni, fibulæ, pelves, ſecures, urnæ. Sunt qui felicitatis ſuæ ſummam putant, canibus imperare & felibus. Quare non ægrè à Te veniam impetravero, ſi furore poëtico pluſculum commotior, hanc inſaniam pergam inſanire, quæ prima veterum philoſophia fuit & ſapientia. Nec enim fero illos, qui acerrimis impetiti convitiis, nullo offenduntur magis, quam poëtæ nomine. quod adeò venerabile arbitror, ut omnium dignitatum & appellationum titulos tranſcendat. Sane quanta fuerit horum æſtimatio, Auguſti Cæſaris exemplo conſtat, qui à Reip. negotiis feriatus, duorum poëtarum gaudebat contubernio, Maronis & Flacci. licet alter lachrymis & oculis lippis, alter ſuſpiriis & tuſſi Imperatori gravis eſſet. Fas eſt artifici ſuam artem prædicare, ſine aliorum

insectatione. Poëtices laudes nemo capit, nisi poëta. Nemo propius ad Deos accedit, nemo cum iis familiarius agit, nemo indolem divinam magis refert. Invocamus Apollinem, Musas, modo omnes, modo singulas, etiam Minervam, & ad nutum adsunt. licet invita interdum accedat Minerva. Ioves, Martes, Veneres, Mercurios loqui nobiscum facimus, quod nec Iurisconsulto, nec Medico, nec Philosopho concessum. Non minus ubique sumus, quam Superi. & licet habitemus in terris, in intermundiis Epicuri, cum libet, scribimus. Est Deorum omnia nosse, & supra vulgus sapere. nec minus per universa oculos mentemque circumfert poëta. quam ob causam poësin Plato τὸ ὅλον [*universum*] vocabat. Commendat Superos justitia. etiam vatem, qui versibus numeros, dictionem, decorum suum magna religione distribuit. tumultuamur cum tragicis, cum comicis incedimus lenius. jocamur cum Venere, cum Iove supercilium tollimus, crudeles sumus cum Marte, cum canimus *Bella per Æmathios plus quam civilia campos*. Et quàm illud excellens. cum mechanicorum vix ullus, nisi ad Solem & lucis beneficio suum munus obeat, poëta spissis in tenebris & intempesta nocte Musis vacat, similis aviculis istis, quæ defioculæ melius canunt. Cum novem virginibus nobis res est sub stragulis, remotis arbitris. iis in locis, quæ nunquam adspexit Sol, lineas poëticas ducimus. Vti Minos in inferorum sedibus vitas ho-

minum

minum & crimina diſcit, nos nocturna caligine circumfuſi eadem diſcimus & dicimus. Non impediunt Plutonis officia Furiarum flagella & latrans Cerberus. nec meditantem me turbant nocturni & horarii Stentores. Majoribus quoque fruimur indultis, quàm mortalium ceteri. Cum mentitur civis & maledicit, vapulat presbyteris. cum idem facimus poëtæ, & *Omne vafer vitium ridenti Flaccus amico* dicit, lauream meremur. Apud Ethicos plus dicere, quam res eſt, in vitio poſitum, apud nos in virtute. Platonicas ideas, humanitates, animalitates, bovinitates ridet & explodit Alexandri præceptor. Nos cum ideis aulicis turgemus, & Regalitates, Cardinalitates, Principatus, Ducatus, Comitatus ſomniamus, à Regibus, Cardinalibus, Principibus ungimur. Solus poſt Deos miracula facit Poëta. mortuis vitam reddit, & immortalitate donat Achillem, Æneam, Scipionem. Cæcis viſum dat, claudis greſſum, paralyticis robur. macilentis toros muſculoſque cum mediocriter doctos, proboſque ſuperlativis donat. Cum vellera aurea, mala Heſperidum, Chimæras, Geryones fabricat, cum ex fumo fulgorem dat, ex muſca elephantum facit, Nioben in ſaxum vertit, Daphnen in laurum, creanti ſimilis eſt. Nec abeſt à miraculo, grandem cœli machinam in Epigrammatis punctum contrahere, quod fecit Claudianus; numeroſos Græcorum & Phrygum exercitus claſſeſque terras omnes & inſulas paucis pagellis comple-

cti, quod fecit in Iliade Homerus; Romanorum res geftas jam inde à nutrice lupa ad Auguftæa tempora, uni fcuto infculpere, quod fecit Maro. Qui faccarias artes excutiunt, fallunt fpectatorem. Etiam poëtæ, cum Trojam equus capit, Æneas Carthaginem appellit, Auguftus Divûm genus eft, Ilia ex Marte gravida eft, fallunt noftram credulitatem. Pictores cum Pergamorum incendium, raptam Proferpinam, aut Deianiram pingunt, omnium in fe oculos convertunt. at præivere pictores poëtæ. Muficis & cantoribus præbemus aures attentiffimas, at poëtis Orpheo, Amphioni, ipfi leones & lapides. Mercator merces fuas conditoriis affervat, quæ magno precio conducit. nos faburram omnem noftram nobifcum absque impenfis portamus. Agricolæ ætheris favore, ftatis temporibus, fruuntur. nec femper fementem faciunt aut meffem. nobis nullo non tempore vacat vatibus effe. Miles non nifi hoftem fuum exercet. Nos hoftes & amicos. Medici minus jucundè fanant ægros catapotiis ad faftidium ingratis. At nos μελοποιΐᾳ [*verfificatione*] & carminum concentu furiofos ad fe revocamus, quod noverat Afclepiades medicus. Philofophi in fectas abeunt. poëtarum fectas nefcio, quia ab eodem Numine agitantur omnes. Hujus ordinis cum fim, noli averfari, Vir præftantiffime, hofpitem & hofpites Mufas. Fuere hujus fcholæ, quos Scipiones, Lælii, Polliones amavere. Si Lucanum non tulit Nero, ab invidia

dia carminum fuit. Nulli graves ſumus. delectamus & proſumus, dum benè factorum memoriam ſervamus. Amicitias bonorum magni facimus. loquuntur Elegiæ ad amicos. Sacra veneramur; loquuntur Sacræ. Principum vultus ſuſpicimus, prout ſe res dant proſperæ vel adverſæ, prout naſcitur hic, denaſcitur ille, procantur Phyllides, nubunt Hecubæ, luſtrantur urbes, prædia, agri, Epigrammata fundimus. Hæc amicitiæ veteris & nunquam intermorituræ novam teſſeram habe. Plurima apud te, in tuis ædibus & agris nata ſunt. quædam de te & tuis loquuntur. Ipſe, cum ſerenus eſſe vis, ſpiritum per poëtica commenta feliciter præcipitas. Me ea comitate, benevolentia, ac animi propenſione amplecteris, ut ignorare hoc Batavos meos nolim, quorum uti plurium conſuetudine fruor, ita tuâ reſpiro liberius. Vale. è Muſeo noſtro Amſtel. 20 Octob. 1645.

Nobilitati Tuæ

addictiſſimus

C. BARLÆUS.

X. In

X.

In Historiam rerum in Brasilia gestarum sub Præfectura J. Mauritii Nassaviæ &c. Comitis.

Illustrissimo Comiti

J. MAVRITIO,

Nassoviæ, &c. Comiti, Brasiliæ Belgicæ nuper supremo

GUBERNATORI, &c.

BRasiliam, imperio tuo armisque fulgidam, tibi offero, Comes Illustrissime. Si loqui illa posset & tecum pacisci, traderet seipsam Tibi. qui insigni fortitudine asseruisti & auxisti Belgicam; & Martis tui fama metuque implesti Hispanicam, alterius vindex, alterius terror, utriusque admiratio. Quod non potest vel hæc vel illa, faciam pro utraque, ea Narratione, quæ nec autorem suis factis, nec facta autori subducet. Quotquot Veterum res seculo dignas posteris tradidere, prisci Orbis terminos non egrediuntur. Nos audaces tecum egredimur, in illum Orbem delati, quem toto semotum Oceano, seposuisse videtur & abdidisse Natura, in tuos honores & Nassovicæ domus gloriam. Romanis Græcisque scriptoribus Athenæ, Lacedæmon, Carthago, Roma, Latium, Galliæ, Germaniaque utramque paginam faciunt. Nobis Olinda, Pernambucum, Mauritiopolis, Tamarica, Parayba, Loanda, Mina,

Mara-

Maragnana, ignota priſcis vocabula. Tunc belli partes fuere Aſſyrius, Perſa, Grajus, Macedo, Italus, Pœnus, Allobrox, Cheruſcus. Nunc Tapujæ, Mariquites, Petivares, Caribes, Chilenſes, Peruenſes. Nec diverſis hic gentibus ſolùm, ſed commiſſis inter ſe Orbibus pugnatur. Olim Rhenus, Iſter, Rhodanus, Indus, Ganges magnarum rerum teſtes fuere. Nunc Maragnonus, Platenſis, Ianuarius, Afogadorum, Portus Calvi, Capivaribi & Biberibi flumina. Nulli Polybio noti Mulatæ, nulli Livio Patagones, nulli Tacito Angolenſes, Floro Mamolucchi, Suetonio aut Iuſtino Nigritæ. at hæc noſtra nomina ſunt. Iſtis ſcriptoribus in bellum ibat veſtitus miles aut cataphractus. mei quoque bellatores nudi. illi gæſis, parmâ, ſariſſis, bipennibus, falcatis curribus, inter meos arcu clavaque terribiles. illi Poliorceticis machiniſque ad oppugnandum & repugnandum violenti. hi, cum ſoli pugnant, talium inopes. Tunc Romanus Luſitanum vicit. Nunc Romanorum fratres & ſocii. ille ad Tagum. hi Oceanum ultrà. Quæcunque mihi ſcribenti ſe offerunt, nova ſunt, ſidere, ſolo, populis, moribus, victu, armis. Barbaries ferrum acuit in gentem diſciplinæ & ſancti moris capacem. hæc in efferos movit, qui humanitatem non exuere ſolum, ſed & cum ipſa humanitate hominem devorare palmarium putant. Tanto major virtus tua, quanto à virtutis ſede & domicilio abiviſti longius, ubi lenis fuiſti inter duros, urba-

urbanus inter agrestes, inter cruentos mansuetus, inter veræ pietatis nescios pius. Quod dudum feceras domi, factum à te foris. nempe ut arma commodares Libertati & Religioni, Patriæ & Ecclesiæ, hominum saluti & mercantium cupiditati. utrumque Fœderatorum gloriæ. Præstitisti te militem adversus Hispanorum fortissimos, Banjolam, Torrensem, Barbalionem, Menezam, surgentia in Occasu lumina. nec militiam à legibus, à disciplina, ab ordine absolvisti. verùm majorum tuorum exemplis intra recti terminos acriter retinuisti. Eras in tenebrarum regno Phosphorus, inter peregrinos & alienigenas tribulis, inter avios dux, inter diversissimas gentes idem omnibus Imperator. Cum Marte, qui domaret terras, traduxisti Christum, qui domaret animos, & inter tot victorias, quas meditabaris, etiam illa fuit, quam reportasti de erroribus. Illud belli tui & militiæ erectioris grande documentum, quod inter tot Nassovios, quos in hostem armavit domi sua virtus, inter tot consanguineos, Europæis bellis conspicuos, fiduciam primus sumseris trans maria bellum transportandi & in suo hostem regno adoriundi. Nimirum hæc à veteribus hausisti consilia, à Romanis adversus Macedonas, ab Annibale & Antiocho adversus Romanos. qui nihil se memoratu dignum gesturos arbitrabantur, nisi vim belli aliò transferrent. Vtique magni Duces angustiis domesticis circumsepti, laxius virtutis meritique spatium foris

foris quæſivere. Horum exemplo is fuiſti in Novo orbe, qui in Galliis fuit Metellus,in Africa Marius, in Germania Druſus, in Pannonia Trajanus. ut ſicuti hi trophæa exterorum ſuis inſcripſere columnis, tu eorundem animis chartiſque Belgarum inſciberes. Appellationes & nomina gentis tuæ dudum acceperant Americani, Naſſoviorum neminem. ut non aliorum narrationibus notus Braſiliæ habearis, ſed proprio vultu & Marte. Vbi Arces ipſe & urbes condidiſti, ubi hoſtiles viciſti, Mauritii nomen iiſdem inſcripſiſti & Americani, inter tot Domus tuæ Heroäs,cognomen ſolus meruiſti. Inter bella, adventante potentiſſima Hiſpanorum claſſe, ædificaviſti. ne videreris hoſtium metu temere abiturus aut de Republica deſperaſſe. ut cum Friburgum & Boaviſtam intuebuntur Anthropophagi, Naſſovicæ magnificentiæ & illuſtris præſentiæ domicilium agnoſcerent. Induſtriam tuam loquentur ducti per flumina ad ſtuporem Pontes, in uſum & ſecuritatem publicam. Militarem fortitudinem Portus Calvus, Siara, littora Tamaricæ, Paraybæ, Fluminis Grandis,in Afris Æthiopum,in Maragnanâ Luſitanorum, cuncta navalium aut terreſtrium ſub Te præliorum conſcia, prædicabunt. At piæ & circumſpectæ moderationis teſtes erunt, diſcordes fide & cultu populi. Æquitatem laudabunt vicinarum in hoſtico urbium & provinciarum Rectores, clementiam & humanitatem Barbari. Cum poſt ſecula aliquot indigenæ, Luſitanus

Barba-

Barbarusque, Sigillorum tuorum insignia per Præfecturas omnes conspicient, agnoscent Nassovicam fidem; cum aucta & dilatata per te imperia, memorabunt Ducis potentiam, prudentiam, felicitatem; cum in desertis Copaobæ suspensa ad cippos & lapides Societatis monumenta adspectabit viator, exteri Rectoris indefessa studia, & gentis, per avia lucri cupidine digressæ, motus mirabitur. At cum pudere se inter nostros & vestitam incedere intuebitur Barbaries, Europæorum tuorum honestati imputabit prisci pudoris velamenta. Ipsa Olinda, civitas & nomine & vultu olim pulcherrima, nunc ruderibus deformis, in maxima sua clade illud admixtum gratulationis habuit, quod cum sibi incolumi stare non licuerit, utpote aliorum victoriis perditæ; tua commiseratione leniter fuerit habita. qui lugubrem casum sæpè intuitus, tantæ urbis fatis indoluisti. Proponatur in conspicuo ruentis Olindæ facies & surgentis in laudes tuas Mauritiæ. non dubitabunt homines, utro spectaculo magis delectentur. Nam si flebile est in sacros penates exercere arma, jucundum profectò & laudabile sit oportet, Deo delubra, civibus domos condidisse. prius, ut in Creatorem ipsum, posterius, ut in homines, hoc est ipsius Dei imaginem, amor tuus reflecteretur. Ita aliis Te virtutibus hosti terribilem, aliis tuis amabilem fecisti. illis immensam gloriam, his amorem benevolentiamque omnium promeritus. Invenisti medium iter inter hostes & nostros,

noſtros,inter efferos & lenes.ut quos Batava virtute viciſſes, Batava manſuetudine honorares. Loquar ſumma. cum venires, erexiſti lapſa, depravata correxiſti,exanimata recreaſti. cum abires,(res clamat) Senatus vindicem, plebs parentem,Reſpublica ordinem,leges cuſtodem,pietas exemplum, Belga reverentiam, Luſitanus fidem uno & eodem momento viſa ſunt amiſiſſe. Hæc dum oculis tuis ſubjicio, Comes Maxime, animos addo præclarè de Republ. & Societate merito; dum Belgarum judiciis, ab eorum æſtimatione mercedem aliquam impetrabo tuæ fortitudini; dum exterorum, convincam non omninò iniquos de belli Belgici fortuna & proſperrimis ſucceſſibus; dum Societati & Rectoribus prudentiſſimis,cauſſæ repertæ ſunt,cur gloriæ bellicæ ſatis, lucrorum minus, in tantorum moliminum apparatu, reportaverint. Dignare patrocinio tuo ſcriptorem, licet validiore ſpiritu per te geſta, remiſſiore ſcripſerit. Da vero,da Hiſtoriæ huic tranquillitatem. quæ quia argumento tota tua eſt, Illuſtriſſimo tuo nomini inſcribitur & conſecratur. aſſere illam, aliorum potius nixam teſtimoniis & fide quàm meâ. labeſcet illa,cum ora omnium oculoſque, quibus imperaviſti, per quos pugnaſti, etiam hoſtium quos viciſti, falſi redarguent invidia, perverſitas,credulitas. Amſtelod. 20 Aprilis, anno 1647.

Illuſtriſſimæ tuæ Excellentiæ

cultor humillimus

CASPAR BARLÆUS.

E R R A T A

ſic corrigenda Parte prima.

Priori numero ſignatur pagina, altero linea.

Pag. 131. 14. *ſcribe* ſecuta. 137. 30. æris. 140. 12. *poſt* corpus *dele punctum.* & *lin.* 25. *lege* fuit dulce. 143. 16. te. & *lin.* 19. me. 147. 2. ſecus. 6. fortunæ rivus. 15. à te. 148. 10. An aliam. 149. 17. quadam. 150. 21. divine. 23. Thetys. 151. 27. littore. 152. 19. *poſt* occuparet *adde punctum.* 154. 11. raras. 155. 18. cis. 157. 20. ſolatia. 158. 4. tuus. 22. Rubiconem. 160. 9. chariſſimum. 18. invitus. 21. contemptum. 162. 12. poſitus, Regique. 15. *poſt* tuis *deleatur comma.* 166. *lin. ult.* tuus. 168. 27. pervigilia. 173. 10. Batavis. 27. Centum. 175. 3. matre. 6.7. Davus. 182. 3. conſiſtam. *lin. penult.* phaleras. 183. 12. vera. 186. 12. redemiſſe. Præſtat. 16. *dele* Menſe Nov, 191. 9. Dico adminicula. 192. 9. noſtra. 193. 6. Alia. 7. mens. 195. 18, 19. adhibitis. 199. 10. hoſtilibus. 200. 12. Incro. 201. 21. *pro* Sept. *ſcribe* Mart. & *lin. penult. ſcr.* poëmatium. 204. 8. *ſcr.* & diligentiæ tuæ. 208. 2. eas. 6. quos. 11. perfricta. 213. 27. abbreviationes. 215. 10. diſtorta. 217. 1. adverſis. 218. 14. Tigrim. 220. 13. ἄνευ. 221. 8. *laceris.* 224. 21. ille. 24. ille. 226. *lin. ult.* Interrupta. 227. 13. grandinum. 242. 6. ſcio. 243. 22. *liberrima.* 248. 23. re. 249. 15. infimo. 251. 18. orbe. 252. 20. ὑπείροχον. 262. *antepenult.* lectum. 265. 12. concepat. 277. 1. accepiſſem. 279. *antepen.* ἀφθαρσίαν. 281. 4. ὁμογενῆ. 282. 15. *Delectos.* 289. 18. σπλάγχνα. 291. 7. aliquot, in. 292. 13. infirmitas. 295. 10. ἐνδόσιμον. 300. 20. ſoleant, ubi. 21. tempus. Quid. 303. 10. ἄμφω. *ibid.* tegas. *ibid.* 14. ne. 15. affulgeat. *ibid.* iſte. 304. 1. αἰθέρος. 305. 22. ſit. 26. *ſcribe: Revera amicus optima eſt poſſeßio.* 306. 13. μεγαλοπρέπειαν. *ibid.* 27. *ſcr.* I O H. G O D E S C H A L C O. 307. 15. αὐτοκαλάκειτος. 16. te. 310. 4. reliqua. 10. habeat. 311. *antepen.* gratularis. 312. 28. reprehendenda. 316. *lin. ult.* pœniteat. 332. 15. τρόπον. 344. 26. annectere. 345. 20. *Cellis.* 347. 8. conſeſſu. 349. 14. *poſt* homini *dele punctum.* 355. 8. 9. *poſt* quoque *dele punctum.* 360. 21. *poſt* hunc *dele comma.* 28. *poſt* Advertite *pone colon.* 362. *penult.* extorquebit. 363. 21. *poſt* pueritia *pone hypocolon.* 367. 27. commendo. 372. *penult. loco vacuo ſcri.* advertas. 373. 14. *ſcr.* Oſium poſt. 16. *poſt* Cyrillum *dele comma.* 25. *loco vacuo ſcribe,* intelligere. 376. 27. verba. 418. 27. ſaluta. 419. 1. *ſcr.* L A V R E N T I O N Y E N D A L I O. 19. ſenſi. 420. 20. *poſt* liceat *dele comma.* 423. *penult.* ſtupendi auſus. 425. 25. *poſt* ſuos *dele comma.* 429. 17. ſpectes. 431. 8. fuiſſe. 434. 12. ſalvam. 435. 23. 24. primam. 443. 2. ſororum. 444. 10. marceſcit. 18. litigant. 448. 20. prohibitam. 25. ſtatu. 451. 27. ſcriptorem. 465. *penult. poſt* tetigiſſet *pone comma.* 473. 9. diem. 477. 15. ſum. 478. 13. curtum. 480. 5. in Batavis. 482. 28. feciſſe. 484. 10. Lyæi. 492. 22. cata. 493. 20. aperias. 494. 14. Pilii. 497. 21, 22. perunctum. 501. *penult.* Lyæo. 504. 24. eſſe, quarum. 509. 22. Reip. 511. *penult.* noſtro. 520. 15. *poſt* verum *dele comma.* 527. 13. maximos.

C O R R I G E N D A Parte alterâ.

Pag. 535. *lin.* 21. *poſt* elapſa *pone punctum.* 537. 5. mancipa. 538. *penult.* ſitu. 543. 23. conſilio. 544. 20. Lucretium. 546. 6. *ſolœciſmum.* 547. 9. *poſt* Minimè *pone punctum.* 549. 23. Elegia. 552. 9. vitæ. 554. 20. titulo. 564. 21. ipſam. 571. 8. quæ ſingulas. 578. 25. temerè. 579. *penult. ſcr.* quatuor millia. 581. 23. hominum. 582. 2. *poſt* ſcis *dele punctum.* 586. 4. *ſcr.* adverſam. 587. 21. minus ponderoſum. 592. 24. Hac. 593. 3. *poſt* ignorare *dele comma.* 594. *antepen.* Vti. 597. 26. adustionem. 601. 10. *poſt* aliquoties *dele comma.* 602. 2. *poſt* video *dele comma.* 614. *penult.* illuſtriſſimus. 615. 3. *poſt* fuit *dele comma.* 618. 29, 30. indubiam. 621. 26. Cuperem ego. & *lin. ult.* cauſa agitur. 622. *antep.* interduim. 624. 23. illuſtriſſimo. 625. *antep.* Zelandiam. 626. 1. omni. 631. 14. alterius, puta. *ibid.* 21. *ſcr.* Quam lætor. 641. 10. γελωτοποιὸς, [*riſum.* 16. gratuler, quam. 17. incolumem. 644. 19. *poſt* me *dele comma.* 647. 26. quod ſciam. 649. 22. Ariſtotelis. 28. Coam. 653. 13. *poſt* indignaris *dele comma.* 665. 2. videar. 667. 22. puta, quem. 676. 17. detrectaviſſem. 678. 4. nocent. 679. *penult.* & *ult.* illam. 683. 11. 12. querimoniis fruſtra.

ſtra. *antep.* gratularis. *penult.* eve&ae;? *ibid.* cum illâ. 684. 7. petit à. 685. 9. *conſpirare.*] 688. 16. ferox inviĉtaque, flebilis. 690. 16. *poſt* leniter *pone ſemicolon.* 695. 23. at Poëta. 28. ſtudio, ut. 697. 25. cui ex. 698. 19. Cuperem. 702. 8. impediverat. 703. 18. *rupibus.* 714. *antep.* inferendo. 717. 12. fecundo. 720. 14, 15. brutis. 723. 3. *ſcri.* Deo, ſubditis & Belgis. 729. 18. quasdam. 22. fit. 732. 8,9. *ſcribe :* Gallusque. Federe junĉti, veluti federe. 736. 6. *Vernis.* 740. 17. *Medicea, tuos.* 748. 22. exſtinĉta. 749. 27. ſeneĉtutem. 752. 23. ordinat, ad. 756. 7. fruens. 15. geſtit. 763. 21. *Sereniſſimo.* 765.6. has lauros. 767. 4. ad te cum. 773. 27, 28. ulciſcaris. 796. 16. *poſt* Catonis *dele comma.* 805. 18. ſeperatæ à cor-.. ·4. 1. omnis. 817. 9. Domino. 820. 14. excuſſus. 821. 9, 10. certatim. 23. ſenſit. 828. *lin. ult. poſt* ſuum *dele comma.* 838. 6. Boye, novi. 840.21. funĉtus. 844. 7. nobiliſſime. 847. 2. longos. 3. domum. 848. 6. conſuluere. 858. 1. Parmenionem. 14. Sententiæ. 869. 9. Sculpitur. 12. *poſt* chori *pone comma.* 873.5. Tuæ. 876. *antep.* communia cum. 877. 1. *poſſit,) ibid. poſt* aperuiſſe *pone comma.* 881.1. *ſcr.* juventutem , & tyronibus inſtillamus Suadæ. 882. 27. manifeſtæ. 886. 11, 12. ferruminandis. 887. 15. judico. 888.1. ipſorum. 894. 3. feriunt. 907.21,22. Conquereris. *lin. ult.* & per portam. 912. 18. talem. 914. 23. Talaſio. 915. 7. aviculas. 927. 25. fercula. 931. 22. domi, ut. 932.3. reditus. 935. *ult.* Iudex. *ibid. poſt* dicis *pone comma.* 936. 12. ſuppetant. 941. 20. Ariſtotelis. 946. *penult.* faverim vobis. 948. 3. *poſt* Braſiliæ *dele comma.* 956.21. *poſt* habent *pone colon.* 957. 3. ἰδέα. 4. *Qui patitur quod fecit, ei jus contigit æquum.* 6. reſtituite, Tu. 960. 13,14. liberos. 963.2. diſputat. 965. 2. defuerit. 987.26. ſceptris ac. 995. 1. odia. 997. 27. hos. 998. 18. Nobilitatis. 1000. 17. ille. 1013. *antep.* Nobilitatis. 1017. 21. *poſt* robur *pone comma.*

